Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2025/2370

16.12.2025

ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2025/2370

z 21. februára 2025

o opatrení štátnej pomoci SA.106107 (2024/N), ktorú Belgicko zamýšľa poskytnúť na predĺženie životnosti dvoch jadrových reaktorov (Doel 4 a Tihange 3)

[oznámené pod číslom C(2025) 1070]

(Iba anglické znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami ([1]), a so zreteľom na ich pripomienky,

Keďže:

1. POSTUP

(1) Listom z 21. júna 2024 Belgicko oznámilo Komisii opatrenie na podporu predĺženia životnosti dvoch jadrových reaktorov v Belgicku [Doel 4 (ďalej len „D4“) a Tihange 3 (ďalej len „T3“)], spolu jednotky s dlhodobou prevádzkou. Ďalšie informácie poskytlo Komisii listami z 9. a 10. júla 2024 na základe žiadosti Komisie o informácie zo 4. júla 2024.

(2) Listom z 22. júla 2024 Komisia informovala Belgicko o svojom rozhodnutí začať konanie podľa článku 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) v súvislosti s týmto opatrením (ďalej len „rozhodnutie o začatí konania“).

(3) Belgicko poslalo svoje pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania 22. augusta 2024.

(4) Rozhodnutie Komisie o začatí konania bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* ([2]). Komisia vyzvala zainteresované strany, aby predložili pripomienky.

(5) Komisii boli doručené pripomienky zainteresovaných strán. Postúpila ich Belgicku, ktoré dostalo možnosť na ne reagovať, a jeho pripomienky boli doručené listom z 30. októbra 2024.

(6) Belgicko poskytlo ďalšie informácie 2. septembra 2024, 23., 27. a 30. októbra 2024, 8., 14., 18., 22., 25., 27. a 30. novembra 2024, 2., 4., 5., 12., 13., 17. a 20. decembra 2024, 7., 9., 17., 18., 20., 27., 29., 30. a 31. januára 2025, 1. februára 2025 ([3]).

(7) Belgicko listom z 24. októbra 2024 súhlasilo s tým, že sa výnimočne zriekne svojich práv vyplývajúcich z článku 342 ZFEÚ v spojení s článkom 3 nariadenia č. 1/1958 ([4]) a že toto rozhodnutie sa prijme a oznámi v angličtine.

([1]) Štátna Pomoc – Belgicko – Štátna pomoc SA.106107 (2024/N) – predĺženie životnosti dvoch jadrových reaktorov (Doel 4 a Tihange 3) – Výzva na predloženie pripomienok v súlade s článkom 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C, C/2024/4921, 8.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4921/oj).
([2]) Pozri poznámku pod čiarou č. 1.
([3]) Niektoré technické, finančné, ekonomické alebo prevádzkové údaje boli vypracované na základe informácií poskytnutých spoločnosťou Electrabel.
([4]) Nariadenie č. 1 o používaní jazykov v Európskom hospodárskom spoločenstve (Ú. v. ES 17, 6.10.1958, s. 385, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1958/1(1)/oj).

2. PODROBNÝ OPIS KONTEXTU

2.1. Jadrový park v Belgicku

(8) Do roku 2022 zahŕňal belgický jadrový park sedem jadrových reaktorov, z ktorých štyri sa nachádzali vo Flámsku (Doel) a tri vo Valónsku (Tihange). Všetky reaktory boli uvedené do prevádzky v rokoch 1975 až 1985 ([5]) a boli postavené podnikmi verejných služieb (Ebes, Intercom a Unerg), ktoré nakoniec v roku 1990 splynuli do spoločnosti Electrabel S.A. (ktorej väčšinovým vlastníkom je spoločnosť Tractebel) (ďalej len „Electrabel“). V roku 1996 sa hlavným akcionárom spoločnosti Tractebel stala spoločnosť Société Générale de Belgique (ďalej len „SGB“) a v roku 1999 spoločnosť Suez získala takmer 100 % akcií SGB. Po fúzii spoločností Suez a Gaz de France („GDF“) v roku 2008 sa konečným vlastníkom spoločnosti Electrabel stala spoločnosť Engie S.A. (ďalej len „Engie“).

(9) Prevádzkovateľom a väčšinovým vlastníkom siedmich belgických jadrových reaktorov je od začiatku ich prevádzky spoločnosť Electrabel, dcérska spoločnosť v úplnom vlastníctve spoločnosti Engie. Belgické jadrové reaktory sú v súčasnosti vlastnené takto:

— spoločnosť Electrabel vlastní 100 % reaktorov Doel 1 a Doel 2, 89,807 % reaktorov Doel 3, Doel 4, Tihange 2 a Tihange 3 a 50 % reaktora Tihange 1,

— spoločnosť Luminus, dcérska spoločnosť podniku EDF Belgium, vlastní 10,193 % reaktorov Tihange 2, Tihange 3, Doel 3 a Doel 4,

— spoločnosť EDF Belgium ([6]) vlastní zvyšných 50 % reaktora Tihange 1.

(10) Pokiaľ ide o kapacity jednotiek s dlhodobou prevádzkou (pozri tabuľku 2),

— jadrový reaktor Doel 4 mal v roku 2022 menovitú kapacitu 1 038 MW (1 026 MW v roku 2023) a v roku 2022 vyrobil 8,940 TWh elektriny ([7]), čo predstavuje podiel približne 11 % celkového dopytu po elektrine v Belgicku v roku 2022 (82,9 TWh ([8])).

— Jadrový reaktor Tihange 3 mal v roku 2022 menovitú kapacitu 1 038 MW (1 030 MW v roku 2023) a v roku 2022 vyrobil 7,366 TWh elektriny ([9]), čo predstavuje podiel približne 9 % celkového dopytu po elektrine v Belgicku v roku 2022 (82,9 TWh ([10])).

(11) Belgicko vysvetľuje, že všetky belgické jadrové reaktory vrátane jednotiek s dlhodobou prevádzkou boli navrhnuté a prevádzkované ako jednotky so základným zaťažením založené na technológii tlakovodných reaktorov. Návrh pochádza zo 70. rokov dvadsiateho storočia a je typický pre jednotky so základným zaťažením, podobne ako staršie jadrové reaktory na celom svete. Tieto jednotky bežne fungujú na maximálnu menovitú kapacitu vždy, keď sú v prevádzke, na rozdiel od novších technológií (generácia III), pri ktorých je možná flexibilná prevádzka a umožňujú aj zmeny výstupného výkonu v čase („lineárna zmena výkonu“ alebo „úprava zaťaženia“) a reguláciu frekvencie a poskytujú prevádzkové rezervy ([11]). V prevádzke pri základnom zaťažení sa výkon zvyčajne znižuje alebo vypína len vtedy, keď je to potrebné na plánované doplnenie paliva a/alebo pravidelnú údržbu, neplánovanú naliehavú údržbu na odstránenie problémov so zariadením elektrárne alebo neočakávané konštrukčné a/alebo bezpečnostné obmedzenia. Zníženie výstupného výkonu sa teda riadi skôr potrebami prevádzkovateľa jadrového zariadenia alebo prevádzkovateľa prenosovej sústavy (ďalej len „PPS“) než trhovými signálmi.

([5]) Doel 1, Doel 2 a Tihange 1 v roku 1975, Doel 3 v roku 1982 a Tihange 2 v roku 1983, Doel 4 a Tihange 3 v roku 1985.
([6]) EDF Belgium a Luminus sú samostatné právne subjekty. Obidve spoločnosti sú súčasťou skupiny EDF. Spoločnosť EDF Belgium je držiteľom 68,6 % akcií spoločnosti Luminus. Ďalšími akcionármi spoločnosti Luminus sú spoločnosti Ethias, Publilec, Socofe a Nethys.
([7]) Zdroj: *World Nuclear Association* (Svetová jadrová asociácia) (https://www.world-nuclear.org/country/default.aspx/Belgium).
([8]) Zdroj: *Adequacy & flexibility study for Belgium (2024 – 2034)* [Štúdia primeranosti a flexibility pre Belgicko (2024 – 2034)], Elia Group – Issuu, s. 42.
([9]) Zdroj: *World Nuclear Association* (Svetová jadrová asociácia) (https://www.world-nuclear.org/country/default.aspx/Belgium).
([10]) Zdroj: *Adequacy & flexibility study for Belgium (2024 – 2034)* [Štúdia primeranosti a flexibility pre Belgicko (2024 – 2034)], Elia Group – Issuu, s. 42.
([11]) Zdroj: Jenkins J. D., Zhou Z., Ponciroli R., Vilim R. B., Ganda F., de Sisternes F., Botterud A., „The benefits of nuclear flexibility in power system operations with renewable energy“ (Výhody jadrovej flexibility v prevádzke elektroenergetických systémov s energiou z obnoviteľných zdrojov), *Applied Energy*, zväzok 222, 2018, s. 872 – 884.

(12) Belgicko objasňuje, že belgické jadrové reaktory sú technicky obmedzené svojou konštrukciou, ktorá výrazne znižuje možnosti modulácie výkonu, ktorá bola dlho obmedzená na reguláciu siete. Dôvodom je skutočnosť, že belgické jadrové reaktory sú vybavené výlučne čiernymi regulačnými tyčami, ktoré na rozdiel od sivých výrazne znižujú možnosť modulácie ([12]). Naopak napríklad niektoré z najnovších francúzskych jadrových reaktorov sú vybavené čiernymi aj sivými regulačnými tyčami, takže sú navrhnuté a skonštruované tak, aby boli možné modulácie a úprava zaťaženia. Keďže konštrukcia belgických jadrových reaktorov je založená na čiernych regulačných tyčiach, belgická agentúra pre jadrovú bezpečnosť (ďalej len „AFCN/FANC“) moduláciu z ekonomických dôvodov donedávna zakazovala ([13]). Modulácia bola prípustná len z technických dôvodov alebo na žiadosť belgického PPS (Elia), aby sa predišlo výpadku prúdu ([14]).

(13) Belgicko však uvádza, že v reakcii na všeobecný vývoj trhov s elektrinou a potrebu zaviesť flexibilitu do ich fungovania boli vypracované štúdie týkajúce sa povolenia niektorých prípadov modulácie z ekonomických dôvodov (ďalej len „ekonomická modulácia“). V roku 2015 spoločnosti Engie a Electrabel a belgické regulačné orgány začali štúdie bezpečnosti ([15]) s cieľom analyzovať, aké podmienky by museli byť splnené, aby bola možná určitá modulácia z ekonomických dôvodov, pričom sa okrem iného skúmal vplyv takejto modulácie na jadrové palivo. V štúdii sa dospelo k záveru, že pre jadrové reaktory Tihange 3 a Doel 4 by mohlo byť prijateľných maximálne 30 ekonomických modulácií na jeden palivový cyklus za predpokladu, že sa dodržia viaceré technické podmienky, ktoré súvisia najmä so zahrievaním a ochladzovaním palivového článku:

— rýchlosť znižovania a zvyšovania nábehu obmedzená na 1 %/min,

— minimálny výkon pri 50 % menovitého výkonu ([16]),

— minimálne dve hodiny (tri hodiny, ak sa modulácia spustí v priebehu dňa) a maximálne 72 hodín pre jednu moduláciu a

— minimálne 72 hodín medzi dvomi moduláciami v tom istom reaktore na stabilizáciu.

(14) Okrem toho by modulácie neboli možné počas určitých období ([17]), ako napr.:

a) na konci palivového cyklu, počas posledných dvoch mesiacov, keď je koncentrácia bóru v primárnom okruhu nízka (koncentrácia kyseliny boritej menej ako 200 ppm), a

b) keď prevádzkovateľ reaktora požiada, aby neprebehla modulácia s cieľom predísť prechodnému javu v určitej situácii (*napr.* mesačné testy neutrónového toku, potenciálna netesnosť ventilu, odstávka budovy reaktora atď.) alebo z technických dôvodov.

([12]) „Čierne“ regulačné tyče reaktora (vyrobené z karbidu bóru) absorbujú všetky dopadajúce neutróny. Sú určené na odstavenie reaktora, a preto môžu počas modulácie vytvoriť silný teplotný gradient a napätie v palivových článkoch. „Sivé“ regulačné tyče (vyrobené zo striebra, z india a kadmia) absorbujú len časť dopadajúcich neutrónov a sú navrhnuté tak, aby poskytovali flexibilný výstupný výkon reaktora, pretože spôsobujú oveľa menšie poklesy toku neutrónov a rozloženia energie v blízkosti tyčí, a preto sa s nimi nespájajú rovnaké problémy s prehrievaním paliva.

([13]) Agence Fédérale de Contrôle Nucléaire (AFCN) / Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC).

([14]) Takéto žiadosti o moduláciu od spoločnosti Elia možno v závislosti od kritickosti situácie rozdeliť do dvoch kategórií: „výstražná fáza“: modulácia, o ktorú požiadala spoločnosť Elia s týždenným predstihom, pretože očakáva kritickú situáciu v sieti; „fáza núdzovej situácie“: modulácia, o ktorú požiadala spoločnosť Elia, priamo do riadiacej miestnosti jadrových zariadení, aby sa okamžite odľahčila sieť.

([15]) Zdroj: Femke Flachet, Jinzhao Zhang, Ruben Van Parys, Daniel Vantroyen, Christophe Schneidesch, „Core and fuel feasibility study for improved flexibility on the Belgian Nuclear Power Plants“ (Štúdia uskutočniteľnosti týkajúca sa jadrového materiálu a paliva v záujme lepšej flexibility belgických jadrových elektrární), *Proceedings of WRFPM* (spisy z konferencie WRFPM) 2014, dokument č. 100136, Sendai, Japonsko, 14. – 17. septembra.

([16]) V praxi sa na žiadosť prevádzkovateľov zariadení pre ekonomické modulácie zvyčajne ponúka výkon do 400 MW, a nie výkon 500 MW (50 % menovitého výkonu), ktorý si vyžaduje viac manuálnych operácií, čím sa zvyšuje riziko automatického vypnutia.

([17]) Pozri *Operational procedure, Fleet procedure nuclear modulation* (Prevádzkový postup, Postup zariadení pri jadrovej modulácii), ZST.10010883175.000_06, príloha Q1, oddiely 3.1 a 3.2, s. 4 – 6.

(15) Na základe uvedených štúdií AFNC/FANC povolila prevádzkovateľovi vykonať až 30 modulácií za cyklus ([18]), čo zodpovedá maximálnemu počtu modulácií, ktoré možno vykonať v rámci platnej prevádzkovej licencie. Spoločnosť Engie vzhľadom na tieto obmedzenia poukázala na to, že prevádzkovateľ každé rozhodnutie o modulácii obozretne posudzuje, pretože nesie viaceré riziká (*napr.* produkcia kvapalných odpadov v dôsledku modulácie, rýchlejšie starnutie zariadení, riziko spustenia automatického odstavenia, potenciálne poškodenie, ktoré by znemožnilo opätovné spustenie reaktora *atď.*), ktoré sú široko zdokumentované v odbornej literatúre ([19]).

(16) Podľa Belgicka (na základe podkladov od spoločnosti Electrabel) v súčasnosti nie sú k dispozícii žiadne technologické riešenia na zvýšenie flexibility za primeranú cenu a v primeranom časovom rámci. Technická modernizácia, ktorou by sa reaktor so základným zaťažením zmenil na zariadenie s upravovaným zaťažením a ktorá by umožnila väčšiu flexibilitu, by si vyžadovala celkovú zmenu konštrukcie, a najmä výmenu hlavy tlakovej nádoby reaktora, čo je veľmi zdĺhavá a zložitá operácia. Okrem toho by si to vyžadovalo nové štúdie správy o analýze bezpečnosti a významnú zmenu prevádzkovej licencie, ktorú by museli vydať belgické orgány pre jadrovú bezpečnosť.

(17) Okrem toho Belgicko (na základe podkladov od spoločnosti Electrabel) vysvetľuje, že flexibilita reaktorov je obmedzená aj špecifickosťou ich paliva a riadením odstávok:

a) Palivo je prispôsobené pre určité trvanie cyklu a určitý počet možných modulácií. Zvýšenie flexibility reaktorov by si vyžadovalo zmenu obohatenia paliva, čo nie je možné, keďže palivo už bolo objednané na celé obdobie trvania projektu. Ak by sa jednotky s dlhodobou prevádzkou „modernizovali“, aby sa zvýšil počet dostupných modulácií, palivo by sa muselo objednať znovu, čo by bolo neprimerane nákladné.

b) Keďže prevádzkovateľ jadrového zariadenia je z technického a právneho hľadiska obmedzený agentúrou AFNC/FANC ([20]), má len veľmi malý priestor na plánovanie odstávok na údržbu, práce a doplnenie paliva. Plánované odstávky sú veľmi zložité na realizáciu a musia sa pripravovať mesiace, alebo dokonca roky vopred. Podľa nariadenia REMIT ([21]) musí účastník trhu včas zverejniť dátumy odstávok – napríklad prostredníctvom platformy NordPool UMM pre naliehavé správy na trhu ([22]) –, v praxi spravidla tri roky vopred. Okrem toho sa termíny odstávok môžu po oznámení len veľmi ťažko meniť (vzhľadom na prevádzkové obmedzenia, ako je dostupnosť súčiastok a dodávateľov) a tieto zmeny môže PPS napadnúť, a ak sa domnieva, že odchýlka vedie k narušeniu siete, môže od prevádzkovateľa jadrového zariadenia požadovať náhradu. V každom prípade sa dátumy odstávok nemôžu meniť po polovici júla predchádzajúceho roka bez predchádzajúceho súhlasu PPS.

c) Pokiaľ ide o prevádzku, jednotky s dlhodobou prevádzkou budú fungovať v 12-mesačných palivových cykloch (namiesto súčasných 18-mesačných palivových cyklov). Toto rozhodnutie je výsledkom ekonomickej rovnováhy:

— Po prvé, s cieľom maximalizovať obdobie výroby jednotiek s dlhodobou prevádzkou počas nasledujúcich zím, keď je dopyt po elektrine najvyšší – ako aj ceny –, zatiaľ čo miera výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov je nižšia. Preto sa dohodlo, že jednotky s dlhodobou prevádzkou budú prevádzkované v 12-mesačnom palivovom cykle, aby sa pravidelné odstávky z dôvodu dopĺňania paliva mohli synchronizovať a aby k nim dochádzalo každý rok počas leta.

([18]) Belgicko poskytlo oprávnenia generálneho riaditeľa z organizácie BelV, dcérskej organizácie AFNC/FANC, na ekonomické modulácie až 30-krát za cyklus:
V prípade reaktora Doel 4 pozri BelV, 3078/2739/POI.851, „Kerncentrale Doel – Eenheid Doel 4 – Gedeeltelijke keuring voor ontvangst van wijziging aan de vergunde installaties“, 26. júla 2017.
V prípade reaktora Tihange 3 pozri BelV, 2018-0330, „Approbation MNI O3/14/03, Modulations de puissance étendues“, 28. augusta 2018.

([19]) Pozri napríklad i) SFEN/RGN, „9. Parc nucléaire : la manoeuvrabilité au détriment de la performance?“, 25. júla 2023; ii) Cany C., Mansilla C., Mathonnière G., da Costa P., „Nuclear power supply: Going against the misconceptions. Evidence of nuclear flexibility from the French experience“ (Zásobovanie jadrovou energiou: Vyvrátenie mylných predstáv. Dôkazy o jadrovej flexibilite vyplývajúce z francúzskej skúsenosti), *Energy*, Volume 151, 2018, s. 289 – 296; iii) Alexey Lokhov, „Suivi de charge dans les centrales nucléaires“, *AEN Infos*, 2011, č. 29.2.

([20]) Pozri poznámku pod čiarou č. 18.

([21]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 1), článok 2 ods. 1 písm. b).

([22]) Na nasledujúcom odkaze možno nájsť všetky naliehavé správy na trhu v prípade reaktorov Tihange 3 a Doel 4 v budúcnosti: https://umm.nordpoolgroup.com/#/messages?publicationDate=all&eventDate=custom&eventDateStart=2024-01-01&eventDateStop=2124-08-01&units=22WTIHANG000242R&units=22WDOELX40000793.

— Po druhé, s cieľom zohľadniť strednodobé a dlhodobé trhové signály je v jadrovom priemysle bežnou praxou plánovať odstávky počas mesiacov s nižšími cenami. Preto bolo celkové plánovanie odstávok reaktorov Doel 4 a Tihange 3 od začiatku optimalizované tak, aby sa čo najviac obmedzil vplyv na trhovú cenu, a to vďaka prechodu z 18-mesačného na 12-mesačný palivový cyklus (ako je vysvetlené v predchádzajúcej zarážke).

2.2. Postupné vyraďovanie jadrových zariadení v Belgicku z prevádzky

(18) Ako sa uvádza v oddiele 2.1 rozhodnutia o začatí konania, belgický federálny parlament prijal v roku 2003 zákon, ktorým v Belgicku zakázal výstavbu nových jadrových zariadení zameraných na priemyselnú výrobu elektriny jadrovým štiepením a obmedzil prevádzku už existujúcich reaktorov na 40 rokov, čím stanovil postupné vyraďovanie jadrových zariadení z prevádzky v rokoch 2015 až 2025 (ďalej len „zákon z roku 2003“ alebo „zákon o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky“) ([23]). Ako sa v zákone o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky pôvodne predpokladalo, zariadenia Doel 3 a Tihange 2 boli natrvalo odpojené od siete 23. septembra 2022, resp. 31. januára 2023. Zákonmi z 18. decembra 2013 a 28. júna 2015 ([24]) bol zmenený zákon o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky a životnosť troch najstarších reaktorov, Tihange 1, Doel 1 a Doel 2, bola predĺžená o 10 rokov, a to do 30. septembra 2025 v prípade reaktora Tihange 1, 14. februára 2025 v prípade reaktora Doel 1 a 30. novembra 2025 v prípade reaktora Doel 2 (predĺženie životnosti o 10 rokov) ([25]).

(19) Podľa zákona o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky sa zariadenia Doel 4 a Tihange 3 mali zavrieť do roku 2025. V dôsledku toho boli od roku 2020 strategické ciele spoločnosti Engie týkajúce sa jadrových činností tieto: i) upustiť od činností výroby elektriny z jadrovej energie v Belgicku, aby sa znížilo riziko, že bude ako prevádzkovateľ jadrového zariadenia vystavená volatilite trhových cien a ii) nepovažovať výrobu elektriny z jadrovej energie za súčasť hlavnej obchodnej činnosti spoločnosti Engie. Od roku 2020 má toto upustenie od činností výroby jadrovej energie za následok zastavenie všetkých štúdií týkajúcich sa predĺženia životnosti jej jadrových elektrární (všetky sa nachádzajú v Belgicku). Finančná komunikácia spoločnosti Engie od roku 2020 je v súlade s týmto strategickým cieľom upustenia od činností výroby jadrovej energie a bola zohľadnená v účtovných predpokladoch použitých na prípravu konsolidovanej účtovnej závierky, najmä pri preskúšaní na zníženie hodnoty ([26]).

(20) Tabuľka 1 poskytuje prehľad siedmich belgických jadrových reaktorov vrátane ich vlastníckeho stavu, čistej kapacity a pôvodných dátumov deaktivácie podľa zákona o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky a následných revízií.

Tabuľka 1

Prehľad jadrových zariadení v Belgicku

Jadrový reaktor	Vlastníctvo	Čistá kapacita v roku 2023 (MWe)	Dátum deaktivácie (podľa zákona o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky)	Dátum deaktivácie (revidovaný)
Doel 1	Electrabel (100 %)	445	15. februára 2015	14. februára 2025
Doel 2	Electrabel (100 %)	433	1. decembra 2015	30. novembra 2025

([23]) Pozri 31. januára 2003, Wet houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie/Loi sur la sortie progressive de l'énergie nucléaire à des fins de production industrielle d'électricité. Podľa zákona o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky sa jadrové elektrárne v Belgicku mali uzavrieť 15. februára 2015 (Doel 1), 1. decembra 2015 (Doel 2), 1. októbra 2022 (Doel 3), 1. júla 2025 (Doel 4), 1. októbra 2015 (Tihange 1), 1. februára 2023 (Tihange 2) a 1. septembra 2025 (Tihange 3).

([24]) Dňa 5. marca 2020 bol zákon z 28. júna 2015 zrušený Ústavným súdom (vec 34/2020) – po prejudiciálnom rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie (vec C 411/17) – z dôvodu nedodržania povinností týkajúcich sa posudzovania vplyvov na životné prostredie, pričom účinky zákona zostali zachované do 31. decembra 2022. Po posúdení vplyvov na životné prostredie bol 11. októbra 2022 prijatý „zákon o opravách“, ktorým sa zmenili dátumy deaktivácie. Zákonom o opravách sa deaktivácia zariadení Doel 1, Doel 2 a Tihange 1 odložila na rok 2025.

([25]) Pozri rozhodnutie Komisie zo 17. 3. 2017, SA.39487 (2016/NN), Belgicko, *Lifetime extension of the nuclear power plants Tihange 1, Doel 1 and Doel 2* (Predĺženie životnosti jadrových zariadení Tihange 1, Doel 1 a Doel 2) (Ú. v. EÚ C, C/2017/142, 5.5.2017, s. 1).

([26]) Pozri dôkazy uvedené v poznámkach pod čiarou č. 7 a 8 rozhodnutia o začatí konania.

Jadrový reaktor	Vlastníctvo	Čistá kapacita v roku 2023 (MWe)	Dátum deaktivácie (podľa zákona o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky)	Dátum deaktivácie (revidovaný)
Doel 3	Electrabel (89,807 %) Luminus (10,193 %)	1 006	1. októbra 2022	*deaktivácia 23. septembra 2022*
Doel 4	Electrabel (89,807 %) Luminus (10,193 %)	1 026	1. júla 2025	31. októbra 2035 (*)
Tihange 1	Electrabel (50 %) EDF Belgium (50 %)	962	1. októbra 2015	30. septembra 2025
Tihange 2	Electrabel (89,807 %) Luminus (10,193 %)	1 008	1. februára 2023	*deaktivácia 31. januára 2023*
Tihange 3	Electrabel (89,807 %) Luminus (10,193 %)	1 030	1. septembra 2025	31. októbra 2035 (*)

Zdroj: Belgické orgány – odkazuje sa na webové sídlo federálnej verejnej služby pre hospodárstvo venované výrobe jadrovej energie v Belgicku, stránka naposledy navštívená 18. júna 2024: Parc de production de centrales nucléaires en Belgique | Federálna verejná služba pre hospodárstvo. Ako bolo uvedené, zariadenia Doel 3 a Tihange 2 boli deaktivované. Nasledujúca správa obsahuje ich predchádzajúcu čistú kapacitu: Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu, Prevádzkové skúsenosti s jadrovými elektrárňami v členských štátoch, Prevádzkové skúsenosti s jadrovými elektrárňami v členských štátoch, MAAE, Viedeň, 2022 (dostupné prostredníctvom webového sídla federálnej verejnej služby pre hospodárstvo).

(*) *Revidovaný dátum deaktivácie, ak budú jadrové reaktory v prevádzke 1. novembra 2025*; *posledný možný dátum deaktivácie je 31. decembra 2037*.

2.3. **Rozhodnutie Belgicka pokračovať vo výrobe jadrovej energie**

(21) Belgická federálna vláda (ďalej aj „belgická vláda“) 18. marca 2022 rozhodla o prehodnotení postupného vyraďovania jadrových zariadení z prevádzky tým, že povolila predĺženie prevádzkovej živnosti (dlhodobej prevádzky) dvoch najmladších jadrových reaktorov Doel 4 a Tihange 3 na obdobie 10 rokov (ďalej len „projekt dlhodobej prevádzky“). Rozhodnutie Belgicka bolo prijaté v kontexte európskej reakcie na ruskú vojnu voči Ukrajine (vrátane potreby členských štátov EÚ znížiť spotrebu plynu a závislosť od plynu) a z toho vyplývajúcej plynovej krízy, ako aj z už existujúcich obáv o bezpečnosť dodávok v Belgicku (pozri aj oddiel 2.4 ďalej) vzhľadom na zvýšené potreby elektrifikácie (na umožnenie energetickej transformácie) a nízku dostupnosť francúzskeho jadrového parku v rokoch 2021 – 2022 (v dôsledku nepredvídaných problémov s koróziou a rozsiahlej údržby na predĺženie prevádzkovej životnosti) ([27]).

(22) Belgická vláda následne v roku 2022 začala rokovania s belgickým prevádzkovateľom jadrového zariadenia, spoločnosťou Electrabel, o predĺžení životnosti. Dôvody neuskutočnenia verejnej súťaže, ktoré uviedlo Belgicko a ktoré Komisia vo svojom rozhodnutí o začatí konania nespochybnila, sú uvedené v odôvodnení 38 rozhodnutia o začatí konania a zahŕňajú:

a) disponovanie potrebným know-how a povoleniami: prístup ku kapacite na výrobu jadrovej energie si vyžaduje osobitné know-how vrátane know-how špecifického pre danú krajinu, ktoré nie je dostupné pre všetkých účastníkov trhu, čo Komisia už uznala najmä v prípade spoločnosti Electrabel (pozri poznámku pod čiarou č. 30 v rozhodnutí o začatí konania) a prevádzkovateľov jadrových zariadení vo všeobecnosti (pozri poznámku pod čiarou č. 31 v rozhodnutí o začatí konania); know-how, duševné vlastníctvo a príslušné povolenia týkajúce sa jadrových zariadení v Belgicku sú jedinečné a v súčasnosti ich vlastní iba spoločnosť Electrabel;

([27]) Pozri rozhodnutie Komisie z 29. 9. 2023, SA.104336 (2023/N), Belgicko, *Amendments to the Capacity Remuneration Mechanism* (Zmeny kapacitného mechanizmu) (Ú. v. EÚ C, C/2023/265, 18.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/265/oj).

b) harmonogram: čas medzi rozhodnutím belgickej vlády o projekte dlhodobej prevádzky a plánovaným dátumom opätovného spustenia jednotiek s dlhodobou prevádzkou je veľmi krátky a opätovné spustenie do septembra (v prípade zariadenia Tihange 3) a novembra (v prípade zariadenia Doel 4) 2025 si pred samotným začatím prác vyžaduje vykonanie určitých prípravných prác a štúdií uskutočniteľnosti [ďalej len „vývojové činnosti“ (pozri poznámku pod čiarou č. 32 rozhodnutia o začatí konania)]. Spoločnosť Electrabel ako jediný prevádzkovateľ jadrových zariadení v Belgicku bola jediným podnikom, ktorý mal jedinečné vedomosti, zdroje a nástroje na rýchle a účinné vykonanie týchto činností. Preto nemohol byť prostredníctvom postupu verejného obstarávania vybraný iný prevádzkovateľ ako spoločnosť Electrabel a začatie postupu verejného obstarávania na výber prevádzkovateľa jednotiek s dlhodobou prevádzkou by vzhľadom na špecifiká a obmedzenia projektu dlhodobej prevádzky neviedlo k zmysluplnému výsledku.

(23) Spoločnosť Engie, materská spoločnosť spoločnosti Electrabel, spočiatku váhala začať rokovania s Belgickom o projekte dlhodobej prevádzky a tvrdila, že jadrová technológia sa stala príliš drahou a príliš rizikovou, a odvolávala sa na svoj zámer ukončiť po roku 2025 prevádzku jadrových zariadení v Belgicku (pozri odôvodnenie19). Belgický štát sa preto so spoločnosťou Engie dohodol na vytvorení mechanizmu na vyvážené a transparentné rozdelenie rizík a výnosov v súvislosti s predĺžením životnosti oboch reaktorov. Podľa Belgicka spoločnosť Engie dala od začiatku jasne najavo, že bez mechanizmu na rozdelenie rizika a dohody o jadrovom odpade, ktorý vzniká pri prevádzke siedmich jadrových elektrární v Belgicku, nebude uvažovať o predĺžení životnosti dvoch jadrových reaktorov, čo núti spoločnosť Engie podstatne zmeniť stratégiu spoločnosti a vystavenie sa riziku ([28]).

(24) Proces rokovaní bol podrobne opísaný v oddiele 3.1 rozhodnutia o začatí konania a viedol k uzatvoreniu dohody o realizácii 13. decembra 2023 s cieľom obnoviť prevádzku jednotiek s dlhodobou prevádzkou pred zimou 2025 – 2026. Ako sa uvádza v odôvodnení 36 rozhodnutia o začatí konania, dohoda o vykonávaní pozostáva z troch hlavných zložiek, ktoré majú spoločný cieľ – podporiť realizáciu projektu dlhodobej prevádzky:

a) zložka č. 1: súbor čiastkových opatrení súvisiacich s odmeňovaním a finančnými opatreniami, ktoré umožňujú stabilné príjmy pre obidva jadrové reaktory, ako aj zmeny v štruktúre akcionárov prostredníctvom vytvorenia podniku BE-NUC (pozri oddiel 3.3.1);

b) zložka č. 2: súbor čiastkových opatrení súvisiacich s vyraďovaním jadrových elektrární z prevádzky a dlhodobým skladovaním a konečným uložením prevedeného jadrového odpadu a vyhoretého paliva (vrátane zmeny bezpečnostného balíka na monitorovanie finančnej situácie prevádzkovateľa jadrového zariadenia vzhľadom na rizikový profil upravený v dôsledku dohodnutého stropu) (pozri oddiel 3.3.2);

c) zložka č. 3: dohody o rozdelení rizika a odškodnení v prípade určitých legislatívnych zmien (pozri oddiel 3.3.3).

(25) Dohoda o vykonávaní bola v priebehu roka 2024 dvakrát zmenená ([29]). Jej obsah je podrobnejšie opísaný v oddiele 3.

(26) Niektoré dôležité míľniky projektu dlhodobej prevádzky sú tieto:

a) Po uzatvorení dohody sa uskutočnia ďalšie prípravy na opätovné spustenie výroby najneskôr 1. septembra (v prípade zariadenia Tihange 3) a 1. novembra (v prípade zariadenia Doel 4) 2025.

b) Obdobie medzi pôvodným dátumom deaktivácie reaktorov (ako sa stanovuje v zákone z roku 2003 o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky, t. j 1. júla 2025 v prípade zariadenia Doel 4 a 1. septembra 2025 v prípade zariadenia Tihange 3 – pozri tabuľku 1) a dátumom opätovného spustenia výroby sa využije na prípravu jednotiek s dlhodobou prevádzkou na opätovné spustenie a označuje sa ako „obdobie odstavenia“.

([28]) Pozri poznámku pod čiarou č. 10 rozhodnutia o začatí konania.

([29]) Prvá zmena dohody z 10. mája 2024 sa týkala týchto tém: úprava niektorých podmienok žiadosti o predloženie návrhu na experta na oceňovanie, posunutie cieľového dátumu uzavretia, niektoré potvrdenia, technické úpravy, oprava chyby v zmluve o kúpe akcií II, dodatočný čas na uzavretie dohody o službách správy a dohody o službách energetického manažérstva. Druhá zmena dohody z 15. júla 2024 sa týkala týchto tém: posunutie dátumu dokončenia na 21. februára 2025, dohoda o podmienkach postupu verejného obstarávania v súvislosti s dohodou o službách energetického manažérstva, niektoré potvrdenia, technická úprava zmluvy o kúpe akcií I.

c) Trojročné obdobie od septembra 2025 do 31. decembra 2028 („lehota na vyrovnanie“ ([30])) je „fáza opätovného spustenia“ a poslúži na zosúladenie jednotiek s dlhodobou prevádzkou s požiadavkami belgického orgánu pre jadrovú bezpečnosť.

d) Očakáva sa, že od 1. januára 2029 do 1. novembra 2035 budú jednotky s dlhodobou prevádzkou počas „fázy prevádzky“ pracovať na plnú kapacitu.

(27) V dôsledku toho bude výroba elektriny v období 2026 – 2028 relatívne nízka, keďže počas fázy opätovného spustenia bude naplánovaný väčší počet odstávok obidvoch reaktorov než obvykle („plánované odstávky zariadení s dlhodobou prevádzkou“ ([31])). Očakáva sa, že počas plánovaných odstávok zariadení s dlhodobou prevádzkou nebudú jednotky s dlhodobou prevádzkou dostupné 24 týždňov ročne, a to počas prvých troch rokov po dátume opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou.

(28) Okrem plánovaných odstávok zariadení s dlhodobou prevádzkou sa počas celého obdobia predĺženia životnosti (t. j. počas fázy opätovného spustenia a fázy prevádzky) očakáva každoročná bežná odstávka jadrových elektrární („naplánované odstávky mimo odstávok zariadení s dlhodobou prevádzkou“ ([32])), a to až do jedného roka pred ukončením prevádzky v prípade zariadenia Doel 4 a do posledného roka prevádzky v prípade zariadenia Tihange 3. Očakáva sa, že každá plánovaná odstávka mimo odstávok zariadení s dlhodobou prevádzkou bude trvať šesť týždňov. V dôsledku toho sa predpokladá, že počas prvých troch rokov po opätovnom spustení zariadení s dlhodobou prevádzkou budú obidva jadrové reaktory odstavené 30 týždňov ročne.

(29) Okrem plánovaných odstávok (odstávok zariadení s dlhodobou prevádzkou a bežných odstávok) sa môžu vyskytnúť neplánované a nepredvídané problémy, ktoré si vyžadujú dodatočné odstavenie jednotiek s dlhodobou prevádzkou. V podpisovom finančnom modeli, z ktorého vychádza dohoda o odmeňovaní, sa predpokladá miera nútených odstávok vo výške 10 % ([33]). Z toho vyplýva, že cieľová miera dostupnosti zariadení Doel 4 aj Tihange 3 je 90 % počas 10 rokov, ak sa neberú do úvahy plánované odstávky zariadení s dlhodobou prevádzkou a plánované odstávky mimo odstávok zariadení s dlhodobou prevádzkou.

(30) Pri započítaní všetkých plánovaných a neplánovaných odstávok dosahujú zariadenia Doel 4 a Tihange 3 cieľovú mieru dostupnosti približne 68,4 %, resp. 67,4 %.

(31) Menovitá kapacita výroby elektriny, ročná výroba elektriny a podiel zariadení Doel 4 a Tihange 3 na vnútroštátnom dopyte po elektrine v Belgicku pred predĺžením životnosti a po ňom sú zhrnuté v tabuľke 2. Tabuľka 2 jasne ukazuje, že odhadovaná ročná výroba elektriny v jednotkách s dlhodobou prevádzkou sa po fáze opätovného spustenia zdvojnásobí.

Tabuľka 2

Kľúčové charakteristiky zariadení Doel 4 a Tihange 3 (pred predĺžením životnosti a po ňom)

	Doel 4	Tihange 3
Pred predĺžením životnosti		
Menovitá kapacita (*údaje za rok 2022*)	1 038 MWe	1 038 MWe
Ročná výroba elektriny (*údaje za rok 2022*)	8 940 GWh	7 366 GWh
Podiel dopytu po elektrine v Belgicku (údaje za rok 2022)	11 %	9 %

([30]) Vyrovnanie je proces, ktorý sa používa na zabezpečenie toho, aby boli všetky účty a záznamy presné a vyvážené. Zahŕňa porovnanie odhadovaných alebo počiatočných údajov so skutočnými, konečnými údajmi a vykonanie potrebných úprav.

([31]) „Plánované odstávky zariadení s dlhodobou prevádzkou“ sú plánované odstávky, ktoré sú potrebné na zosúladenie jednotiek s dlhodobou prevádzkou s požiadavkami orgánu pre bezpečnosť.

([32]) „Plánované odstávky mimo odstávok zariadení s dlhodobou prevádzkou“ sú bežné ročné odstávky (najmä na účely doplnenia paliva), ktoré sa plánujú už od prvého roku, druhého roku a tretieho roku po dátume opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou od predĺženia ich životnosti v prípade zariadení Doel 4, resp. Tihange 3, a to až do jedného roka pred ukončením prevádzky v prípade zariadenia Doel 4 a do posledného roku prevádzky v prípade zariadenia Tihange 3.

([33]) Podpisový finančný model je finančný model, z ktorého vychádza dohoda o odmeňovaní podpísaná 13. decembra 2023.

	Doel 4	Tihange 3
Po predĺžení životnosti		
Menovitá kapacita (*údaje za rok 2023*)	1 026 MWe	1 030 MWe
Ročná výroba elektriny (*odhady*)	2026 – 2028: 3 435 GWh po roku 2029: 7 158 GWh	2026 – 2028: 3 435 GWh po roku 2029: 7 186 GWh
Podiel dopytu po elektrine v Belgicku (*odhady*)	2026 – 2028: 3 % – 4 % po roku 2029: 6 % – 8 %	2026 – 2028: 3 % – 4 % po roku 2029: 6 % – 8 %

Zdroj: IAEA PRIS, Svetová jadrová asociácia; Adequacy and flexibility study for Belgium (2024 – 2034) [Štúdia primeranosti a flexibility pre Belgicko na obdobie (2024 – 2034)], ktorú vypracovala skupina Elia

2.4. Problémy primeranosti zdrojov v Belgicku

(32) Ako sa uvádza v odôvodnení 17 rozhodnutia o začatí konania, belgický PPS Elia vykonal od roku 2019 tri štúdie primeranosti vnútroštátnych zdrojov („NRAA 2019“, „NRAA 2021“ a „NRAA 2023“) a vo všetkých sa identifikovala potreba novej kapacity do zimy 2025 – 2026. Tá bola spôsobená (čiastočným) vyraďovaním jadrových zariadení z prevádzky v Belgicku, ktoré sa začalo vyraďovaním zariadení Doel 3 a Tihange 2 z prevádzky v rokoch 2022 a 2023 (pozri tabuľku 1), a zosilnená vyraďovaním tepelných elektrární z prevádzky v susedných krajinách a problémami s francúzskymi jadrovými zariadeniami.

(33) Belgicko na riešenie týchto problémov primeranosti zdrojov zaviedlo kapacitný mechanizmus, ktorý Komisia schválila v roku 2021 a ktorý bol odvtedy dvakrát zmenený ([34]). Kapacitný mechanizmus je celotrhové opatrenie kompenzujúce pripravenosť elektrární dodávať elektrinu vo vopred vymedzených obdobiach bez ohľadu na to, či vyrábajú, alebo nie. Cieľom kapacitného mechanizmu je riešiť problémy primeranosti zdrojov elektriny a zároveň podporiť energetickú transformáciu a začne sa uplatňovať od zimy 2025, keď sa očakáva aj opätovné spustenie dvoch jednotiek s dlhodobou prevádzkou (pozri odôvodnenie 26).

2.5. Trh s elektrinou v Belgicku

(34) V energetickom mixe Belgicka v súčasnosti prevláda výroba elektriny z plynu a jadrovej energie, hoci podiel obnoviteľných zdrojov energie sa v posledných rokoch neustále zvyšuje. V roku 2023 predstavoval v mixe zdrojov výroby elektriny podiel jadrovej energie 39,9 %, plynu 21,4 % a energie z obnoviteľných zdrojov 32,7 % ([35]).

(35) Podľa Belgicka sú hlavnými účastníkmi na trhu s výrobou elektriny z hľadiska inštalovaného výkonu pripojeného na úrovni prenosovej sústavy spoločnosti Electrabel (9,3 GW v roku 2023 – 65 %), Luminus (2,2 GW v roku 2023 – 15 %), RWE (0,7 GW v roku 2023 – 5 %), Eneco (0,7 GW v roku 2023 – 5 %) a TotalEnergies (0,6 GW v roku 2023 – 4 %). Belgicko uvádza, že ukazovateľ HHI ([36]) pre koncentráciu trhu sa znížil z 5 510 v roku 2016 na 4 431 v roku 2023, čo sa čiastočne vysvetľuje zvýšeným rozvojom obnoviteľných zdrojov energie (solárnej a veternej) zo strany neetablovaných účastníkov trhu ([37]).

([34]) Pozri rozhodnutie Komisie z 27. 8. 2021, SA.54915 (2020/C) (ex 2019/N), Belgicko, Kapacitný mechanizmus (Ú. v. EÚ L, L/2022/117, 19.4.2022, s. 40). Prvé rozhodnutie o zmene: rozhodnutie Komisie z 29. 9. 2023, SA.104336 (2023/N), Belgicko, *Amendments to the Capacity Remuneration Mechanism* (Zmeny kapacitného mechanizmu) (Ú. v. EÚ C, C/2023/265, 18.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/265/oj). Druhé rozhodnutie o zmene: Rozhodnutie Komisie zo 17. 9. 2024, SA.114003 (2024/N), Belgicko, *Second set of amendments to the Capacity Remuneration Mechanism* (Druhý súbor zmien kapacitného mechanizmu) (Ú. v. EÚ C, C/2024/6138, 14.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6138/oj).

([35]) Prehľad energetických údajov Belgicka (federálna verejná služba pre hospodárstvo 2024). Podrobnejšie informácie o veľkoobchodnom a maloobchodnom trhu s elektrinou v Belgicku a o postavení hlavných účastníkov na trhu (na základe údajov z roku 2022) sú uvedené v oddieloch 2.2.1 a 2.2.2 rozhodnutia o začatí konania.

([36]) Herfindahlov-Hirschmannov index je miera koncentrácie trhu, ktorá sa vypočíta tak, že sa umocní podiel každej konkurenčnej firmy na trhu a výsledné čísla sa potom spočítajú. Trhy s hodnotou HHI nad 2 500 sa vo všeobecnosti považujú za vysoko koncentrované trhy. Hodnoty HHI sú prevzaté z výročných správ Belgického federálneho výboru pre reguláciu elektrickej energie a plynu (CREG) a vychádzajú z inštalovaného výkonu a výroby zo zariadení pripojených na úrovni prenosovej sústavy.

([37]) Výročná správa CREG (2024).

(36) Pokiaľ ide o výrobu elektriny zo zariadení pripojených do prenosovej sústavy v Belgicku, sú podľa Belgicka hlavnými účastníkmi spoločnosti Electrabel (39,1 TWh v roku 2023 – 70 %), Luminus (6,8 TWh v roku 2023 – 12 %), Eneco (2,5 TWh v roku 2023 – 4 %), TotalEnergies (2,4 TWh v roku 2023 – 4 %) a RWE (2 TWh v roku 2023 – 4 %). Belgicko uvádza, že vďaka zvýšenej výrobe elektriny z obnoviteľných zdrojov energie sa ukazovateľ HHI pre koncentráciu trhu znížil zo 6 372 v roku 2016 na 5 143 v roku 2023 ([38]).

(37) Podľa Belgicka bolo v roku 2023 na maloobchodnej úrovni v Belgicku celkovo 16 dodávateľov elektriny. Hlavnými dodávateľmi z hľadiska dodávanej elektriny sú spoločnosti Electrabel (47 % v roku 2023), Luminus (18,2 % v roku 2023), TotalEnergies (5,5 % v roku 2023) a Eneco (5,3 % v roku 2023), pričom mnohí účastníci sú veľmi malí ([39]).

3. PODROBNÝ OPIS OPATRENIA

3.1. Ciele opatrenia a zlyhania trhu

(38) Predĺženie životnosti dvoch jednotiek s dlhodobou prevádzkou uľahčí rozvoj hospodárskej činnosti a prispeje k riešeniu problémov primeranosti zdrojov v Belgicku (pozri oddiel 2.4). Belgicko okrem toho tvrdí, že predĺženie životnosti jadrových reaktorov má za cieľ znížiť závislosť od dovozu vo všeobecnosti, a najmä od dovážaných fosílnych palív (v súlade s cieľmi plánu REPowerEU) a tým takisto prispieť k dekarbonizácii belgickej elektrizačnej sústavy, ako aj k zabezpečeniu kapacity pri základnom zaťažení v kontexte zvýšených potrieb elektrifikácie v blízkej budúcnosti v Belgicku.

(39) Belgicko tvrdí, že cieľom opatrenia pomoci je prekonať viaceré zlyhania trhu, ktoré bránia spoločnosti Electrabel pokračovať v prevádzke jadrových reaktorov v Belgicku bez dodatočného prispenia belgickej vlády ([40]).

a) Po prvé, Belgicko tvrdí, že existuje niekoľko dobre zdokumentovaných zlyhaní trhu s elektrinou, ktoré vo všeobecnosti bránia trhom poskytovať dostatočné stimuly na investovanie do výrobných kapacít potrebných na splnenie noriem primeranosti zdrojov, ako je podrobnejšie opísané v rozhodnutiach Komisie týkajúcich sa belgického kapacitného mechanizmu (pozri poznámku pod čiarou č. 34).

b) Po druhé, Belgicko tvrdí, že trhy s elektrinou a uhlíkom vykazujú ďalšie zlyhania trhu, ktoré ovplyvňujú najmä stimuly na investovanie do nízkouhlíkových technológií, ako napríklad nedostatok možností dlhodobého zaistenia (to sa týka najmä čistých technológií, ktoré sú pre svoje vystavenie nestálym tokom príjmov kapitálovo náročné), nedostatočné pokrytie negatívnych externalít zo skleníkových plynov [napr. prostredníctvom ceny uhlíka v európskom systéme obchodovania s emisiami (ďalej len „ETS“), ktorá je nižšia ako sociálne náklady spôsobené uhlíkom, a nedostatok dlhodobého predvídateľného signálu o cene uhlíka v dôsledku štrukturálnej nestálosti systému EU ETS] a nedostatok stimulov na investovanie do rôznorodého mixu výroby energie, keďže fosílne (plynové) elektrárne na trhoch s elektrinou určujú cenu a poskytujú prirodzené zaistenie.

c) Po tretie, Belgicko tvrdí, že s investíciami do jadrovej energie sa spájajú viaceré špecifické riziká, v prípade ktorých je pre obchodných investorov obzvlášť ťažké zaistenie alebo riadenie, ako napríklad: i) technické riziká a riziká riadenia projektu, ii) riziká súvisiace s nakladaním s odpadom a vyraďovaním z prevádzky a iii) regulačné a politické riziká.

(40) Belgicko tvrdí, že vzhľadom na tieto všeobecné zlyhania trhu súvisiace s investíciami do nízkouhlíkových technológií na trhoch s elektrinou, ako aj na dodatočné riziká, ktorým je prevádzkovateľ jadrového zariadenia vystavený, je potrebné, aby sa belgická vláda zaviazala podporovať predĺženie životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Belgicko preto tvrdí, že cieľom oznámeného opatrenia je prekonať tieto zlyhania trhu.

([38]) Výročná správa CREG (2024).
([39]) Rapport Commun sur l'évolution des marchés de l'électricité et du gaz naturel en Belgique (CREG, CWaPE, Brugel, VREG 2024).
([40]) Podrobnejší opis zlyhaní trhu sa uvádza v odôvodneniach 23 a 24 rozhodnutia o začatí konania.

3.2. Úpravy opatrení zo strany Belgicka po rozhodnutí o začatí konania

(41) V reakcii na pochybnosti, ktoré Komisia vyjadrila vo svojom rozhodnutí o začatí konania (pozri oddiel 3.8), Belgicko upravilo niektoré časti opatrenia.

(42) Tieto úpravy sa týkajú najmä:

a) presunu právomoci rozhodovať o ekonomických moduláciách zo spoločného podniku belgického štátu a spoločnosti Electrabel s názvom BE-NUC (subjekt, ktorý bude vlastniť 89,807 % jednotiek s dlhodobou prevádzkou a ktorý bol pôvodne zmluvne zaviazaný vykonať moduláciu vždy, keď boli splnené podmienky stanovené v dohodách) na partnera, s ktorým bola uzavretá dohoda o službách energetického manažérstva (ďalej len „DSEM“) (predávajúceho elektrinu z jadrových zdrojov na trhu), a zavedenia finančných stimulov do odmeňovania partnera v rámci DSEM s cieľom ďalej zaručiť efektívne využívanie množstva modulácií, ktoré sú k dispozícii (pozri oddiel 3.3.1.5). V dôsledku toho sa odstránila vopred pevne stanovená prahová hodnota modulácie mínus 20 EUR/MWh, pretože partner v rámci DSEM bude mať primerané stimuly na rozhodovanie o tom, kedy je modulácia jadrového reaktora najefektívnejšia. Zmenená štruktúra odmeňovania bola zohľadnená aj v revidovanej stratégii predkladania ponúk a odchýlok;

b) posilnenia mechanizmu rozdelenia straty a zisku („úprava rizika trhovej ceny“) tak, aby finančná podpora viac zodpovedala zmenám trhových cien (prostredníctvom úpravy *de facto* miery návratnosti projektu) (pozri oddiel 3.3.1.3.2);

c) strop sumy minimálnej platby za prevádzkové náklady a kapitálovej platby (ďalej len „MPPNKP“), aby sa zabránilo tomu, že náklady na MPPNKP budú pre belgický štát nadmerné (pozri bod 3.3.1.3.3).

(43) Uvedené úpravy sú podrobne opísané v oddiele 3.3 tohto rozhodnutia.

3.3. Podrobný opis zložiek opatrenia

(44) V tomto pododdiele sa opisujú jednotlivé zložky balíka podpory pre projekt dlhodobej prevádzky vrátane zmien, ktoré Belgicko vykonalo v nadväznosti na pochybnosti Komisie vyjadrené v rozhodnutí o začatí konania (pozri oddiely 3.3.1, 3.3.2 a 3.3.3), ako aj alternatívne možnosti financovania, ktoré Belgicko zvažovalo (pozri oddiel 3.3.4).

3.3.1. *Zložka č. 1: Finančné a štrukturálne opatrenia*

(45) Je naplánovaný súbor mechanizmov finančnej podpory, ktoré umožnia financovať včasné a bezpečné predĺženie životnosti dvoch jadrových reaktorov. Všetky čiastkové opatrenia zložky 1 sú podrobne opísané v ďalšej časti tohto oddielu.

(46) Belgicko počas formálneho vyšetrovania predložilo odôvodnenie všetkých častí finančnej podpory:

a) Belgicko pripomína, že investície do jadrovej energie sú rozsiahle investície do infraštruktúry so storočnou stopou, ktoré sa vyznačujú značnými počiatočnými kapitálovými nákladmi a obdobiami výstavby so závažnými rizikami a neistotami, ako aj dlhými obdobiami návratnosti ([41]). Keďže obchodné investície do jadrových zariadení sú vystavené nekontrolovateľným rizikám s potenciálne veľkým vplyvom, ktoré súvisia s politikou, reguláciou a technológiou, pričom štruktúra nákladov je prevažne fixná, ich finančná výkonnosť je obzvlášť citlivá na realizovanú dostupnosť a potenciálne prekročenie nákladov. Preto sa jadrové reaktory v minulosti financovali buď v kontexte verejného vlastníctva, a/alebo podporného regulačného rámca, ktorý znižoval vystavenie rizikám a zabezpečoval dlhodobý záväzok vlády.

([41]) Pozri Svetová jadrová asociácia, *Financing Nuclear Energy* (Financovanie jadrovej energie), 2. mája 2024, https://world-nuclear.org/information-library/economic-aspects/financing-nuclear-energy.

b) Vo väčšine nedávnych prípadov investícií do jadrových zariadení bolo financovanie podporované prostredníctvom súboru regulačných opatrení na zmiernenie potenciálneho vplyvu trhových rizík a špecializovaných mechanizmov obmedzujúcich vystavenie sa rizikám súvisiacim s jadrovou technológiou a politikou a regulačným rizikám špecifickým pre odvetvie jadrovej energie. Niektoré projekty boli napríklad vypracované podľa modelu regulačnej bázy aktív (ďalej len „RBA“) ([42]), ktorý Belgicko považuje za model poskytujúci vysokú úroveň ochrany. Belgicko sa rozhodlo pre formu dvojsmernej rozdielovej zmluvy. S cieľom zabezpečiť ekonomickú životaschopnosť projektu bol balík opatrení projektu dlhodobej prevádzky prispôsobený potrebám danej investície do jadrovej energie.

c) Belgicko vysvetľuje, že prostredníctvom opatrení plánovaných v dohode o odmeňovaní má v úmysle poskytnúť dodatočnú ochranu v porovnaní so samostatnou schémou rozdielovej zmluvy na zabezpečenie proti prípadnej platobnej neschopnosti alebo konkurzu. Belgicko však uvádza, že,

— dohodou o odmeňovaní sa nezabezpečuje finančná výkonnosť spoločného podniku, najmä v prípade dlhších problémov s dostupnosťou alebo výrazného prekročenia nákladov, napr. v dôsledku určitých regulačných rizík, a

— akcionári sú naďalej vystavení závažným rizikám a finančným stimulom podporujúcim výkonnosť a správanie v súlade s trhom, čím sa dohoda líši od typických modelov RBA, ktoré zvyčajne poskytujú silné záruky týkajúce sa úhrady nákladov a návratnosti investícií, ako aj dostatočné financovanie a likviditu.

d) Belgicko okrem toho poznamenáva, že finančné inštitúcie investície do jadrovej energetiky veľmi pozorne skúmajú, majú rozsiahle požiadavky na hĺbkovú kontrolu s cieľom posúdiť potenciálny vplyv rôznych druhov rizík a neistôt a kladú kritický dôraz na celkovú štruktúru projektu. Skúsenosti z Európy naznačujú najmä to, že získanie finančných prostriedkov na investície do jadrovej energie je obzvlášť náročné, ak chýbajú primerané ochranné mechanizmy ([43]).

3.3.1.1. Dohoda o spoločnom vývoji

(47) Ako sa uvádza v odôvodnení 22, vzhľadom na prísne časové podmienky opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou prevádzkovateľ jadrového zariadenia, spoločnosť Electrabel, určil a dohodol sa s Belgickom, že pred uzavretím konečnej transakcie vykoná určité vývojové činnosti, ktoré sú potrebné na to, aby sa zariadenia s dlhodobou prevádzkou mohli opätovne spustiť včas a aby sa splnili požiadavky a očakávania orgánu pre bezpečnosť. Tieto vývojové činnosti boli stanovené v dohode o spoločnom vývoji, ktorá bola naposledy zmenená 18. júla 2024 (JDA++) ([44]).

(48) V dohode o spoločnom vývoji++ sa stanovujú podmienky, za ktorých Belgicko predfinancuje náklady a výdavky spoločnosti Electrabel na vývojové činnosti ([45]), kým nebudú prijaté a nenadobudnú účinnosť všetky potrebné legislatívne zmeny (ďalej len „legislatívna podmienka“). Krátko po splnení legislatívnej podmienky (15. júla 2024) začala spoločnosť Electrabel financovať svoje vlastné náklady a výdavky na vývojové činnosti a bude v tom pokračovať, kým sa výška finančných prostriedkov spoločnosti Electrabel nevyrovná sume predfinancovanej belgickým štátom (to sa očakáva začiatkom roka 2025), potom budú spoločnosť Electrabel a belgický štát financovať náklady a výdavky na vývojové činnosti v pomere 50/50.

([42]) Modely RBA boli v literatúre podrobne opísané. Pozri napríklad Meshkat, Mustafa. „*Building and Upgrading of Nuclear Power Plant Projects: Evaluation of Engineering, Procurement, Construction (EPC) and Regulated Asset Base (RAB) Models*“ [Výstavba a modernizácia projektov jadrových elektrární: Hodnotenie modelov inžinierskych prác, obstarávania a výstavby a regulačnej bázy aktív (RBA)], *Comparative Law Review,* 14. 2. 2023, s. 1001 – 1022; Thomas, Steve a ďalší, „The proposed RAB financing method“ (Navrhovaná metóda financovania RBA), *Nuclear Consult*, 2019.

([43]) Belgicko tvrdí, že dokonca aj v prípade, keď existujú dohody o rozdelení rizika so štátom, komerčné banky nie sú ochotné a investori sa často zdráhajú angažovať sa v jadrových zariadeniach, t. j. prevziať riziko spojené s veľkými investíciami do jadrového sektora v kontexte neistej politiky a predpisov a technologických rizík.

([44]) Vývojové činnosti opísané v prílohe 1 k dohode o spoločnom vývoji++ sa týkajú technických štúdií najmä v súvislosti s koncepciou a starnutím zariadení, zlepšovaním konštrukcie, kompetenciami manažmentu, testovacími a kontrolnými programami, posudzovaním vplyvu na životné prostredie (vrátane prípravy potrebných licenčných a povoľovacích dokumentov) a periodickými hodnoteniami bezpečnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou.

([45]) Čo zodpovedá 89,807 % (t. j.percentuálnemu podielu vlastníctva jednotiek s dlhodobou prevádzkou) celkových nákladov a spoločnosť Luminus znáša zvyšných 10,193 %.

(49) Belgicko tvrdí, že predbežné financovanie nákladov a výdavkov na vývojové činnosti zo strany belgického štátu je obmedzené na všetky náklady a výdavky, ktoré skutočne (má znášať) znáša spoločnosť Electrabel, čo zodpovedá 89,807 % celkových nákladov na vývojové činnosti. Je zavedený kontrolný mechanizmus, ako aj „vyrovnanie“ na konci zmluvného obdobia. Belgicko takisto tvrdí, že dohody o financovaní v rámci dohody o spoločnom vývoji++ sú založené na princípe nezávislého vzťahu a najlepšom pomere ceny a kvality.

3.3.1.2. Spoločný podnik a financovanie akcionárov

(50) Belgický štát spolu s prevádzkovateľom jadrového zariadenia spoločnosťou Electrabel investuje do spoločného podniku s názvom BE-NUC, ktorý bude vlastniť 89,807 % jednotiek s dlhodobou prevádzkou (rovnako ako v súčasnosti Electrabel). Zvyšných 10,193 % jednotiek s dlhodobou prevádzkou zostane v rukách spoločnosti Luminus. Electrabel a belgický štát budú vlastniť po 50 % podniku BE-NUC a budú vystupovať ako rovnocenní akcionári z hľadiska finančnej účasti (poskytnutie vlastného kapitálu a akcionárskych pôžičiek) a podielu na zisku z predaja energie. Spoločnosť BE-NUC ako spoluvlastník bude znášať 89,807 % investícií potrebných na rozšírenie prevádzky, a belgický štát bude preto nepriamo znášať 44,9035 % investičných nákladov súvisiacich s projektom dlhodobej prevádzky. Zvyšných 10,193 % bude znášať spoločnosť Luminus.

(51) Jediným prevádzkovateľom oboch jadrových reaktorov je a zostane spoločnosť Electrabel, a to na základe dohody o prevádzke a údržbe (pozri oddiel 3.3.1.4). Spoločnosť BE-NUC sa nestane prevádzkovateľom jadrových zariadení, ale bude mať právo kontroly nad prevádzkovými nákladmi prostredníctvom dohody o prevádzke a údržbe.

(52) Belgicko uviedlo, že neočakáva žiadnu možnosť získania vonkajšieho dlhu na financovanie projektu dlhodobej prevádzky. Projekt dlhodobej prevádzky bude plne financovaný jeho akcionármi prostredníctvom vlastného kapitálu a akcionárskych pôžičiek (pozri oddiel 3.3.1.2.2 ďalej).

3.3.1.2.1. Spoločný podnik

(53) Belgický štát nenakúpi spoluvlastnícke podiely v jednotkách s dlhodobou prevádzkou, ale prevedie ich (čiastočné rozdelenie príslušných aktív) zo spoločnosti Electrabel na spoločný podnik v súlade s krokmi opísanými v odôvodnení 49 rozhodnutia o začatí konania.

(54) Spoločnosť Electrabel prevedie svoje vlastnícke práva vo výške 89,807 % týkajúce sa jednotiek s dlhodobou prevádzkou (ako aj súvisiacich povolení a akýchkoľvek iných požadovaných aktív) na spoločnosť BE-NUC výmenou za rozdelenie akcií podniku BE-NUC spoločnosti Engie (ktorá je v tom čase jediným akcionárom spoločnosti Electrabel). Vklad spoločnosti Electrabel do podniku BE-NUC sa ocení na základe zostatkovej hodnoty budovy pri vyradení, hodnoty pozemku a hodnoty pevných inštalácií, ako je opísané v odôvodnení 51 rozhodnutia o začatí konania.

(55) Toto ocenenie vkladu spoločnosti Electrabel sa odráža v kúpnej cene 24,7 milióna EUR (s výhradou úprav), ktorú má zaplatiť belgický štát za získanie nových akcií a zachovanie 50 % podielu v podniku BE-NUC. Predstavenstvo podniku BE-NUC požiada (štatutárneho) audítora alebo certifikovaného účtovníka o vypracovanie správy o nepeňažnom vklade, v ktorej posúdi najmä použité ocenenie a metódy ocenenia použité na tento účel.

(56) Belgicko tvrdí, že ocenenie aktív nemá vplyv na analýzu kontrafaktuálneho scenára, a poskytlo dôkazy, že prevod aktív (budov a pozemkov) v rámci projektu dlhodobej prevádzky je neutrálny. Podľa Belgicka použitím konzervatívnych metód oceňovania aktív (na základe zostatkovej hodnoty pri vyradení alebo reálnej hodnoty) sa zabezpečí, že spoločnosť Engie nezíska z prevodu aktív žiadnu výhodu.

(57) Okrem toho pevné inštalácie zodpovedajú vybaveniu zariadení s dlhodobou prevádzkou, ktoré sa nakupuje v rámci služieb týkajúcich sa zariadení s dlhodobou prevádzkou, služieb spojených s prevádzkou a údržbou a služieb podľa dohody o spoločnom vývoji a ktoré bolo nainštalované a začlenené do jednotiek s dlhodobou prevádzkou pred čiastočným rozdelením. Z dôvodov súvisiacich s belgickým majetkovým právom a s cieľom zabrániť dvojitému započítaniu sa za tieto špecifické časti vybavenia zariadení s dlhodobou prevádzkou neplatí priamo, ale zohľadňujú sa pri čiastočnom rozdelení spolu s pozemkami a budovami. Okrem toho Belgicko potvrdzuje, že príslušné peňažné toky týkajúce sa týchto častí vybavenia zariadení s dlhodobou prevádzkou sú už zohľadnené v podpisovom finančnom modeli.

(58) Medzi spoločnosťou Electrabel, belgickou vládou a podnikom BE-NUC bola uzavretá dohoda akcionárov s cieľom stanoviť správu a riadenie podniku BE-NUC a práva jednotlivých akcionárov. Podľa tejto dohody sa predstavenstvo podniku BE-NUC skladá zo štyroch členov, z ktorých dvaja sú vymenovaní na návrh belgickej vlády a dvaja na návrh spoločnosti Electrabel. Predsedom a finančným riaditeľom podniku BE-NUC budú vždy riaditelia vymenovaní belgickou vládou. Predstavenstvo je uznášaniaschopné jednoduchou väčšinou a o jeho uzneseniach sa hlasuje jednoduchou väčšinou. Boli zavedené ustanovenia o konflikte záujmov.

(59) Ako sa uvádza v odôvodnení 55 rozhodnutia o začatí konania, neeurópske aktíva, ktoré v súčasnosti vlastní spoločnosť Electrabel, sa prevedú na spoločnosť Engie. Engie ako materská spoločnosť spoločnosti Electrabel zaručuje, že v čase ukončenia transakcie zostanú v spoločnosti Electrabel aktíva v hodnote najmenej 4 miliardy EUR (na základe hodnoty vlastného kapitálu vypočítanej k 30. júnu 2023). Okrem toho sa po ukončení transakcie uplatňujú ďalšie záruky, ako napríklad pokračujúce a posilnené monitorovanie finančnej situácie prevádzkovateľa jadrového zariadenia zo strany CPN/CNV a neohraničená a nezrušiteľná záruka materskej spoločnosti poskytnutá spoločnosťou Engie za určité záväzky prevádzkovateľa jadrového zariadenia.

(60) Belgicko tvrdí, že spoločný podnik predstavuje investíciu *pari passu*, keďže obidvaja akcionári vstupujú do spoločného podniku za rovnakých podmienok a ako akcionári majú rovnakú úroveň rizika a výnosov.

3.3.1.2.2. Financovanie akcionárov: Kapitálové injekcie a akcionárske pôžičky

(61) Belgický štát ako akcionár má za úlohu okrem iného financovať kapitálové výdavky a prevádzkové náklady podniku BE-NUC, spravovať akcie a vykonávať akcionárske práva (napr. hlasovacie práva) a podporiť dvoch riaditeľov podniku BE-NUC vymenovaných na návrh belgického štátu (pozri odôvodnenie 58).

(62) Vklad do základného imania pozostáva z:

a) kapitálovej injekcie: belgická vláda a spoločnosť Electrabel ako akcionári podniku BE-NUC poskytnú podniku BE-NUC vlastný kapitál prostredníctvom zvýšenia základného imania s cieľom financovať všetky výdavky plánované v dohode akcionárov a

b) akcionárskych pôžičiek: spoločnosť Electrabel aj belgická vláda poskytnú podniku BE-NUC akcionárske pôžičky („akcionárska pôžička spoločnosti Electrabel“, resp. „akcionárska pôžička belgickej vlády“) na financovanie všetkých výdavkov plánovaných v dohode akcionárov.

(63) Belgicko vysvetľuje, že podmienky akcionárskej pôžičky spoločnosti Electrabel a akcionárskej pôžičky belgickej vlády sú rovnaké. Obidve akcionárske pôžičky budú poskytnuté za trhových podmienok, s úrokovými sadzbami, ktoré ešte neboli stanovené, ale podľa zmlúv o akcionárskych pôžičkách ich stanoví predstavenstvo podniku BE-NUC v súlade s dohodou akcionárov, a to na základe prevládajúcich trhových sadzieb a akéhokoľvek porovnateľného dlhového financovania tretích strán, ktoré môže byť v danom čase k dispozícii. V rámci postupu dohodnutého medzi belgickou vládou a spoločnosťou Engie vypracovala spoločnosť Engie základné podmienky, v ktorých sú stanovené podmienky obidvoch akcionárskych pôžičiek. V základných podmienkach je opísaná metodika stanovenia úrokovej sadzby. Belgicko tvrdí, že táto metodika je v súlade s politikou spoločnosti Engie v oblasti transferového oceňovania pôžičiek a je v súlade so zásadou OECD v oblasti BEPS ([46]), ktorou sa zabezpečuje, aby úroková sadzba bola stanovená na úrovni nezávislých trhových cien. Podľa základných podmienok sa očakáva, že úroková sadzba bude pohyblivá, stanovená na úrovni 6-mesačnej sadzby EURIBOR (s minimálnou sadzbou 0 %), plus očakávaná marža vo výške približne [0 – 3] %.

(64) Belgicko tvrdí, že zavedenie akcionárskej pôžičky popri kapitálovej injekcii vyplýva z finančných a transakčných dôvodov. Na jednej strane poskytnutie akcionárskej pôžičky umožňuje väčšiu flexibilitu pri navrhovaní harmonogramov čerpania a splácania. Najmä ustanovenia o splácaní pôžičky môžu byť dohodnuté s menšími regulačnými obmedzeniami ako vyplácanie dividend alebo vrátenie vlastného kapitálu. Na druhej strane by sa pôžičkou mohla optimalizovať finančná štruktúra vzhľadom na zdaniteľný príjem (až 30 % EBITDA je možné odpočítať na úroky).

([46]) BEPS je skratka pre narúšanie základu dane [znižovanie zdaniteľného príjmu (alebo základu dane) v danej krajine] a presun ziskov (presun ziskov do krajín, v ktorých sú dane oveľa nižšie alebo neexistujú). Zásady OECD v oblasti BEPS odkazujú na súbor medzinárodných usmernení určených na boj proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam zo strany nadnárodných spoločností. Zabezpečuje sa nimi, aby spoločnosti platili dane tam, kde skutočne dosahujú zisky a vykonávajú svoje skutočné podnikateľské činnosti, a nie aby presúvali zisky do krajín s nízkym zdanením.

(65) Na základe predbežných výpočtov v podpisovom finančnom modeli predstavuje celkový vklad do základného imania (kapitálová injekcia a akcionárske pôžičky) [2 000 – 2 500] miliónov EUR ([47]), ktorý poskytne belgická vláda aj spoločnosť Electrabel za rovnakých podmienok vo výške 89,807 % v […] splátkach od […] do […] na financovanie okrem iného kapitálových výdavkov projektu dlhodobej prevádzky (zvyšných 10,193 % financuje spoločnosť Luminus). Vklad do základného imania sa má akcionárom podniku BE-NUC vrátiť prostredníctvom série znížení základného imania a splátok akcionárskej pôžičky a má sa vyplatiť prostredníctvom rozdelenia dividend a úrokov z akcionárskej pôžičky. O rozdelení vkladu do základného imania (2 000 – 2 500 miliónov EUR) na kapitálovú injekciu a akcionárske pôžičky sa zatiaľ nerozhodlo.

(66) Belgicko tvrdí, že záväzky akcionárov v oblasti financovania a akcionársku pôžičku možno považovať za financovanie za rovnakých podmienok a že akcionárska pôžička bude poskytnutá za trhových podmienok, takže financovanie akcionárov neposkytne príjemcom selektívnu výhodu.

3.3.1.3. Dohoda o odmeňovaní

(67) Medzi podnikom BE-NUC, spoločnosťou Luminus a protistranou dohody o odmeňovaní, ktorá bude autonómnym orgánom s nezávislým účtovníctvom v rámci belgického štátu (ďalej len „BE-WATT“), bola uzatvorená dohoda o odmeňovaní. Cieľom dohody o odmeňovaní je riešiť neistotu trhovej ceny a znížiť riziko príjmov z projektu dlhodobej prevádzky pre vlastníkov jednotiek s dlhodobou prevádzkou, podniku BE-NUC a spoločnosti Luminus. Podnik BE-NUC a spoločnosť Luminus by tak mali mať dostatočné príjmy z prevádzky jednotiek s dlhodobou prevádzkou, aby mohli zaistiť ich bezpečnú a spoľahlivú prevádzku a ekonomickú životaschopnosť, pričom akcionári by mohli očakávať požadovanú finančnú návratnosť v súlade s trhom.

(68) Belgicko najmä spresňuje, že zásady financovania transakcie sú tieto:

a) požiadavky na kapitálové výdavky projektu dlhodobej prevádzky financujú predovšetkým akcionári podniku BE-NUC na základe rovnakých podmienok (a spoločnosť Luminus v pomere k svojmu spoluvlastníctvu), a to buď prostredníctvom vlastného kapitálu, alebo prostredníctvom akcionárskych pôžičiek (pozri oddiel 3.3.1.2);

b) náklady na prevádzku a údržbu projektu dlhodobej prevádzky sa financujú predovšetkým prostredníctvom prevádzkových príjmov zariadení s dlhodobou prevádzkou, pričom tok prevádzkových príjmov je zabezpečený prostredníctvom rozdielovej zmluvy (v rozsahu, v akom sú k dispozícii jednotky s dlhodobou prevádzkou) (pozri oddiel 3.3.1.3.2). Realizačná cena rozdielovej zmluvy sa odhaduje na úrovni, ktorá umožňuje, aby očakávaná vnútorná miera návratnosti (ďalej len „IRR“) peňažných tokov projektu dlhodobej prevádzky dosiahla cieľovú IRR vo výške 7 % (menovitú a po zdanení) v rámci prahovej hodnoty intervalu 6 – 8 % (pozri oddiel 3.3.1.3.1);

c) MPPNKP a pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky dopĺňajú prevádzkové príjmy zariadení s dlhodobou prevádzkou a pozostávajú z ochranných opatrení na zabezpečenie toho, aby podnik BE-NUC mal vždy dostatočnú likviditu na úhradu prevádzkových nákladov, nákladov na údržbu a nákladov na palivo, ktoré umožnia bezpečnú a spoľahlivú prevádzku jednotiek s dlhodobou prevádzkou.

— Pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky sú určené na financovanie nákladov pred opätovným spustením jednotiek s dlhodobou prevádzkou a na zabezpečenie dostatočnej hotovosti počas trojročného obdobia nábehu (do 31. decembra 2028), keď je ešte potrebné vykonať významné práce a jednotky s dlhodobou prevádzkou nemôžu pracovať na plný výkon.

— MPPNKP sa aktivujú len v prípade (výrazne) zníženej dostupnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou, čím sa zabezpečí dlhodobá finančná stabilita počas celého obdobia predĺženia životnosti. Nástroj na poskytovanie prevádzkového kapitálu (ďalej len „NPPK“) slúži ako mostík v rámci roka k ročným MPPNKP.

(69) Mechanizmy finančnej podpory (rozdielová zmluva, MPPNKP a pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky) sú podrobnejšie vysvetlené v oddieloch 3.3.1.3.2, 3.3.1.3.3 a 3.3.1.3.4.

([47]) Bez DPH. Údaje v podpisovom finančnom modeli nezahŕňajú DPH.

3.3.1.3.1. Miera návratnosti projektu dlhodobej prevádzky

(70) (Cieľová) IRR je vo všeobecnosti minimálna úroveň návratnosti, ktorú investori akceptujú ako kompenzáciu za určitú úroveň rizika investičného projektu. Cieľová IRR sa často označuje ako „minimálna miera návratnosti“, čo je prahová hodnota, ktorá sa musí v prípade IRR projektu dosiahnuť alebo prekročiť, aby sa projekt realizoval. Teoreticky sa minimálna miera návratnosti rovná súčtu nákladov na kapitál (napr. vážených priemerných nákladov na kapitál alebo „WACC“) a minimálnej prémie. Inými slovami, ide o kombináciu mier návratnosti z porovnateľných projektov/aktív a úprav na zosúladenie s konkrétnym rizikovým profilom vrátane prémií špecifických pre projekt na pokrytie dodatočných nediverzifikovateľných rizík.

(71) V tomto prípade vyrovnané náklady na elektrinu zodpovedajú minimálnej úrovni priemernej ceny elektriny (alebo realizačnej ceny v návrhu rozdielovej zmluvy), ktorá sa má dosiahnuť, aby projekt dlhodobej prevádzky dosiahol cieľovú IRR. Ako sa uvádza v odôvodnení 72 rozhodnutia o začatí konania, predbežná realizačná cena v podpisovom finančnom modeli, založená na predpoklade nákladov na modernizáciu jednotiek s dlhodobou prevádzkou vo výške približne [2 – 2,5] miliardy EUR, bola stanovená na úrovni [80 – 90] EUR za MWh (v hodnotách z roku 2022). Belgicko uvádza, že pri zvažovaní uplatnenia (posilneného) mechanizmu rozdelenia straty a zisku (úprava rizika trhovej ceny) sa môže realizačná cena vychádzajúca z podpisového finančného modelu pohybovať v rozmedzí od [80 – 90] EUR za MWh do [80 – 90] EUR za MWh (v hodnotách z roku 2022).

(72) Belgicko tvrdí, že cieľová IRR je vzhľadom na rizikovosť projektu dlhodobej prevádzky konzervatívna miera návratnosti, ktorá vychádza: i) z vykonania referenčného porovnávania miery návratnosti iných investícií do jadrovej energie vo svete a iných aktív v energetickom sektore v Belgicku (pozri oddiel 3.3.1.3.1.1), ii) z posúdenia nákladov na kapitál podniku BE-NUC (WACC aj náklady na vlastný kapitál) na základe modelu oceňovania kapitálových aktív (pozri oddiel 3.3.1.3.1.2) a iii) zo simulácie očakávanej IRR upravenej podľa úpravy rizika trhovej ceny vzhľadom na aktualizované trhové podmienky, ktorá ukazuje, že očakávaná IRR projektu dlhodobej prevádzky sa v porovnaní s časom rokovaní o dohode o vykonávaní znížila (pozri oddiel 3.3.1.3.1.3).

3.3.1.3.1.1. Vykonanie referenčného porovnávania

(73) Belgicko poskytlo medzinárodnú referenčnú hodnotu cieľových mier návratnosti a nákladov na kapitál pre spoločnosti prevádzkujúce jadrové elektrárne v rôznych zemepisných oblastiach, ako aj plynové elektrárne odmeňované podľa belgického kapacitného mechanizmu a spoločnosti prevádzkujúce iné typy infraštruktúry na prenos a uskladňovanie energie v Belgicku. Po prijatí rozhodnutia o začatí konania sa referenčné porovnávanie doladilo, najmä pokiaľ ide o ďalší opis povahy regulačných rámcov a možných dodatočných systémov ovplyvňujúcich rozdelenie rizika pre posudzované spoločnosti a projekty. V tabuľke 3 sa poskytuje prehľad verejnej cieľovej miery návratnosti alebo odhadov WACC v prípade referenčne porovnávaných projektov a spoločností.

Tabuľka 3

Verejné odhady WACC v prípade referenčne porovnávaných projektov/spoločností

Posudzovaná spoločnosť/projekt a vlastníctvo	Regulačný rámec a príslušné obdobie	Cieľová miera návratnosti po zdanení/WACC a rok rozhodnutia [1]	Prémia oproti bezrizikovej sadzbe [2]
Vertikálne integrované americké podniky verejných služieb (Georgia Power a Duke Energy), väčšinou v súkromnom vlastníctve	Model RBA [3-ročné obdobie 2023 – 2025 v prípade spoločnosti Georgia Power, od roku 2023 v prípade spoločnosti Duke Energy v Južnej Karolíne, od roku 2024 v prípade spoločnosti Duke Energy v Severnej Karolíne (v poslednom roku sa uskutoční preskúmanie)]	6,36 % – 7,06 % (2022 a 2023)	2,8 % – 4,2 %

Posudzovaná spoločnosť/projekt a vlastníctvo	Regulačný rámec a príslušné obdobie	Cieľová miera návratnosti po zdanení/WACC a rok rozhodnutia ([1])	Prémia oproti bezrizikovej sadzbe ([2])
Kanadský štátny podnik verejných služieb OPG (výrobné portfólio zahŕňa okrem iného jadrové a vodné elektrárne)	Model RBA (5-ročné obdobie 2022 – 2026)	5,6 % (2021)	3,5 % – 4,3 %
Zrekonštruovaná kanadská jadrová elektráreň Bruce A, v súkromnom vlastníctve	dvojsmerná rozdielová zmluva s realizačnou cenou založenou na cieľovej IRR (zmluva na 25 rokov od opätovného začatia prevádzky)	10,6 % – 13,8 % (2007)	6,0 % – 9,7 %
Nová jadrová elektráreň Hinkley Point C (Spojené kráľovstvo), nie vo vlastníctve štátu (Spojeného kráľovstva)	dvojsmerná rozdielová zmluva s realizačnou cenou založenou na cieľovej IRR (zmluva na 35 rokov od uvedenia do prevádzky)	9,25 % – 9,75 % (2014)	5,8 % – 7,5 %
Nová maďarská jadrová elektráreň Paks II, výstavba 100 % financovaná štátom	Trhové odmeňovanie, štátna podpora na 100 % financovanie kapitálových výdavkov	7,38 % – 8,4 % (2017)	3,9 % – 5,2 %
Existujúce francúzske jadrové zariadenia EDF, EDF v 100 % vlastníctve štátu	čiastočná cenová regulácia (ARENH – v procese revízie); väčšinou vystavené trhu do roku 2026, potom neznáme	7,6 % (2022)	4,9 % – 6,2 %
Rozšírenie belgického jadrového reaktora Tihange 1, nie vo vlastníctve belgického štátu	trhové odmeňovanie s daňou z neočakávaných ziskov (do roku 2025)	9,3 % (2013)	5,9 % – 6,9 %
Belgický kapacitný mechanizmus (plynové elektrárne)	zmluva o kapacite (na maximálne 15 rokov v prípade novovybudovaných kapacít)	7,6 % – 8,6 % (2023) ([3])	5,5 % – 6,5 %

Zdroj: Compass Lexecon, správa „SA.106107 BE – Prolongation of two nuclear reactors – Assessment of Aid Proportionality: Analysis of risk allocation and return on investment“ (Predĺženie prevádzky dvoch jadrových reaktorov – posúdenie primeranosti pomoci: Analýza rozdelenia rizika a návratnosti investícií, 29. novembra 2024)

([1]) V niektorých prípadoch sa regulačné rozhodnutie príslušnej spoločnosti/projektu vzťahuje na cieľovú mieru návratnosti (napr. na účely určenia realizačnej ceny rozdielovej zmluvy) alebo WACC (napr. ako sa zohľadňuje v modeli RBA na určenie povolených príjmov). Pre každú posudzovanú spoločnosť/projekt sa uvádza buď miera návratnosti, alebo WACC posudzované v príslušnom regulačnom režime. Rok uvedený v zátvorke sa vzťahuje na rok, v ktorom bolo vykonané posúdenie/prijaté rozhodnutie o cieľovej miere návratnosti/WACC.

([2]) Na účely porovnateľnosti výsledkov sa zameriavame na prémiu nad bezrizikovou sadzbou, t. j. rozdiel medzi posudzovanou cieľovou mierou návratnosti/WACC po zdanení a súčasnou bezrizikovou sadzbou (prémia nad bezrizikovou sadzbou v čase posudzovania/rozhodnutia regulačného orgánu týkajúceho sa posudzovaného aktíva/spoločnosti).

([3]) WACC po zdanení sa vypočítali na základe skutočných WACC pred zdanením špecifických pre danú technológiu (navrhnutých výborom CREG a Elia, stanovených ministrom energetiky), ktoré sa použili na určenie aukčných parametrov kapacitného mechanizmu.

(74) Tabuľka 4 poskytuje prehľad prvkov, ktoré sa týkajú rizík v referenčne porovnávaných projektoch alebo spoločnostiach.

Tabuľka 4

Prvky týkajúce sa rizík v prípade referenčne porovnávaných projektov/spoločností

	Bruce A	Tihange 1	Hinkley Point C	Belgický kapacitný mechanizmus	Existujúce francúzske jadrové zariadenia EDF	Paks II	Jednotky s dlhodobou prevádzkou	(*) OPG	(*) Georgia Power, Duke Energy Južná a Severná Karolína
Portfólio/riziká	4 zrekonštruované jadrové jednotky	1 zrekonštruovaná jadrová jednotka	1 nová jadrová elektráreň (2 jednotky)	/	jadrový park (57 jednotiek)	1 nová jadrová elektráreň (2 jednotky)	2 zrekonštruované jadrové jednotky	zrekonštruované jadrové jednotky a vodné elektrárne	vertikálne integrované vrátane sietí, jadrových a iných technológií
Výstavba	úprava realizačnej ceny	–	–	–	–	100 % financované štátom + paušálna suma za inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu (EPC)	úprava realizačnej ceny	RBA	RBA
Trh	dvojsmerná rozdielová zmluva	–	dvojsmerná rozdielová zmluva	zmluva o kapacite	ARENH (čiastočná cenová regulácia)	–	dvojsmerná rozdielová zmluva	RBA	RBA
Prevádzka	indexácia/ úprava realizačnej ceny; prenos nákladov na palivo	–	indexácia/ úprava realizačnej ceny	–	–	–	indexácia/ úprava realizačnej ceny + MPPNKP	RBA	RBA
Financovanie	–	–	úverová záruka	zmluva o kapacite	vo vlastníctve štátu	100 % financované štátom	MPPNKP a pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky	RBA	RBA
Politika	–	právna ochrana	právna ochrana	–	vo vlastníctve štátu	100 % financované štátom	právna ochrana	RBA	RBA

Zdroj: Compass Lexecon, správa „SA.106107 BE – Prolongation of two nuclear reactors – Assessment of Aid Proportionality: Analysis of risk allocation and return on investment" (Predĺženie prevádzky dvoch jadrových reaktorov – posúdenie primeranosti pomoci: Analýza rozdelenia rizika a návratnosti investícií, 29. novembra 2024)

(*) Spoločnosť Compass Lexecon poznamenáva, že v prípade podnikov verejných služieb v USA a Kanade nedokáže posúdiť presný rizikový profil na základe regulačného rámca, keďže nemá k dispozícii podrobné informácie.

(75) Podľa Belgicka toto referenčné porovnávanie poukazuje na tri prvky:

a) Regulované spoločnosti a projekty zahrnuté do tejto referenčnej hodnoty nie sú priamo porovnateľné s podnikom BE-NUC, pretože sa líšia buď z hľadiska regulačného rámca/systému financovania a výsledného rozdelenia rizika, a/alebo preto, že zahŕňajú iné druhy aktív (čím sa diverzifikujú a znižujú riziká súvisiace s jadrovou energiou). Neexistuje žiadna priamo porovnateľná spoločnosť, ale referenčná hodnota pozostáva z výberu spoločností a projektov s príslušnými individuálnymi charakteristikami, ako je geografia, technológia aktív, existujúce/nové aktíva, trh a regulačný/podporný rámec. Tieto porovnateľné spoločnosti a projekty sa však nepodobajú podniku BE-NUC vo všetkých ohľadoch. Napriek týmto obmedzeniam referenčná hodnota aj tak poskytuje relevantné informácie na posúdenie parametrov odmeňovania (cieľová miera návratnosti/WACC) s prihliadnutím na špecifiká každej spoločnosti alebo projektu a súvisiace rizikové profily. Preto by sa predložená referenčná hodnota mala chápať ako relevantná na posúdenie primeraných trhových rozsahov parametrov odmeňovania a ich zasadenie do kontextu.

b) V referenčnej hodnote sa zdôrazňuje, že prémie nad bezrizikovou sadzbou sa znižujú s diverzifikáciou portfólia, nižším vystavením riziku (riziku spojenému s výstavbou, trhovému riziku, prevádzkovému riziku, riziku financovania a politickému riziku) a prípadne s povahou vlastníka/prevádzkovateľa, pričom etablované, štátom vlastnené alebo štátom financované podniky verejných služieb môžu ťažiť z nižších nákladov na financovanie (pozri tabuľku 3 a tabuľku 4).

— Na spodnom konci spektra vykazujú severoamerické podniky verejných služieb (OPG, Georgia Power a Duke Energy), ktoré majú diverzifikované portfóliá aktív a podliehajú modelu RBA poskytujúcemu komplexné zabezpečenie proti riziku, relatívne nízke prémie nad bezrizikovou sadzbou (približne 2,8 % – 4,3 %).

— Jadrový projekt Paks II a existujúci jadrový park EDF vykazujú vyššie prémie (približne 3,9 % – 6,2 %). Odmeňovanie v ich prípade pochádza aspoň čiastočne od obchodníka a za aktíva sa považujú len jadrové elektrárne. V dôsledku štátneho vlastníctva/financovania sa však náklady na financovanie môžu do určitej miery znížiť.

— Nové plynové elektrárne v rámci belgického kapacitného mechanizmu vykazujú pomerne vysokú rizikovú prémiu (5,5 % – 6,5 %). Tieto novovybudované tepelné elektrárne sú vystavené rizikám spojeným s výstavbou, prevádzkovým a politickým rizikám, zatiaľ čo trhové riziká sa zvyčajne znižujú vďaka viacročným zmluvám o kapacite a platbám.

— Na hornom konci spektra jadrová jednotka Tihange 1 vykazuje vysokú prémiu (5,9 % – 6,9 %), keďže vlastníci nesú investičné a prevádzkové riziká, zatiaľ čo trhové príjmy sú neisté a trhový rast je obmedzený. Aj Hinkley Point C predstavuje relatívne vysokú prémiu (5,8 % – 7,5 %), čo možno vysvetliť povahou aktív (nová samostatná jadrová elektráreň) a významnými rizikami súvisiacimi s výstavbou/prevádzkovými rizikami, ktoré nesú akcionári, a to napriek rozdielovej zmluve a ďalším ochranným opatreniam. Podobne aj riziková prémia v prípade spoločnosti Bruce Power, účastníka zameraného čisto na jadrovú energiu, ktorý je súkromnou spoločnosťou využívajúcou rozdielovú zmluvu (vrátane iných systémov rozdelenia rizika), je pomerne vysoká (6,0 % – 9,7 %). Napriek tomu bolo odmeňovanie v prípade tohto zariadenia stanovené v roku 2007 v inom finančnom a trhovom kontexte.

c) Belgicko celkovo poukazuje na to, že vystavenie podniku BE-NUC riziku v rôznych dimenziách sa nachádza medzi vystavením riziku aktív a podnikov verejných služieb, ktoré využívajú model RBA, a aktív a podnikov verejných služieb, ktoré využívajú rozdielovú zmluvu a/alebo iné druhy trhového odmeňovania. Cieľová menovitá IRR podniku BE-NUC po zdanení (ďalej len „IRR projektu“) vo výške 7 % (a rozpätie jej prahových hodnôt 6 % až 8 %) vykazuje prémiu 3 % až 5 %, pričom priemerná bezriziková sadzba je približne 3 %. Na základe empirických dôkazov sa implikovaná prémia IRR projektu v dohode o odmeňovaní nachádza na dolnej hranici požiadaviek investora v prípade referenčne porovnávaných projektov/spoločností a blíži sa k prémiám odhadovaným pre diverzifikované aktíva podnikov verejných služieb v rámci schém RBA, ktoré sú menej vystavené rizikám špecifickým pre jadrovú energiu a v prípade ktorých sa očakávajú nižšie riziká straty investícií a návratnosti.

(76) Belgicko sa preto domnieva, že cieľová IRR projektu vo výške 6 % – 8 % je v rámci pravdepodobného rozsahu trhovej návratnosti, ktorá nebude viesť k nadmernej kompenzácii.

3.3.1.3.1.2. Porovnanie cieľovej IRR s nákladmi na kapitál podniku BE-NUC

(77) Okrem referenčného porovnávania vykonaného na potvrdenie toho, či cieľová IRR vo výške 7 % je v rámci pravdepodobného rozsahu návratnosti zodpovedajúcej trhu, Belgicko poskytlo posúdenie nákladov na kapitál použitím dvoch ukazovateľov, WACC a nákladov na vlastný kapitál bez pákového efektu, keďže podnik BE-NUC nie je financovaný dlhom.

(78) Belgicko získalo odhady WACC a nákladov na vlastný kapitál bez pákového efektu v rozsahu od 6,2 % do 7,4 % (čo v prípade projektu predstavuje rizikovú prémiu vo výške 3,1 % až 4,3 % nad bezrizikovou sadzbou). Podľa Belgicka to dokazuje a ďalej potvrdzuje, že cieľová IRR vo výške 7 % je primeraná a nevedie k nadmernej kompenzácii. V ďalších oddieloch je podrobnejšie vysvetlené, ako sa odhadoval rozsah WACC a nákladov na vlastný kapitál.

3.3.1.3.1.2.1. Odhad WACC projektu dlhodobej prevádzky

(79) Prvou metrikou na odhad nákladov na kapitál sú WACC, ktoré predstavujú minimálnu mieru návratnosti, ktorú musí projekt ponúknuť, aby prilákal kapitál. Táto minimálna návratnosť predstavuje návratnosť, ktorú by mohli potenciálni investori dosiahnuť, ak by sa rozhodli investovať do iného projektu s rovnakými charakteristikami, pokiaľ ide o peňažné toky, harmonogram a riziko. WACC po zdanení sa vypočítajú podľa tohto vzorca:

WACC = w_E * (bezriziková sadzba + β_E * riziková prémia na vlastný kapitál) + (1– w_E) * náklady na dlh po zdanení

w_E:	podiel kapitálového financovania
B_E:	koeficient beta vlastného kapitálu s pákovým efektom, t. j. vystavenie spoločnosti systematickým rizikám

(80) WACC sú teda súčtom i) nákladov na vlastný kapitál vážených v pomere k trhovej hodnote vlastného kapitálu v rámci celkového kapitálu (w_E) a ii) nákladov na dlh (po zdanení) vážených podielom trhovej hodnoty dlhu na celkovom kapitáli ($1-w_E$). Náklady na vlastný kapitál sa vypočítajú na základe modelu oceňovania kapitálových aktív (ďalej len „CAPM“), ktorý je štandardným modelom na meranie návratnosti požadovanej investorom na pokrytie alternatívnych nákladov hodnoty peňazí počas stanoveného investičného horizontu (bezriziková sadzba) a vystavenia trhovému riziku ([48]). Vystavenie trhovému riziku je zachytené hodnotou koeficientu beta vlastného kapitálu s pákovým efektom (β_E). Vzhľadom na volatilitu parametrov sa vstupy do modelu CAPM počítali v rozsahoch.

(81) Pokiaľ ide o výpočet koeficientu beta vlastného kapitálu s pákovým efektom, Belgicko tvrdí, že vzhľadom na to, že spoločný podnik je novou spoločnosťou v súkromnom vlastníctve, ktorá vlastní dve existujúce jednotky s dlhodobou prevádzkou s očakávanou výrobou elektriny na 10 rokov, jeho beta sa nedá vypočítať na základe trhových alebo historických údajov, a preto sa musí odhadnúť prostredníctvom skupiny porovnateľných kótovaných spoločností. Keďže však neexistujú porovnateľné podniky verejných služieb, ktoré by mali 100 % podiel výroby jadrovej energie, Belgicko zvážilo vzorku piatich kótovaných európskych podnikov verejných služieb s najvyšším podielom jadrových činností, t. j. ide o porovnateľné projekty s 15 % až 65 % výroby pomocou jadrových elektrární v rámci diverzifikovaného portfólia (pozri tabuľku 5).

([48]) Model CAPM je v odbornej literatúre a odborníkmi v odvetví všeobecne uznávaný a akceptovaný ako spoľahlivý prístup na odhadovanie nákladov na vlastný kapitál.

Tabuľka 5

Hodnoty koeficientu beta aktív v prípade porovnateľných podnikov verejných služieb s rôznym podielom jadrových činností

Spoločnosť	% jadrového mixu 2022/2023	Hodnoty koeficientu beta aktív (bez pákového efektu)
Skupina ČEZ	[60 – 70] %	[0,40 – 1,00]
Fortum Oyj	[50 – 60] %	[0,40 – 1,00]
UPM–Kymmene Oyj	[40 – 50] %	[0,40 – 1,00]
Endesa, S.A.	[40 – 50] %	[0,40 – 1,00]
Iberdrola, S.A.	[10 – 20] %	[0,40 – 1,00]
Nevážený priemer	–	[0,40 – 1,00]
Medián	–	[0,40 – 1,00]

Zdroj: Assessment of Aid Proportionality: Updated analysis of risk allocation and return on investment (Posúdenie primeranosti pomoci: Aktualizovaná analýza rozdelenia rizika a návratnosti investícií), Compass Lexecon, 29. novembra 2024

(82) Belgicko vysvetlilo, že každý z podnikov verejných služieb je diverzifikovaný kótovaný podnik verejných služieb s určitým významným podielom aktív siete regulovaných na základe RBA a/alebo podporovaných aktív vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov, na rozdiel od spoločného podniku, ktorý je súkromným subjektom so 100 % podielom výroby jadrovej energie podliehajúcej dohode o odmeňovaní. Systémovými rizikami odhadovanými na základe týchto porovnateľných spoločností by sa preto pravdepodobne podhodnotilo systémové riziko podniku BE-NUC.

(83) Belgicko použilo parametre tabuľky 6 na dosadenie do vzorca WACC a na základe týchto a ďalších vstupov, ktoré sa pozorovali počas celého roka 2023, získalo teoretické WACC, ktoré sa pohybujú v rozmedzí 6,2 % až 7,4 %, vrátane prémie 3,1 % až 4,3 % nad bezrizikovou sadzbou.

Tabuľka 6

Odhad WACC podniku BE-NUC a kľúčové základné parametre

Parameter	Predpoklad/prístup	Odhad (*)
Bezriziková sadzba	rozsah výnosov desaťročných belgických štátnych dlhopisov (OLO) v roku 2023	2,5 % – 3,6 %
Riziková prémia na vlastný kapitál	odborné odhady pre vyspelé trhy	4,6 % – 6,0 %
Koeficient beta (bez pákového efektu)	medián a priemer v rámci porovnateľných údajov	[0,40 – 1,00] – [0,40 – 1,00]
Cieľový pákový efekt	medián a priemer v rámci porovnateľných údajov	53,0 % – 54,4 %
Koeficient beta (s pákovým efektom)	Hamadov vzorec s cieľovým pákovým efektom	[0,40 – 1,00] – [1,00 – 1,60]
Náklady na vlastný kapitál (s pákovým efektom)	CAPM	7,4 % –9,3 %
Náklady na dlh pred zdanením	bezriziková sadzba + riziková prémia pre podniky v energetickom sektore	5,3 % – 5,5 %
Podiel dlhu na celkovom kapitáli	odvodený od cieľového pákového efektu	34,6 % – 35,2 %

Parameter	Predpoklad/prístup	Odhad (*)
Sadzba dane	sadzba dane z príjmov právnických osôb v Belgicku	25 %
WACC pred zdanením	použitie nákladov na vlastný kapitál s pákovým efektom a nákladov na dlh pred zdanením	6,7 % –7,9 %
WACC po zdanení	použitie nákladov na vlastný kapitál s pákovým efektom a nákladov na dlh po zdanení	**6,2 % – 7,4 %**

Zdroj: Assessment of Aid Proportionality: Updated analysis of risk allocation and return on investment (Posúdenie primeranosti pomoci: Aktualizovaná analýza rozdelenia rizika a návratnosti investícií), Compass Lexecon, 29. novembra 2024

(*) Rozsah zodpovedá historickému vývoju od začiatku do konca roka 2023.

3.3.1.3.1.2.2. Odhad nákladov na vlastný kapitál projektu dlhodobej prevádzky

(84) Druhou metodikou, založenou na nákladoch na vlastný kapitál, sa meria požadovaná návratnosť projektu pre akcionárov za predpokladu, že neexistuje žiadne dlhové financovanie, ako je to v prípade projektu LTO. Hoci prístup založený na nákladoch na vlastný kapitál takisto využíva CAPM, spolieha sa na náklady na vlastný kapitál bez pákového efektu (t. j. bez zadlženia) ([49]). Náklady na vlastný kapitál bez pákového efektu sa vypočítajú takto:

náklady na vlastný kapitál (bez pákového efektu) = bezriziková sadzba + β_A × riziková prémia na vlastný kapitál

β_A: koeficient beta bez pákového efektu alebo „koeficient beta aktív“

(85) Na odhad každého parametra rovnice na výpočet nákladov na vlastný kapitál sa použil tento postup (pozri tabuľku 7):

a) bezriziková sadzba sa aproximuje výnosmi desaťročných belgických štátnych dlhopisov (OLO ([50])), ktoré sa počas roka 2023 pohybovali v rozmedzí od 2,5 % do 3,6 %. Pri odhade rizikovej prémie na vlastný kapitál sa zohľadnili rôzne externé zdroje, na základe ktorých sa vychádzalo z rozpätia 4,6 % až 6 %:

— odhady prof. Damodarana: 5,9 % od januára 2023 a 4,6 % od januára 2024,

— odhady spoločnosti Kroll sa pohybujú v rozmedzí od 5,5 % do 6 % v roku 2023;

b) odhad koeficientu beta (bez pákového efektu) aktív vychádzal z rovnakých predpokladov ako pri výpočte WACC uvedeného v predchádzajúcom texte, čo viedlo k mediánu a priemernej hodnote [0,40 – 1,00] a [0,40 – 1,00] pre päť kótovaných podnikov verejných služieb s určitým podielom výroby jadrovej energie (pozri tabuľku 5).

(86) Dosadením odhadov uvedených v predchádzajúcom texte do rovnice na výpočet nákladov na vlastný kapitál sa získa odhad nákladov na vlastný kapitál bez pákového efektu v rozsahu od 6,2 % do 7,5 % (pozri tabuľku 7) vrátane prémie vo výške 3,1 % až 4,3 % nad bezrizikovou sadzbou, čo je v súlade s výsledkami získanými pre WACC.

([49]) Na rozdiel od „koeficientu beta s pákovým efektom“, označovaného aj ako len „koeficient beta“, ktorý porovnáva volatilitu návratnosti dlhu a vlastného kapitálu spoločnosti s návratnosťou širšieho trhu (napríklad spoločnosť s koeficientom beta 1,4 má návratnosť, ktorá je na úrovni 140 % volatility trhu, s ktorým sa porovnáva), „koeficient beta bez pákového efektu“, označovaný aj ako „koeficient beta aktív“, meria trhové riziko spoločnosti bez vplyvu dlhu, aby sa oddelilo riziko spôsobené výlučne aktívami spoločnosti.
Náklady na vlastný kapitál bez pákového efektu sa vo všeobecnosti používajú na posudzovanie projektov alebo investícií, ktoré sú financované výlučne vlastným kapitálom. Porovnanie WACC a nákladov na kapitál bez pákového efektu tak poskytuje informácie o vplyve dlhu na náklady na kapitál spoločnosti.

([50]) OLO znamená „Obligation Linéaire/Lineaire Obligatie“.

Tabuľka 7

Odhady nákladov na vlastný kapitál bez pákového efektu podniku BE-NUC a základné parametre (celý rozsah)

Parameter	Predpoklad/prístup	Odhad
Bezriziková sadzba	rozsah výnosov desaťročných belgických štátnych dlhopisov (OLO) v roku 2023	2,5 % – 3,6 %
Riziková prémia na vlastný kapitál	odborné odhady pre vyspelé trhy	4,6 % – 6,0 %
Koeficient beta (bez pákového efektu)	medián a priemer v rámci porovnateľných údajov	[0,40 – 1,00] – [0,40 – 1,00]
Náklady na vlastný kapitál (bez pákového efektu)	CAPM	6,2 % – 7,5 %

Zdroj: Assessment of Aid Proportionality: Updated analysis of risk allocation and return on investment (Posúdenie primeranosti pomoci: Aktualizovaná analýza rozdelenia rizika a návratnosti investícií), Compass Lexecon, 29. novembra 2024

(87) Po zohľadnení uvedených odhadovaných parametrov (pre možné rozsahy v priebehu roka 2023) Belgicko odhaduje pre náklady na vlastný kapitál bez pákového efektu v čase dohody medzi stranami v roku 2023 tri pravdepodobné scenáre, čo zodpovedá rozpätiu od 6,8 % do 7,3 % (pozri tabuľku 8).

Tabuľka 8

Tri scenáre pre náklady na vlastný kapitál bez pákového efektu podniku BE-NUC (znížený rozsah)

	Dolná hranica	Základná situácia	Horná hranica
Bezriziková sadzba (priemer za rok 2023)	3,11 %		
Riziková prémia na vlastný kapitál (priemer za rok 2023)	5,27 % (priemer za rok 2023 podľa Damodarana)	5,51 % (priemer podľa Damodarana a spoločnosti Kroll)	5,75 % (priemer za rok 2023 podľa spoločnosti Kroll)
Koeficient beta bez pákového efektu (porovnateľný priemer)	[0,40 – 1,00] (nevážený priemer, bez spoločnosti Iberdrola)	[0,40 – 1,00] (medián piatich spoločností)	[0,40 – 1,00] (nevážený priemer spoločností Fortum a ČEZ)
Finančná páka	0 %		
Náklady na vlastný kapitál (bez pákového efektu)	**6,8 %**	**7,1 %**	**7,3 %**

Zdroj: SA.106107 – Supplementary note Additional explanations on the range of cost of capital estimates (Doplňujúca poznámka Ďalšie vysvetlenia k rozsahu odhadov nákladov na kapitál), Compass Lexecon, 5. decembra 2024

3.3.1.3.1.2.3. Obmedzenia odhadov nákladov na kapitál podniku BE-NUC na základe CAPM

(88) Belgicko uznáva, že prístup CAPM na odhad nákladov na kapitál podniku BE-NUC poskytuje vzhľadom na nedostatok priamo porovnateľných kótovaných spoločností a osobitosti rizikového profilu a prístupu k financovaniu projektu obmedzené možnosti ([51]). Belgicko poukazuje najmä na špecifickosť jadrového sektora a obmedzenú porovnateľnosť s inými súbormi majetku.

([51]) Nie vždy je možné vyjadriť všetky možné trhové riziká v rámci jedného parametra, najmä v prípade súkromných investícií, ktorých koeficient beta sa dá odhadnúť len na základe porovnateľného súboru majetku s obmedzenou porovnateľnosťou.

(89) Okrem toho Belgicko rozoberá rôzne prémie, ktoré investori zvyčajne požadujú pri investovaní do porovnateľných dlhodobých investičných projektov v praxi oproti odhadu WACC odvodenému na základe prístupu CAPM. Belgicko uvádza jedno z možných zdôvodnení potreby započítať túto prémiu oproti odhadu WACC v súvislosti s rizikom zablokovania kapitálu v prípade dlhodobých investičných projektov, ktoré nemožno diverzifikovať a v prípade ktorého sa za jeho znášanie podľa CAPM neodmeňuje ([52]). Okrem toho ďalší argument, ktorý sa uvádza na zdôvodnenie potreby započítať prémiu, súvisí s nedostatkom kapitálu na dosiahnutie cieľov energetickej politiky v Európe, keďže medzi dostupnými projektmi vládne značná konkurencia v oblasti investícií, čo zvyšuje požadovanú mieru návratnosti na prilákanie kapitálu. Belgicko tvrdí, že medzi podnikmi verejných služieb je bežnou praxou pripočítavať prémiu v rozsahu od 1,5 % do 4 %, a uvádza niekoľko príkladov, ktoré to dokazujú ([53]). Belgicko napokon uvádza, že ďalším dôvodom na započítanie finančnej prémie oproti odhadu WACC je prémia za nelikviditu ([54]) vzhľadom na povahu tejto investície, ktorá je podložená akademickými štúdiami (v ktorých sa uvádza relevantný rozsah od 0,7 % do 7,3 %) ([55]) aj odborníkmi v odvetví ([56]). Tieto prémie by sa mohli pripočítať k odhadom WACC alebo nákladov na vlastný kapitál odvodeným prostredníctvom prístupu CAPM, ako je vysvetlené v predchádzajúcich oddieloch, a predstavujú zdôvodnenie tvrdenia Belgicka, že cieľová IRR je vzhľadom na rizikovosť projektu konzervatívna miera návratnosti.

3.3.1.3.1.3. Očakávaná IRR upravená o riziko trhovej ceny na základe súčasných očakávaných trhových cien

(90) Belgicko vysvetľuje, že úprava rizika trhovej ceny má za následok, že cieľová IRR po úprave o riziko trhovej ceny sa dynamicky mení v rozmedzí od 6 % do 8 %. Belgicko tvrdí, že aj keď je cieľová IRR stanovená na úrovni 7 % pred úpravou o riziko trhovej ceny, za súčasných trhových podmienok (s nižšími očakávanými trhovými cenami ako v čase podpisového finančného modelu) možno očakávať nižšiu IRR, ako bola odhadovaná v čase rokovaní o dohode o odmeňovaní.

(91) Belgicko na preukázanie tejto skutočnosti poskytlo analýzu vývoja očakávaní trhu v období 2025 – 2035 od rokovaní o dohode o odmeňovaní na základe rôznych zdrojov a vplyvu týchto revidovaných prognóz na očakávanú IRR projektu dlhodobej prevádzky (prostredníctvom uplatnenia úpravy o riziko trhovej ceny).

(92) Graf 1 zobrazuje počiatočné cenové krivky na konci roka 2023 (t. j. v čase podpisu dohôd). V rôznych cenových prognózach začínajú trhové ceny – v ústrednom scenári znázornenom plnými čiarami – na hodnote 120 EUR za MWh v roku 2025 a v období do roku 2033 klesajú na priemernú hodnotu 87 EUR za MWh.

([52]) Podľa Belgicka odhadovaná návratnosť vyplývajúca z analýzy založenej na CAPM z daného porovnávacieho súboru nebude predstavovať odmenu za znášané riziká v prípade: i) súkromnej povahy investície do spoločného podniku; ii) rizík špecifických pre výrobu jadrovej energie a iii) rizikového profilu špecifikovaného v dohode o odmeňovaní.

([53]) Pozri napr. CEER, 2017, s. 115 – 119: *„Prémie na náklady na kapitál sa v prípade energetických sietí pohybovali v rozmedzí od 0,6 % do 3,5 % v závislosti od veku investície (t. j. novej investície) a kvality dodávok."* Elia, *Adequacy and Flexibility Study for Belgium 2024 – 2034* (Štúdia primeranosti a flexibility pre Belgicko na roky 2024 – 2034), s. 382: V štúdii primeranosti a flexibility pre Belgicko sa správanie investorov modelovalo na základe prístupu neochoty prijať riziko tak, že sa k WACC pripočítala minimálna prémia vo výške 3,0 – 0,8 %, aby sa kompenzovali dodatočné riziká. Spoločnosť Oxera konkrétne v prípade jadrových projektov odhadla dodatočnú prémiu vo výške 2,0 – 4,0 %, z čoho polovicu možno pripísať nákladom na vlastný kapitál pre každého výrobcu „vzhľadom na liberalizované trhy s elektrinou" a druhú polovicu „technologickým a stavebným rizikám" (Oxera, 2005:4). Spoločnosť Engie požaduje priemernú realizovanú vnútornú mieru návratnosti bez pákového efektu vo výške [0 – 5] % nad ich WACC. Spoločnosť Fortum požaduje prémiu vo výške [0 – 5] – [0 – 5] % v závislosti od technológie. Cieľové rozpätie spoločnosti Iberdrola voči WACC je stanovené na úrovni [0 – 5] %.

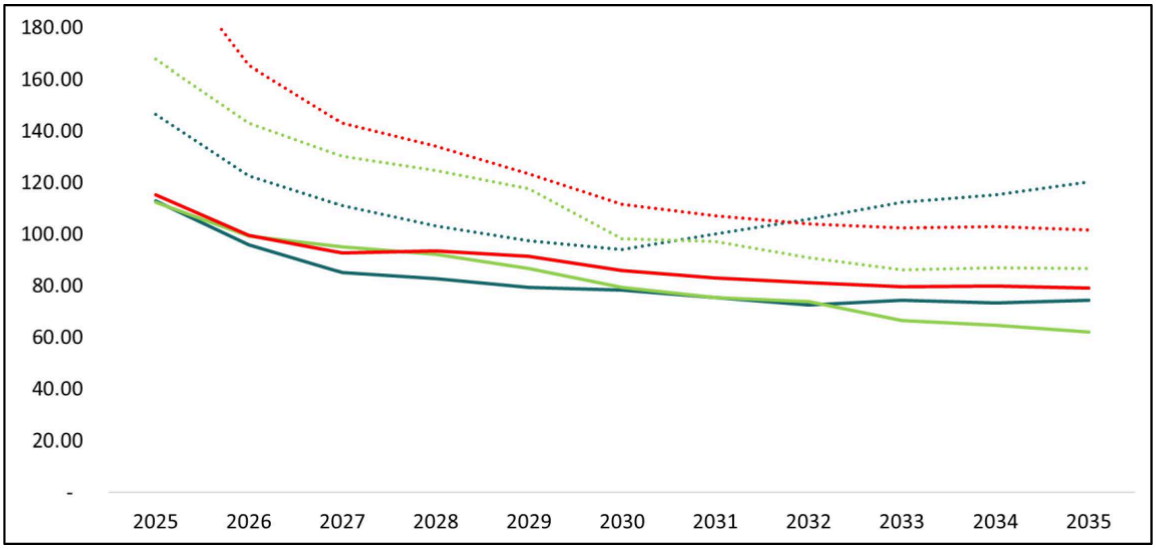
([54]) Obchodovateľnosť alebo likvidita aktíva sa vzťahuje na mieru, do akej sa dá rýchlo premeniť na hotovosť bez veľkých transakčných nákladov alebo cenových ústupkov. Podľa Belgicka je nelikvidita pre investorov dôležitá, pretože požadujú vyššiu návratnosť z menej likvidných aktív ako z inak podobných likvidnejších aktív. Inými slovami, vyššia návratnosť sa vyžaduje ako kompenzácia za alternatívne náklady súvisiace s neinvestovaním do obchodovateľného aktíva a za znášanie rizika straty z nelikvidnej investície.

([55]) Dôkazy z akademických štúdií ukazujú, že investori požadujú návratnosť pre úroveň nelikvidity investície. Belgický štát poskytol k tejto problematike rozsiahle odkazy na akademickú literatúru, medzi ktoré patria Nair a Radcliffe (1998), Damodaran (2005), Ibbotson (2013), Pemberton (2017), Torchio a Surata (2014), Ilmanen, Chandra a McQuinn (2020), BNP Paribas (2023).

([56]) Belgické regulačné orgány pripočítali prémiu za nelikviditu pri prideľovaní návratnosti za regulované plynárenské aktíva. Z dôvodu nelikvidity a nekótovania prevádzkovateľa zariadenia LNG výbor CREG nedávno uplatnil, na bezrizikovú sadzbu a rizikovú prémiu na regulačné obdobie 2020 – 2023 koeficient 1,2.

Graf 1

Počiatočné cenové krivky pri základnom zaťažení v podpisovom finančnom modeli (EUR/MWh) (hodnoty z roku 2022)

Zdroj: Assessment of Aid Proportionality: Supplementary Note – Updated market price projections and IRR impact through the MPRA (Posúdenie primeranosti pomoci: Doplňujúca poznámka – Aktualizované prognózy trhových cien a vplyv IRR prostredníctvom úpravy rizika trhovej ceny), Compass Lexecon, 11. decembra 2024

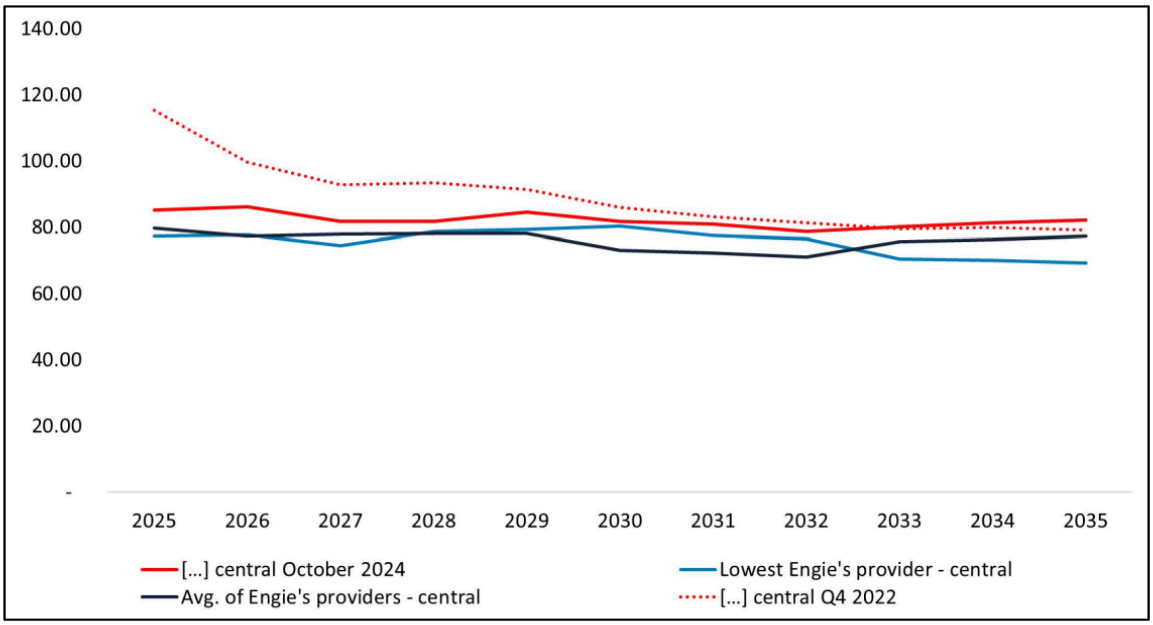
Poznámka: *Z dôvodu zachovania dôvernosti nie je možné zobraziť meno každého poskytovateľa služieb. Plné čiary predstavujú prognózy cien rôznych poskytovateľov v ústrednom scenári a bodkované čiary zodpovedajú pozitívnemu scenáru. Sivá oblasť* [odstránená z dôvodu zachovania dôvernosti] *predstavuje cenové pásmo pre úpravy realizačnej ceny podľa úpravy rizika trhovej ceny, t. j. rozsah trhových cien, v rámci ktorého sa realizačná cena upravuje, ako sa pôvodne predpokladalo v dohode o odmeňovaní, bez zohľadnenia aktualizácie uvedenej v oddiele 3.3.1.3.2. Nad (pod) týmto rozsahom sa realizačná cena upraví na hornú (dolnú) hranicu.*

(93) Graf 2 ukazuje, že súčasné prognózy cien elektriny podľa ústredného scenára ([57]), zobrazené plnými čiarami, sa v porovnaní s prognózami použitými v čase podpisového finančného modelu znížili. […] prognóza cien v ústrednom scenári v 4. štvrťroku 2022, ktorá sa okrem iného používa ako referenčná krivka v podpisovom finančnom modeli, je napríklad v tomto grafe znázornená červenou bodkovanou čiarou. Zatiaľ čo na konci roka 2022 sa predpokladalo, že v roku 2025 budú ceny dosahovať výšku 120 EUR za MWh, v súčasnosti sa predpokladá, že v roku 2025 budú na úrovni 85 EUR za MWh alebo ešte nižšie. Predpokladané veľkoobchodné ceny elektriny sa v dôsledku vývoja na trhu od roku 2022 v nasledujúcom desaťročí znížili, okrem iného najmä pre klesajúce prognózy cien surovín (plyn a CO_2). Graf 2 takisto ukazuje, že podľa súčasných prognóz ústredného scenára budú ceny v období od roku 2025 do roku 2035 relatívne stabilné a budú sa pohybovať v rozmedzí od 69 EUR za MWh do 86 EUR za MWh.

([57]) Z 3. a 4. štvrťroka 2022 v závislosti od poskytovateľa.

Graf 2

Cenové krivky pri základnom zaťažení aktualizované na jeseň 2024 (EUR/MWh) (hodnoty z roku 2022)

Zdroj: Assessment of Aid Proportionality: Supplementary Note – Updated market price projections and IRR impact through the MPRA (Posúdenie primeranosti pomoci: Doplňujúca poznámka – Aktualizované prognózy trhových cien a vplyv IRR prostredníctvom úpravy rizika trhovej ceny), Compass Lexecon, 11. decembra 2024

Poznámka: Plné čiary predstavujú prognózy cien v ústrednom scenári na jeseň 2024. Na porovnanie, bodkovaná čiara zodpovedá prognóze cien […] vo 4. štvrťroku 2022, ktorá sa používa v podpisovom finančnom modeli. Sivá oblasť [odstránená z dôvodu zachovania dôvernosti] *predstavuje cenové pásmo pre úpravy realizačnej ceny podľa úpravy rizika trhovej ceny, t. j. rozsah trhových cien, v rámci ktorého sa realizačná cena upravuje, ako sa pôvodne predpokladalo v dohode o odmeňovaní, bez zohľadnenia aktualizácie uvedenej v oddiele 3.3.1.3.2. Nad (pod) týmto rozsahom sa realizačná cena upraví na hornú (dolnú) hranicu.*

(94) Belgicko na základe uvedených údajov dospelo k záveru, že očakávania trhových cien sa znížili.

(95) Belgicko tvrdí, že sivá oblasť znázornená v uvedených grafoch predstavuje cenové pásmo (ako sa pôvodne predpokladalo v dohode o odmeňovaní) pre úpravy cieľovej IRR podľa úpravy rizika trhovej ceny, t. j. rozsah trhových cien, v rámci ktorého sa cieľová IRR upravuje ([58]). Nižšie očakávania trhových cien potom naznačujú pokles očakávanej IRR upravenej podľa úpravy rizika trhovej ceny. Podľa parametrov úpravy rizika trhovej ceny pôvodne predpokladaných v dohode by sa očakávaná IRR projektu dlhodobej prevádzky v 3. štvrťroku 2024 očakávala na úrovni 6,7 % (ak sa splnia všetky predpoklady z podpisového finančného modelu). Ak by sa parametre úpravy rizika trhovej ceny (pozri oddiel 3.3.1.3.2), v dôsledku ktorých sú príjmy a IRR podniku BE-NUC citlivejšie na trhové cenové podmienky, aktualizovali, očakávaná IRR by sa pri rovnakých cenových prognózach znížila na úroveň 6,5 % (ak sú splnené všetky predpoklady z podpisového finančného modelu) (pozri tabuľku 9).

([58]) Ceny mimo pásma znamenajú rovnakú úpravu ako najbližšia vonkajšia hranica pásma. Táto úprava je v súlade s cieľovou IRR, pričom horná hranica pásma je stanovená na úrovni 8 % a dolná hranica na úrovni 6 %.

Tabuľka 9

Očakávaná IRR (s pôvodnou a aktualizovanou úpravou rizika trhovej ceny) v porovnaní s cieľovou IRR (3. štvrťrok 2024)

Cieľová IRR pred úpravou podľa úpravy rizika trhovej ceny	Výhľad	Priemerná trhová cena (EUR/MWh) (hodnoty za rok 2022)	Predbežná realizačná cena (EUR/MWh) (hodnoty za rok 2022)	Očakávaná IRR s pôvodnými parametrami úpravy rizika trhovej ceny (+/– 30 %)	Očakávaná IRR s aktualizovanými parametrami úpravy rizika trhovej ceny (+/– 20 %)
7 %	priemer poskytovateľov; ústredný scenár; 3. štvrťrok-2024	[70 – 80]	[80 – 90]	6,7 %	6,5 %

Zdroj: Assessment of Aid Proportionality: Supplementary Note – Updated market price projections and IRR impact through the MPRA (Posúdenie primeranosti pomoci: Doplňujúca poznámka – Aktualizované prognózy trhových cien a vplyv IRR prostredníctvom úpravy rizika trhovej ceny), Compass Lexecon, 11. decembra 2024

3.3.1.3.2. Dvojsmerná rozdielová zmluva

(96) Rozdielová zmluva sa bude uplatňovať medzi belgickým štátom a podnikom BE-NUC, ako aj medzi belgickým štátom a spoločnosťou Luminus, druhým spoluvlastníkom dvoch jadrových reaktorov. To znamená, že belgický štát bude garantovať vopred stanovenú cieľovú cenu („realizačnú cenu“) za súhrnné merané množstvo elektriny vyrobené jednotkami s dlhodobou prevádzkou, ktorá sa bude indexovať počas celého obdobia trvania dohody o odmeňovaní. Ak je trhová referenčná cena vyššia ako realizačná cena, podniky BE-NUC a spoločnosť Luminus zaplatia belgickému štátu kladný rozdiel vynásobený skutočným meraným výkonom. Ak je trhová referenčná cena nižšia, belgický štát zaplatí podniku BE-NUC a spoločnosti Luminus záporný rozdiel vynásobený skutočným meraným výkonom. Vyrovnávacie platby sa stanú splatnými v prvý deň dodávky elektriny (deň, keď príslušná jednotka s dlhodobou prevádzkou po prvýkrát dodá elektrinu do siete vysokého napätia po svojom pôvodnom právne stanovenom dátume ukončenia) a budú sa vyplácať v pomere k podielu podniku BE-NUC a spoločnosti Luminus na elektrine vyrobenej jednotkami s dlhodobou prevádzkou.

(97) Toto sú hlavné parametre rozdielovej zmluvy:

a) Trhová referenčná cena, ktorá sa vzťahuje na spotovú cenu na dennom trhu v belgickej ponukovej oblasti.

b) Realizačná cena, ktorú stanovil podnik BE-NUC na základe finančného modelu, ktorý schváli protistrana dohody o odmeňovaní, tak, aby odrážala skutočné prevádzkové náklady, kapitálové výdavky a náklady na financovanie vzniknuté podniku BE-NUC v súvislosti s predĺžením životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou od 21. júla 2022 (preto sa odhaduje ako vyrovnané náklady na elektrinu). Realizačná cena bude spočiatku stanovená tak, aby sa dosiahla priemerná cieľová vnútorná miera návratnosti (IRR) vo výške 7 % (menovitá a po zdanení) (pozri oddiel 3.3.1.3.1).

(98) Podľa Belgicka je na základe nezávislej analýzy spoločnosti Compass Lexecon ([59]) pôvodný výber spotovej ceny na dennom trhu ako trhovej referenčnej ceny v rozdielovej zmluve vhodný v kontexte projektu dlhodobej prevádzky, najmä v období prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou (fáza opätovného spustenia do 31. decembra 2028). Belgicko okrem toho tvrdí, že flexibilita zakotvená v dohode o odmeňovaní otvára priestor pre alternatívne voľby trhovej referenčnej ceny počas trvania dohody v závislosti od vývoja situácie na belgickom trhu a jeho potrieb, pričom sa zachováva rovnováha medzi rizikom a návratnosťou pôvodného návrhu rozdielovej zmluvy. Belgicko ďalej odôvodňuje používanie denného trhu na základe týchto prvkov:

a) Denný trh je v Belgicku vhodnou referenciou, pretože je transparentný, spoľahlivý a v porovnaní s inými trhmi v Belgicku je denný trh relatívne likvidný. Belgicko ďalej poznamenáva, že denný trh neposkytuje pri výbere kupujúcich žiadnu voľnosť, pretože objem sa ponúka v anonymnej aukcii. Okrem toho aukcia denného trhu sústreďuje ponuku a dopyt počas jedného obdobia, čím sa maximalizuje hĺbka trhu.

([59]) Compass Lexecon, správa *„Analysis of the market reference price and balancing cost allocation, and comment on CREG's advice“ (Analýza trhovej referenčnej ceny a rozdelenia vyrovnávacích nákladov a pripomienky k odporúčaniu výboru CREG),* 28. mája 2024.

b) Zvolená trhová referenčná cena v kombinácii s niektorými osobitnými opatreniami rozdielovej zmluvy, ako je úprava rizika trhovej ceny a modulačné stimuly, zachováva stimuly na efektívne fungovanie a účasť na trhu s elektrinou tým, že v čo najväčšej miere podporuje výrobu v čase vysokých trhových cien a moduláciu v čase nízkych cien.

c) Pôvodný výber spotovej ceny na dennom trhu ako trhovej referenčnej ceny spolu s marketingovými opatreniami stanovenými v stratégii predkladania ponúk a nerovnováhy (pozri oddiel 3.3.1.5) umožňuje podniku BE-NUC primerané riadenie trhového rizika, pretože je podrobný a umožňuje zosúladiť trhovú referenčnú cenu so zachytenými cenami denného trhu. V tomto ohľade je cena denného trhu obzvlášť vhodná ako trhová referenčná cena v počiatočnom období prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou, najmä v porovnaní s dlhodobými produktmi. Podľa Belgicka sa predajom na dennom trhu v porovnaní s použitím futures pre podnik BE-NUC znižuje trhové riziko, pretože umožňuje lepšie prispôsobiť špecifický model dostupnosti počas počiatočného obdobia prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou. Použitie futures by mohlo pre podnik BE-NUC vyvolať dodatočné trhové riziká v dôsledku vyššieho rizika neplánovaných odstávok v počiatočnom období prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou (t. j. ak sa vopred predaná elektrina nemôže dodať a musí sa odkúpiť späť, prípadne za vyššiu trhovú cenu, napr. na dennom trhu).

(99) Vypracovanie štúdie o stratégii riadenia trhového rizika orgánu BE-WATT (protistrany rozdielovej zmluvy) zadala federálna verejná služba pre hospodárstvo. Cieľom prebiehajúcej štúdie je podniknúť prípravné kroky na uvedenie do prevádzky orgánu BE-WATT, najmä pokiaľ ide o úlohu tohto subjektu v oblasti riadenia rizík. Predovšetkým:

a) V rámci štúdie sa identifikujú a analyzujú kľúčové trhové riziká, ktorým čelí orgán BE-WATT v súvislosti s pripravovanými rozdielovými zmluvami týkajúcimi sa dodávok jadrovej energie a veternej energie na mori, a zameria sa na objemové a cenové riziká.

b) V rámci štúdie sa identifikuje a analyzuje celý rad potenciálnych stratégií riadenia rizík pre orgán BE-WATT (portfólio nástrojov/produktov zabezpečenia, podiel, trvanie, načasovanie zabezpečenia, možnosti návrhu), najmä s ohľadom na i) ich potenciálnu úlohu pri riadení trhových rizík vyplývajúcich z otvorenej pozície orgánu BE-WATT v dôsledku rozdielových zmlúv a ii) ich potenciálny prínos k likvidite trhu a rozvoju trhu. Štúdia sa zaoberá najmä dvoma typmi zaisťovacích produktov: i) zmluvami o nákupe elektriny a ii) forwardovými zmluvami, ktoré majú prevažne formu štandardizovaných nástrojov obchodovaných na organizovaných miestach, ktoré sa zvyčajne nazývajú „futures“. V oboch prípadoch sa uvažuje o finančných zmluvách.

c) Hedžingové stratégie založené na futures prispejú k likvidite belgického forwardového trhu v celom rozsahu zmluvných splatností (týždne, mesiace, roky), keďže ide o významné objemy (niekoľko GW jadrovej kapacity a kapacity veternej energie na mori v rámci rozdielovej zmluvy). Presný vplyv na likviditu forwardového trhu bude závisieť od objemu zmlúv predaných orgánom BE-WATT pre rôzne splatnosti.

(100) Pôvodný výber trhovej referenčnej ceny môže belgická vláda ako protistrana dohody o odmeňovaní prehodnotiť až trikrát počas trvania dohody na základe súhlasu podniku BE-NUC a spoločnosti Luminus, a to od konca počiatočného obdobia prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou, napr. v závislosti od vývoja situácie na belgickom trhu a jeho potrieb, pričom sa zachováva rovnováha medzi rizikom a návratnosťou pôvodného návrhu rozdielovej zmluvy.

(101) Realizačná cena sa bude každoročne indexovať s odkazom na vážený výpočet indexácie a môže sa v určitých obdobiach revidovať:

a) „predbežná realizačná cena“: v základnom scenári Belgicko predpokladá, že náklady na modernizáciu jednotiek s dlhodobou prevádzkou dosiahnu hodnotu približne [2 – 2,5] miliardy EUR, čo spolu s ďalšími nákladmi súvisiacimi s projektom dlhodobej prevádzky (napr. náklady na prevádzku a údržbu počas obdobia dlhodobej prevádzky) vedie k predbežnej realizačnej cene [80 – 90] EUR za MWh;

b) „počiatočná realizačná cena“: skutočnú hodnotu realizačnej ceny stanoví podnik BE-NUC na základe finančného modelu schváleného protistranou dohody o odmeňovaní v priebehu roka 2025 pred dátumom opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou, a to na základe nákladov na predĺženie prevádzky podľa požiadaviek na jadrovú bezpečnosť (rozsah týchto požiadaviek stanovuje Belgická agentúra pre jadrovú bezpečnosť), ako aj na základe nákladov nesúvisiacich s bezpečnosťou, pričom obidva druhy nákladov sa odhadujú na základe predložených cenových ponúk dodávateľov alebo sú posúdené technickými tímami prevádzkovateľa jadrového zariadenia;

c) „revidovaná realizačná cena“: počiatočná realizačná cena sa prepočíta čo najskôr po 31. decembri 2028 (ďalej len „lehota na vyrovnanie“), aby odrážala skutočný čas na opätovné spustenie, odstávky zariadení s dlhodobou prevádzkou, prevádzkové náklady, kapitálové výdavky a náklady na financovanie do tohto dátumu (na základe skutočných faktúr) a revidované prognózy týchto nákladov na zvyšok 10-ročného obdobia predĺženia), prostredníctvom písomnej dohody medzi podnikom BE-NUC a protistranou dohody o odmeňovaní;

d) „udalosti otvárajúce možnosť opätovného prepočítania“: po lehote na vyrovnanie bude realizačná cena v zásade fixná a nebude sa prepočítavať, s výnimkou špecifických kvalifikovaných udalostí, udalostí otvárajúcich možnosť opätovného prepočítania.

(102) Realizačná cena sa vypočíta na základe informácií z podrobného finančného modelu, ktorý vypracuje a aktualizuje podnik BE-NUC v rámci parametrov oznámených Belgickom. Finančný model (a jeho prípadné aktualizácie) podlieha schváleniu protistrany dohody o odmeňovaní. Ak sa takéto schválenie odoprie, podnik BE-NUC a protistrana dohody o odmeňovaní môžu postúpiť rozhodnutie o takejto otázke finančného modelu nezávislému expertovi v súlade so stanoveným postupom rozhodnutia expertom.

(103) Belgicko tvrdí, že vďaka rozdielovej zmluve sa znižuje vystavenie podniku BE-NUC trhovému riziku a zmenám trhových cien.

a) Platby protistrany dohody o odmeňovaní podniku BE-NUC sa uskutočnia, keď bude trhová referenčná cena nižšia ako realizačná cena, a podnik BE-NUC bude povinný zaplatiť protistrane dohody o odmeňovaní, keď bude trhová referenčná cena vyššia ako realizačná cena.

b) Model založený na dohode o odmeňovaní stanovuje pre projekt dlhodobej prevádzky primeranú cieľovú mieru návratnosti: realizačná cena je stanovená tak, aby sa dosiahla cieľová IRR v rozmedzí 6 – 8 %, čo je v súlade s referenčnými hodnotami odvetvia (pozri tabuľku 3), ako aj v súlade s odhadmi WACC (pozri tabuľku 6) a nákladov na vlastný kapitál (pozri tabuľku 7) projektu dlhodobej prevádzky.

(104) Belgicko tvrdí, že hoci sa vďaka rozdielovej zmluve znižuje vystavenie podniku BE-NUC trhovému riziku a zmenám trhových cien, rozdielová zmluva obsahuje mechanizmy rozdelenia rizika, ktoré by mali zabezpečiť, aby bol podnik BE-NUC stále vystavený určitému trhovému riziku a stimulom. Dohoda o odmeňovaní zahŕňa najmä mechanizmus rozdelenia straty a zisku (úpravu rizika trhovej ceny), keď sa ukáže, že trhové ceny sú nižšie alebo vyššie ako realizačná cena.

a) Keď sa trhová referenčná cena nachádza medzi realizačnou cenou a stanovenou dolnou hranicou, cieľová návratnosť (v podobe nižšej realizačnej ceny) sa zníži zo 7 % IRR na minimálnu IRR vo výške 6 %.

b) Keď sa trhová referenčná cena nachádza medzi realizačnou cenou a stanovenou hornou hranicou, cieľová návratnosť (v podobe vyššej realizačnej ceny) sa zvýši na maximálnu IRR vo výške 8 %.

(105) Cieľom úpravy rizika trhovej ceny je motivovať podnik BE-NUC, aby optimalizoval svoju štruktúru nákladov pred stanovením a revíziou realizačnej ceny (2025/2029), maximalizoval výkon reaktorov, keď sa očakávajú vysoké ceny a blíži sa nedostatok elektriny v sústave, a zmiernil neočakávané zisky.

(106) Úprava rizika trhovej ceny sa odvodí a vypočíta takto:

a) Najprv sa vypočíta realizačná cena s cieľovou menovitou vnútornou mierou návratnosti (IRR) po zdanení vo výške 7 %, hypotetická nižšia realizačná cena s cieľovou IRR vo výške 6 % (dolná prahová hodnota) a hypotetická vyššia realizačná cena s cieľovou IRR vo výške 8 % (horná prahová hodnota).

b) Potom sa rozsah medzi realizačnou cenou a hornou (resp. dolnou) prahovou hodnotou rozdelí na 20 kladných (resp. záporných) hodnôt (ďalej len „hodnoty úpravy rizika trhovej ceny“). Tieto hodnoty sa používajú na úpravu realizačnej ceny na vyrovnanie vyrovnávacej platby v rámci rozdielovej zmluvy.

c) Úprava realizačnej ceny závisí od pomeru medzi trhovou referenčnou cenou a realizačnou cenou (pomer trhovej referenčnej ceny):

— ak je pomer 1,20 alebo vyšší, úprava rizika trhovej ceny sa v prípade realizačnej ceny zvýši na hornú prahovú hodnotu pripočítaním 20 kladných hodnôt úpravy rizika trhovej ceny k realizačnej cene;

— ak je pomer 0,80 alebo nižší, zníži sa na dolnú prahovú hodnotu;

— medzi týmito prahovými hodnotami sa realizačná cena upravená podľa úpravy rizika trhovej ceny upraví v rámci vypočítaného rozsahu. Napríklad pomer 1,19 vedie k úprave smerom nahor o 19 hodnôt úpravy rizika trhovej ceny, zatiaľ čo pomer 1,10 vedie k úprave o 10 hodnôt úpravy rizika trhovej ceny.

d) Ak je teda trhová referenčná cena vyššia ako realizačná cena, realizačná cena upravená podľa úpravy rizika trhovej ceny vedie pri rovnakých predpokladoch základného scenára k vyššej IRR projektu až do výšky 8 %.

e) Prípadne ak je trhová referenčná cena nižšia ako realizačná cena, realizačná cena upravená podľa úpravy rizika trhovej ceny vedie k nižšej IRR projektu až na úroveň 6 %.

(107) V pôvodnom návrhu úpravy rizika trhovej ceny (ďalej len „pôvodná úprava rizika trhovej ceny“) sa rozsah medzi realizačnou cenou a hornou (resp. dolnou) prahovou hodnotou rozdelil na 30 kladných (resp. záporných) „hodnôt úpravy rizika trhovej ceny“. V porovnaní s „pôvodnou úpravou rizika trhovej ceny“ sa „aktualizovaná úprava rizika trhovej ceny“ aktivuje rýchlejšie, t. j. mechanizmus rozdelenia straty a zisku zodpovedá pásmu trhovej ceny s intervalmi +/– 20 % namiesto +/– 30 %.

(108) V dôsledku toho Belgicko tvrdí, že (aktualizovaná) úprava rizika trhovej ceny poskytuje podniku BE-NUC silné alebo silnejšie stimuly na:

a) optimalizáciu svojej štruktúry nákladov pred stanovením a revíziou realizačnej ceny. Revízia realizačnej ceny sa uskutoční pred dátumom opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou (v roku 2025) a po lehote na vyrovnanie (v roku 2028). Belgicko tvrdí, že nižšie náklady vedú k nižšej realizačnej cene a vyššej pravdepodobnosti, že trhová cena bude vyššia ako realizačná cena, a tým zabezpečujú vyššiu IRR (a znižujú sumu, ktorú má belgický štát potenciálne zaplatiť v rámci vyrovnávacích platieb);

b) plánovanie údržby v období najnižších očakávaných cien;

c) zmiernenie potenciálnych neočakávaných ziskov. Ako Belgicko vysvetlilo, úprava rizika trhovej ceny sa stanovuje vo vopred určenom rozsahu (pomer trhovej referenčnej ceny od 0,80 do 1,20). Akákoľvek trhová referenčná cena mimo tohto rozsahu nevedie k ďalšej úprave realizačnej ceny, a preto sa v plnej miere stáva súčasťou vyrovnávacej platby. Z vysokých trhových cien tak nemožno dosiahnuť neočakávané zisky.

(109) Belgicko okrem toho uvádza, že v upravenom návrhu rozdielovej zmluvy sa právomoc rozhodovať o tom, kedy sa má prijať rozhodnutie o ekonomickej modulácii, prenáša na partnera v rámci DSEM (pozri oddiel 3.3.1.5). Odmeňovanie podľa DSEM nebude len pevne stanovené, ako sa pôvodne plánovalo, ale okrem pevne stanovenej časti bude zahŕňať aj variabilnú časť, a tak sa poskytnú stimuly, aby sa obmedzené množstvo modulácií v objeme 30 na palivový cyklus využilo čo najlepšie (pozri odôvodnenie 13). V porovnaní s pôvodným návrhom rozdielovej zmluvy, podľa ktorého sa rozhodnutia o modulácii prijímali na základe pevne stanovenej prahovej hodnoty modulácie, sa upravený návrh rozdielovej zmluvy už nespolieha na pevne stanovenú prahovú hodnotu modulácie, ale stimuluje k tomu, aby sa modulácia vykonávala v čase, keď sa najviac vyplatí (t. j. keď sa očakáva, že ceny budú dostatočne dlhé obdobie hlboko v mínuse). Odmeňovanie podľa DSEM je podrobne opísané v oddiele 3.3.1.5.2.

(110) Belgicko napokon tvrdí, že z dôvodov uvedených v odôvodnení 80 rozhodnutia o začatí konania je rozdielová zmluva vhodným a primeraným nástrojom na riešenie zistených zlyhaní trhu a špecifických jadrových rizík, čím sa dosiahnu ciele opatrenia a zároveň sa zachovajú účinné trhové signály. Belgicko spresňuje, že všetky výnosy z rozdielovej zmluvy budú plynúť do všeobecného štátneho rozpočtu, ale budú podliehať samostatnému účtovníctvu. Použijú sa predovšetkým na financovanie platieb protistrany dohody o odmeňovaní v rámci rozdielovej zmluvy. Ak by výnosy z rozdielovej zmluvy presiahli sumy potrebné na financovanie nákladov na rozdielovú zmluvu, mohli by sa použiť na financovanie nákladov na inú rozdielovú zmluvu. Belgicko sa zaväzuje, že všetky zostávajúce výnosy z rozdielovej zmluvy sa použijú na účely ich rozdelenia podnikom. Belgicko sa ďalej zaväzuje, že bude Komisiu informovať, ak sa výnosy z rozdielovej zmluvy rozdelia podnikom, a v prípade potreby takéto opatrenie oznámi. Belgicko takisto potvrdzuje, že zahrnulo doložky o sankciách v prípade neoprávneného jednostranného predčasného ukončenia rozdielovej zmluvy.

3.3.1.3.3. Minimálna platba za prevádzkové náklady a kapitálová platba (MPPNKP) a nástroj na poskytovanie prevádzkového kapitálu (NPPK)

(111) Ak príjmy podniku BE-NUC nepostačujú na pokrytie nákladov splatných v ktoromkoľvek mesiaci podľa dohody o prevádzke a údržbe, ako aj akýchkoľvek iných prevádzkových nákladov, nákladov na palivo a nákladov na údržbu ako kapitálových výdavkov potrebných na prevádzku jednotiek s dlhodobou prevádzkou, protistrana dohody o odmeňovaní musí podniku BE-NUC uhradiť schodkové platby na zabezpečenie dostatočného peňažného toku na pokrytie týchto nákladov, aby sa zabezpečila dlhodobá ekonomická životaschopnosť spoločného podniku ([60]).

([60]) Podnik BE-NUC v tejto súvislosti predloží výročnú správu o zosúladení. Ak je suma v tejto správe nižšia ako súhrnné sumy minimálnych prevádzkových nákladov, potom protistrana dohody o odmeňovaní zaplatí podniku BE-NUC sumu rovnajúcu sa absolútnej hodnote príslušného schodku. Rovnaká suma sa vyplatí spoločnosti Luminus.

(112) MPPNKP pozostávajú z dvoch zložiek: minimálne prevádzkové náklady: i) platba za výpadok príjmov na zabezpečenie dostatočných peňažných tokov na pokrytie nákladov potrebných na prevádzku jednotiek s dlhodobou prevádzkou a zabezpečenie dlhodobej ekonomickej životaschopnosti spoločného podniku a ii) 50 % ochrana nákladov na investovaný kapitál vo vzťahu k amortizovaným kapitálovým nákladom na predĺženie životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou (každé tri roky).

(113) Belgicko tvrdí, že každá jednotlivá udalosť, v dôsledku ktorej by sa znížila dostupnosť jednotiek s dlhodobou prevádzkou na významné obdobie v priebehu roka, a/alebo opakované odstávky počas niekoľkých rokov môžu viesť k značným stratám pre podnik BE-NUC.

(114) Belgicko požiadalo spoločnosť Electrabel, aby na základe historických údajov zhodnotila riziko závažných neočakávaných udalostí počas životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Spoločnosť Electrabel tvrdí, že je vysoko pravdepodobné, že počas 10-ročného obdobia predĺženia životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou dôjde k významnej neplánovanej udalosti ([61]). Spoločnosť Electrabel na preukázanie tejto skutočnosti identifikovala pre každý zo siedmich jadrových reaktorov počas 11-ročného obdobia medzi rokmi 2012 a 2022 prípady, keď neboli v minulosti dostupné (pozri tabuľku 10). Spoločnosť Electrabel tvrdí, že tento prístup opierajúci sa o prípady v minulosti poskytuje užitočné poznatky z týchto dôvodov:

a) neexistuje jednotná definícia/metodika na odhad alebo výpočet pravdepodobnosti neplánovaných udalostí nedostupnosti ani na odhad trvania obdobia nedostupnosti spojeného s takýmito udalosťami;

b) homogénne údaje sú k dispozícii len za obdobie 2012 – 2022; belgický jadrový park však od začiatku prevádzky vždy čelil významným udalostiam/obdobiam nedostupnosti;

c) v belgických právnych predpisoch sa stanovuje, že posúdenie bezpečnosti sa musí vykonať každých desať rokov od momentu, keď jadrová elektráreň dostane povolenie na prevádzku na plný výkon. Toto posúdenie je známe ako „periodické hodnotenie bezpečnosti“ (PSR) alebo „10-ročné hodnotenie“ ([62]). Posledné periodické hodnotenia bezpečnosti v zariadeniach Tihange 3 a Doel 4 boli vykonané v roku 2015 počas posudzovaného obdobia (2012 – 2022) na účely analýzy rizík. Keďže 11-ročné obdobie 2012 – 2022, počas ktorého sa vykonalo periodické hodnotenie bezpečnosti pre každý reaktor, zodpovedá viac-menej trvaniu predĺženia životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou, toto obdobie sa považuje za vhodné na porovnanie.

Tabuľka 10

Neočakávané udalosti nedostupnosti v siedmich belgických jadrových zariadeniach (2012 – 2022)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
D1	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[10–15]%	[0 – 5] %	[60–70]%	[0 – 5] %	[5 – 10] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %
D2	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[10–15]%	[0 – 5] %	[0 – 5] %
D3	[40–50]%	[40–50]%	[60–70]%	[90–100]%	[0 – 5] %	[10–20]%	[50–60]%	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %
D4	[0 – 5] %	[5 – 10] %	[30–40]%	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[30–40]%	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %
T1	[10–20]%	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[5 – 10] %	[40–50]%	[50–60]%	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[40–50]%	[0 – 5] %	[30–40]%
T2	[20–30]%	[40–50]%	[60–70]%	[90–100]%	[0 – 5] %	[5 – 10] %	[10–20]%	[60–70]%	[0 – 5] %	[10–20]%	[0 – 5] %
T3	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[60–70]%	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %	[0 – 5] %

Zdroj: SA.106107 – Technical meeting with the European Commission Necessity, appropriateness and proportionality of the SDC Loan and MOCP (Technické zasadnutie za účasti Európskej komisie Nevyhnutnosť, vhodnosť a primeranosť pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky a MPPNKP), 8. októbra 2024

([61]) „Významná neplánovaná udalosť nedostupnosti“ je vymedzená ako akákoľvek neplánovaná udalosť, ktorá má za následok nedostupnosť elektrárne viac ako 30 % ročne, čo zodpovedá 3,6 mesiacom.

([62]) Podrobné informácie o komplexnom periodickom hodnotení bezpečnostii, ktoré sa vykonáva každých desať rokov, sú k dispozícii na webovom sídle FANC/AFCN: https://afcn.be/fr/dossiers/centrales-nucleaires-en-belgique/surete/revisions-decennales.

(115) Z údajov uvedených v tabuľke 10 vyplýva, že v období rokov 2012 – 2022 došlo na všetkých siedmich jadrových zariadeniach k udalostiam významnej neplánovanej nedostupnosti mimo kontroly prevádzkovateľa jadrového zariadenia, čo malo za následok priemernú nedostupnosť na úrovni 59 % na zariadenie (okrem plánovaných odstávok), čo zodpovedá priemernej nedostupnosti sedem mesiacov na jednu udalosť. V období rokov 2012 – 2022 sa v prípade siedmich belgických jadrových zariadení spolu vyskytlo 11 udalostí významnej neplánovanej nedostupnosti. Medzi dôvody neočakávaných udalostí nedostupnosti patrili vodíkové vločky v tlakovej nádobe reaktora, degradácia betónu (ktorá si vyžiadala dôležité opravy), poruchy zariadení, úniky a sabotáž. Belgicko preto uvádza, že na jeden reaktor pripadá v priemere približne 1,6 (11/7) významných neplánovaných udalostí nedostupnosti za desaťročie.

(116) Belgicko tvrdí, že ak je v prevádzke viacero jadrových zariadení (alebo jadrový park), strata príjmov počas obdobia poruchy jedného alebo viacerých zariadení sa môže čiastočne kompenzovať príjmami z ostatných zariadení. V prípade projektu dlhodobej prevádzky sa však očakáva, že tieto systémové riziká (udalosti spojené s nedostupnosťou, ktoré postihnú väčšinu zariadení v rovnakom čase) sa zvýšia, keďže belgický jadrový park sa od roku 2025 zmenší a stane sa menej diverzifikovaným, a to tým viac, že dve jednotky s dlhodobou prevádzkou sú založené na rovnakej technológii. Závažná udalosť, ktorá by postihla obidve jednotky s dlhodobou prevádzkou na podstatnú časť roka, sa preto nepovažuje za nepravdepodobnú.

(117) Pravdepodobnosť nedostupnosti zariadenia na úrovni 59 %, čo sa rovná približne siedmim mesiacom, zodpovedá priemernému trvaniu jednej významnej neplánovanej udalosti nedostupnosti. Spoločnosť Electrabel považuje toto trvanie na základe vlastných skúseností s prevádzkou jednotiek s dlhodobou prevádzkou v Belgicku za realistický odhad, keďže významné udalosti si pred opätovným spustením jadrových reaktorov vyžadujú dôležité inžinierske práce, obstaranie náhradných dielov, analýzu vplyvu na bezpečnosť a rozsiahlejšie rokovania s orgánom pre jadrovú bezpečnosť.

(118) Belgicko ďalej vysvetľuje, že pravidelné periodické hodnotenia bezpečnosti na základe usmernenia MAAE SSG-25 ([63]), ktoré sa vykonávajú každých desať rokov od začiatku prevádzky, viedli k významnej modernizácii konštrukcie a investíciám, aby sa zvládlo starnutie a zastarávanie jadrových zariadení a pomohlo sa zachovať ich bezpečnosť a spoľahlivosť. Napriek týmto pravidelným hodnoteniam však prevádzkovateľ jadrového zariadenia nemôže vylúčiť, že sa vyskytnú nové problémy, ktoré spôsobia významné obdobia nedostupnosti jadrových zariadení.

(119) S cieľom odhadnúť vplyv výskytu významnej neplánovanej udalosti nedostupnosti na podnik BE-NUC počas obdobia predĺženia životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou a vplyv MPPNKP Belgicko zvážilo pravdepodobné scenáre závažných udalostí nedostupnosti (pozri tabuľku 11) na základe údajov uvedených v tabuľke 10. Rovnako ako v prípade iných posúdení aj v prípade ilustratívnych výpočtov vychádzalo Belgicko z podpisového finančného modelu z 13. decembra 2023.

a) V scenári 1 sa predpokladá priemerná nedostupnosť na úrovni 59 % okrem plánovaných odstávok, a to zvlášť v zariadení Doel 4 a Tihange 3 v rôznych rokoch (2030 a 2033). V tomto scenári sa MPPNKP neaktivujú. Projekt dlhodobej prevádzky by stále generoval ročný prebytok príjmov (nad nákladmi) vo výške [0 – 200] miliónov EUR v prípade zariadenia Doel 4 a [0 – 200] miliónov EUR v prípade zariadenia Tihange 3, ale IRR projektu by nepresiahla [0 – 5] %.

b) Scenár 2 vychádza zo situácie, keď sú obidve jednotky s dlhodobou prevádzkou súčasne nedostupné počas celého roka v období 2029 – 2035 (t. j. plná výroba po ukončení prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou). V tomto prípade sa MPPNKP aktivujú a predstavovali by platby podniku BE-NUC vo výške [700 – 1 000] miliónov EUR až [1 000 – 1 300] miliónov EUR ročne v závislosti od roku nedostupnosti. Belgicko poskytlo dva konkrétne príklady (viac-menej negatívny scenár) na simuláciu vplyvu na projekt dlhodobej prevádzky:

— V roku 2029 (negatívnejší scenár) by projekt dlhodobej prevádzky priniesol zápornú čistú súčasnú hodnotu vo výške [0 – 200] miliónov EUR, čo by viedlo k IRR na úrovni [0 – 5] %.

— V roku 2034 (menej negatívny scenár) by bol vplyv významnej neplánovanej udalosti nedostupnosti na akcionárov spoločného podniku a na podnik BE-NUC relatívne nižší, keďže projekt dlhodobej prevádzky dosiahol koniec 10-ročného obdobia. Projekt dlhodobej prevádzky by priniesol zápornú čistú súčasnú hodnotu vo výške [0 – 200] miliónov EUR, čo by viedlo k IRR na úrovni [5 – 10] %.

([63]) Bezpečnostné normy MAAE, *Periodic Safety Review for Nuclear Power Plants (Periodické hodnotenie bezpečnosti jadrových elektrární)*, STI/PUB/1588.

c) Scenár 3 vychádza zo situácie, keď sú obidve jednotky s dlhodobou prevádzkou súčasne nedostupné počas celej fázy opätovného spustenia, teda v období 2026 – 2028, ktorú charakterizuje obmedzená výroba počas prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou. V tomto období je prevádzka jednotiek s dlhodobou prevádzkou naplánovaná tak, aby fungovali na menej ako 50 % svojej kapacity, a je pravdepodobnejšie (než počas fázy prevádzky), že akákoľvek ďalšia neplánovaná nedostupnosť spôsobí nedostupnosť jednotiek s dlhodobou prevádzkou na celý rok, pričom všetky straty budú najprv pokryté z pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky. V tomto prípade sa MPPNKP aktivujú, ale neočakáva sa, že podnik BE-NUC alebo spoločnosť Luminus budú počas fázy opätovného spustenia generovať nejaké zisky; žiadne neplánované udalosti nebudú mať dodatočný vplyv na ziskovosť.

Tabuľka 11

Ilustratívny vplyv troch pravdepodobných scenárov významných neplánovaných udalostí nedostupnosti na podnik BE-NUC a protistranu dohody o odmeňovaní na základe podpisového finančného modelu

	Vplyv na podnik BE-NUC		Vplyv na platby MPPNKP protistrany dohody o odmeňovaní
	Výkonnosť jednotiek s dlhodobou prevádzkou	IRR	
Scenár 1 nedostupnosť T3 v roku 2030 a D4 v roku 2033 na úrovni 59 %	2030: prebytok príjmov nad nákladmi vo výške [0 – 200] miliónov EUR 2033: prebytok príjmov nad nákladmi vo výške [0 – 200] miliónov EUR (čistá súčasná hodnota mínus [100 – 300] miliónov EUR)	[0 – 5] %	nespustí sa
Scenár 2 škodlivý vplyv na obidve jednotky naraz počas celého roka v období fázy prevádzky	**2029**		
	žiadne trhové príjmy v roku 2029 (čistá súčasná hodnota mínus [0 – 200] miliónov EUR)	[0 – 5] %	spustí sa: [700 – 1 000] miliónov EUR chýbajú MPPNKP: konkurz podniku BE-NUC
	2034		
	žiadne trhové príjmy v roku 2034 (čistá súčasná hodnota mínus [0 – 200] miliónov EUR)	[5 – 10] %	spustí sa: [1 000 – 1 300] miliónov EUR chýbajú MPPNKP: konkurz podniku BE-NUC
Scenár 3 škodlivý vplyv na obidve jednotky naraz počas celého roka (2028) v období nábehu	trhové príjmy dosiahnuté v roku 2028 (čistá súčasná hodnota 0 miliónov EUR)	[5 – 10] %	spustí sa: [600 – 800] miliónov EUR chýbajú MPPNKP: konkurz podniku BE-NUC

Zdroj: SA.106107 – Technical meeting with the European Commission Necessity, appropriateness and proportionality of the SDC Loan and MOCP (Technické zasadnutie za účasti Európskej komisie Nevyhnutnosť, vhodnosť a primeranosť pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky a MPPNKP), 8. októbra 2024; SA.106107 – Odpoveď Belgicka na žiadosť o informácie z 1. októbra 2024, 1. novembra 2024 (aktualizovaná verzia)

(120) Belgicko tvrdí, že z uvedenej analýzy vyplýva, že MPPNKP sú navrhnuté tak, aby pokryli účinky potenciálnych závažných udalostí ohrozujúcich ekonomickú životaschopnosť spoločného podniku, a ponechávajú spoločný podnik, aby znášal mnohé riziká nedostupnosti: v scenári 1 sa MPPNKP aktivujú, ak by došlo k priemerne závažnej udalosti, a nezaručujú návratnosť pre akcionárov, ktorí naďalej znášajú riziko, že sa im investície nevrátia.

(121) Ako už bolo ukázané, MPPNKP by v niektorých scenároch mohli potenciálne viesť k relatívne značným nákladom pre belgický štát, keďže sa aktivujú na riešenie udalostí nedostupnosti s vysokým vplyvom. Belgicko na riešenie tejto otázky zaviedlo strop pre platby MPPNKP. Protistrana dohody o odmeňovaní (belgický štát) preto uplatní svoje právo ukončiť zmluvu podľa dohodu o odmeňovaní ([64]) v prípade, že MPPNKP dosiahnu vyplatenú sumu vo výške 2 miliardy EUR (ďalej len „aktivácia MPPNKP“), ak sa to javí ako vhodné okrem iného vzhľadom na:

— príčiny aktivácie MPPNKP,

— ich potenciálny vplyv v krátkodobom a dlhodobom horizonte,

— platný výhľad v súvislosti s platbami MPPNKP v súlade s dohodou o odmeňovaní (ak nedôjde k ukončeniu),

— (predpokladanú) výšku splatných platieb pri ukončení dohody a

— dôsledky na bezpečnosť dodávok.

(122) Belgicko tvrdí, že existujú okolnosti, za ktorých by ukončenie nebolo vhodné:

— keď v závislosti od toho, ktoré právo ukončiť zmluvu by sa uplatnilo, príslušná platba pri ukončení zmluvy (ak existuje) prevyšuje očakávané budúce platby MPPNKP,

— keď záťaž a náklady, okrem iného pre belgický štát, spojené s náhradnou kapacitou prevyšujú očakávané platby MPPNKP a

— keď nie je k dispozícii náhradná kapacita.

(123) V prípade, že sa protistrana dohody o odmeňovaní rozhodne nevyužiť svoje právo (práva) ukončiť zmluvu, Belgicko predloží svoje odôvodnenie Komisii na účely hodnotenia.

(124) Suma, pri ktorej sa aktivujú MPPNKP, zodpovedá hornej hranici platieb MPPNKP v scenári, keď sú obidve jednotky s dlhodobou prevádzkou súčasne nedostupné počas dvoch po sebe nasledujúcich rokov. Očakávané platby MPPNKP z dvojročných odstávok budú skutočne závisieť od roku, v ktorom sa uvedené odstávky uskutočnia. Belgicko poskytlo ročné výpočty ročných platieb MPPNKP a súčty za dva po sebe nasledujúce roky (pozri tabuľku 12) na základe predbežných prognóz z podpisového finančného modelu z 13. decembra 2023.

Tabuľka 12

Simulácia platieb MPPNKP

Obdobie 100 % nedostupnosti	Náklady MPPNKP za rok 1 (miliónov EUR)	Náklady MPPNKP za rok 2 (miliónov EUR)	Celkové náklady MPPNKP (miliónov EUR)
2026 – 2027	[600 – 800]	[600 – 800]	[1 100 – 1 300]
2027 – 2028	[600 – 800]	[600 – 800]	[1 200 – 1 400]
2028 – 2029	[600 – 800]	[800 – 1 000]	[1 400 – 1 600]
2029 – 2030	[800 – 1 000]	[800 – 1 000]	[1 600 – 1 800]
2030 – 2031	[800 – 1 000]	[1 000 – 1 100]	[1 800 – 2 000]
2031 – 2032	[900 – 1 100]	[800 – 1 000]	[1 800 – 2 000]
2032 – 2033	[800 – 1 000]	[800 – 1 000]	[1 800 – 2 000]
2033 – 2034	[800 – 1 000]	[1 000 – 1 200]	[1 900 – 2 100]
2034 – 2035	[1 000 – 1 200]	[600 – 800]	[1 700 – 1 900]

Zdroj: Belgické orgány

([64]) Belgicko poskytlo podrobný prehľad práv ukončiť zmluvu podľa dohody o odmeňovaní a uviedlo, že dohoda o odmeňovaní okrem práv ukončiť zmluvu obsahuje aj „protokol o jednej jednotke s dlhodobou prevádzkou“, ktorý v mnohých ohľadoch odráža režim práv ukončiť zmluvu, ale vzťahuje sa výlučne na vyňatie jednej jednotky s dlhodobou prevádzkou z rozsahu pôsobnosti dohody o odmeňovaní pred dátumom opätovného spustenia zariadenia s dlhodobou prevádzkou.

(125) Na odhad dvojročného referenčného obdobia, ktoré sa použilo na výpočet navrhovaného stropu pre platby MPPNKP vo výške 2 miliardy EUR, Belgicko uvádza niekoľko príkladov jadrových reaktorov, ktoré boli v Spojených štátoch z technických dôvodov natrvalo odstavené (keďže v Európe sa to zatiaľ nestalo) ([65]). Podľa Belgicka tieto príklady ukazujú, že dvojročné referenčné obdobie je v súlade s priemyselnou realitou, keďže obdobie dvoch rokov od zistenia problému, ktorý si vyžaduje odstavenie obidvoch jednotiek s dlhodobou prevádzkou, možno zvyčajne považovať za primeraný hraničný bod na riešenie otázky, či pokračovať v opravách, alebo na zváženie konečného odstavenia.

(126) Na to, aby MPPNKP plnili svoju funkciu, si podnik BE-NUC buď od svojich akcionárov, alebo od externej strany, zaobstará nástroj na poskytovanie prevádzkového kapitálu (ďalej len „NPPK“) najneskôr k prvému dátumu opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou. NPPK slúži na financovanie potreby prevádzkového kapitálu vyplývajúcej z prevádzky jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Podnik BE-NUC bude môcť čerpať prostriedky z NPPK, ak rozdiel medzi jeho príjmami peňažných prostriedkov a výdavkami peňažných prostriedkov bude nižší ako odhadované prevádzkové výdavky na nadchádzajúce obdobie čerpania stanovené v dohode o odmeňovaní. Suma NPPK musí byť minimálne vo výške priemerných súhrnných odhadovaných prevádzkových výdavkov za obdobie troch mesiacov. NPPK v skutočnosti slúži ako mostík v rámci roka k ročným MPPNKP a funguje ako revolvingový úverový nástroj, ktorý by sa v prípade čerpania každoročne splácal z MPPNKP poskytnutých Belgickom.

(127) Podmienky NPPK, ktorý bude zaobstaraný za trhových podmienok najneskôr k prvému dátumu opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou, ktorý nastane, zatiaľ nie sú známe. Belgicko však ďalej spresnilo, že úroková sadzba NPPK sa určí použitím rovnakej metodiky, aká bola dohodnutá pre akcionárske pôžičky (pozri odôvodnenie 63).

3.3.1.3.4. Pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky

(128) Okrem MPPNKP, ktorými sa zabezpečuje finančná stabilita počas celého 10-ročného obdobia predĺženia životnosti, poskytne belgická vláda počas prvých troch rokov projektu dlhodobej prevádzky (fáza opätovného spustenia) pôžičku podniku BE-NUC a spoločnosti Luminus za rovnakých podmienok. Výška pôžičky sa určí na základe ich pomerného podielu na jednotkách s dlhodobou prevádzkou, a teda ich príslušného podielu na odstavení a prevádzkových nákladoch k 1. júlu 2025. Ako Belgicko uviedlo, pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky sa poskytujú na zabezpečenie likvidity do roku 2028, keďže v dôsledku prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou nemožno prevádzkové náklady financovať z peňažných tokov.

(129) Pôžičky na úhradu nákladov v období odstávky, ktoré sa poskytujú so zhora ohraničenou úrokovou sadzbou a splácajú sa podľa stanoveného splátkového kalendára, sa skladajú z dvoch rôznych nástrojov (t. j. jeden na jednotku s dlhodobou prevádzkou), z ktorých každý sa skladá z dvoch tranží:

a) tranža týkajúca sa nákladov na odstavenie príslušnej jednotky, ktoré vznikli podniku BE-NUC a spoločnosti Luminus od právne stanoveného dátumu odstavenia do dátumu opätovného spustenia príslušnej jednotky: z tejto tranže sa financujú a uhrádzajú náklady potrebné na udržiavanie jednotiek s dlhodobou prevádzkou do dátumu opätovného spustenia. V prípade, že náklady na obdobie odstavenia budú vyššie, než sa predpokladalo, protistrana dohody o odmeňovaní má zabezpečiť zmenu veľkosti tranže;

b) tranža týkajúca sa pokrytia prevádzkových nákladov a časti kapitálových výdavkov, ktoré vznikli v súvislosti s príslušnou jednotkou do lehoty na vyrovnanie 31. decembra 2028: táto tranža sa použije na krytie výpadkov prevádzkových peňažných tokov, ktoré vzniknú do 31. decembra 2028. Akékoľvek ďalšie straty spôsobené neplánovanými odstávkami sa však hradia z MPPNKP.

(130) Podmienky pôžičiek na úhradu nákladov v období odstávky sú uvedené v odôvodnení 96 rozhodnutia o začatí konania a neboli zmenené. Pôžičky na úhradu nákladov v období odstávky sú splatné s úrokom do 6 % a sú rovnocenné s návratnosťou pre akcionárov. Pokiaľ ide o metodiku stanovenia úrokovej sadzby, Belgicko vysvetľuje, že táto sadzba bola výsledkom rokovaní medzi stranami dohody o odmeňovaní a že maximálna sadzba vo výške 6 % zodpovedá dolnej hranici cieľového rozmedzia IRR od 6 % do 8 % (vzhľadom na úpravu rizika trhovej ceny).

([65]) Napríklad elektráreň Crystal River 3 bola natrvalo odstavená v roku 2013, 3,5 roka po zistení závažného problému. Podobne boli elektrárne San Onofre 2 a 3 odstavené v roku 2013, 1,5 roka po zistení závažného problému.

(131) Ako sa uvádza v odôvodnení 97 rozhodnutia o začatí konania, očakáva sa, že pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky sa budú čerpať v celkovej výške [500 – 700] miliónov EUR v […] splátkach od […] do […], pričom sa splatia v troch splátkach od […] do […] vrátane kapitalizovaných úrokov. Tieto výpočty a sumy budú aktualizované vo finančnom modeli schválenom protistranou dohody o odmeňovaní v priebehu roka 2025 pred dátumom opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou, a to na základe nákladov na predĺženie prevádzky podľa požiadaviek na jadrovú bezpečnosť stanovených Belgickou agentúrou pre jadrovú bezpečnosť, odhadnutých na základe predložených cenových ponúk dodávateľov.

(132) Belgicko tvrdí, že pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky nie sú pre akcionárov neprimerane výhodné: riziká nedosiahnutia očakávanej návratnosti sú proporcionálne rozdelené medzi akcionárov spoločného podniku a protistranu dohody o odmeňovaní, keďže pri nižších ziskoch sa zníži IRR projektu dlhodobej prevádzky aj pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky. Pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky sa v skutočnosti nebudú splácať (vôbec) len vtedy, ak projekt dlhodobej prevádzky nebude generovať dostatočné zisky na vyplatenie akýchkoľvek výnosov z investícií akcionárov ([66]). Belgicko preto tvrdí, že pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky neprinášajú poskytovateľovi podľa dohody o odmeňovaní žiadne ďalšie riziká nad rámec rizík spojených s výkonnosťou a ziskovosťou projektu dlhodobej prevádzky, keďže tento nástroj sa nepoužíva na financovanie kapitálových výdavkov (len amortizovaných kapitálových nákladov na predĺženie životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou počas fázy opätovného spustenia).

3.3.1.4. Dohoda o prevádzke a údržbe

(133) Podľa dohody o prevádzke a údržbe má spoločnosť Electrabel vykonávať pre podnik BE-NUC:

a) „služby týkajúce sa zariadení s dlhodobou prevádzkou“: od dátumu ukončenia transakcie práce a služby potrebné na predĺženie prevádzkovej životnosti každej jednotky s dlhodobou prevádzkou o 10 rokov a

b) „služby týkajúce sa prevádzky a údržby“: od skončenia počiatočnej právnej životnosti každej jednotky s dlhodobou prevádzkou služby na prevádzku a údržbu jednotiek s dlhodobou prevádzkou, spoločných systémov a spoločného majetku v rozsahu, v akom sa používajú v súvislosti s jednotkami s dlhodobou prevádzkou (vrátane služieb nakladania s odpadom).

(134) Niektoré služby sú výslovne vylúčené z dohody o prevádzke a údržbe vrátane služieb, prác alebo činností súvisiacich s vyradením z prevádzky a demontážou jednotiek s dlhodobou prevádzkou, za ktoré je naďalej zodpovedná spoločnosť Electrabel (pozri oddiel 3.3.2.4).

(135) Podľa článku 12.1 dohody o prevádzke a údržbe a s výhradou určitých úprav a výnimiek podnik BE-NUC zaplatí spoločnosti Electrabel 89,807 % (čo odráža podiel spoločnosti Luminus vo výške 10,193 % jednotiek s dlhodobou prevádzkou) všetkých nákladov vynaložených na poskytovanie služieb týkajúcich sa zariadení s dlhodobou prevádzkou a služieb týkajúcich sa prevádzky a údržby, plus príslušnú maržu, ktorá predstavuje:

— [0 – 5] % na náklady na poistenie a dane,

— [0 – 5] % na výrobky a služby dodávané členmi skupiny Engie a

— [10 – 20] % na všetky ostatné náklady.

(136) Belgicko tvrdí, že výška marží je v súlade s maržami uplatnenými v rámci dohody o partnerstve so spoločnosťou Luminus týkajúcej sa zariadení s dlhodobou prevádzkou (ktorá sama osebe zahŕňa širokú škálu služieb, okrem iného aj prevádzku a údržbu). Pôvodná dohoda, ktorá sa vzťahuje na podobné služby pre tretiu stranu, spoločnosť Luminus, uzatvorená 26. júna 2003 a opätovne potvrdená 13. decembra 2023, je relevantným odkazom na podporu stanoviska, že dohoda o prevádzke a údržbe odráža náklady na prevádzku jadrových zariadení za bežných trhových podmienok. Belgicko okrem toho tvrdí, že finančné riziká, ktoré znáša spoločnosť Electrabel, sú väčšie ako v rámci dohody o partnerstve so spoločnosťou Luminus, keďže podľa dohody o prevádzke a údržbe sa marža spoločnosti Electrabel zníži v prípade (neospravedlniteľného) prekročenia nákladov (t. j. nákladov, ktoré nie sú zahrnuté v rozpočte navrhnutom spoločnosťou Electrabel a potvrdenom stranami dohody) a v prípade nedostupnosti elektrárne nad stanovený rámec.

(137) Belgicko navyše uvádza, že dohoda o prevádzke a údržbe obsahuje určité kontroly nákladov vrátane práva podniku BE-NUC kontrolovať výpočet poplatkov a výkon služieb spoločnosťou Electrabel a požadovať referenčné preskúmanie cien účtovaných spoločnosťou Electrabel za technické partnerské služby.

([66]) K tomu by došlo len v prípade, ak by boli jednotky niekoľko rokov výrazne nedostupné, napr. dostupnosť menej ako 60 % v každom roku od roku 2029 do roku 2035.

(138) Napokon bude spoločnosť Electrabel ako (jediný) prevádzkovateľ jednotiek s dlhodobou prevádzkou a poskytovateľ služieb podniku BE-NUC podľa dohody o prevádzke a údržbe motivovaná k dosiahnutiu technickej a ekonomickej výkonnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Podľa dohody o prevádzke a údržbe najmä:

a) spoločnosť Electrabel bude povinná zaplatiť náhradu škody, ak bude dostupnosť jednotiek s dlhodobou prevádzkou počas zmluvného roka nižšia ako [90 – 100] % (okrem odstávok zariadení s dlhodobou prevádzkou, bežných odstávok a ospravedlnených udalostí). V dôsledku zaplatenia tejto náhrady škody sa marža spoločnosti Electrabel za daný zmluvný rok zníži na pohyblivej stupnici z [10 – 20] % na [0 – 5] %;

b) v prípade prekročenia nákladov nemá spoločnosť Electrabel nárok na žiadnu príslušnú maržu v súvislosti s akýmkoľvek prekročením nákladov a v rozsahu akéhokoľvek prekročenia nákladov okrem akéhokoľvek ospravedlneného prekročenia nákladov a

c) v prípade prekročenia nákladov len počas fázy opätovného spustenia sa sankcie budú vzťahovať na maržu spoločnosti Electrabel (až do výšky [50 – 60] % marže na služby týkajúce sa prevádzky a údržby a až do výšky [70 – 80] % marže na služby týkajúce sa zariadení s dlhodobou prevádzkou).

(139) V dôsledku toho Belgicko dospelo k záveru, že dohoda o prevádzke a údržbe je obmedzená na pokrytie vzniknutých nákladov a že finančné podmienky dohody o prevádzke a údržbe sú stanovené tak, aby odrážali trhové podmienky.

3.3.1.5. Dohoda o službách energetického manažérstva (ďalej len „DSEM“)

(140) Hoci spoločnosť BE-NUC bude technickým vlastníkom 89,807 % elektriny vyrobenej jednotkami s dlhodobou prevádzkou (zvyšných 10,193 % vlastní spoločnosť Luminus), prevedie vlastníctvo tejto elektriny na energetického manažéra, ktorý ju bude predávať ([67]). Na tento účel podnik BE-NUC uzatvorí DSEM s partnerom, ktorý nakupuje elektrinu od podniku BE-NUC a predáva ju.

(141) V DSEM sa stanovia kľúčové podmienky a rozdelenie rizík a následne sa v rámci stanovených parametrov podrobne určí stratégia predkladania ponúk a nerovnováhy a úloha manažéra predaja energie (ďalej len „partner v rámci DSEM“) v súvislosti s ňou. Partner v rámci DSEM, vymenovaný podľa DSEM, bude nákupcom a vlastníkom podielu podniku BE-NUC na elektrine vyrobenej jednotkami s dlhodobou prevádzkou a vzťahuje sa na neho vopred definovaná stratégia predkladania ponúk a nerovnováhy. Stratégia predkladania ponúk a nerovnováhy sa môže priebežne revidovať a meniť podľa postupu podrobne opísaného v dohode o odmeňovaní. Belgická vláda (BE-WATT) ako protistrana dohody o odmeňovaní môže uložiť stratégiu predkladania ponúk a nerovnováhy v rozsahu, v akom dodržiava podmienky stratégie predkladania ponúk a nerovnováhy stanovené v dohode o odmeňovaní. Partner v rámci DSEM má v tejto záležitosti poradnú úlohu.

(142) Aby sa vyrobená elektrina dostala na veľkoobchodný trh s elektrinou konkurenčným a transparentným spôsobom, spoločnosť Electrabel a belgický štát sa dohodli, že na tieto služby vypíšu verejnú súťaž, čím sa zabezpečí transparentnosť a hospodárska súťaž (pozri oddiel 3.3.1.5.1). Na postup obstarávania sa vzťahuje zákon o verejnom obstarávaní a všetky súvisiace potrebné záruky.

3.3.1.5.1. Postup obstarávania

(143) Belgicko uvádza, že postup obstarávania sa uskutočňuje dobrovoľne v súlade s belgickým zákonom o verejnom obstarávaní zo 17. júna 2016 a kráľovským dekrétom z 18. júna 2017 o verejnom obstarávaní v sektoroch verejných služieb ([68]).

([67]) Spoločnosť Luminus vlastní svoj (10,193 %) podiel na elektrine vyrobenej jednotkami s dlhodobou prevádzkou. Spoločnosť Luminus riadi predaj elektriny nezávisle a nie je prepojená s DSEM, ktorej účelom je predaj podielu podniku BE-NUC na výrobe jednotiek s dlhodobou prevádzkou.

([68]) Loi relative aux marches publics. K dispozícii na adrese: https://etaamb.openjustice.be/fr/loi-du-17-juin-2016_n2016021053.html. Zákonom zo 17. júna 2016 o verejnom obstarávaní sa transponuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES.

(144) Zákazka na poskytovanie služieb energetického manažérstva bude zadaná prostredníctvom rokovacieho konania s predchádzajúcim zverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania ([69]), čo je v sektore verejných služieb štandardný postup. Výzva na predkladanie ponúk bola uverejnená na príslušných belgických platformách ([70]) a platformách EÚ ([71]), čo umožňuje všetkým potenciálnym záujemcom zúčastniť sa na postupe obstarávania.

(145) Vzhľadom na dôležitosť ponúkanej služby a citlivosť z hľadiska hospodárskej súťaže Belgicko zaviedlo dodatočné ustanovenia a záruky, aby sa zabezpečilo dosiahnutie cieľov DSEM a primerané poskytovanie očakávaných služieb:

a) Pred vypracovaním súťažných podkladov bola 3. septembra 2024 (do 2. októbra 2024) podaná žiadosť o informácie o DSEM s cieľom získať názory trhu na viaceré témy súvisiace s DSEM ([72]). Žiadosťou o informácie sa sledovali dva hlavné ciele: i) vopred oznámiť trhu nadchádzajúci postup obstarávania, čím sa zabezpečí dostatočný čas na prípravu účasti záujemcov ([73]) a zabezpečí sa dodatočná transparentnosť; ii) výsledky žiadosti o informácie sa v prípade potreby zohľadnia pri vypracovaní súťažných podkladov, čím sa pomôže podniku BE-NUC navrhnúť prepracovanú, trhom overenú ponuku, ako aj zlepší zrozumiteľnosť kritérií a zabezpečí, aby všetky stanovené podmienky alebo kritériá boli nediskriminačné. Zo žiadosti o informácie napríklad vyplynulo, že by sa nemali organizovať samostatné verejné súťaže pre jednotlivé jednotky s dlhodobou prevádzkou, ale že sa môžu ponúkať ako balík.

b) Dňa 11. decembra 2024 bola vydaná žiadosť o vyjadrenie kandidatúry, v ktorej boli zainteresované strany vyzvané, aby do 13. januára 2025 oznámili svoj záujem o účasť vo verejnej súťaži. Na žiadosť viacerých strán bol termín na oznámenie záujmu posunutý na 3. februára 2025, aby sa v postupe obstarávania zabezpečila dostatočná hospodárska súťaž. Následne budú záujemcovia vyzvaní, aby predložili svoje ponuky na základe budúcich zmluvných dokumentov (vrátane upravenej štruktúry odmeňovania, ako je vysvetlené v grafe 3). Belgicko tvrdí, že podrobný opis ponúkaných služieb umožňuje použiť pre zadanie zákazky jediné kritérium založené na cene. Keďže zákazka sa zadá prostredníctvom rokovacieho konania, verejný obstarávateľ môže po predložení ponúk záujemcami v reakcii na žiadosť o predloženie návrhov (vrátane návrhu zákazky na poskytovanie služieb energetického manažérstva a všetkých doplňujúcich dokumentov) vyzvať záujemcov, aby predložili lepšiu ponuku, čím sa zabezpečí najkonkurencieschopnejší výsledok.

(146) Okrem toho Belgicko uvádza, že verejná súťaž obsahuje súbor výberových kritérií na zabezpečenie toho, aby každý záujemca spĺňal podmienky profesionality a infraštruktúry potrebnej na riadne vykonávanie DSEM. Tieto kvalifikačné kritériá sú však obmedzené na minimálnu možnú mieru, pričom každé z nich sa vzťahuje na nevyhnutnú požiadavku pre zamýšľané služby, aby sa počas verejnej súťaže zabezpečila maximálna hospodárska súťaž.

(147) V porovnaní s informáciami, ktoré mala Komisia k dispozícii v čase rozhodnutia o začatí konania, Belgicko poskytlo viac podrobností o kvalifikačných kritériách. Uchádzač (alebo v prípade prvých štyroch kritérií opísaných ďalej prostredníctvom využitia kapacít iného subjektu) musí:

a) predložiť aspoň dve referencie o skúsenostiach (s minimálne ročnou prevádzkou) v oblasti energetického manažérstva portfólia tepelných alebo jadrových výrobných zariadení s celkovým výkonom aspoň 1 000 MW (t. j. pri zohľadnení všetkých referencií), ktoré sa nachádzajú v krajinách Európskej únie, v Spojenom kráľovstve alebo v krajinách EZVO ([74]);

([69]) V súlade s článkom 120 belgického zákona o verejnom obstarávaní zo 17. júna 2016.
([70]) Bulletin der Aanbestedingen / Bulletin des Adjudications.
([71]) Dodatok k *Úradnému vestníku Európskej únie*.
([72]) Tieto témy zahŕňajú okrem iného rizikový profil, záruky vo vzťahu k protistrane a riziko protistrany, cenový mechanizmus, platobné podmienky, frekvenciu fakturácie a úroky z omeškania, stratégiu predkladania ponúk a nerovnováhy, interné rezervy na vyrovnávanie portfólia, rozdelenie verejnej súťaže na dve časti (jedna na každé energetické zariadenie), štruktúru úveru a súvisiacej záruky a združovanie subjektov zúčtovania.
([73]) Belgický štát aktívne identifikoval relevantných účastníkov trhu, ktorých chce osloviť a povzbudiť k účasti na žiadosti o informácie, ako aj na následnom postupe obstarávania.
([74]) Kritériom 1 000 MW sa zabezpečí, aby boli kvalifikovaní/vybraní účastníci finančne schopní zvládnuť požiadavky, ktoré budú pridelené a ktoré sa budú pohybovať od 1 000 do 2 000 MW.

b) predložiť aspoň dve referencie v oblasti energetického manažérstva (s minimálne ročnou prevádzkou) tepelných alebo jadrových výrobných zariadení. Každá referencia sa týka jedného zariadenia s výkonom najmenej 350 MW, ktoré sa nachádza v krajinách Európskej únie, v Spojenom kráľovstve alebo v krajinách EZVO ([75]);

c) predložiť aspoň jednu referenciu v oblasti energetického manažérstva (s minimálne ročnou prevádzkou) pre tretiu stranu, pokiaľ ide o výrobnú kapacitu aspoň 350 MW pre jedno výrobné zariadenie nachádzajúce sa v krajinách Európskej únie, v Spojenom kráľovstve alebo v krajinách EZVO ([76]);

d) mať úverový rating „investičného stupňa“, čo znamená tento úverový rating od jednej z týchto ratingových agentúr (alebo ekvivalentný rating): i) Fitch: minimálne BBB–, ii) S&P: minimálne BBB–, iii) Moody's: minimálne Baa3 ([77]) a

e) mať aktívne členstvo aspoň v jednom nominovanom organizátorovi trhu s elektrinou (ďalej len „NEMO“) pôsobiacom v Belgicku na účely obchodovania s elektrinou ([78]).

(148) Počas platnosti zákazky na poskytovanie služieb energetického manažérstva sa na partnera v rámci DSEM vzťahujú okrem iného tieto podmienky:

a) uzatvorená zmluva so subjektom zúčtovania v Belgicku so spoločnosťou Elia;

b) mať úverový rating „investičného stupňa“, čo znamená tento úverový rating od jednej z týchto ratingových agentúr (alebo ekvivalentný rating): i) Fitch: minimálne BBB–, ii) S&P: minimálne BBB–, iii) Moody's: minimálne Baa3;

c) mať aktívne členstvo aspoň v jednom NEMO pôsobiacom v Belgicku na účely obchodovania s elektrinou.

(149) Pokiaľ ide o časový rámec verejnej súťaže, Belgicko uvádza, že jeho cieľom je uzavrieť verejnú súťaž včas, najneskôr do 15. mája 2025, aby mal partner v rámci DSEM dostatok času na vykonanie potrebných príprav pred opätovným spustením jednotiek s dlhodobou prevádzkou.

(150) Ponúkané služby v súvislosti s energetickými zariadeniami okrem iného zahŕňajú i) „služby forwardového a realizovaného zastupovania v súvislosti s energetickými zariadeniami“, ii) „služby optimalizácie a prevádzky na dennom a vnútrodennom trhu“, iii) služby súvisiace s regulačnými povinnosťami na trhu, iv) služby uzatvárania zmlúv s belgickými prevádzkovateľmi prenosových sústav a v) obchodovanie, prístup na trh a analýza trhu. Vzhľadom na vzájomnú závislosť jednotlivých uvedených úloh a bežnú trhovú prax spájať tieto služby do jednej obchodnej zmluvy s cieľom zabezpečiť prevádzkovú efektívnosť budú tieto služby začlenené do jednej definície služieb DSEM.

3.3.1.5.2. Predaj elektriny vyrobenej zariadeniami s dlhodobou prevádzkou a odmeňovanie partnera v rámci DSEM

(151) Belgicko objasnilo, že partner v rámci DSEM neobchoduje ako zástupca alebo v mene podniku BE-NUC, ale predáva nakúpenú elektrinu, keďže je jej vlastníkom. Okrem toho v upravenom návrhu rozdielovej zmluvy partner v rámci DSEM získava právomoc rozhodovať o ekonomických moduláciách s cieľom stimulovať efektívne využitie obmedzeného množstva modulácií a lepšie reagovať na signály trhu (pozri odôvodnenie 153 a nasledujúce).

([75]) Riadenie dôležitých, jediných bodov zlyhania na trhu si vyžaduje špecifické prevádzkové nastavenie so špecializovanou odbornou prípravou zamestnancov. Zatiaľ čo pri štandardnom prístupe k decentralizovaným zariadeniam menšej veľkosti sa dispečerovi v prípade výskytu problému jednoducho nariadi, aby čo najskôr obstaral chýbajúci objem na vnútrodennom trhu, takýto prístup nie je vhodný pre zariadenia väčšej veľkosti.

([76]) Týmto kritériom sa zabezpečí, aby bola protistrana schopná vykonávať operácie pre tretiu stranu a mala zavedený spoľahlivý zmluvný rámec.

([77]) Kritérium sa zavádza s cieľom zabezpečiť primerane silnú schopnosť partnera v rámci DSEM platiť svoje finančné záväzky.

([78]) Členstvom v NEMO (EPEX SPOT a Nord Pool v Belgicku), t. j. v organizácii poverenej riadením integrovaných denných a vnútrodenných trhov s elektrinou, sa zabezpečuje prístup na trhy s elektrinou. Týmto kritériom sa zabezpečí, aby mal záujemca včasný prístup na obchodné trhy a dostatočné a aktuálne skúsenosti s fungovaním európskeho trhu.

(152) Belgicko uvádza, že zúčtovanie medzi partnerom v rámci DSEM a podnikom BE-NUC je založené na dennom trhu, aby sa obmedzilo bázické riziko pre podnik BE-NUC, keďže to znamená, že v kombinácii s vyrovnávacou platbou podniku BE-NUC prostredníctvom rozdielovej zmluvy, podľa ktorej trhová referenčná cena je cena na dennom trhu, podnik BE-NUC dostane realizačnú cenu (pozri oddiel 3.3.1.3.2) ([79]). Belgicko potvrdzuje, že partner v rámci DSEM bude môcť voľne obchodovať na trhu podľa vlastného výberu a nie je povinný predkladať ponuky na dennom trhu.

(153) Ako je vysvetlené v oddiele 2.1 a v odôvodnení 109, keďže jednotky s dlhodobou prevádzkou sú obmedzené na 30 modulácií za cyklus, a teda nemajú technickú a regulačnú možnosť kedykoľvek zmeniť svoj výkon, odmeňovanie partnera v rámci DSEM bolo upravené tak, aby stimulovalo k čo najlepšiemu využitiu obmedzeného množstva povolených modulácií. Namiesto iba fixného poplatku (stanoveného prostredníctvom verejnej súťaže) upravený vzorec odmeňovania zahŕňa aj pohyblivý poplatok (na základe vopred stanoveného vzorca a v závislosti od platby za moduláciu a korekciu zúčtovania). Takéto odmeňovanie vystavuje partnera v rámci DSEM časti potenciálneho zvýšenia príjmov z modulácie v čase záporných cien (ako aj časti potenciálneho zníženia príjmov z modulácie v čase kladných cien, ak sa vyskytnú), pričom vystavuje partnera v rámci DSEM priamo odchýlkam a vnútrodenným nákladom, ako sa uvádza ďalej. Pohyblivý poplatok sa preto bude skladať z fixného percentuálneho podielu („alfa“) zvýšenia príjmov, ktoré vyvoláva moduláciu na dennom trhu, a diferencovaného percentuálneho podielu („beta“) vnútrodenných nákladov a príjmov a nákladov na odchýlky a príjmov z nich, t. j. platieb za korekciu zúčtovania (ktoré môžu zahŕňať zvýšenie príjmov z vyvolania modulácie na vnútrodennom trhu), pričom

a) alfa je stanovená *ex ante* na úrovni 20 %. Alfa je nastavená dostatočne vysoko, aby poskytovala dostatočné stimuly pre optimálne rozhodnutia o modulácii, a zároveň nie príliš vysoko, aby sa zabránilo odradeniu účastníkov verejnej súťaže, ktorí nie sú ochotní riskovať;

b) zvýšenie príjmov z modulácie sa vypočíta *ex-post* ako súčin objemu nakúpeného na dennom trhu pre moduláciu a rozdielu medzi nulou a cenou na dennom trhu;

c) beta je diferencovaná, ale takisto stanovená *ex ante* a odráža finančnú zodpovednosť partnera v rámci DSEM ako subjektu zúčtovania v prípade odchýlok. V tejto súvislosti Belgicko tvrdí, že reaktory sú pomerne staré a práce potrebné v súvislosti s projektom dlhodobej prevádzky, ako aj modulácie potenciálne zvyšujú riziká neplánovaných odstávok, ktoré spôsobujú odchýlky. Okrem toho sa na elektrárne vzťahujú mimoriadne vysoké bezpečnostné požiadavky, ktoré ďalej zvyšujú riziká odstávok. Zároveň platí, že hoci sú belgické vnútrodenné a vyrovnávacie trhy čoraz viac integrované so susednými trhmi, v porovnaní s veľkosťou oboch reaktorov sú stále pomerne malé. S každým odstavením sa tak zníži možnosť subjektu zúčtovania nájsť protistrany na zmiernenie vplyvu odstavenia a neúmerne sa zvýši riziko prudkého nárastu cien v dôsledku odstavenia. Belgicko preto tvrdí, že beta by mala mať rôzne hodnoty v závislosti od povahy a vplyvu udalosti, ktorá vedie k odchýlke, pričom by sa zachovali primerané stimuly pre partnera v rámci DSEM (ako subjekt zúčtovania), na zmiernenie odchýlok ([80]). Partner v rámci DSEM však zostáva plne finančne vystavený všetkým odchýlkam, ktoré vyplývajú najmä z odchýlok výkonu v porovnaní s predpokladaným výkonom alebo z obchodných chýb.

d) korekcia zúčtovania je súčtom vnútrodenných platieb a platieb v súvislosti s odchýlkami a beta platí pre obe. Pre konkrétnu hodinu môže byť pozitívna a/alebo negatívna.

([79]) Energetickí manažéri používajú systémy na zachytávanie transakcií a riadenie pozícií na zefektívnenie pracovných postupov, ktoré zahŕňajú prognózovanie, optimalizáciu, aukčné ponuky, dispečing v reálnom čase a zúčtovanie transakcií. Konkrétne tieto systémy zaznamenávajú všetky transakcie medzi podnikom BE-NUC a partnerom v rámci DSEM, ako aj predaj a výmeny súvisiace s trhom s PPS. Zaznamenané údaje sa spracúvajú prostredníctvom modulu zúčtovania, ktorý prevádza objemy transakcií na finančné zúčtovania pomocou vopred definovaných zmluvných vzorcov. Výkazy vygenerované systémom sa elektronicky predkladajú podniku BE-NUC na preskúmanie. Podnik BE-NUC to môže krížovo skontrolovať a v prípade potreby požiadať o úpravy.

([80]) Konkrétne koeficient beta bude predstavovať 100 % v situáciách „výroby pri základnom zaťažení“, 20 % v situáciách „ekonomickej modulácie“, t. j. až 30-krát ročne, a 8 % v prípadoch neplánovaného odstavenia, t. j. v prípade výnimočných udalostí s veľkým vplyvom, ktoré sa zvyčajne vyskytujú menej ako raz ročne a na jedno zariadenie.

Graf 3

Upravený vzorec odmeňovania podľa DSEM

Odmeňovanie partnera v rámci DSEM = fixný poplatok + variabilný poplatok

variabilný poplatok = alfa * zvýšenie príjmov + beta * korekcia zúčtovania
zvýšenie príjmov = objem odkúpeného tovaru * (0 – cena na dennom trhu)
korekcia zúčtovania = vnútrodenné náklady alebo príjmy a náklady na odchýlky alebo príjmy z nich

(154) Vzorec uvedený v grafe 3 sa vzťahuje na celý objem počas modulácie, a to aj v prípade, že k modulácii dôjde pri kladných cenách (napríklad počas období zvyšovania/znižovania výkonnosti), a nie len počas období so zápornými cenami ([81]). Variabilný poplatok platí podľa DSEM podnik BE-NUC, ale tieto náklady a/alebo príjmy sa podľa dohody o odmeňovaní prenesú na orgán BE-WATT.

(155) Podľa Belgicka je partner v rámci DSEM prostredníctvom upraveného vzorca odmeňovania stimulovaný okrem iného k optimálnemu využívaniu ekonomických modulácií v celom časovom rámci denného a vnútrodenného trhu a k znižovaniu vnútrodenných nákladov a nákladov na odchýlky. Belgicko tvrdí, že parametre alfa a beta sú zvolené tak, aby sa zachovalo efektívne fungovanie trhu a zároveň sa zabránilo odradeniu účastníkov verejnej súťaže, ktorí nie sú ochotní riskovať.

(156) Upravený vzorec odmeňovania ovplyvní správanie účastníkov verejnej súťaže pri predkladaní ponúk na fixný poplatok. Uchádzači vo svojich ponukách zohľadnia očakávané zvýšenia príjmov z modulácie (hodnota opcie), ako aj náklady a potenciálne príjmy súvisiace s vnútrodennými platbami a platbami v súvislosti s odchýlkami. Belgicko uvádza, že v súťažných podkladoch bude vysvetlená štruktúra odmeňovania (stimulácie), aby bol pre uchádzačov transparentný potenciál zvýšenia/zníženia príjmov upraveného vzorca odmeňovania. Belgicko zhodnotí vhodnosť (upraveného) vzorca odmeňovania partnera v rámci DSEM a súlad s trhom a efektívnosť stimulov, ktoré poskytuje na rôznych trhoch. Hodnotenie sa uskutoční najneskôr dva roky po začiatku prevádzky, aby bolo možné včas revidovať zmluvu alebo zorganizovať novú verejnú súťaž, čo je možné po 3,5 roku ([82]). Aby sa však pre partnera v rámci DSEM zachovali primerané stimuly, je možná revízia parametrov alfa a beta len smerom nahor ([83]).

(157) Belgicko tvrdí, že úprava odmeňovania podľa DSEM zosúlaďuje stimuly partnera v rámci DSEM, ktorý má právomoc rozhodovať o ekonomickej modulácii (s výhradou konečného rozhodnutia prevádzkovateľa, napr. v prípade obáv týkajúcich sa bezpečnosti alebo regulácie), s trhovými signálmi, čím sa riešia obavy Komisie v tejto súvislosti. Partner v rámci DSEM má zároveň primerané stimuly na plnenie svojej úlohy subjektu zúčtovania bez toho, aby bol plne vystavený odchýlkam, ktoré sú mimo jeho vlastnej kontroly. Okrem toho Belgicko uvádza, že medzi podnikom BE-NUC, prevádzkovateľom jadrového zariadenia a partnerom v rámci DSEM bude prebiehať nepretržitá výmena presných informácií (vrátane pravidelných aktualizácií o dostupnosti, technických spôsobilostiach atď.), aby partner v rámci DSEM mohol prijímať informované rozhodnutia o ekonomickej modulácii, ktoré mu umožnia prijímať účinné rozhodnutia.

([81]) Súvisí to s technickými obmedzeniami v súvislosti s moduláciami (pozri odôvodnenie 13).
([82]) Podnik BE-NUC môže jednostranne ukončiť DSEM po 3,5 roku (42 mesiacoch) od dátumu opätovného spustenia prvej jadrovej jednotky. Podnik BE-NUC môže následne uzavrieť novú dohodu na základe novej verejnej súťaže za iných podmienok.
([83]) Hodnotenie parametrov alfa a beta bude založené na: i) posúdení účasti na verejnej súťaži a jej výsledku (ukazovateľmi môžu byť: počet a typ uchádzačov, výsledok verejnej súťaže z hľadiska ceny/nákladov atď.), ii) posúdení rozhodnutí o modulácii (alebo netýkajúcich sa modulácie) vrátane ich (finančných) dôsledkov pre zúčastnené strany s ohľadom na (očakávané a realizované) trhové podmienky a prevádzkové obmedzenia/obmedzenia v súvislosti s moduláciami a iii) posúdení obchodných rozhodnutí na dennom trhu a vnútrodennom trhu, ako aj výsledných odchýlok na perimetri subjektu zúčtovania. Podkladové informácie pre toto hodnotenie budú založené na údajoch zozbieraných od partnera v rámci DSEM počas trvania zákazky na poskytovanie služieb energetického manažérstva, ako aj na údajoch od prevádzkovateľa Electrabel prostredníctvom podniku BE-NUC a dohode o prevádzke a údržbe a na akýchkoľvek relevantných verejných/trhových informáciách súvisiacich s už uvedenými záležitosťami.

(158) Belgicko takisto potvrdzuje, že protistrana rozdielovej zmluvy (orgán BE-WATT) vypracuje stratégiu riadenia rizík pre svoju otvorenú pozíciu, ako je právne stanovené, a že jej vykonávanie prispeje k likvidite forwardových trhov s elektrinou (pozri odôvodnenie 99). Prijatie stratégie podlieha odporúčaniu regulačného orgánu, ktoré bude zahŕňať posúdenie vplyvu stratégie na príslušné trhy s elektrinou.

3.3.1.5.3. Ďalšie ochranné opatrenia týkajúce sa energetického manažéra

(159) Partner v rámci DSEM bude v zásade vybraný na základe transparentnej, otvorenej a konkurenčnej verejnej súťaže (pozri oddiel 3.3.1.5.1). Na verejnej súťaži sa môže zúčastniť aj obchodný subjekt spoločnosti Engie GEMS (Global Energy Management & Sales), obchodný útvar skupiny Engie, ktorý je manažérsky nezávislý od obchodného útvaru Nuclear. Boli stanovené osobitné ustanovenia a opatrenia, aby sa v prípade účasti subjektu GEMS na verejnej súťaži zabezpečil spravodlivý proces.

(160) Belgicko tvrdí, že sú a budú prijaté a zavedené dostatočné opatrenia na účinnú identifikáciu prípadných konfliktov záujmov a na predchádzanie takýmto prípadným konfliktom záujmom. Tieto opatrenia možno zhrnúť takto:

a) žiadosť o informácie umožňovala testovanie trhu a každá zainteresovaná strana mohla v tejto súvislosti navrhnúť rôzne podmienky a predložiť návrhy, čím sa zabezpečilo, že verejná súťaž nebude obsahovať prekážky v neprospech žiadneho zainteresovaného účastníka na rozdiel od subjektu GEMS (alebo ktorejkoľvek spoločnosti skupiny Engie). Spoločnosť Electrabel (ani žiadna spoločnosť skupiny Engie) nie je a nebude zapojená do procesu vypracovania súťažných podkladov („dlhý formulár súťažných podkladov“) na základe (výsledkov) žiadosti o informácie;

b) ak by sa na výberovom konaní mal zúčastniť subjekt GEMS, a to aj ako subdodávateľ alebo v akejkoľvek inej funkcii, spoločnosť Electrabel (alebo akákoľvek spoločnosť skupiny Engie) a jej riaditelia alebo zástupcovia sa počas postupu obstarávania nemôžu zúčastňovať na žiadnom rozhodnutí podniku BE-NUC a ani na rokovaniach o verejnej súťaži (napr. na rozhodnutí o výbere a na rozhodnutí o zadaní zákazky);

c) celkovo sa v rámci organizácie spoločnosti Electrabel vytvorili a naďalej sa budú vytvárať prísne informačné bariéry a čínske múry medzi osobami zodpovednými za predkladanie ponúk v subjekte GEMS a osobami zapojenými do riadenia podniku BE-NUC. Rovnaké záruky sa zavedú aj v prípade, že subjekt GEMS bude nakoniec zvolený za partnera v rámci DSEM na základe úspešného postupu obstarávania;

d) ak bude subjekt GEMS zvolený za partnera v rámci DSEM, budú sa na neho vzťahovať rovnaké povinnosti ako na subjekt zúčtovania a partnera, ktorému bola zadaná zákazka na poskytovanie služieb energetického manažérstva, ako aj rovnaký súbor trhových stimulov ako na ktoréhokoľvek iného záujemcu. Ako partner v rámci DSEM bude najmä dostávať pevnú aj variabilnú zložku odmeňovania, ktoré budú stimulovať k optimalizácii množstva modulácií a príjmov z predaja elektriny v súlade s trhom. Okrem toho bude subjekt GEMS konať ako strana na základe presného mandátu určeného v stratégii predkladania ponúk a odchýlok, od ktorého sa nesmie odchýliť. Týmito zárukami sa zabezpečuje, že subjekt GEMS bude v prípade víťazstva vo verejnej súťaži týkajúcej sa DSEM konať ako každý iný účastník verejnej súťaže týkajúcej sa DSEM a že bude – vďaka nastaveniu DSEM a upravenému vzorcu odmeňovania – stimulovaný konať podľa trhových signálov.

(161) Ak sa v rámci postupu obstarávania nepodarí vymenovať vhodného záujemcu, potom ako náhradné riešenie v prípade, že sa DSEM neuzavrie včas, najneskôr do 15. mája 2025, bude subjekt GEMS dočasne vykonávať služby podľa DSEM. Tieto služby sa budú poskytovať v súlade s podmienkami, na ktorých sa strany dohody dohodnú na obmedzené obdobie, aby podnik BE-NUC mohol zadať zákazku na poskytovanie služieb energetického manažérstva prostredníctvom iného postupu obstarávania. V prípade úspešného postupu obstarávania úspešný záujemca prevezme od subjektu GEMS výkon služieb podľa DSEM po uplynutí príslušného obdobia, počas ktorého subjekt GEMS tieto služby vykonával. Počet znovu organizovaných verejných súťaží nie je obmedzený.

(162) Belgicko tvrdí, že toto riešenie je nevyhnutné a primerané na zabezpečenie kontinuity verejnej služby (t. j. predaja elektriny vyrobenej jadrovými zariadeniami), ale je prísne časovo obmedzené a obmedzené na nevyhnutné minimum.

(163) Na záver Belgicko uvádza, že zabezpečí, aby podnik BE-NUC dôsledne dodržiaval právne predpisy a zásady týkajúce sa verejného obstarávania. Rozsiahly konzultačný proces poskytuje ďalšie záruky, ktorými sa zabezpečuje, že nákup služieb sa uskutoční prostredníctvom konkurenčného, transparentného, nediskriminačného a nepodmieneného postupu obstarávania. Belgicko sa preto domnieva, že sa predišlo akémukoľvek riziku uzavretia trhu a iným možným protisúťažným praktikám zo strany spoločnosti Engie a že boli prijaté všetky opatrenia a záruky, aby sa zabezpečilo vymenovanie nezávislého partnera v rámci DSEM. Subjekt GEMS by tieto služby dočasne poskytoval len ako náhradné riešenie, ktoré je nevyhnutné a primerané na zabezpečenie kontinuity verejnej služby.

3.3.1.6. Iné čiastkové opatrenia

(164) Ďalšie dve čiastkové opatrenia, ktoré sú súčasťou transakcie, predstavujú dohodu o administratívnych službách medzi spoločnosťami Electrabel a podnikom BE-NUC a dohodu, v rámci ktorej sa stanovujú opatrenia na náhradu strát v súvislosti s krytím nákladov v prípade neuzavretia dohody. Tieto čiastkové opatrenia boli vysvetlené v oddieloch 3.3.10 a 3.3.11 rozhodnutia o začatí konania.

3.3.2. *Zložka č. 2: Horná hranica zodpovednosti prevádzkovateľa jadrového zariadenia za dlhodobé skladovanie a konečné uloženie jadrového odpadu a vyhoretého paliva*

3.3.2.1. Všeobecné zásady nakladania s jadrovým odpadom

(165) Ako je vysvetlené v odôvodnení 121 rozhodnutia o začatí konania, legislatívny rámec uplatniteľný na rádioaktívny odpad a vyhoreté palivo v EÚ je založený na týchto dvoch základných zásadách: i) zásada „znečisťovateľ platí“ ([84]) a ii) konečná zodpovednosť členských štátov (vrátane finančnej zodpovednosti) za zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom (vrátane jeho uloženia) ([85]).

(166) Ako je vysvetlené v oddiele 3.4.2 rozhodnutia o začatí konania, podľa platných belgických predpisov je prevádzkovateľ jadrového zariadenia finančne [prostredníctvom spoločnosti Synatom, ktorá je zodpovedná za správu jadrových rezerv, a spolu so spoločnosťami EDF Belgium a Luminus (ďalej len „prispievajúce spoločnosti“)] a prevádzkovo zodpovedný za vyradenie siedmich jadrových elektrární z prevádzky, ako aj za úpravu rádioaktívneho odpadu a vyhoretého paliva a nakladanie s nimi a za ich dlhodobé skladovanie po ich prevzatí agentúrou ONDRAF/NIRAS až do ich konečného uloženia. Jadrové rezervy na vyhoreté palivo a odpad vznikajúci pri vyraďovaní jadrových zariadení financuje spoločnosť Electrabel a prispievajúce spoločnosti, spravuje ich spoločnosť Synatom a podliehajú prudenciálnej kontrole vykonávanej nezávislým orgánom verejnej správy, Komisie pre zásobovanie jadrovou energiou (ďalej len „CPN/CNV“). Ako sa uvádza v odôvodneniach 123 až 125 rozhodnutia o začatí konania, Belgicko tvrdí, že spoločnosť Electrabel si ako jediný prevádzkovateľ jednotiek s dlhodobou prevádzkou ponechá určité povinnosti vyplývajúce i) z európskych a belgických právnych predpisov a ii) zo zmluvných záväzkov vyplývajúcich z dohody o vykonávaní, čím sa dodrží zásada „znečisťovateľ platí“.

(167) Dozornými orgánmi v Belgicku sú CPN/CNV a ONDRAF/NIRAS:

a) ONDRAF/NIRAS vypracúva komplexnú inventarizačnú správu pre všetkých pôvodcov rádioaktívneho odpadu v Belgicku (každých päť rokov) a vyhodnocuje finančné prostriedky na nakladanie s príslušnými jadrovými záväzkami.

b) CPN/CNV (každé tri roky) preskúma metódy používané na výpočet jadrových rezerv, ako aj ich primeranosť a čistú súčasnú hodnotu budúcich záväzkov v účtovníctve spoločnosti Synatom (audit metodiky, referenčného scenára atď.).

([84]) Článok 4 ods. 3 písm. e) smernice Rady 2011/70/Euratom z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom (Ú. v. EÚ L 199, 2.8.2011, s. 48), v ktorom sa stanovuje požiadavka, že „*náklady na nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom znášajú tí, ktorí tieto materiály vyprodukovali*“.

([85]) Článok 4 ods. 1 a článok 9 smernice 2011/70/EURATOM.

(168) Ako sa uvádza v odôvodnení 129 a v tabuľke 4 rozhodnutia o začatí konania, na základe poslednej trojročnej revízie CPN/CNV z júla 2023 dosahuje súčasná celková výška rezerv súvisiacich s jadrovými záväzkami hodnotu 18 225 miliónov EUR, ktoré pozostávajú z rezerv na činnosti spojené s demontážou (8 122 miliónov EUR), na nakladanie s vyhoretým palivom (9 070 miliónov EUR) a odpad pochádzajúci z prevádzky (1 033 miliónov EUR) ([86]).

3.3.2.2. Dohoda o strope platieb za jadrový odpad

(169) Spoločnosť Engie a belgický štát sa v rámci rokovaní o projekte dlhodobej prevádzky dohodli na hornej hranici dlhodobej zodpovednosti pôvodcov rádioaktívneho odpadu, ktorý vzniká pri výrobe elektriny prostredníctvom jadrovej energie (ďalej len „dohoda o strope platieb za jadrový odpad“), s cieľom znížiť neistotu v tejto oblasti (pozri oddiel 3.4.3 rozhodnutia o začatí konania). V dohode o strope platieb za jadrový odpad sa stanovuje prevod finančných záväzkov v súvislosti s produkciou, zadržiavaním alebo vlastníctvom upraveného rádioaktívneho odpadu a vyhoretého paliva zo všetkých siedmich belgických jadrových zariadení za predpokladu a po splnení príslušných zmluvných kritérií prevodu z prevádzkovateľa jadrových zariadení (spoločnosti Electrabel) na belgický štát za zaplatenie paušálnej sumy ([87]).

(170) Táto paušálna suma bola stanovená pre každú kategóriu jadrového odpadu. Ako je vysvetlené v odôvodnení 131 rozhodnutia o začatí konania, rádioaktívny jadrový odpad možno v súlade s historickou rádiologickou klasifikáciou agentúry ONDRAF/NIRAS a v súlade s klasifikáciou Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (ďalej len „MAAE“) rozdeliť do troch kategórií: odpad kategórie A (krátkodobý odpad s nízkou alebo so strednou úrovňou rádioaktivity); odpad kategórie B (dlhodobý odpad s nízkou alebo so strednou úrovňou rádioaktivity) a odpad kategórie C (krátkodobý a dlhodobý odpad s vysokou úrovňou rádioaktivity) a vyhoreté palivo.

(171) Tabuľka 13 uvádza rozdelenie existujúcich rezerv vo výške 18 225 miliónov EUR medzi spoločnosť Electrabel (8 410 miliónov EUR) a belgickú vládu (9 815 miliónov EUR) v súlade s dohodou o strope platieb za jadrový odpad a zahŕňa rozdelenie podľa kategórií odpadu.

Tabuľka 13

Rozdelenie v dohode o strope platieb za jadrový odpad

Suma (v miliónoch EUR)	Zodpovednosť belgického štátu (po prevode)				Zodpovednosť spoločnosti Engie	Rezervy (rok 2022)
	Kat. A	Kat. B	Kat. C	Spolu		
Odhad základných nákladov *(bez rezerv na nepredvídané udalosti)*	1 465	496	4 797	6 758	7 171	13 929
Rezervy na nepredvídané udalosti	145	179	2 732	3 056	1 240	4 296
Základná suma	**1 611**	**675**	**7 528**	**9 815**	**8 410**	**18 225**
Riziková prémia	1 889	325	2 972	5 185		5 185
Zhora ohraničená suma	**3 500**	**1 000**	**10 500**	**15 000**	**8 410**	**23 411**

Zdroj: Odpoveď belgických orgánov na žiadosť Komisie o informácie z 1. októbra 2024

([86]) Rezervy na odpad pochádzajúci z prevádzky kontrolujú externí audítori spoločnosti Engie (Deloitte) v rámci svojho každoročného auditu.

([87]) V tomto rozhodnutí sa „dohoda o strope platieb za jadrový odpad“ vzťahuje na hornú hranicu dlhodobej zodpovednosti pôvodcov rádioaktívneho odpadu, ktorý vzniká pri výrobe elektriny prostredníctvom jadrovej energie, zatiaľ čo „dohoda o odpade“ sa vzťahuje na kombináciu všetkých čiastkových opatrení v rámci zložky 2, t. j. aj na dohodu o demontáži a vyraďovaní z prevádzky atď.

(172) Zásady dohody o strope platieb za jadrový odpad sa nezmenili a sú opísané v odôvodnení 133 rozhodnutia o začatí konania. Možno ich zhrnúť takto:

a) „zhora ohraničené sumy“: pre každú kategóriu rádioaktívneho odpadu, ktorá spĺňa zmluvné kritériá prevodu, bola stanovená paušálna suma vrátane rizikovej prémie, ktorá sa od 31. decembra 2022 indexuje sadzbou 3 % ročne, v celkovej výške 15 miliárd EUR (3,5 miliardy EUR pre kategóriu A, 1 miliarda EUR pre kategóriu B a 10,5 miliardy EUR pre kategóriu C – pozri tabuľku 13). Ako sa uvádza v odôvodneniach 134 a 135 rozhodnutia o začatí konania a ako je uvedené v tabuľke 13, Belgicko tvrdí, že:

— objemy, z ktorých vychádzajú zhora ohraničené sumy, sú založené na inventári odpadu použitého pri revízii jadrových rezerv CPN/CNV v roku 2022 a z priemyselného referenčného scenára agentúry ONDRAF/NIRAS a prevádzkovateľa jadrového zariadenia [ktoré sú aktuálnym najspoľahlivejším odhadom objemu upraveného jadrového odpadu a vyhoretého paliva, ktorý vyprodukovalo (a vyprodukuje) sedem jadrových elektrární v scenári bez zariadení s dlhodobou prevádzkou] a

— hodnota zhora ohraničených súm je výsledkom uplatnenia rizikovej prémie na existujúce jadrové rezervy;

b) „objemové kredity“: zhora ohraničená (paušálna) suma pre každú kategóriu odpadu zodpovedá objemovému kreditu pre vopred stanovené objemy, čím sa prevádzkovateľ jadrového zariadenia stimuluje k minimalizácii produkcie jadrového odpadu;

c) „poplatky za úpravu objemu“: ak sa objemový kredit kategórie odpadu úplne vyčerpal, je potrebné zaplatiť dodatočnú sumu za každý ďalší potrebný objemový kredit. Sumy sa stanovujú ako aritmetický priemer i) „zhora ohraničenej sumy“ kategórie odpadu vydelenej počtom „objemových kreditov“ tejto kategórie a ii) hraničných nákladov na jeden dodatočný objemový kredit;

d) „zmluvné kritériá prevodu“: pre každý typ balíka jadrového odpadu boli stanovené zmluvné kritériá prevodu, ktoré definujú kritériá, ktoré musí každý balík odpadu a vyhoreté palivo spĺňať, aby sa finančná zodpovednosť previedla na verejný subjekt Hedera (pozri odôvodnenie 178 ďalej). Zodpovednosť (a súvisiace náklady) za zosúladenie rádioaktívneho odpadu so zmluvnými kritériami prevodu naďalej nesie prevádzkovateľ jadrového zariadenia.

(173) Ako sa uvádza v odôvodnení 107 písm. a) a podrobne vysvetľuje v oddieloch 3.4.5.1 a 3.4.5.2 rozhodnutia o začatí konania, stanovenie zhora ohraničenej sumy vo výške 15 miliárd EUR vychádza zo súčasnej výšky jadrových rezerv prevádzkovateľa jadrového zariadenia (základná suma) a rizikovej prémie. Belgicko spresnilo, že základná suma už zahŕňa rezervy na nepredvídané udalosti, neistoty a iné riziká, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s demontážou, nakladaním s rádioaktívnym odpadom a nakladaním s vyhoretým palivom. Ustanovenia týkajúce sa vyplácania zhora ohraničených súm sú vysvetlené v oddiele 3.4.5.3 rozhodnutia o začatí konania a neboli zmenené.

(174) Belgicko objasnilo, že zhora ohraničené sumy, ktoré sa majú previesť na belgický štát, už zahŕňajú všetky historické a odhadované budúce záväzky spojené s jadrovým odpadom (do pôvodného zákonného dátumu ukončenia prevádzky všetkých belgických jadrových elektrární v roku 2025). Preto sa v zhora ohraničených sumách už zohľadňuje všetok jadrový odpad a vyhoreté palivo, ktoré vyprodukovali alebo vyprodukujú belgické elektrárne počas svojej zákonnej životnosti.

(175) Belgicko takisto upresňuje, že skutočný objem odpadu bude známy až po jeho úprave a fyzickom odovzdaní belgickému štátu. Paušálna suma vo výške 15 miliárd EUR preto pokrýva len vopred stanovené objemy príslušného odpadu (objemové kredity) dohodnuté v dohode o vykonávaní. Ak je skutočný objem príslušného vyprodukovaného odpadu väčší ako objemové kredity, spoločnosť Engie zaplatí poplatok za úpravu objemu za každý ďalší objemový kredit (pozri odôvodnenie 133 rozhodnutia o začatí konania).

(176) Podobne aj všetok odpad pochádzajúci z prevádzky (ďalej len „odpad vyprodukovaný pri dlhodobej prevádzke“) a vyhoreté palivo („vyhoreté palivo vyprodukované pri dlhodobej prevádzke“), ktoré vzniknú v dôsledku predĺženia životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou, budú financovať podnik BE-NUC a spoločnosť Luminus za každé prírastkové množstvo odpadu. Za každé prírastkové množstvo odpadu vyprodukovaného pri dlhodobej prevádzke a vyhoretého paliva vyprodukovaného pri dlhodobej prevádzke sa budú vyžadovať dva súbory platieb:

a) odpad vyprodukovaný pri dlhodobej prevádzke: prevádzkové náklady na odpad vyprodukovaný pri dlhodobej prevádzke, ako sú definované v dohode o prevádzke a údržbe, zahŕňajú dva druhy nákladov:

— úhradu nákladov na nakladanie s odpadom vyprodukovaným pri dlhodobej prevádzke, ktoré sa majú zaplatiť spoločnosti Electrabel za nakladanie s odpadom vyprodukovaným pri dlhodobej prevádzke, spracovanie a úpravu odpadu pochádzajúceho z prevádzky („služby nakladania s odpadom vyprodukovaným pri dlhodobej prevádzke“) s cieľom vypracovať balík pre odpad vyprodukovaný pri dlhodobej prevádzke, a

— poplatky za úpravu objemu odpadu vyprodukovaného pri dlhodobej prevádzke, ktoré pokrývajú úhradu nákladov vzniknutých po prevode záväzkov spojených s jadrovým odpadom na verejný subjekt Hedera ([88]);

b) služby nakladania s vyhoretým palivom vyprodukovaným pri dlhodobej prevádzke: konečné náklady na vyhoreté palivo sa budú uhrádzať na základe indexovaného poplatku za akékoľvek prírastkové množstvá vyhoretého paliva vyplývajúce z projektu dlhodobej prevádzky ([89]).

(177) Belgicko ďalej upresňuje, že v podpisovom finančnom modeli sa zohľadňujú náklady na nakladanie s odpadom vyprodukovaným pri dlhodobej prevádzke a nakladanie s vyhoretým palivom vyprodukovaným pri dlhodobej prevádzke alebo konečné náklady, ktoré sa odhadujú na približne 0,9 milióna EUR na zariadenie (v hodnotách z roku 2022), z toho približne 0,3 milióna EUR na zariadenie je na skladovanie na mieste a približne 0,6 milióna EUR na zariadenie je na poplatok za úpravu objemu odpadu vyprodukovaného pri dlhodobej prevádzke v prípade vyhoretého paliva.

(178) Ako sa vysvetľuje v oddiele 3.4.4 rozhodnutia o začatí konania, Belgicko vytvorilo novú verejnú inštitúciu *sui generis*, subjekt Hedera, ktorej úloha je dvojaká:

a) správa a zabezpečenie aktív určených na financovanie dlhodobých záväzkov belgického štátu v oblasti jadrového odpadu a vyhoretého paliva a

b) sledovanie a kontrola nákladov na riadenie prevedených záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom pod kontrolou nezávislého orgánu verejnej správy (CPN/CNV).

(179) Sumy stropu platieb za jadrový odpad prijaté verejným subjektom Hedera sa musia zabezpečiť a investovať, aby sa dosiahla potrebná návratnosť na úhradu nákladov na nakladanie s prevedeným odpadom v čase ich splatnosti. Verejný subjekt Hedera je oddelený fond pod dohľadom CPN/CNV, špecializovaného vnútroštátneho orgánu, ktorý zohráva kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní a zaisťovaní riadneho riadenia, kontroly a využívania fondov ([90]). To sa

([88]) Takéto indexované poplatky za úpravu objemu odpadu vyprodukovaného pri dlhodobej prevádzke sa majú zaplatiť spoločnosti Electrabel hneď po vytvorení balíka pre odpad vyprodukovaný pri dlhodobej prevádzke alebo keď sa jeho produkcia stane istou. Tento poplatok pokrýva skladovanie odpadu vyprodukovaného pri dlhodobej prevádzke. Poplatok za úpravu objemu odpadu vyprodukovaného pri dlhodobej prevádzke pre každú kategóriu odpadu je už stanovený v článkoch 16 až 18 zákona Phoenix.

([89]) Tento poplatok zahŕňa: i) všetky náklady na skladovanie na mieste, ktoré vzniknú spoločnosti Electrabel do roku 2050 pred prevodom miesta na belgický štát, a ii) všetky náklady súvisiace s agentúrou ONDRAF/NIRAS po prevode splatné verejnému subjektu Hedera. Náklady na skladovanie na mieste už boli odhadnuté podľa zariadení a bol stanovený poplatok za úpravu objemu vyhoretého paliva a sú stanovené v článkoch 16 až 18 zákona Phoenix.

([90]) Uplatňovanie odporúčania Komisie 2006/851/Euratom z 24. októbra 2006 o správe finančných prostriedkov na vyraďovanie jadrových zariadení z prevádzky a zaobchádzanie s vyhoreným palivom a rádioaktívnym odpadom a Spoločného dohovoru o bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a o bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom.

odráža v dvojitej úlohe subjektu Hedera, ktorý zabezpečuje, aby: i) prijaté sumy boli zabezpečené a prinášali potrebnú návratnosť ([91]) a ii) náklady na nakladanie s odpadom a vyhoretým palivom a na prevedené záväzky boli dostatočne kontrolované ([92]). Okrem toho budú musieť byť finančné zdroje dostatočne vyčlenené zo všeobecného rozpočtu belgického štátu (ako je stanovené v zákone Hedera), aby sa použili len na úhradu nákladov na dlhodobé skladovanie a konečné skladovanie a nemohli sa použiť na iné účely alebo na pokrytie prípadných budúcich rozpočtových deficitov.

(180) Belgicko uvádza, že dohoda o strope platieb za jadrový odpad zahŕňa ďalšie opatrenia na zmiernenie rizika a je nimi sprevádzaná vrátane:

a) zahrnutia prísnych zmluvných kritérií prevodu: prevod záväzkov spojených s jadrovým odpadom je podmienený dodržiavaním zmluvných kritérií prevodu. Paušálna suma stropu platieb za jadrový odpad sa uhradí pred skutočným prevodom budúcich balíkov jadrového odpadu na belgický štát a je podmienená dodržiavaním zmluvných kritérií prevodu prevádzkovateľom jadrového zariadenia. To znamená, že prevádzkovateľ jadrového zariadenia je naďalej zodpovedný za všetky náklady na jadrový odpad súvisiace s nedodržaním zmluvných kritérií prevodu;

b) zmluvné kritériá prevodu sú stanovené na úrovni toku odpadu pre odpad kategórie A, kategórie B a kategórie C: hoci objemové kredity sú stanovené pre jednotlivé kategórie odpadu, dodržiavanie zmluvných kritérií prevodu sa zabezpečuje na úrovni toku odpadu. Tým sa obmedzuje riziko belgického štátu, že bude musieť v budúcnosti nakladať s nepredvídanými tokmi odpadu, a zároveň sa poskytuje istota prevádzkovateľovi jadrového zariadenia v nasledujúcich desaťročiach;

c) odpad kategórie X: ako sa uvádza v poznámke pod čiarou č. 69 rozhodnutia o začatí konania, v záujme ďalšej ochrany belgického štátu pred nepredvídanými tokmi odpadu, ktoré môžu vzniknúť počas vyraďovania jadrových reaktorov z prevádzky, sa v dohode o odpade stanovuje aj mechanizmus na nakladanie s celým jadrovým odpadom, ktorý nebol k 31. decembru 2022 identifikovaný. Tento odpad sa označuje ako „odpad kategórie X“. Ustanovuje sa mechanizmus, ktorý umožní prevod odpadu kategórie X po dosiahnutí dohody v súvislosti s finančnými a technickými podmienkami prevodu;

d) zachovanie vedomostí a budovanie kapacít vnútroštátnych aktérov: prevod vedomostí od prevádzkovateľa jadrového zariadenia k belgickej agentúre pre nakladanie s jadrovým odpadom (ONDRAF/NIRAS) bol v rámci dohody o odpade dôležitou témou. Prioritou belgického štátu bolo zachytenie a zachovanie vedomostí prevádzkovateľa jadrového zariadenia pred jeho definitívnym ukončením výroby energie v roku 2035 a prevádzok SF2 v roku 2050 ([93]). Prevod historického odpadu je spojený s prevodom všetkých dostupných informácií o už vyprodukovaných balíkoch odpadu a všetkých informácií súvisiacich s ich produkovaním, okrem iného vrátane technických správ, technických výkresov a modelu použitého na počítačové výpočty. Dohodlo sa, že rámec pre takýto prevod bude musieť byť dohodnutý medzi agentúrou ONDRAF/NIRAS a prevádzkovateľom už pri uzatváraní. Prevádzkovateľ jadrového zariadenia a belgický štát považujú výmenu know-how a odbornú prípravu zamestnancov agentúry ONDRAF/NIRAS za spoločný cieľ v záujme bezpečného dlhodobého nakladania s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom. Dlhodobé zachovanie vedomostí o jadrových zariadeniach a budovanie kapacít vnútroštátnych aktérov bude mať zásadný význam pre udržanie nákladov na dlhodobé nakladanie s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom v súlade s predpokladmi uvedenými v dohode o odpade;

([91]) Na zabezpečenie dostatočného rastu paušálnej sumy v priebehu času je v rámci subjektu Hedera zriadený investičný výbor (zložený z troch nezávislých finančných expertov, predsedu riadiaceho výboru federálnej verejnej služby pre hospodárstvo, investičného pracovníka subjektu Hedera, zástupcu belgickej dlhovej agentúry a zástupcu SPFIM), ktorý riadiacemu výboru subjektu Hedera poskytuje poradenstvo okrem iného v oblasti investičnej stratégie, riadenia rizík.

([92]) Agentúra ONDRAF/NIRAS musí každých päť rokov predložiť Hedere na schválenie plán, v ktorom sa uvedú služby, za ktoré Hedera prevzala finančnú zodpovednosť, zdroje a investície, ktoré sú potrebné na realizáciu tohto plánu, spolu so sprievodnými výpočtami nákladov. Hedera analyzuje plán, požiada CPN/CNV o radu a schváli (alebo neschváli) päťročný plán. Agentúra ONDRAF/NIRAS každý rok (počas trvania tohto päťročného plánu) predkladá Hedere na schválenie podrobný ročný plán na nasledujúci kalendárny rok. Hedera plán schváli opäť po tom, ako jej CPN/CNV poskytne radu. Okrem toho subjekt Hedera uhradí faktúry, ktoré jej adresuje agentúra ONDRAF/NIRAS, len za týchto podmienok: i) nárokované sumy sú v súlade s platným päťročným plánom a podrobným ročným plánom, ii) nárokované sumy sú odôvodnené skutočnou výkonnosťou a iii) nárokované sumy súvisia so skutočnými nákladmi na vykonané činnosti.

([93]) Podľa požiadaviek smernice 2011/70/Euratom. V tejto smernici sa vyžaduje, aby členské štáty plánovali vzdelávanie a odbornú prípravu, ako aj činnosti v oblasti výskumu a rozvoja na pokrytie potrieb vnútroštátneho programu pre nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom s cieľom získať, zachovať a ďalej rozvíjať potrebné odborné znalosti a zručnosti, a tým umožniť bezpečné a spoľahlivé dlhodobé nakladanie s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom.

e) prudenciálna kontrola prevedených finančných prostriedkov: vyplatenie zhora ohraničených súm je jednorazová platba, ktorá má pokryť všetky prevedené jadrové záväzky až do uzavretia konečného úložiska jadrového odpadu v Belgicku po roku 2100. Kontrola výdavkov a návratnosti investícií prevedenej sumy je preto dôležitá na zabezpečenie existencie, dostupnosti a dostatočnosti finančných zdrojov potrebných na pokrytie všetkých príslušných finančných záväzkov. Belgický štát sa v tejto súvislosti riadil stanoviskom CPN/CNV založeným na odporúčaní Komisie 2006/851/Euratom (pozri poznámku pod čiarou č. 93):

— verejný fond, ktorý spravuje rezervy na jadrový odpad, Hedera, je nezávislý verejný subjekt, ktorý priamo podlieha belgickému parlamentu, čím sa zaručuje transparentnosť a nezávislosť,

— finančné zdroje Hedery sú vyčlenené: môžu sa použiť len na účel, na ktorý boli vytvorené a spravované (pozri odôvodnenie 179),

— rozpočtové plánovanie Hedery podlieha kontrole a dohľadu zo strany CPN/CNV,

— Hedera uplatňuje diverzifikovanú investičnú politiku založenú na neochote riskovať, ktorá zabezpečuje pozitívnu návratnosť počas dlhého časového obdobia, a

— Hedera predkladá svoje výpočty nákladov CPN/CNV, aby sa zabezpečilo, že agentúre ONDRAF/NIRAS sa včas sprístupnia primerané finančné zdroje;

f) balík zabezpečenia pre zhora neohraničené jadrové záväzky: (pozri oddiel 3.3.2.4).

(181) Ako sa uvádza v odôvodnení 172 rozhodnutia o začatí konania, Belgicko uznáva, že dohoda o jadrovom odpade má pozitívny vplyv na rizikový profil prevádzkovateľa jadrového zariadenia, keďže značná časť jeho jadrových záväzkov bude krytá zhora ohraničenými sumami, a že tento odlišný rizikový profil odôvodňuje a vyžaduje revíziu balíka opatrení na zaistenie bezpečnosti a dohľadu nad finančnou situáciou prevádzkovateľa jadrového zariadenia: paušálna platba vo výške 15 miliárd EUR subjektu Hedera odôvodňuje vyňatie neeurópskych aktív spoločnosti Electrabel z perimetra spoločnosti Electrabel (a sprievodné monitorovanie CPN/CNV). Engie ako francúzska materská spoločnosť spoločnosti Electrabel zabezpečí, aby v čase uzavretia dohody medzi belgickým štátom a spoločnosťou Electrabel zostali v spoločnosti Electrabel aktíva v hodnote najmenej 4 miliardy EUR (hodnota vlastného kapitálu k 30. júnu 2023). Okrem toho spoločnosť Engie poskytuje neobmedzenú a nezrušiteľnú záruku materskej spoločnosti na prvé požiadanie za i) záväzky spoločnosti Electrabel týkajúce sa vyradenia z prevádzky (čo zahŕňa aj riziko, že hodnota rezerv je nedostatočná), ii) objemové riziko pri ohraničení zhora a iii) splácanie (súčasných alebo budúcich) pôžičiek so spoločnosťou Synatom.

(182) Belgicko sa domnieva, že prevedené záväzky týkajúce sa jadrového odpadu a dodatočné záväzky spojené s vyraďovaní z prevádzky vyplývajúce z projektu dlhodobej prevádzky neposkytujú spoločnosti Electrabel a prispievajúcim spoločnostiam hospodársku výhodu, keďže primerane odrážajú riziko neskorších výkyvov nákladov, ktoré prevzal štát, a že nastavenie presunu rizika je také, že by ho súkromný investor akceptoval.

3.3.2.3. Ďalšie odôvodnenia týkajúce sa diskontného koeficientu a rizikovej prémie

3.3.2.3.1. Diskontný koeficient

(183) Belgicko uvádza, že jadrové rezervy, ktoré prevádzkovateľ jadrového zariadenia/Synatom vybral pred uzavretím dohody o strope platieb za jadrový odpad, boli vypočítané s použitím diskontného koeficientu 2,5 % pre činnosti demontáže (vrátane odpadu z demontáže) a diskontného koeficientu 3 % pre všetky činnosti týkajúce sa vyhoretého paliva (ako rozhodla CPN/CNV počas trojročného preskúmania na konci roka 2022).

(184) Belgicko vysvetľuje, že použitie dvoch rôznych diskontných sadzieb na výpočet rezerv (záväzky spojené s demontážou oproti záväzkom spojeným s vyhoretým palivom) je odôvodnené rozdielom v trvaní a odráža časovú hodnotu peňazí ([94]).

([94]) Rezervy na demontáž sú diskontované diskontnou sadzbou vo výške 2,5 % vzhľadom na ich kratší časový horizont (trvanie 11,4 roka). Naopak na rezervy na vyhoreté palivo sa vzťahuje vyššia diskontná sadzba vo výške 3 %, aby sa zohľadnil dlhší časový horizont (trvanie 30 rokov).

(185) Ako sa uvádza v odôvodnení 198, dohoda o strope platieb za jadrový odpad zahŕňa len prevod prevedených záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom na belgický štát, zatiaľ čo záväzky spojené s vyraďovaním jadrových zariadení z prevádzky a demontážou zostávajú na prevádzkovateľovi jadrového zariadenia (s výnimkou dyssynergií spôsobených projektom dlhodobej prevádzky, pozri odôvodnenie 199). Belgicko preto tvrdí, že pri výpočte súčasnej hodnoty prevedených záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom bol zachovaný jedinečný diskontný koeficient 3 % (1 % reálna sadzba + 2 % inflácia), aby sa zohľadnila skutočnosť, že záväzky spojené s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom majú dlhšie trvanie ako záväzky spojené s vyraďovaním jadrových zariadení z prevádzky (pozri odôvodnenie 148 rozhodnutia o začatí konania).

(186) Belgicko požiadalo CPN/CNV o radu v súvislosti s najvhodnejším diskontným koeficientom, ktorý sa má použiť na výpočet stropu platieb za jadrový odpad ([95]). Ako sa uvádza v odôvodnení 149 rozhodnutia o začatí konania, CPN/CNV navrhla upraviť diskontný koeficient pre záväzky spojené s jadrovým odpadom/vyraďovaním z prevádzky a vyhoretým palivom, pričom uplatnila dvojstupňový prístup, ktorý spočíva v uplatnení diskontného koeficientu založeného na skutočnej 30-ročnej sadzbe OLO vo výške 3,17 % na prvých 30 rokov a uplatnení diskontného koeficientu 2,17 % založeného na odhade vychádzajúceho z bezrizikovej sadzby OLO na ďalších 30 rokov.

(187) Belgicko pripomína, že obdobie rokovaní bolo dlhé (1,5 roka) a že voľba jediného diskontného koeficientu vo výške 3 % bola motivovaná potrebou dosiahnuť určitý stupeň predvídateľnosti, pokiaľ ide o diskontný koeficient použitý pri rokovaniach so spoločnosťou Engie. Dôvodom je, že diskontný koeficient má priamy vplyv na výpočet paušálnej sumy, ktorá sa má previesť. Belgicko vysvetľuje, že metodika, ktorú CPN/CNV použila vo svojom odporúčaní z roku 2023, bola neskôr použitá spolu s konečnou forwardovou sadzbou Európskeho orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (ďalej len „EIOPA“) ([96]) ako *ex post* potvrdenie, že diskontný koeficient 3 % je obozretnou dlhodobou sadzbou.

(188) Po prvé, Belgicko požiadalo nezávislého konzultanta o výpočet „jediného“ diskontného koeficientu, ktorý by zodpovedal dvojstupňovému prístupu CPN/CNV, s použitím bezrizikových sadzieb navrhovaných CPN/CNV, ako aj s použitím rôznych iných údajov o sadzbách OLO ([97]). Z analýzy vyplýva, že prístup navrhovaný CPN/CNV je obzvlášť citlivý na obdobie použité pri výpočte. Výsledkom dvojstupňového prístupu je napríklad ekvivalentný diskontný koeficient 2,8 % pri použití bezrizikových sadzieb navrhovaných CPN/CNV, ekvivalentná sadzba vo výške 3,1 % pri použití metodiky CPN/CNV s údajmi o sadzbách OLO, ktoré boli k dispozícii v čase rozhodnutia o začatí konania, a ekvivalentná sadzba vo výške 3,2 % v čase podpisu dohody o vykonávaní. Ako je uvedené v tabuľke 14, dvojstupňový prístup navrhovaný CPN/CNV poskytuje dve rovnocenné diskontné sadzby s rozdielom 40 bázických bodov, keď sa berú do úvahy dve rôzne časové obdobia, ktoré sú od seba vzdialené len deväť mesiacov.

(189) Po druhé, Tabuľka 14 uvádza aj porovnanie s konečnou forwardovou sadzbou orgánu EIOPA, keďže referencia orgánu EIOPA bola použitá aj v nemeckom precedentnom prípade (SA.45296 ([98])), v ktorom sa diskontný koeficient 4,58 % považoval za primeraný.

([95]) Odporúčanie CPN/CNV určené ministrovi energetiky zo 7. marca 2023, s. 4 – 6 („*Advies van de Commissie voor Nucleaire Voorzieningen aan de Minister van Energie betreffende de overdracht van de financiële verantwoordelijkheid van ENGIE aan de Belgische staat van het beheer van het radioactief afval en de verbruikte splijtstof van de zeven Belgische kerncentrales*“).

([96]) Orgán EIOPA každý mesiac zverejňuje časovú štruktúru bezrizikovej úrokovej miery. Používajú ho poisťovne v rámci EHP na oceňovanie svojich záväzkov podľa regulačného rámca Solventnosť II. Krivka EIOPA je výnosová krivka bezrizikovej úrokovej miery pre doby splatnosti do 150 rokov pre krajiny EHP. Sadzby pre doby splatnosti do 20 rokov sú vypočítané na základe swapových sadzieb (t. j. pevných úrokových sadzieb, za ktoré sú účastníci trhu ochotní vymeniť záväzky s pohyblivou sadzbou). Sadzby pre dlhšiu dobu splatnosti sú extrapolované a vo veľmi dlhom období sa približujú ku konečnej forwardovej sadzbe.

([97]) Pozri poznámku vypracovanú spoločnosťou Compass Lexecon z 28. novembra 2024 – „*Odpoveď na obavy EK týkajúce sa diskontnej sadzby – 281124*“.

([98]) Rozhodnutie Komisie zo 16. 6. 2017, SA.45296 (2017/N), Nemecko, *Transfer of Radioactive Waste and Spent Nuclear Fuel Liabilities in Germany* (Prevod záväzkov spojených s rádioaktívnym odpadom a s vyhoretým jadrovým palivom v Nemecku) (Ú. v. EÚ C, C/2017/254, 4.8.2017, s. 1).

Tabuľka 14

Vývoj ekvivalentnej sadzby CPN a sadzby EIOPA od odporúčania CPN z marca 2023

	Odporúčanie CPN/CNV 7. marca 2023	Podpis 13. decembra 2023	Oznámenie 21. júna 2024	Rozhodnutie o začatí konania 22. júla 2024
Ekvivalentná sadzba CPN/CNV	2,82 %	3,23 %	3,04 %	3,08 %
Konečná forwardová sadzba	3,45 %	3,45 %	3,30 %	3,30 %

Zdroj: Analýza spoločnosti Compass Lexecon na základe údajov z webového sídla investing.com

(190) Ako je z tabuľky 14 zrejmé, zachovaný diskontný koeficient 3 % sa nachádza medzi

a) návrhom CPN/CNV v čase vydania odporúčania CPN určeného ministrovi energetiky (7. marca 2023), ktorý sa považuje za dolnú hranicu; a

b) konečnou forwardovou sadzbou, ktorá sa považuje za optimistickejšiu referenciu ([99]).

(191) Okrem toho sa zdá, že sadzba vo výške 3 % je konzervatívnejšia ako návrh CPN/CNV a konečná forwardová sadzba v čase podpisu dohody a po ňom.

(192) Belgicko ďalej tvrdí, že diskontný koeficient 1 % v reálnej hodnote sa zdá konzervatívny v porovnaní s mierou návratnosti, ktorú môže Hedera očakávať pri použití vhodného prístupu obozretného riadenia aktív a pasív. Belgicko ako príklad na porovnanie uvádza špecializované portfólio aktív spoločnosti EDF na zaistenie bezpečného financovania jej dlhodobých jadrových záväzkov, ktoré je opísané v univerzálnom registračnom dokumente spoločnosti EDF z roku 2023 ([100]). Toto portfólio sa spravuje na základe prístupu založeného na aktívach a pasívach a pozostáva z portfólia diverzifikovaných aktív porovnateľných s opisom hypotetického portfólia spravovaného subjektom Hedera, pri ktorom sa preto dá odôvodnene predpokladať porovnateľná návratnosť.

(193) Napokon, Belgicko pri výpočte stropu platieb za jadrový odpad predpokladá konštantnú mieru inflácie vo výške 2 %, čo je explicitný dlhodobý inflačný cieľ Európskej centrálnej banky (ďalej len „ECB“). ECB sa domnieva, že vhodnou mierou na vyjadrenie inflácie je index spotrebiteľských cien (ďalej len „CPI“). Ako sa uvádza v odôvodnení 150 písm. b) rozhodnutia o začatí konania, CPN/CNV vyjadrila obavy, že skutočná inflácia stavebných nákladov na jadrové zariadenia (na základe indexu ABEX) môže byť vyššia ako inflácia CPI. Belgicko tvrdí, že inflačný cieľ ECB na úrovni 2 % je správnym ukazovateľom inflácie pre výpočet stropu platieb za jadrový odpad z týchto dôvodov:

a) Po prvé, Belgicko tvrdí, že index ABEX zahŕňa náklady na výstavbu domov a obytných budov v Belgicku, a preto je vzhľadom na podstatné rozdiely medzi výstavbou jadrového projektu a výstavbou domov len slabým ukazovateľom stavebných nákladov na jadrové zariadenia. Okrem toho Belgicko dodáva, že riziká budúcich jadrových zariadení týkajúce sa zvýšenia nákladov na nakladanie s jadrovým odpadom sú zahrnuté v rezervách na nepredvídané udalosti priemyselného scenára agentúry ONDRAF/NIRAS, a preto sú zahrnuté do základnej sumy.

b) Po druhé, Belgicko tvrdí, že historický vývoj indexu ABEX sa podstatne nelíši od inflácie meranej indexom CPI a že rozdiely medzi týmito dvoma mierami sú spôsobené viacerými faktormi, ako sú náklady na energiu a suroviny, náklady práce a dopyt po stavebných prácach. Belgicko tvrdí, že tieto rozdiely sú situačné, a nie štrukturálne.

(194) Z uvedených dôvodov sa Belgicko domnieva, že diskontný koeficient 3 % je vhodnou a konzervatívnou sadzbou na diskontovanie dlhodobých záväzkov.

([99]) Prístup orgánu EIOPA poskytuje trhové podmienky len pre krátke doby splatnosti (do 20 rokov). Po tejto dobe splatnosti sa metodika nezakladá na swapových sadzbách, ale na historických priemeroch, ktoré nemusia odrážať súčasnú ekonomickú situáciu, čo môže viesť k výraznému podhodnoteniu dlhodobejších záväzkov. Konečná forwardová sadzba je preto ukazovateľom veľmi dlhodobej bezrizikovej sadzby v menovitej hodnote vhodnej pre penzijné fondy. Vzhľadom na trvanie jadrových záväzkov a skutočnosť, že sa platí počiatočná prémia na pokrytie týchto záväzkov bez toho, aby sa očakávali ďalšie príspevky (na rozdiel od dôchodkových fondov), to však nie je nevyhnutne relevantné pre tento prípad.

([100]) Spoločnosť EDF v univerzálnom registračnom dokumente z roku 2023 (s. 354) uvádza, že očakávaná miera návratnosti tohto portfólia na nasledujúcich 20 rokov je vyššia ako miera 4,5 %, ktorú spoločnosť EDF používa na diskontovanie svojich jadrových záväzkov, čo je o 1,5 percentuálneho bodu viac ako diskontná sadzba, ktorú používa Belgicko.

3.3.2.3.2. Riziková prémia

(195) Ako sa poznamenáva v odôvodnení 153 rozhodnutia o začatí konania, Belgicko tvrdí, že k základnej sume 9 815 miliónov EUR bola pridaná značná dodatočná riziková prémia vo výške 5 185 miliónov EUR na pokrytie zostávajúcich neistôt. Ako sa uvádza v odôvodnení 154 rozhodnutia o začatí konania, riziková prémia vychádza z technickej poznámky agentúry ONDRAF/NIRAS ([101]), v ktorej sa analyzujú neistoty a riziká spojené s prevodom finančnej zodpovednosti za nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom zo siedmich belgických jadrových elektrární na belgický štát (pozri poznámku pod čiarou č. 80 rozhodnutia o začatí konania). Ako sa uvádza v odôvodnení 156 rozhodnutia o začatí konania, Belgicko tvrdí, že riziková prémia vo výške 52,83 % je primeraná a prevyšuje rizikovú prémiu vo výške 35,47 % uplatnenú v nemeckom prípade [SA.45296 (pozri poznámku pod čiarou 101)].

(196) Okrem objasnení týkajúcich sa rizikovej prémie uvedených v odôvodnení 154 rozhodnutia o začatí konania Belgicko počas formálneho vyšetrovania podrobnejšie objasnilo, ako sa vypočítala riziková prémia na základe technickej poznámky agentúry ONDRAF/NIRAS. Tabuľka 15 poskytuje podrobné objasnenia a informácie o zložení rizikovej prémie, ktoré viedli k sumám 5 033 miliónov EUR ako dolnej a 5 133 miliónov EUR ako hornej hranice. V rámci rokovaní o dohode o strope platieb za jadrový odpad bola riziková prémia stanovená na mierne vyššiu sumu 5 185 miliónov EUR, aby sa dosiahla paušálna platba vo výške 15 miliárd EUR (pozri tabuľku 13).

Tabuľka 15

Podrobné informácie o zložení a výpočte rizikovej prémie

Zložky rizikovej prémie (sumy v miliónoch EUR)	Kat. A	Kat. B	Kat. C	Opis
Prijateľnosť odpadu kategórie A	900			Všetok odpad, ktorý podľa zmluvných kritérií prevodu zodpovedá kategórii A, možno previesť ako kategóriu odpadu A na belgický štát a pravdepodobne bude uskladnený v skladovacom zariadení pre odpad kategórie A. Pri úsilí pokryť riziko, že časť tohto odpadu nebude možné uviesť do súladu s kritériami prijateľnosti pre kategóriu A, sa však belgický štát riadil odporúčaním agentúry ONDRAF/NIRAS, aby riadne zohľadnil toto riziko, ktoré pôvodne nebolo zahrnuté v jadrových rezervách z roku 2022 a ktoré zahŕňa niekoľko krokov, ako je dodatočná úprava odpadu, dodatočný výskum a vývoj, úprava umelo vytvorených bariér pre povrchové skladovanie s cieľom prispôsobiť skladovanie špecifickým vlastnostiam problematického odpadu a úprava odpadu s cieľom prispôsobiť ho skladovaniu. Táto časť rizikovej prémie sa pripočítava k sume pre zložku rizikovej prémie „Regulačné riziko – presun kat. A -> kat. B“.
Riziká skladovacích zariadení	500			Rozdiel medzi referenčným scenárom a sumou, ktorá zohľadňuje zvyškové riziká a neistoty.
Regulačné riziko – presun kat. A -> kat. B	500	-500		Odpad, ktorý podľa zmluvných kritérií prevodu zodpovedá kategórii A, možno previesť ako kategóriu odpadu A na belgický štát a pravdepodobne bude uložený v skladovacom zariadení pre odpad kategórie A. Na pokrytie rizika, že časť tohto odpadu nie je v súlade s kritériami prijateľnosti pre kategóriu A a bude musieť byť uložená do priestoru geologického ukladania, však riziková prémia pre kategóriu A obsahuje zložku na pokrytie tohto rizika. Súvisí to s výškou rizikovej prémie pre „prijateľnosť odpadu kategórie A“.
Zariadenie na skladovanie vyhoretého paliva (suchý scenár namiesto tzv. budovy DE)			-367	Aby sa znížilo riziko prevodu vyhoretého paliva na belgický štát v zariadeniach na konci životnosti, spoločnosť Electrabel musí nahradiť „budovu DE“ (t. j. skladovacie zariadenie vyhoretého paliva v Tihange) a previesť odpad v stabilnej forme. Zodpovedajúcu rezervu na nahradenie budovy DE vrátane rezervy na jej prevádzku do roku 2050 a jej následné vyradenie z prevádzky možno preto vylúčiť z prevodu na belgický štát.
Budova na skladovanie odpadu kat. B		-100		V prípade budovy na skladovanie s kontajnermi s tenkým plášťom sa vylúčilo uplatnenie stropu platieb za jadrový odpad z dôvodu nejasností týkajúcich sa jej konštrukčných požiadaviek. Náklady na túto budovu ešte neboli zahrnuté v jadrových rezervách na rok 2022.
Prekročenie kombinovaných nákladov a alternatívny scenár na úrovni 600 miliónov (odpad kat. B a kat. C)				Odhad rizík spojených s alternatívnym scenárom na úrovni 600 miliónov, ktorý vykonala agentúra ONDRAF/NIRAS, bol založený na odbornom posudku [x1,21] a nebol založený na modeli pravdepodobnosti. Belgický štát preto použil odborný posudok na zohľadnenie 70. percentilu pravdepodobnosti („P70“) aj prekročenia nákladov spojených s alternatívnym scenárom na úrovni 600 miliónov, pre ktorý nebol k dispozícii výpočet P70, na určenie scenára nákladov P70 a diskontoval ho na 3 % (s vedomím, že scenár na úrovni 400 miliónov bol schválený agentúrou ONDRAF/NIRAS a CPN/CNV, a s vedomím, že rozdelenie pravdepodobnosti nákladov alternatívneho scenára na úrovni 600 miliónov nie je známe a že tento scenár bol oboma inštitúciami považovaný za „menej pravdepodobný než nepravdepodobný “. To viedlo k odhadu hornej a dolnej hranice rizikovej prémie. Táto suma zahŕňa 10 % rezervu na výskum a vývoj.
Dolná hranica		4100		
Horná hranica		4200		
Celková riziková prémia				
Dolná hranica		**5033**		
Horná hranica		**5133**		

Zdroj: Odpoveď belgických orgánov na žiadosť Komisie o informácie z 1. októbra 2024

([101]) NIRAS/ONDRAF, technická poznámka (dôverné) z marca 2023, „*Note technique documentant une analyse des incertitudes et des risques associés au transfert de la responsabilité financière de la gestion des déchets radioactifs et du combustible usé des sept centrales nucléaires belges d'Engie à l'État belge*“.

(197) Belgicko uvádza, že agentúra ONDRAF/NIRAS v rámci svojho stanoviska v technickej poznámke uvádza katalóg rizík spojených s prevodom jadrových záväzkov na belgický štát, ktoré boli s pomocou expertov agentúry ONDRAF/NIRAS doplnené do súboru ustanovení z roku 2022 s cieľom odhadnúť, aká je minimálna riziková prémia potrebná na pokrytie všetkých známych rizík. Belgicko preto tvrdí, že riziková prémia v dohode o strope platieb za jadrový odpad má pokryť všetky riziká, ktoré sú „menej pravdepodobné, než aby neexistovali“, a ktoré boli identifikované v poznámke agentúry ONDRAF/NIRAS, ako aj ďalšie riziká identifikované počas rokovaní, ktoré vyplynuli z interakcie so spoločnosťou Electrabel a zo stanovísk expertov. Belgicko napokon pripomína, že experti z agentúry ONDRAF/NIRAS sa zúčastnili na rokovaniach o dohode o strope platieb za jadrový odpad, aby pomohli belgickej vláde pri zohľadňovaní ich odporúčaní v technickej poznámke z marca 2023.

3.3.2.4. Záväzky spojené s vyraďovaním z prevádzky a s demontážou

(198) Ako sa uvádza v odôvodnení 163 rozhodnutia o začatí konania, na rozdiel od prevedených záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým jadrovým palivom je za vyradenie z prevádzky a demontáž celého jadrového parku naďalej výlučne zodpovedný prevádzkovateľ jadrového zariadenia (pričom prispievajúce spoločnosti finančne prispievajú na náklady na vyradenie z prevádzky a demontáž). Na záväzky spojené s vyraďovaním z prevádzky a s demontážou sa teda nevzťahuje stanovenie stropu.

(199) Belgický štát však v rámci transakcie prevzal finančnú zodpovednosť za „dodatočné záväzky spojené s vyraďovaním z prevádzky vyplývajúce z projektu dlhodobej prevádzky“ alebo „dyssynergie pri vyraďovaní z prevádzky“. Dve hlavné posudzované kategórie sú zvýšenie nákladov vo fáze po ukončení prevádzky (prevádzkové a projektové náklady) a nákladov na vyradenie z prevádzky a demontáž, ktoré vznikli v dôsledku projektu dlhodobej prevádzky (prevádzkové, projektové a investičné náklady). Príklady toho, v čom konkrétne tieto dysnergie pri vyraďovaní z prevádzky spočívajú, boli uvedené v poznámkach pod čiarou č. 85 a 86 rozhodnutia o začatí konania. Konečná suma „dyssynergií pri vyraďovaní z prevádzky“ je výsledkom hodnotenia vplyvu projektu dlhodobej prevádzky a nezahŕňa žiadne prevádzkové náklady súvisiace s každodenným riadením alebo bežnými činnosťami. Konečná výška „dyssynergií pri vyraďovaní z prevádzky“ je výsledkom hodnotenia vplyvu projektu dlhodobej prevádzky na rôzne podkategórie nákladov, keďže posun vyraďovania dvoch reaktorov z prevádzky ovplyvňuje plánovanie, organizáciu, harmonogram a potrebu určitých investícií v danom čase ([102]). Podnik BE-NUC ani belgický štát nenesú žiadnu inú zodpovednosť za záväzky spojené s vyraďovaním z prevádzky.

(200) Ako sa vysvetľuje v odôvodnení 168 rozhodnutia o začatí konania, keďže spoločnosť Electrabel a belgický štát sa nevedeli dohodnúť na výške sumy za dyssynergie pri vyraďovaní z prevádzky, bolo úlohou CPN/CNV prijať rozhodnutie a konečná suma v čase rozhodnutia o začatí konania ešte nebola známa. CPN/CNV 24. júna 2024 schválila sumu vo výške [100 – 500] miliónov EUR (v menovitej hodnote) a 16. októbra 2024 oznámila Belgicku a spoločnosti Engie, že konečná suma, ktorá sa má zaplatiť, predstavuje [100 – 500] miliónov EUR na konci roka 2024 ([103]). Suma za dyssynergie pri vyraďovaní z prevádzky, ktorú má zaplatiť belgická vláda, je pevne stanovená paušálna suma, ktorú nemožno zvýšiť v prípade, že dodatočné náklady sú vyššie, ako sa predpokladalo; ak však projekt dlhodobej prevádzky neprebieha podľa očakávaní, belgický štát dostane náhradu.

(201) Belgicko uvádza, že v dohode o odpade sa takisto predpokladá rozsiahly balík bezpečnostných opatrení, ktorým sa má zaručiť, že „zhora neohraničené jadrové záväzky“ bude znášať ekonomicky životaschopný prevádzkovateľ jadrových zariadení:

a) zvýšenie záväzkov spojených s vyraďovaním (jednotiek s dlhodobou prevádzkou, ako aj jednotiek, ktoré nemajú dlhodobú prevádzku) z prevádzky vyplývajúcich z projektu dlhodobej prevádzky, za ktoré je naďalej zodpovedný belgický štát, predstavuje paušálnu záverečnú platbu, ktorá zaručuje, že všetky riziká spojené s vyraďovaním z prevádzky a demontážou naďalej nesie prevádzkovateľ jadrového zariadenia (pozri odôvodnenie 200);

b) zhora neohraničené jadrové záväzky naďalej podliehajú prudenciálnej kontrole zo strany CPN/CNV, podobne ako pred dohodou o odpade (t. j. trojročná revízia nákladov na vyraďovanie z prevádzky, investícií atď.);

([102]) Belgicko tvrdí, že vplyv projektu dlhodobej prevádzky na existujúci program vyraďovania z prevádzky môže byť negatívny (dyssynergia) alebo pozitívny (synergia). Celková suma bola vypočítaná ako negatívna (dyssynergie), hoci sa zohľadnili aj pozitívne vplyvy.

([103]) Ak sa transakcia uzavrie neskôr ako 31. decembra 2024, suma sa zvýši o [0 – 0,500] miliónov EUR mesačne, aby sa zohľadnilo zodpovedajúce [0 – 5] % zvýšenie na ročnom základe.

c) na zabezpečenie ekonomickej životaschopnosti prevádzkovateľa jadrového zariadenia sa okrem iného prijímajú tieto opatrenia:

— zabezpečený perimeter aktív, ktoré zostávajú v spoločnosti Electrabel (pozri odôvodnenie 181),

— znížené prahové hodnoty kapitálových rozhodnutí, ktoré podliehajú schváleniu CPN/CNV (pozri odôvodnenie 175 rozhodnutia o začatí konania),

— podmienky pre vnútroskupinové pôžičky,

— záruka materskej spoločnosti (pozri odôvodnenia 57 a 174 rozhodnutia o začatí konania) a

— rozšírené povinnosti poskytovať informácie.

3.3.2.5. Vplyv dohody o odpade na finančné opatrenia zložky 1

(202) Belgicko tvrdí, že dohodu o odpade možno posudzovať oddelene od ostatných častí opatrenia.

(203) Po prvé, Belgicko tvrdí, že dohoda o odpade sa netýka len jednotiek s dlhodobou prevádzkou, ale všetkých siedmich jadrových reaktorov v Belgicku. V prípade jadrových rezerv, na ktorých sú založené zhora ohraničené sumy, sa zohľadňujú všetky jadrové rezervy, ktoré sa majú vytvoriť do pôvodných zákonných dátumov ukončenia prevádzky siedmich jadrových reaktorov (pozri tabuľku 1).

(204) Po druhé, ako sa uvádza v odôvodnení 170 rozhodnutia o začatí konania, náklady súvisiace s odpadom pochádzajúcim z prevádzky a vyhoretým palivom, ktoré vyprodukujú jednotky s dlhodobou prevádzkou počas obdobia dlhodobej prevádzky, uhradia spoluvlastníci jednotiek s dlhodobou prevádzkou (podnik BE-NUC a spoločnosť Luminus), čo zahŕňa náklady na zosúladenie odpadu pochádzajúceho z prevádzky so zmluvnými kritériami prevodu a poplatok za úpravu objemu v prípade týchto dodatočných objemov. Spoločnosť Electrabel a prispievajúce spoločnosti vytvoria rezervy na rádioaktívny odpad pochádzajúci z prevádzky v súlade s platnými pravidlami účtovania. Tieto dodatočné náklady sú zohľadnené v podpisovom finančnom modeli, z ktorého vychádzajú opatrenia finančnej podpory v rámci zložky 1 projektu dlhodobej prevádzky, a preto sa zohľadňujú pri kalibrácii čiastkových opatrení v rámci zložky 1.

(205) Po tretie, prevádzkovateľ jadrového zariadenia je naďalej zodpovedný za vyradenie z prevádzky a demontáž všetkých siedmich jadrových reaktorov v Belgicku. Tieto náklady nie sú zohľadnené ani v dohode o odpade, ani v podpisovom finančnom modeli. Existuje jedna výnimka týkajúca sa zvýšenia záväzkov spojených s vyraďovaním z prevádzky (v prípade jednotiek s dlhodobou prevádzkou, ako aj jednotiek, ktoré nemajú dlhodobú prevádzku) vyplývajúcich z projektu dlhodobej prevádzky, pre ktoré bola komisiou CPN/CNV stanovená a schválená pevná paušálna suma a ktoré budú jednorazovo zaplatené belgickými orgánmi. Výška týchto dyssynergií bola zohľadnená v podpisovom finančnom modeli.

3.3.3. *Zložka č. 3: Právna ochrana*

(206) Ako sa uvádza v oddiele 3.5 rozhodnutia o začatí konania, dohoda medzi belgickým štátom a spoločnosťou Engie obsahuje aj ustanovenia o právnej ochrane, v ktorých sa vymedzuje rozdelenie rizika v prípade určitých budúcich legislatívnych zmien. Kapitola 4 zákona Phoenix poskytuje právny základ na ochranu spoločnosti Engie proti určitým zmenám právnych predpisov. Vzťahy medzi stranami dohody týkajúce sa odškodnenia v prípade príslušných zmien právnych predpisov sa však budú riadiť výlučne ustanoveniami dohody o vykonávaní.

(207) V týchto ustanoveniach uzavretých so spoločnosťami Engie a Electrabel sa stanovuje, že ak belgická federálna vláda alebo belgický federálny parlament prijme nové právne predpisy týkajúce sa konkrétne prevádzkovateľov jadrových zariadení v Belgicku alebo jadrových činností spoločnosti Electrabel, ktoré budú mať negatívny vplyv na vecné podmienky transakcie, belgický štát odškodní spoločnosť Engie (alebo jednu z dotknutých spoločností skupiny Engie) za priame straty, ktoré jej v dôsledku toho skutočne vzniknú. To zahŕňa aj platby, ktoré musí spoločnosť Engie uhradiť spoločnosti Luminus v súvislosti s týmto odškodnením. V súlade s belgickým právom musí žalobca preukázať svoj nárok a výška odškodnenia sa určí na základe súdneho alebo rozhodcovského konania. Príslušné sú belgické súdy, ale existuje možnosť recipročného rozhodcovského konania UNCITRAL.

(208) Toto ustanovenie sa neuplatňuje, ak zmena právneho predpisu vyplýva z transpozície európskeho alebo medzinárodného práva, pokiaľ belgická federálna vláda alebo belgický federálny parlament nevyvolali alebo aktívne nepodporili existenciu a obsah takýchto právnych predpisov na inej úrovni (medzinárodnej, nadnárodnej, európskej regionálnej, obecnej atď.) alebo nevyvolali alebo aktívne nepodporili súdne rozhodnutie.

(209) Ako sa uvádza v odôvodnení 180 rozhodnutia o začatí konania, Belgicko tvrdí, že z rozhodovacej praxe Komisie vyplýva, že ochrana proti zmene právnych predpisov môže predstavovať štátnu pomoc. Belgicko v tejto súvislosti odkazuje na rozhodnutie Komisie týkajúce sa predĺženia životnosti troch ďalších jadrových reaktorov v Belgicku, v ktorom Komisia preskúmala doložky o odškodnení obsiahnuté v dohodách uzavretých medzi belgickým štátom a vlastníkmi jadrových elektrární. V dôsledku toho Belgicko dospelo k záveru, že dohoda o právnej ochrane medzi belgickým štátom a spoločnosťou Engie by mohla znamenať poskytnutie selektívnej hospodárskej výhody spoločnosti Engie.

3.3.4. *Alternatívne možnosti financovania*

(210) Belgicko tvrdí, že predĺženie životnosti dvoch jadrových reaktorov si vyžaduje osobitný balík podpory vzhľadom na špecifickú hospodársku situáciu a špecifický rizikový profil jadrovej energie.

(211) Ako sa uvádza v odôvodnení 22 rozhodnutia o začatí konania, spoločnosť Electrabel neprijala žiadne ustanovenia o dlhodobej prevádzke, keďže do marca 2022 sa plánovalo, že všetky belgické jadrové zariadenia sa najneskôr do roku 2025 v súlade so zákonom o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky odstavia. Po prijatí rozhodnutia o predĺžení životnosti zariadení Doel 4 a Tihange 3 vznikla naliehavá potreba jednotky s dlhodobou prevádzkou renovovať. Vzhľadom na krátky časový plán a zvýšené náklady na palivo a iné potrebné súčasti v posledných rokoch sú neistoty týkajúce sa investičných nákladov projektu dlhodobej prevádzky značné.

(212) Belgické orgány skúmali alternatívne mechanizmy podpory, ako napríklad účasť jadrovej technológie na belgickom kapacitnom mechanizme, pevná výkupná prémia, jednosmerná rozdielová zmluva alebo model RBA.

(213) Podľa belgických orgánov sa vzhľadom na zlyhania trhu uvedené v oddiele 3.1 tieto alternatívy považovali za menej vhodné na podporu projektu dlhodobej prevádzky z týchto dôvodov:

a) potenciálnu likvidnú medzeru a špecifický rizikový profil jednotiek s dlhodobou prevádzkou nie je možné primerane riešiť prostredníctvom účasti na kapacitnom mechanizme, keďže: i) kapacitný mechanizmus pozostáva zo súťažného procesu s každoročnými aukciami, ktoré majú pre účastníkov vo svojej podstate neistý výsledok, čo je nezlučiteľné s rozhodnutím Belgicka mať jadrovú energiu ako súčasť svojho energetického mixu, ii) odmeňovanie prostredníctvom aukcií kapacitného mechanizmu nie je zlučiteľné s časovým rámcom predĺženia životnosti, keď je potrebné začať s investíciami čo najskôr, aby boli jednotky s dlhodobou prevádzkou opäť k dispozícii do novembra 2025, a iii) kapacitný mechanizmus rieši len likvidnú medzeru investičného projektu bez toho, aby sa zaoberal konkrétnymi rizikami, ktorým je prevádzkovateľ jadrového zariadenia vystavený;

b) pevná výkupná prémia by znamenala rovnakú výšku platby za každú jednotku elektriny (bez ohľadu na úroveň veľkoobchodnej ceny), čo by viedlo k potenciálnej nadmernej alebo nedostatočnej kompenzácii a k nadmernému zvyškovému trhovému riziku pre prevádzkovateľa;

c) v jednosmernej rozdielovej zmluve by sa od výrobcov nevyžadovalo vrátenie trhových príjmov nad rámec realizačnej ceny, čo by umožnilo potenciálnu nadmernú kompenzáciu;

d) model RBA pre jadrové zariadenia je vhodnejší pre nové investície do jadrovej kapacity, aby sa znížili riziká spojené s obdobiami výstavby a so značnými kapitálovými výdavkami.

(214) Belgicko tvrdí, že dvojsmerná rozdielová zmluva v kombinácii s ostatnými čiastkovými opatreniami balíka podpory poskytuje požadovanú podporu pri nižších nákladoch pre spotrebiteľov v porovnaní s alternatívnymi mechanizmami podpory odmeňovania.

3.4. Príjemcovia

(215) Ako sa uvádza v odôvodnení 181 rozhodnutia o začatí konania, konečnými príjemcami oznámeného opatrenia sú i) spoločnosť Engie ako materská spoločnosť spoločnosti Electrabel, ktorá je jediným prevádzkovateľom a spoluvlastníkom jednotiek s dlhodobou prevádzkou (89,807 %) a priamou stranou dohody o vykonávaní uzavretej s belgickou vládou, a ii) spoločnosť EDF S.A. (ďalej len „EDF“) ako hlavná materská spoločnosť spoločnosti Luminus, ktorá je spoluvlastníkom jednotiek s dlhodobou prevádzkou (10,193 %) a súčasťou prispievajúcich spoločností, a ako materská spoločnosť EDF Belgium, ako súčasť prispievajúcich spoločností. Komisia nenašla počas formálneho vyšetrovania žiadny dôvod na zmenu svojho posúdenia hlavných príjemcov.

(216) Komisia však súhlasí s názorom Belgicka, pokiaľ ide o určenie príjemcov v rámci zložky 1 opatrenia. Belgicko vo svojich pripomienkach k rozhodnutiu o začatí konania najmä tvrdilo, že priamymi príjemcami rozdielovej zmluvy, pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky, MPPNKP a NPPK nie sú spoločnosti Electrabel a Luminus, ale podnik BE-NUC (spoločný podnik belgického štátu a spoločnosti Electrabel) a spoločnosť Luminus. Spoločnosť Electrabel ako akcionár podniku BE-NUC a súčasný spoluvlastník jednotiek s dlhodobou prevádzkou sa však môže považovať za dôležitého príjemcu aj týchto čiastkových opatrení zložky 1. Pokiaľ ide o ostatné čiastkové opatrenia v rámci zložky 1, ktoré poskytujú podporu na prevádzku a údržbu jednotiek s dlhodobou prevádzkou, spoločnosť Electrabel je priamym príjemcom ako prevádzkovateľ jadrového zariadenia a akcionár podniku BE-NUC spolu s belgickým štátom, zatiaľ čo spoločnosť Luminus je nepriamym príjemcom ako spolumajiteľ jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Podľa bodov 115 a 116 oznámenia Komisie o pojme pomoc sa výhoda môže poskytnúť aj iným podnikom ako tým, na ktoré sa priamo prevádzajú štátne zdroje (nepriama výhoda). Spoločnosť Luminus využíva kombináciu čiastkových opatrení v rámci zložky 1 prostredníctvom zníženia prevádzkových rizík a rizík platobnej neschopnosti, ktoré prinášajú projektu dlhodobej prevádzky, bez toho, aby bola do týchto čiastkových opatrení sama priamo zapojená. Možno sa preto domnievať, že spoločnosť Luminus získava z týchto čiastkových opatrení nepriamu výhodu. Táto nepriama výhoda sa nevzťahuje na DSEM, keďže spoločnosť Luminus je vlastníkom svojho podielu elektriny vyrobenej jednotkami s dlhodobou prevádzkou a bude nezávisle riadiť predaj elektriny, ani na dohodu o administratívnych službách, ktorá sa má uzavrieť medzi spoločnosťou Electrabel a podnikom BE-NUC.

(217) Pokiaľ ide o zložku 2 oznámeného opatrenia, z prevodu záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom a z dohody o záväzkoch spojených s vyraďovaním z prevádzky má prospech prevádzkovateľ jadrového zariadenia Electrabel, ako aj spoločnosti Luminus a EDF Belgium ako prispievajúce spoločnosti, ktoré sú spolu s prevádzkovateľom jadrového zariadenia finančne zodpovedné za záväzky spojené s jadrovým odpadom a záväzky spojené s vyraďovaním z prevádzky.

(218) Pokiaľ ide o zložku 3 oznámeného opatrenia, v rámci právnej ochrany sa stanovuje, že jednostranné opatrenia prijaté belgickým štátom, ktoré konkrétne ovplyvnia alebo sa uplatňujú na prevádzkovateľov jadrových zariadení v Belgicku a nepriaznivo menia vecné podmienky transakcie, by viedli k vzniku práva na odškodnenie. Priamymi príjemcami sú preto spoločnosť Engie ako materská spoločnosť spoločnosti Electrabel, prevádzkovateľa (a spolumajiteľa) jadrových reaktorov v Belgicku, a podnik BE-NUC. Podobne ako v prípade niektorých čiastkových opatrení v rámci zložky 1 platí, že aj keď spoločnosť Luminus nie je priamo zapojená do opatrení právnej ochrany v rámci zložky 3, nepriama výhoda vyplýva pre spoločnosť Luminus, ktorá bude takisto odškodnená v prípade zmien právnych predpisov, ktoré ovplyvnia projekt dlhodobej prevádzky (pozri oddiel 3.3.3). Spoločnosť Luminus je preto nepriamym príjemcom zložky 3 opatrenia.

3.5. Právny základ a transparentnosť

(219) Ako je vysvetlené v oddiele 3.7 rozhodnutia o začatí konania, projekt dlhodobej prevádzky si vyžaduje niekoľko legislatívnych zmien, ktoré sú zhrnuté v tomto oddiele.

3.5.1. *Zmena zákona o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky*

(220) Zákon o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky upravuje od roku 2003 postupné vyraďovanie zariadení vyrábajúcich elektrinu z jadrovej energie v Belgicku a bol už trikrát zmenený, aby umožnil predĺženie životnosti zariadení Tihange 1, Doel 1 a Doel 2.

(221) Predĺženie životnosti jadrových zariadení Doel 4 a Tihange 3 o 10 rokov si vyžaduje ďalšiu zmenu zákona o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky Tieto úpravy boli vykonané zákonom, ktorým sa mení zákon o postupnom vyraďovaní jadrových zariadení z prevádzky a ktorý schválil parlament na plenárnom zasadnutí 18. apríla 2024, podpísal kráľ 26. apríla 2024 a 5. júna 2024 bol uverejnený v belgickom úradnom vestníku.

(222) V súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ ([104]), smernicou Rady 92/43/EHS ([105]) a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES ([106]) Belgicko uvádza, že sa vyžaduje a bolo vykonané posúdenie vplyvov na životné prostredie s cezhraničnými konzultáciami ([107]).

3.5.2. *Zákon Phoenix*

(223) Jednotlivé prvky projektu dlhodobej prevádzky sa vykonávajú prostredníctvom samostatného „zákona na zaručenie bezpečnosti dodávok v odvetví energetiky, ktorým sa reformuje sektor jadrovej energie“, ktorý sa označuje aj ako „zákon Phoenix“. Podrobný opis jednotlivých kapitol zákona Phoenix sa uviedol v odôvodnení 191 rozhodnutia o začatí konania. Zákon Phoenix schválil parlament na plenárnom zasadnutí 18. apríla 2024 a kráľ ho podpísal 26. apríla 2024. Dňa 5. júna 2024 bol uverejnený v belgickom úradnom vestníku.

3.5.3. *Zákony o štruktúre belgickej vlády*

(224) Ako sa uvádza v odôvodnení 193 rozhodnutia o začatí konania, belgický štát zriadil dva nové verejné subjekty, ktoré prevezmú určité povinnosti v súvislosti s projektom dlhodobej prevádzky:

a) „BE-WATT“: autonómny orgán s nezávislým účtovníctvom, zriadený „zákonom BE-WATT“, ktorý sa stane akcionárom belgickej vlády v podniku BE-NUC a protistranou dohody o odmeňovaní, a

b) „Hedera“: nová verejná inštitúcia *sui generis* s právnou subjektivitou, zriadená „zákonom Hedera“, ktorá prevezme finančnú zodpovednosť za prevedené záväzky spojené s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom a bude spravovať zhora ohraničené sumy.

(225) Zákon BE-WATT a zákon Hedera schválil parlament na plenárnom zasadnutí 18. apríla 2024 a kráľ ich podpísal 26. apríla 2024. Dňa 5. júna 2024 boli uverejnené v belgickom úradnom vestníku.

3.5.4. *Kráľovské dekréty*

(226) Po prvé, kráľovský dekrét o povoleniach upravuje povoľovanie zariadení, v ktorých sa upravuje jadrový odpad. Tento kráľovský dekrét bol zmenený tak, aby umožňoval povoľovanie upravujúcich zariadení, ktoré upravujú jadrový odpad v súlade so zmluvnými kritériami prevodu. Zavedie sa samostatná kategória pre povolenia týkajúce sa upravujúcich zariadení, ktoré upravujú v súlade so zmluvnými kritériami prevodu. Dňa 11. júla 2024 bol prijatý a 15. júla 2024 bol uverejnený v belgickom úradnom vestníku.

(227) Po druhé, v kráľovskom dekréte o zmluvných kritériách prevodu sa určujú zmluvné kritériá prevodu a kategorizácia balíka odpadu, ako aj spôsob, akým sa spotrebúva objemový kredit. Dňa 11. júla 2024 bol prijatý a 15. júla 2024 bol uverejnený v belgickom úradnom vestníku.

3.6. **Rozpočet a financovanie**

(228) Belgicko bude financovať celkovú potrebu financovania projektu dlhodobej prevádzky zo všeobecného štátneho rozpočtu vrátane prípadných splátok z dvojsmernej rozdielovej zmluvy.

([104]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

([105]) Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

([106]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

([107]) Ďalšie informácie o týchto cezhraničných oznámeniach adresovaných iným členským štátom EÚ v súlade s článkom 7 smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (vrátane všetkých prijatých reakcií) sa uvádzajú na osobitnej webovej stránke federálnej verejnej služby pre hospodárstvo.

(229) Ako sa uvádza v odôvodnení 200 rozhodnutia o začatí konania, Belgicko odhaduje, že kapitálové výdavky projektu dlhodobej prevádzky dosahujú [2 – 2,5] miliardy EUR a celkové prevádzkové náklady počas celej životnosti dosahujú [7 000 – 8 000] miliónov EUR.

(230) Čistý vplyv na rozpočet belgického štátu je dvojaký: po prvé, prostredníctvom kapitálového vkladu vo výške 24,7 milióna EUR do spoločného podniku, a po druhé, prostredníctvom čistých nákladov na opatrenia, ktoré má zaplatiť protistrana dohody o odmeňovaní. Belgicko tvrdí, že očakávané rozpočtové výdavky závisia nielen od prognóz nákladov, ale aj od prognóz cien/príjmov na trhu s energiou, pretože projekt dlhodobej prevádzky bude financovaný kombináciou trhových príjmov, vyrovnávacej platby v rámci rozdielovej zmluvy, minimálnych prevádzkových nákladov a kapitálovej platby a pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky.

(231) Podľa prognózy v rámci základného scenára podpisového finančného modelu získa protistrana dohody o odmeňovaní počas trvania projektu celkovú čistú nominálnu sumu [0 – 500] miliónov EUR.

(232) Ak by sa však ceny elektriny vyvíjali podľa nižšej prognózy, náklady belgickej vlády na opatrenie by sa v dôsledku vyšších platieb v rámci rozdielovej zmluvy zvýšili o [4 000 – 4 500] miliónov EUR. V prípade neočakávanej udalosti, v dôsledku ktorej by boli obidve jadrové elektrárne nedostupné, by protistrana dohody o odmeňovaní bola vystavená aj povinnosti poskytnúť dodatočnú podporu vo výške [500 – 1 000] miliónov EUR za rok nedostupnosti. V prípade negatívneho scenára nízkych cien elektriny a 12-mesačnej nedostupnosti by protistrana dohody o odmeňovaní musela poskytnúť celkovú čistú (nominálnu) sumu [4 000 – 4 500] miliónov EUR počas trvania projektu, t. j. rozpočet opatrenia by sa blížil k hodnote [40 – 50] % celkových kapitálových a prevádzkových nákladov.

3.7. Kumulácia

(233) Belgicko potvrdzuje, že opatrenie nemožno kumulovať s inou pomocou, ktorá bola poskytnutá na pokrytie tých istých nákladov, ktoré vzniknú v rámci projektu dlhodobej prevádzky. Belgicko uvádza, že sa nepredpokladá, že by sa na financovanie projektu dlhodobej prevádzky použili iné finančné prostriedky ako štátny rozpočet, a potvrdzuje, že sa naň nepoužijú žiadne finančné prostriedky Únie.

3.8. Dôvody na začatie formálneho vyšetrovacieho konania

(234) Komisia prijala rozhodnutie o začatí konania 22. júla 2024. Komisia dospela k predbežnému názoru, že opatrenie predstavuje štátnu pomoc a vyjadrila pochybnosti o zlučiteľnosti s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ. Komisia v rozhodnutí o začatí konania vyjadrila pochybnosti v súvislosti s nevyhnutnosťou, vhodnosťou a primeranosťou pomoci, v súvislosti s tým, či nebolo porušené právo Únie, a v súvislosti s možným neprimeraným narušením hospodárskej súťaže a obchodu.

(235) Po prvé, pokiaľ ide o nevyhnutnosť pomoci, Komisia vyjadrila pochybnosti v súvislosti s opatreniami finančnej podpory v rámci zložky 1. Hoci Komisia uznáva, že prevádzkovateľ jadrového zariadenia a vlastníci jadrových reaktorov môžu potrebovať stabilný zdroj príjmov vzhľadom na neistoty súvisiace s budúcou cenou na trhu s elektrinou, Komisia spochybnila, či sú všetky dodatočné opatrenia finančnej podpory popri dvojsmernej rozdielovej zmluve potrebné. Komisia mala pochybnosti najmä v súvislosti s vytvorením spoločného podniku, ktorého akcionárom bude belgická vláda, minimálnymi prevádzkovými nákladmi a kapitálovou platbou a pôžičkami na pokrytie nákladov v období odstávky.

(236) Po druhé, pokiaľ ide o vhodnosť pomoci, Komisia opäť vyjadrila pochybnosti v súvislosti s opatreniami finančnej podpory v rámci zložky 1. Komisia chcela ďalej preskúmať návrh dvojsmernej rozdielovej zmluvy, ktorú navrhlo Belgicko, pretože sa zdalo, že v nej chýbajú vhodné stimuly na to, aby reagovala na trhové podmienky a plánovala údržbu čo najefektívnejšie (vrátane použitia ceny na dennom trhu ako referenčnej trhovej ceny v návrhu rozdielovej zmluvy). Komisia okrem toho vyjadrila pochybnosti v súvislosti s tým, či kombinácia opatrení týkajúcich sa odmeňovania nezbavuje príjemcov príliš veľkého podielu na trhových a prevádzkových rizikách.

(237) Po tretie, pokiaľ ide o primeranosť pomoci, Komisia vyjadrila pochybnosti v súvislosti s primeranosťou viacerých opatrení finančného odmeňovania (vrátane pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky a MPPNKP). Komisia usúdila, že tieto opatrenia sú kombinované s dvojsmernou rozdielovou zmluvou a majú zo svojej podstaty dosiahnuť cieľovú mieru návratnosti vo výške 7 %, ktorú možno posúdiť len vzhľadom na samotné opatrenia a na zníženie rizík, ktoré poskytujú. Komisia preto usúdila, že v čase prijatia rozhodnutia o začatí konania nemohla posúdiť primeranosť tejto cieľovej miery návratnosti *in abstracto* a dospela k záveru, že posúdenie primeranosti môže nasledovať až po posúdení vhodnosti opatrení. Okrem toho mala Komisia pochybnosti v súvislosti so stanovením výšky paušálnej platby na úrovni 15 miliárd EUR za prevod záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom (najmä pokiaľ ide o použitú diskontnú sadzbu a výšku rizikovej prémie), ako aj s výškou dodatočných záväzkov spojených s vyraďovaním z prevádzky vyplývajúcich z projektu dlhodobej prevádzky (ktorá v čase rozhodnutia o začatí konania ešte nebola známa).

(238) Nakoniec Komisia vyjadrila pochybnosti v súvislosti s tým, či by nevhodný návrh rozdielovej zmluvy a kumulácia všetkých opatrení finančnej podpory nemohli viesť k neprimeraným narušeniam trhu. Okrem toho Komisia potrebovala ďalšie uistenie, pokiaľ ide o identitu a nezávislosť subjektu, ktorý bude na základe DSEM predávať produkciu jednotiek s dlhodobou prevádzkou.

4. **STANOVISKO BELGICKA**

(239) Belgicko zaslalo svoju odpoveď na rozhodnutie o začatí konania 22. augusta 2024. Belgicko vo svojej odpovedi poskytlo ďalšie nezávislé analýzy, ktoré vypracovala spoločnosť Compass Lexecon a ktoré sa týkali návrhu rozdielovej zmluvy, pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky a MPPNKP (poskytnuté 22. augusta), ako aj stropu platieb za jadrový odpad (poskytnuté 30. augusta 2024) v reakcii na pochybnosti Komisie vyjadrené v rozhodnutí o začatí konania týkajúce sa nevyhnutnosti, vhodnosti a primeranosti balíka opatrení finančnej podpory (zložka 1 opatrenia pomoci), primeranosti dohody o odpade (zložka 2 opatrenia pomoci), súladu návrhu rozdielovej zmluvy s právom Únie a možného neprimeraného narušenia hospodárskej súťaže a obchodu.

(240) Odpoveď Belgicka na rozhodnutie o začatí konania sa zaoberá pôvodným opatrením (projekt dlhodobej prevádzky) opísaným v rozhodnutí o začatí konania. Súčasné opatrenie obsahuje v porovnaní s pôvodným opatrením zmeny (zavedené s cieľom riešiť pochybnosti, ktoré Komisia vyjadrila vo svojom rozhodnutí o začatí konania) a je podrobne uvedené v oddiele 3 tohto rozhodnutia.

(241) Argumenty, ktoré predložilo Belgicko, sú podrobnejšie uvedené ďalej v texte.

4,1. **Stanovisko Belgicka k balíku finančných opatrení (zložka 1)**

4.1.1. *Vhodnosť návrhu rozdielovej zmluvy*

(242) Belgicko súhlasilo s Komisiou v tom, že pri navrhovaní mechanizmov podpory má zásadný význam podpora stimulov, ktoré sú v súlade s trhom, a minimalizácia možných neprimeraných narušení.

(243) Podľa názoru Belgicka, podloženého nezávislou dodatočnou ekonomickou analýzou, ktorú vypracovala spoločnosť Compass Lexecon ([108]), technické, regulačné a ekonomické obmedzenia jednotiek s dlhodobou prevádzkou (pozri aj oddiel 2.1) formujú uskutočniteľnosť a vhodnosť návrhu rozdielovej zmluvy. Belgicko argumentovalo najmä tým, že poskytovanie ekonomických stimulov prevádzkovateľovi jadrového zariadenia, aby reagoval na trhové podmienky v situáciách, keď je schopnosť reagovať obmedzená, môže spôsobiť, že sa riziká nerozdelia optimálnym spôsobom a že sa zvýši neistota budúcich príjmov bez možnosti zmiernenia. Vyššie riziká pre príjemcu, na ktoré nie je možné reagovať prostredníctvom prevádzkových poplatkov, sa preto môžu premietnuť do zhoršeného rizikovo-výnosového profilu v prípade investície a ekonomickej nerovnováhy systému (napr. vyžadovanie vyššej cieľovej IRR). Výsledný očakávaný vplyv na náklady na podporu je preto potrebné vyvážiť nákladmi protistrany dohody o odmeňovaní na priame znášanie tohto rizika.

([108]) Compass Lexecon, Správa k návrhu rozdielovej zmluvy, 22. augusta 2024.

(244) Belgicko ďalej tvrdí, že obchodná prevádzka jednotiek s dlhodobou prevádzkou a príslušné rozhodnutia týkajúce sa ponuky sú ekonomickou referenčnou hodnotou pre návrh rozdielovej zmluvy, ktorý podporuje trhovo konformné správanie.

(245) V tomto prípade Belgicko pripomína, že rôzne technické a prevádzkové obmedzenia výrazne obmedzujú priestor na úpravu plánovania údržby a moduláciu, a tým aj potenciál pre vytváranie hodnoty spojený so zvýšenými ekonomickými stimulmi:

a) jednotky s dlhodobou prevádzkou čelia prevádzkovým obmedzeniam pri zaisťovaní bezpečnosti dodávok v zimnom období, ako aj technickým a právnym požiadavkám pri (opätovnom) plánovaní odstávok;

b) technický návrh jednotiek s dlhodobou prevádzkou je optimalizovaný na prevádzku ako v prípade elektrárne so základným zaťažením, čo má významný vplyv na reguláciu bezpečnosti a obmedzuje možnosti modulácie (napr. maximálne 30 modulácií na palivový cyklus s potenciálnym rizikom automatického odstavenia);

c) prevádzkové obmedzenia a obmedzenia v súvislosti s moduláciami a súvisiace riziká sa premietajú do alternatívnych nákladov pre prevádzkovateľa jadrového zariadenia (napr. riziko ušlých príjmov v prípade automatického odstavenia, nevyužité príležitosti modulácie v dôsledku dosiahnutia limitu modulácií pred koncom cyklu).

(246) Belgicko tvrdilo, že vzhľadom na prevádzkové a bezpečnostné obmedzenia jednotiek s dlhodobou prevádzkou by niektoré alternatívne prvky návrhov rozdielovej zmluvy, ktoré sú podrobne opísané ďalej, nepriniesli efektívnejšie rozdelenie rizík a efektívnejšie stimulovanie k správaniu v súlade s trhom než predložený návrh. Belgicko najmä uviedlo, že v niektorých prípadoch môže použitie dlhodobých referenčných cien a referenčného množstva podporiť efektívne dispečerské/prevádzkové rozhodnutia, pretože dekoreluje platby v rámci rozdielovej zmluvy od zachytenej trhovej ceny. V danom prípade to však nemusí byť vhodné vzhľadom na prevádzkové obmedzenia jednotiek s dlhodobou prevádzkou a jedinečný model dostupnosti v období prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou, ako je vysvetlené ďalej:

a) Po prvé, ak sa ako alternatívna trhová referenčná cena (napr. futures, ročné priemery ceny na dennom trhu) použije cena dlhodobých produktov namiesto ceny na dennom trhu, nebude zohľadnený jedinečný model dostupnosti v období prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou, pretože to môže znamenať značné riziko nesúladu medzi referenčnou cenou a zachytenými cenami, ktoré by podnik BE-NUC nemohol účinne zaistiť alebo riadiť prostredníctvom prevádzkových poplatkov (pozri odôvodnenie 98). Rôzne kontexty a prevádzkové obmedzenia však môžu odôvodňovať alternatívne trhové referenčné ceny.

b) Po druhé, výpočet výšky odmeny na základe referenčného množstva namiesto skutočnej produkcie môže priniesť dodatočné trhové riziká, ktoré by podnik BE-NUC nemohol účinne zaistiť alebo riadiť. Aj v tomto prípade môže byť použitie referenčných množstiev vhodné v rôznych kontextoch a pri rôznych technologických a prevádzkových obmedzeniach.

c) Zároveň, ako už bolo vysvetlené v odôvodneniach 11 a 12, vzhľadom na prísne prevádzkové obmedzenia a obmedzenia v súvislosti s moduláciami, ktoré sa vzťahujú na jednotky s dlhodobou prevádzkou, by bol potenciál tvorby prírastkovej hodnoty, ktorý sa spája so zvýšenými trhovými stimulmi vyplývajúcimi z alternatívnych prvkov návrhu rozdielovej zmluvy, obmedzený v porovnaní so zvoleným návrhom rozdielovej zmluvy (pozri ďalej).

(247) Podľa Belgicka bol zvolený návrh rozdielovej zmluvy v kombinácii s osobitnými opatreniami (úprava rizika trhovej ceny a opatrenie týkajúce sa modulácie) zameraný na vyváženie vystavenia trhovému riziku s prevádzkovými stimulmi na podporu investícií a krátkodobej efektívnosti trhu. Podporuje včasné reakcie na signály trhu bez toho, aby spôsoboval zbytočnú zložitosť, a je v súlade s technickými a regulačnými obmedzeniami jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Belgicko v tejto súvislosti odkazuje na:

a) úpravu rizika trhovej ceny, ktorá poskytuje primeraný stimul pre výrobu v čase vysokých trhových cien vzhľadom na (obmedzený) dostupný priestor na úpravu plánovania údržby, a

b) opatrenie týkajúce sa modulácie, ktoré bolo navrhnuté tak, aby prakticky vyhovovalo technickým a regulačným obmedzeniam jednotiek s dlhodobou prevádzkou a trhovým operáciám. Cieľom pevne stanovenej prahovej hodnoty modulácie bolo na základe jednoduchého mechanizmu vyvážiť potenciálne prínosy modulácie a súvisiace alternatívne náklady.

(248) Z uvedených dôvodov Belgicko dospelo k záveru, že obavy Komisie týkajúce sa vhodnosti návrhu rozdielovej zmluvy vyjadrené v rozhodnutí o začatí konania boli neopodstatnené.

(249) Belgicko sa však počas formálneho vyšetrovania rozhodlo zmeniť návrh rozdielovej zmluvy a mechanizmus úpravy rizika trhovej ceny s cieľom posilniť stimuly, ktoré sú v súlade s trhom, a zohľadniť vývoj na trhu.

a) Po prvé, Belgicko sa rozhodlo upraviť návrh rozdielovej zmluvy tým, že udelilo partnerovi v rámci DSEM právomoc rozhodovať o ekonomických moduláciách (čím sa odstránilo opatrenie týkajúce sa modulácie v pôvodnom návrhu), a tým, že pevnú zložku odmeňovania partnera v rámci DSEM nahradilo kombináciou fixného a pohyblivého poplatku, čím sa poskytli stimuly na dynamickú moduláciu zohľadňujúcu vývoj na trhu, pričom sa zohľadnili technické obmedzenia (a potenciálne riziká automatického odstavenia) jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Podrobný opis upraveného vzorca odmeňovania je uvedený v oddiele 3.3.1.5.2.

b) Po druhé, Belgicko posilnilo mechanizmus úpravy rizika trhovej ceny, aby očakávaná a realizovaná IRR lepšie sledovala meniace sa trhové podmienky. Podrobný opis tejto úpravy je uvedený v oddiele 3.3.1.3.2.

4.1.2. *Štruktúra spoločného podniku*

(250) Electrabel a belgický štát plánujú vytvoriť spoločný podnik, v ktorom bude každá strana vlastniť 50 % a ktorý bude vlastniť príslušné aktíva umožňujúce ďalšiu prevádzku jednotiek s dlhodobou prevádzkou.

(251) Belgicko uviedlo, že tento prístup umožňuje belgickému štátu spoločne kontrolovať projektovú spoločnosť, keďže obidvaja akcionári vstupujú do spoločného podniku za rovnakých podmienok a ako akcionári majú rovnakú úroveň rizika (zodpovedajúcu bežnému riziku a financovaniu akcionárov) a výnosov (najmä dividend). Zároveň umožňuje belgickému štátu zachovať si určitý stupeň vlastníctva kritickej infraštruktúry.

4.1.3. *MPPNKP a pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky*

(252) Belgicko vysvetlilo, že ak príjmy podniku BE-NUC nepostačujú na pokrytie nákladov potrebných na prevádzku jednotiek s dlhodobou prevádzkou (náklady podľa dohody o prevádzke a údržbe a iné prevádzkové náklady, náklady na palivo a náklady na údržbu ako kapitálové výdavky), potom je belgický štát ako protistrana dohody o odmeňovaní povinný zaplatiť podniku BE-NUC (a spoločnosti Luminus) schodkovú platbu. Podnik BE-NUC musí v tejto súvislosti predložiť výročnú správu o zosúladení. Touto minimálnou platbou za prevádzkové náklady sa má zabezpečiť dostatok hotovosti na pokrytie týchto nákladov, aby sa zabezpečila dlhodobá životaschopnosť a platobná schopnosť podniku BE-NUC. Okrem toho protistrana dohody o odmeňovaní poskytne kapitálovú platbu, ktorá pozostáva z 50 % ochrany nákladov na investovaný kapitál vo vzťahu k amortizovaným kapitálovým nákladom na predĺženie životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Minimálna platba za prevádzkové náklady aj kapitálová platba sa spolu označujú ako MPPNKP a uplatňujú sa od dátumu opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou.

(253) Belgicko vysvetlilo, že s účinnosťou od 1. júla 2025 sprístupní podniku BE-NUC aj spoločnosti Luminus možnosti čerpania na financovanie nákladov na prevádzku a údržbu, ktoré vzniknú počas určitých období odstávky podľa bodu 3.2 písm. A (Sprostredkovanie pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky) dohody o odmeňovaní. Konkrétne belgický štát poskytne podniku BE-NUC a spoločnosti Luminus pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky s obmedzenou úrokovou sadzbou a splatné podľa stanoveného splátkového kalendára, a nie dodatočný kapitál, s cieľom poskytnúť financovanie v dvoch tranžiach:

a) náklady počas odstávky jadrových elektrární (1. júla 2025 v prípade zariadenia Doel 4 a 1. septembra 2025 v prípade zariadenia Tihange 3) a do dátumu opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou a

b) náklady počas plánovaných prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou v období od dátumu opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou do 31. decembra 2028 (aby sa predišlo pochybnostiam, akékoľvek ďalšie straty spôsobené neplánovanými odstávkami sa budú hradiť z MPPNKP).

(254) Belgicko vysvetlilo, že prostredníctvom MPPNKP sa riešia riziká s veľkým vplyvom, ktoré vedú k stratám počas fázy prevádzky. Tieto opatrenia sú spolu s pôžičkami na pokrytie nákladov počas fázy opätovného spustenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby projekt generoval dostatočné peňažné toky na zaplatenie prevádzkovateľovi jadrového zariadenia a na udržanie dlhodobej prevádzkovej životaschopnosti. Belgicko tvrdí, že bez týchto opatrení by jadrová elektráreň mohla v prípade dlhších odstávok alebo regulačných (politických) zmien, ktoré by spôsobili jej nedostupnosť, čeliť konkurzu.

(255) Na ďalšie zdôvodnenie týchto tvrdení Belgicko predložilo tieto pripomienky, ktoré boli podložené nezávislou analýzou vypracovanou spoločnosťou Compass Lexecon ([109]):

a) Obchodné investície do jadrových zariadení sú vystavené nekontrolovateľným rizikám s veľkým vplyvom, ktoré súvisia s reguláciou/politikou a technológiou a ktoré môžu ovplyvniť dostupnosť elektrární. Jadrové projekty majú prevažne fixnú štruktúru nákladov, takže ich finančná výkonnosť je obzvlášť citlivá na obdobia nedostupnosti. Na rozdiel od modelu RBA samotný systém založený na rozdielovej zmluve nepostačuje na riešenie týchto rizík nedostupnosti s veľkým vplyvom, čo si vyžaduje ďalší mechanizmus riadenia rizík.

b) MPPNKP sú potrebné na čiastočné zaistenie proti scenárom zahŕňajúcim značné straty, ktoré by mohli ohroziť ekonomickú a finančnú životaschopnosť (a solventnosť) jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky sú potrebné na financovanie fixných prevádzkových nákladov potrebných na údržbu jednotiek s dlhodobou prevádzkou pred ich opätovným spustením a počas plánovaných prác na predĺžení životnosti zariadení s dlhodobou prevádzkou.

c) Vzhľadom na historickú výkonnosť belgických a zahraničných jadrových elektrární nie je nepravdepodobná významná udalosť nedostupnosti, ktorá by postihla obidve jadrové zariadenia na podstatnú časť roka. Pri pohľade do budúcnosti sa očakáva, že tieto systémové riziká sa budú stupňovať, pretože od roku 2025 sa bude belgický jadrový park zmenšovať. Okrem toho by sa mohli vyskytnúť častejšie, menej závažné udalosti, ktoré by v rámci projektu dlhodobej prevádzky stále viedli k stratám, čo by ďalej odôvodňovalo potrebu mechanizmu MPPNKP.

(256) Belgicko preto dospelo k záveru, že MPPNKP a pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky sú vhodné a primerané:

a) MPPNKP nechránia projekt dlhodobej prevádzky pred všetkými prevádzkovými rizikami, čo je vhodné, pretože opatrením sa majú riešiť len významné udalosti nedostupnosti a toto opatrenie má zabrániť konkurzu podniku BE-NUC. Ostatné prevádzkové riziká naďalej nesú akcionári, čo vedie k mnohým scenárom, v ktorých sa znižuje ziskovosť a nedosahuje sa IRR projektu vo výške 7 %, a to ani pri zavedení opatrenia pomoci.

b) MPPNKP sú primerané, pretože sú obmedzené na schodkové platby potrebné na zabránenie stratám (zložka minimálnych prevádzkových nákladov) a v prípade investičných strát (t. j. zápornej IRR projektu) pokrývajú len 50 % vkladov do vlastného kapitálu (zložka kapitálovej platby). Inými slovami, aj v prípade MPPNKP môžu akcionári stratiť až 50 % svojej investície.

c) Pôžička na pokrytie nákladov v období odstávky poskytuje likviditu vo forme financovania, ktoré je obmedzené na výpadok príjmov, takže pomoc je vhodná.

d) Pôžička na pokrytie nákladov v období odstávky je primeraná, pretože je minimalizovaná na zmiernenie strát a je spojená s nákladmi, keďže sa spláca s úrokmi.

(257) Po ukončení formálneho vyšetrovacieho konania sa Belgicko rozhodlo zaviesť strop pre potenciálne platby MPPNKP vo výške maximálne 2 miliárd EUR tým, že uplatní svoje právo ukončiť zmluvu podľa dohody o odmeňovaní, s výnimkou prípadov, keď analýza belgického štátu preukáže, že takéto ukončenie by mohlo mať nepriaznivý vplyv na bezpečnosť dodávok Belgicka a/alebo že ukončenie by nebolo vhodné z finančného hľadiska. Viac informácií sa uvádza v oddiele 3.3.1.3.3.

4.1.4. *Akcionárske pôžičky a NPPK*

(258) Podľa Belgicka belgický štát a spoločnosť Electrabel ako akcionári súhlasia s financovaním svojho pomerného podielu na požiadavkách na financovanie podniku BE-NUC alebo na neočakávaných nedostatkoch vo financovaní (v rozsahu, v akom sa týkajú nákladov a výdavkov, ktoré nie sú financované z iných mechanizmov, ako sú príjmy podniku BE-NUC, rozdielové platby podniku BE-NUC podľa dohody o odmeňovaní, pôžička na pokrytie nákladov v období odstávky atď., aby sa zabezpečilo, že sa náklady neuhradia dvakrát).

([109]) Compass Lexecon, správa *Supplemental note on SDC Loan and MOCP* (Doplňujúca poznámka k pôžičkám na pokrytie nákladov v období odstávky a minimálnej platbe za prevádzkové náklady a kapitálovej platbe), 22. augusta 2024.

(259) Belgicko vysvetlilo, že Electrabel a belgický štát uzavreli s podnikom BE-NUC individuálne a rovnaké dohody týkajúce sa akcionárskych pôžičiek. Úrokové sadzby neboli stanovené pevne, ale v zmluvách o akcionárskych pôžičkách sa stanovuje, že úroková sadzba každej akcionárskej pôžičky bude nezávislá sadzba určená predstavenstvom podniku BE-NUC v súlade s dohodou akcionárov, a to na základe prevládajúcich trhových sadzieb a akéhokoľvek porovnateľného dlhového financovania tretích strán, ktoré môže byť v danom čase k dispozícii. Podmienky splácania súm a úrokové sadzby sú rovnaké.

(260) Belgicko vysvetlilo, že NPPK slúži na financovanie potreby prevádzkového kapitálu vyplývajúcej z prevádzky jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Podnik BE-NUC bude môcť čerpať prostriedky z NPPK, ak rozdiel medzi jeho príjmami peňažných prostriedkov a výdavkami peňažných prostriedkov bude nižší ako odhadované prevádzkové výdavky na nadchádzajúce obdobie čerpania stanovené v dohode o odmeňovaní. Suma NPPK má byť minimálne vo výške priemerných súhrnných odhadovaných prevádzkových výdavkov za obdobie troch mesiacov. Belgicko spresnilo, že NPPK v skutočnosti slúži ako mostík v rámci roka k ročným MPPNKP a funguje ako revolvingový úverový nástroj, ktorý by sa v prípade čerpania každoročne splácal z MPPNKP poskytnutých belgickým štátom.

(261) Belgicko objasnilo, že spoločnosť Electrabel navrhne metodiku pre akcionársku pôžičku spoločnosti Electrabel, opísanú v základných podmienkach, ktorá bude oznámená predstavenstvu podniku BE-NUC a následne zopakovaná pre belgickú štátnu pôžičku, ako aj pre NPPK. Podmienky splácania súm a úrokové sadzby sú rovnaké. Belgicko uviedlo, že o metodike sa stále diskutuje a bude oznámená neskôr.

4,2. **Stanovisko Belgicka k DSEM**

4.2.1. *Zadanie zákazky na poskytovanie služieb energetického manažérstva na základe súťažného postupu verejného obstarávania*

(262) Pokiaľ ide o nákup služieb energetického manažéra v rámci DSEM, Belgicko uviedlo, že nákup týchto služieb sa uskutoční prostredníctvom konkurenčného, transparentného, nediskriminačného a nepodmieneného postupu obstarávania. Konkrétne zákazka na poskytovanie služieb energetického manažérstva bude zadaná prostredníctvom rokovacieho konania s predchádzajúcim zverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania (článok 120 belgického zákona o verejnom obstarávaní zo 17. júna 2016), čo je v sektore verejných služieb štandardný postup. Belgicko preto dospelo k záveru, že DSEM neprináša výhodu pre energetického manažéra (partnera v rámci DSEM) a že partner v rámci DSEM nevyužíva štátnu pomoc.

(263) Belgicko uviedlo, že hoci uplatňovanie smerníc o verejnom obstarávaní už poskytuje množstvo záruk, vzhľadom na dôležitosť ponúkaných služieb a citlivosť z hľadiska hospodárskej súťaže boli zavedené dodatočné ustanovenia a záruky, aby sa vo verejnej súťaži zabezpečila dostatočná hospodárska súťaž.

(264) Konkrétnejšie Belgicko vysvetlilo, že pred vypracovaním súťažných podkladov bola podaná žiadosť o informácie o DSEM s cieľom získať názory trhu vrátane veľkého počtu tém súvisiacich s obsahom DSEM. Okrem toho sa vo verejnej súťaži stanovujú osobitné podmienky účasti, ktorými sa zabezpečuje, že kvalifikovaní/vybraní účastníci sú vhodní na daný účel vzhľadom na dôležitosť a citlivosť ponúkanej služby. Viac informácií o postupe obstarávania a podmienkach účasti sa uvádza v oddiele 3.3.1.5.1.

(265) Ako sa uvádza v oddiele 3.3.1.5.2, Belgicko sa po formálnom vyšetrovacom konaní rozhodlo udeliť partnerovi v rámci DSEM právomoc rozhodovať o ekonomických moduláciách a nahradiť pevnú zložku odmeňovania partnera v rámci DSEM kombináciou fixného a pohyblivého poplatku, čím sa poskytli silnejšie stimuly na moduláciu podľa trhových signálov, pričom sa zohľadnili technické obmedzenia (a potenciálne riziká automatického odstavenia) jednotiek s dlhodobou prevádzkou.

4.2.2. *Ďalšie ochranné opatrenia týkajúce sa energetického manažéra*

(266) Belgicko uviedlo, že sa predpokladajú osobitné opatrenia týkajúce sa možnej účasti subjektu GEMS, obchodného subjektu spoločnosti Engie (obchodný útvar skupiny Engie, ktorý je manažérsky nezávislý od obchodného útvaru Nuclear), na postupe obstarávania.

(267) Belgicko ďalej objasnilo, že sú a budú prijaté a zavedené dostatočné opatrenia na účinnú identifikáciu prípadných konfliktov záujmov a na predchádzanie prípadným konfliktom záujmom. Tieto opatrenia možno zhrnúť takto:

a) žiadosť o informácie umožňuje testovanie trhu a každá zainteresovaná strana mohla v tejto súvislosti navrhnúť rôzne podmienky a predložiť návrhy, ktoré by sa zohľadnili v žiadosti o informácie, čím sa zabezpečilo, že verejná súťaž nebude obsahovať prekážky v neprospech žiadneho zainteresovaného účastníka na rozdiel od subjektu GEMS (alebo ktorejkoľvek spoločnosti skupiny Engie). Spoločnosť Electrabel (ani žiadna spoločnosť skupiny Engie) nebude zapojená do procesu vypracovania súťažných podkladov na základe (výsledkov) žiadosti o informácie;

b) ak by sa na výberovom konaní mal zúčastniť subjekt GEMS, a to aj ako subdodávateľ alebo v akejkoľvek inej funkcii, spoločnosť Electrabel (alebo akákoľvek spoločnosť skupiny Engie) a jej riaditelia alebo zástupcovia sa počas postupu obstarávania nemôžu zúčastňovať na žiadnom rozhodnutí podniku BE-NUC a ani na rokovaniach o verejnej súťaži (napr. na rozhodnutí o výbere a na rozhodnutí o zadaní zákazky);

c) v rámci organizácie spoločnosti Electrabel sa vytvorili a naďalej sa budú vytvárať prísne informačné bariéry a čínske múry medzi osobami zodpovednými za predkladanie ponúk v subjekte GEMS a osobami zapojenými do riadenia podniku BE-NUC. Rovnaké záruky sa zavedú aj v prípade, že subjekt GEMS bude nakoniec zvolený za energetického manažéra na základe úspešného postupu obstarávania.

(268) Belgicko takisto spresnilo, že ak sa DSEM neuzavrie včas, ako náhradné riešenie bude subjekt GEMS dočasne vykonávať služby podľa DSEM, aby sa zabezpečila kontinuita. Belgicko tvrdilo, že toto riešenie je nevyhnutné a primerané na zabezpečenie kontinuity verejnej služby (predaja elektriny vyrobenej jednotkami s dlhodobou prevádzkou), ale je prísne časovo obmedzené a obmedzené na nevyhnutné minimum.

4.2.3. *Záver Belgicka týkajúci sa DSEM*

(269) Belgicko dospelo k záveru, že postup obstarávania v súvislosti s DSEM vylučuje akúkoľvek potenciálnu štátnu pomoc, keďže: i) belgický štát zabezpečí, aby podnik BE-NUC dôsledne dodržiaval právne predpisy a zásady týkajúce sa verejného obstarávania, a ii) rozsiahly konzultačný proces pred samotným vyhlásením verejnej súťaže poskytuje ďalšie záruky, ktorými sa zabezpečuje, že nákup služieb sa uskutoční prostredníctvom konkurenčného, transparentného, nediskriminačného a nepodmieneného postupu obstarávania.

(270) Belgicko okrem toho dospelo k záveru, že sa predišlo akémukoľvek riziku uzavretia trhu a iným možným protisúťažným praktikám zo strany spoločnosti Engie a že boli prijaté všetky opatrenia a záruky, aby sa zabezpečilo vymenovanie nezávislého partnera v rámci DSEM. Subjekt GEMS by tieto služby dočasne poskytoval len ako náhradné riešenie, ktoré je nevyhnutné a primerané na zabezpečenie kontinuity verejnej služby.

4,3. **Stanovisko Belgicka k dohode o odpade**

4.3.1. *Záväzky spojené s vyraďovaním z prevádzky*

(271) Belgicko spresnilo, že ak spoločnosť Electrabel preukáže záväzky spojené s vyraďovaním zariadení s dlhodobou prevádzkou z prevádzky a s ich demontážou, vyplývajúce z projektu dlhodobej prevádzky („dyssynergie“), bude ich znášať belgický štát prostredníctvom jednorazovej (úplnej a záverečnej) paušálnej platby v deň ukončenia transakcie. Belgicko vysvetlilo, že podľa dohody o vykonávaní by sa belgický štát a spoločnosť Electrabel mali v stanovenej lehote dohodnúť na sume, a ak sa im to nepodarí, vec sa predloží na rozhodnutie komisiou CPN/CNV.

(272) Belgicko pripomenulo, že vzhľadom na to, že táto otázka sa v čase rozhodnutia o začatí konania riešila na úrovni CPN/CNV, jej primeranosť nebola v rozhodnutí o začatí konania posúdená.

(273) Belgicko vysvetlilo, že belgický štát a spoločnosť Electrabel sa na sume v stanovenej lehote nedohodli, a preto bola vec predložená komisii CPN/CNV, aby o nej rozhodla. Presnejšie, Belgicko objasnilo, že:

a) Dňa 12. decembra 2023 spoločnosť Electrabel zaslala belgickému štátu svoj návrh na revíziu: spoločnosť Electrabel tvrdila, že záväzky spojené s vyraďovaním zariadení s dlhodobou prevádzkou z prevádzky a s ich demontážou by predstavovali 689,9 milióna EUR (hodnoty v roku 2021) a 580 miliónov EUR (hodnoty v roku 2023).

b) Dňa 25. januára 2024 belgický štát odpovedal na navrhovanú revíziu. Belgický štát sa vo svojej odpovedi domnieva, že spoločnosť Electrabel neposkytla dostatočné dôkazy o každom z týchto vplyvov a že náklady, ktoré predložila spoločnosť Electrabel, neboli vypočítané dostatočne presne, a preto sa záväzky spojené s vyraďovaním zariadení s dlhodobou prevádzkou z prevádzky a s ich demontážou rovnajú nule.

c) Keďže ďalšie rokovania medzi spoločnosťou Electrabel a belgickým štátom neviedli k vzájomnej dohode o výške záväzkov spojených s vyraďovaním zariadení s dlhodobou prevádzkou z prevádzky a s ich demontážou, záležitosť bola predložená komisii CNV/CPN.

d) Komisia CNV/CPN požiadala o radu agentúru ONDRAF/NIRAS a agentúru FANC/AFCN, ktoré predložili svoje odporúčania 25. marca 2024, resp. 27. marca 2024. Agentúra ONDRAF/NIRAS predložila dodatočné písomné pripomienky 6. júna 2024.

e) Dňa 24. júna 2024 komisia CPN/CNV vydala svoje odporúčanie k záväzkom spojeným s vyraďovaním zariadení s dlhodobou prevádzkou z prevádzky a s ich demontážou a dospela k záveru, že vplyv projektu dlhodobej prevádzky na náklady na vyraďovanie z prevádzky predstavuje zvýšenie nákladov na vyraďovanie z prevádzky (jednotkové náklady) o [100 – 500] miliónov EUR (hodnoty v roku 2021). Vypočítané jednotkové náklady sa musia diskontovať prostredníctvom diskontnej sadzby a miery inflácie stanovenej v čase trojročného preskúmania v roku 2022. Na základe toho sa náklady na vyradenie z prevádzky a demontáž zvýšia o [100 – 500] miliónov EUR (hodnoty v roku 2023).

(274) Belgicko preto dospelo k záveru, že suma na prevod dodatočných záväzkov spojených s vyraďovaním z prevádzky vyplývajúcich z projektu dlhodobej prevádzky, ako ju stanovila komisia CPN/CNV vo svojom odporúčaní z 24. júna 2024, je primeraná.

4.3.2. *Stanovisko Belgicka k primeranosti stropu platieb za jadrový odpad*

(275) Okrem toho Belgicko 30. augusta 2024 predložilo dodatočnú nezávislú analýzu, ktorú vypracovala spoločnosť Compass Lexecon a v ktorej predložila hospodársku analýzu návrhu stropu platieb za jadrový odpad vrátane analýzy diskontnej sadzby vo výške 3 % a ďalších vysvetlení týkajúcich sa toho, že dodatočné riziká, ktoré identifikovala komisia CPN/CNV, buď už sú pokryté rizikovou prémiou vypočítanou belgickým štátom, alebo majú obmedzenú pravdepodobnosť/vplyv.

4.3.2.1. Obavy týkajúce sa diskontného koeficientu

(276) Belgicko uviedlo, že obavy Komisie týkajúce sa diskontnej sadzby vyplývajú z analýzy komisie CPN/CNV v jej odporúčaní zo 7. marca 2023 určeného ministrovi energetiky ([110]), v ktorej sa komisia CPN/CNV domnieva, že diskontná sadzba, ktorá by sa mala použiť pre výdavky na vyhoreté palivo, sa musí postupne približovať k dlhodobej bezrizikovej miere návratnosti (vypočítanej vo výške 2,17 %), a navrhuje použitie dvojstupňovej diskontnej sadzby (vo výške 3,17 % počas prvých 30 rokov a vo výške 2,17 % po prvom období 30 rokov).

([110]) CPN/CNV, *„Advice to the Minister of Energy concerning the transfer of financial responsibility from ENGIE to the Belgian State of the management of radioactive waste and spent fuel from Belgium's seven nuclear power plants"* (Odporúčanie pre ministra energetiky týkajúce sa prevodu finančnej zodpovednosti za nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom zo siedmich belgických jadrových elektrární zo spoločnosti Engie na belgický štát), 7. marca 2023.

(277) Belgicko sa odvolalo na nezávislú analýzu vypracovanú spoločnosťou Compass Lexecon ([111]), ktorá preukázala, že diskontná sadzba vo výške 3 %, ktorú si ponechal belgický štát, je primeraná na základe: i) hospodárskej analýzy prístupu odporúčaného komisiou CPN/CNV, ii) iných relevantných prístupov a iii) nemeckého precedensu vo veci SA.45296.

a) Po prvé, nezávislá analýza diskontnej sadzby preukázala, že dvojstupňový prístup navrhnutý komisiou CPN/CNV na stanovenie diskontnej sadzby je rovnocenný s diskontovaním tokov platieb s jedinečnou diskontnou sadzbou vo výške 2,9 % ([112]). Okrem toho analýza ukázala, že sadzby navrhnuté komisiou CPN/CNV boli vypočítané na konkrétne obdobie trvalo nízkych úrokových sadzieb a že pri aktualizácii výpočtu na základe údajov o sadzbách OLO dostupných v čase rozhodnutia o začatí konania z 22. júla 2024 vedie dvojstupňový prístup k ekvivalentnej diskontnej sadzbe vo výške 3,2 % ([113]), čo je o 24 bázických bodov viac ako diskontná sadzba, ktorú si ponechal belgický štát.

b) Po druhé, nezávislá analýza naznačila, že dvojstupňový prístup navrhovaný komisiou CPN/CNV nie je jediným riešením na stanovenie diskontnej sadzby, ktorá by sa postupne približovala k dlhodobej bezrizikovej miere návratnosti. Diskontná sadzba by mala v skutočnosti predstavovať návratnosť, ktorú môže Hedera dosiahnuť pri investovaní paušálnej sumy dnes do bezrizikových aktív. Táto analýza potvrdzuje, že investovaním do portfólia určitých cenných papierov s pevným výnosom vrátane belgických štátnych dlhopisov s rôznou splatnosťou by si belgický štát mohol zabezpečiť sadzbu nad 3 % ([114]).

c) Nezávislá analýza nakoniec ukázala, že v nemeckom precedense týkajúcom sa prevodu záväzkov spojených s jadrovým odpadom na nemecký štát (vec SA.45296) dosahovala diskontná sadzba výšku 4,58 % na základe očakávanej 30-ročnej miery návratnosti podľa Európskeho orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA), ktorá v čase rozhodnutia Komisie v júni 2017 dosahovala výšku 1,994 %. Komisia považovala diskontný koeficient 4,58 % za prijateľný pre nemecké záväzky spojené s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom. Vzhľadom na výrazne zvýšenú sadzbu EIOPA sa oveľa nižšia diskontná sadzba vo výške 3 % navrhovaná belgickým štátom javí ako konzistentná so súčasnou úrovňou úrokových sadzieb.

4.3.2.2. Obavy týkajúce sa rizík zohľadnených v dohode o strope platieb za jadrový odpad

(278) Belgicko uviedlo, že obavy Komisie týkajúce sa rizík zohľadnených v dohode o strope platieb za jadrový odpad vyplývajú aj z odporúčania komisie CPN/CNV pre ministra energetiky (pozri poznámku pod čiarou č. 113), podľa ktorého by sa mali zvážiť tri riziká:

a) prekročenie nákladov: riziko, že predpokladané jednotkové náklady by mohli byť podhodnotené, a preto by rezervy na nepredvídané udalosti mohli byť nedostatočné;

b) podhodnotenie inflácie v stavebníctve: riziko, že skutočná inflácia v stavebníctve bude vyššia ako 2-percentný inflačný cieľ Európskej centrálnej banky predpokladaný v diskontnej sadzbe CPN/CNV;

c) investičné riziko: riziko, že subjekt Hedera nedosiahne očakávanú mieru návratnosti v dôsledku zmien úrokových sadzieb. Podľa komisie CPN/CNV ide o málo pravdepodobný scenár.

([111]) Compass Lexecon, správa *Analysis of the concerns of the EU Commission relating to the nuclear waste cap design* (Analýza obáv Komisie EÚ týkajúcich sa návrhu stropu platieb za jadrový odpad), 30. augusta 2024.

([112]) Táto hodnota bola nahradená analýzou spoločnosti Compass Lexecon vykonanou na základe podrobnejších údajov v dokumente „*CL – Response to the EC concerns on discount rate – 291124*“ (CL – Odpoveď na obavy EK týkajúce sa diskontnej sadzby – 291124), ktorý bol predložený 30. novembra 2024 a podľa ktorého ekvivalentná sadzba dosahuje výšku 2,8 %.

([113]) Táto hodnota bola nahradená analýzou spoločnosti Compass Lexecon vykonanou na základe podrobnejších údajov v dokumente „*CL – Response to the EC concerns on discount rate – 291124*“ (CL – Odpoveď na obavy EK týkajúce sa diskontnej sadzby – 291124), ktorý bol predložený 30. novembra 2024 a podľa ktorého ekvivalentná sadzba dosahuje výšku 3,1 %.

([114]) Toto tvrdenie bolo doplnené odpoveďou na otázku 5.4 v žiadosti o informácie z 1. októbra. V praxi sa Hedera na zaistenie proti riziku inflácie zameria na dynamické riadenie aktív a pasív založené na diverzifikovanom portfóliu, ktoré zahŕňa aktíva umožňujúce fondu zaistiť sa proti inflácii. Subjekt Hedera by napríklad mohol navrhnúť portfólio založené na dlhopisoch a dlhových nástrojoch, akciách, nehnuteľnostiach a derivátoch (ale nielen na nich) s dlhodobým cieľom dosiahnuť reálnu návratnosť na úrovni 1 % a zároveň minimalizovať riziko volatility.

(279) Nezávislá analýza spoločnosti Compass Lexecon ukázala, že tieto riziká boli zohľadnené, a preukázala, že prístup belgického štátu je obozretný a zahŕňa dostatočné rezervy na nepredvídané udalosti na pokrytie týchto rizík.

a) Pokiaľ ide o riziko prekročenia nákladov, v analýze sa konštatovalo, že náklady na nakladanie s jadrovým odpadom sa v Belgicku často kontrolujú a aktualizujú a že strop platieb za jadrový odpad bol stanovený na základe najnovších dostupných údajov. Okrem toho samotný strop platieb za jadrový odpad zahŕňa základnú sumu a rizikovú prémiu. Základná suma vychádza z inventára odpadu a z priemyselného referenčného scenára agentúry ONDRAF/NIRAS, ktorý predstavuje situáciu „viac pravdepodobné než nepravdepodobné“ (t. j. scenár rizika 50. percentilu), čo znamená, že ponechané rezervy na nepredvídané udalosti budú s 50 % pravdepodobnosťou stačiť na pokrytie prekročenia nákladov. Riziková prémia, ktorá sa pripočítava k základnej sume, je založená na poznámke agentúry ONDRAF/NIRAS, ktorá uplatňuje prístup zdola nahor na identifikáciu a kvantifikáciu niektorých ďalších rizík, ktoré zahŕňajú: i) riziko prekročenia dodatočných nákladov na zariadenie na geologické ukladanie, ktoré ešte nie je zahrnuté v rezervách na nepredvídané udalosti v rámci základnej sumy, ii) riziko, že sa ponechá iné technické riešenie než zariadenie na geologické ukladanie v hĺbke 400 m, iii) riziko prekročenia dodatočných nákladov na prevádzku a údržbu skladovacích zariadení v lokalite Belgoprocess, na prevádzku skladovacích zariadení pre vyhoreté palivo po roku 2050 a na výstavbu ďalších zariadení, ktoré ešte nie je zahrnuté v rezervách na nepredvídané udalosti v rámci základnej sumy, a iv) regulačné riziko, že niektorý odpad nemusí byť oprávnený na povrchové skladovanie. Okrem toho sa v analýze poznamenáva, že riziková prémia predstavuje 5 185 miliónov EUR, t. j. 53 % základnej sumy (9 815 miliónov EUR), čo je podstatne viac ako 35 % riziková prémia zahrnutá v metodike vypracovanej pre prevod záväzkov spojených s jadrovým odpadom na nemecký štát v podobnom prípade SA.45296. Metodika použitá v nemeckom precedense bola podobná, ale belgický referenčný scenár prípadu využíva novšie údaje vrátane spätnej väzby z projektov vo Švajčiarsku a Fínsku, a preto vychádza z aktuálnejšieho súboru údajov.

b) Pokiaľ ide o riziko podhodnotenia inflácie stavebných nákladov, analýza ukázala, že vývoj stavebných nákladov meraný združením Association Belge des Experts (ďalej len „ABEX“) sa podstatne nelíši od inflácie meranej podľa CPI. Podľa analýzy bola obava komisie CPN/CNV motivovaná vyššou než bežnou infláciou stavebných nákladov v roku 2022 a tento prudký nárast inflácie sa zohľadňuje v rizikovej prémii. V analýze sa takisto uvádza, že dlhodobá inflácia zachovaná v Nemecku v podobnom prípade SA.45296 bola 1,60 %, zatiaľ čo v tomto prípade je dlhodobá inflácia stanovená na úrovni 2 %, čo je cieľ ECB.

c) Pokiaľ ide o investičné riziko a obavu komisie CPN/CNV, že fond subjektu Hedera zodpovedný za rezervy by mohol byť vystavený riziku, že návratnosť nebude postačovať na pokrytie výdavkov, analýza ukázala, že tým, že fond dnes investuje do portfólia dlhopisov s rôznou splatnosťou a drží ich do splatnosti, bude dostávať kupóny s úrokovou sadzbou, ktorá sa nemení, takže fond nebude vystavený zmene úrokovej sadzby (s použitím techník riadenia aktív a pasív na zosúladenie aktív so záväzkami v čase ich splatnosti). V analýze sa však uvádzajú dve zostatkové riziká, ktorým by bol fond pri tomto prístupe vystavený:

— Po prvé, aby sa úroky získané pri výplate kupónov mohli navýšiť, fond bude musieť často reinvestovať do novo vydaných dlhopisov. Toto riziko je možné zaistiť, keďže fond má relatívne istý tok platieb za nakladanie s odpadom, takže je možné navrhnúť portfólio cenných papierov s pevným výnosom, ktoré zodpovedá podmienkam výdavkov.

— Po druhé, najdlhšia splatnosť belgických dlhopisov je 50 rokov, zatiaľ čo výdavky na vyhoreté palivo sa predlžujú až do roku 2135. Výdavky, ktoré vznikajú po 50 rokoch, sú však obmedzené, pretože predstavujú len 13 % celkových nediskontovaných výdavkov, a k dispozícii sú niektoré cenné papiere s pevným výnosom s dlhšou splatnosťou, napríklad 100-ročné rakúske dlhopisy.

(280) Táto analýza bola doplnená odpoveďou na otázku 5.4 v žiadosti o informácie z 1. októbra 2024. Belgicko uviedlo, že v praxi by portfólio Hedery malo byť navrhnuté tak, aby bolo schopné čeliť všetkým možným hospodárskym scenárom v danom období, najmä pokiaľ ide o úroveň inflácie. Cieľom Hedery je dosiahnuť reálnu návratnosť na úrovni 1 % (t. j. 1 % nad úrovňou inflácie). Na tento účel Hedera vypracuje stratégiu, ktorá zohľadní riziko, že takáto návratnosť sa v určitých ekonomických režimoch (napríklad v prípade dlhšieho obdobia vysokej inflácie) nemusí dosiahnuť s portfóliom zloženým len z dlhopisov. Hedera sa preto zameria na dynamické riadenie aktív a pasív založené na diverzifikovanom portfóliu, ktoré zahŕňa aktíva umožňujúce fondu zaistiť sa proti inflácii. Subjekt Hedera by napríklad mohol navrhnúť portfólio založené na dlhopisoch a dlhových nástrojoch, akciách, nehnuteľnostiach a derivátoch (ale nielen na nich) s dlhodobým cieľom dosiahnuť reálnu návratnosť na úrovni 1 % a zároveň minimalizovať riziko volatility. Nakoniec treba poznamenať, že Hedera obmedzí svoje vystavenie belgickým akciám, dlhopisom a nehnuteľnostiam. Dôvodom je zabezpečenie diverzifikácie a dostatočného oddelenia fondu od belgického hospodárstva.

4.4. Stanovisko Belgicka ku kumulatívnym účinkom čiastkových opatrení

(281) Belgicko uviedlo, že rôzne zložky a čiastkové opatrenia projektu dlhodobej prevádzky boli súčasťou žiadostí spoločnosti Engie o súhlas s predĺžením životnosti a všetky boli zahrnuté do globálnych transakčných dokumentov podpísaných 13. decembra 2023. Belgicko však takisto konštatovalo, že zložky projektu dlhodobej prevádzky sa v mnohých prvkoch líšia a navzájom sa dopĺňajú, čo obmedzuje prípadné kumulatívne účinky.

(282) Belgicko poukázalo na judikatúru, ktorá sa zaoberá nasledujúcimi témami, pokiaľ ide o posúdenie po sebe nasledujúcich opatrení vrátane:

— predmetu, povahy a kontextu predmetných zásahov,

— ich chronológie,

— ich účelu,

— situácie podniku v čase týchto zásahov,

— totožnosti poskytovateľov alebo príjemcov týchto zásahov (vrátane ich právnej povahy a finančnej/hospodárskej situácie) a

— otázky, či jednotlivé predmetné zásahy boli plánované alebo predvídateľné v čase prvého zásahu.

4.4.1. *Predmet a povaha zložiek 1, 2 a 3*

(283) Belgicko uviedlo, že predmet a povaha troch zložiek projektu dlhodobej prevádzky sú vo svojej podstate odlišné, a poznamenalo, že Komisia vo svojom rozhodnutí o začatí konania osobitne nezohľadnila rozdiely alebo podobnosti predmetu a povahy zložiek 1, 2 a 3. Belgicko v tejto súvislosti uviedlo tieto skutočnosti:

a) Zložka 1 pozostáva z finančných a štrukturálnych opatrení na podporu dlhodobej životaschopnej prevádzky podniku BE-NUC, a to aj prostredníctvom rozdielovej zmluvy, v rámci ktorej sa poskytuje podpora príjmov a znižuje sa vystavenie riziku trhovej ceny, a z niekoľkých mechanizmov odmeňovania pokrývajúcich iné finančné nedostatky na zabezpečenie dlhodobej ekonomickej životaschopnosti v dôsledku vystavenia určitému riziku objemu/prevádzkovej výkonnosti.

b) Zložka 2 pozostáva z prevodu záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom za celý jadrový park v Belgicku, a preto pokrýva veľmi dlhé časové obdobie, ktoré vo veľkej miere presahuje uplatňovanie zložiek 1 a 3.

c) Zložka 3 pozostáva z právnych záruk na ochranu pred budúcimi legislatívnymi zmenami, a preto má v porovnaní so zložkami 1 a 2 veľmi odlišný predmet.

4.4.2. *Účel zložiek 1, 2 a 3*

(284) Belgicko poznamenalo, že celkový účel týchto troch zložiek súvisí s predĺžením životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Belgicko však tvrdí, že konkrétny účel každej zložky jednotlivo je pri posudzovaní relevantným prvkom:

a) Hlavným cieľom zložky 1 je znížiť neistotu príjmov a zabezpečiť dlhodobú životaschopnosť projektu dlhodobej prevádzky tým, že sa zabráni platobnej neschopnosti a konkurzu podniku BE-NUC. Táto zložka sa zároveň zameriava aj na to, aby sa zabránilo nadmernému odmeňovaniu akcionárov a aby sa obmedzila podpora zo strany belgického štátu ako protistrany dohody o odmeňovaní. Každé zo základných finančných opatrení zložky 1 sa najmä primeraným spôsobom zaoberá rôznymi rizikami: rozdielová zmluva znižuje riziko spojené s cenami na veľkoobchodnom trhu, MPPNKP riadi riziká náhlej nedostupnosti s veľkým vplyvom, ktoré vedú k stratám počas fázy prevádzky, a pôžičkami na pokrytie nákladov v období odstávky sa zabezpečujú dostatočné peňažné toky počas odstávky a plánovaných prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou. Belgicko uviedlo, že Komisia to takisto uznala v odôvodnení 208 rozhodnutia o začatí konania.

b) Zložka 2 sa zaoberá riadením dlhodobých environmentálnych záväzkov a záväzkov spojených s vyraďovaním belgického jadrového parku z prevádzky, ktoré sú oddelené od prevádzkových a finančných záujmov podniku BE-NUC riešených v zložke 1. Cieľom tejto zložky je predovšetkým previesť príslušné budúce záväzky spojené s jadrovým odpadom, čo je iný cieľ než zabezpečenie prevádzkových financií. Belgicko uviedlo, že sa zdalo, že Komisia potvrdila tento samostatný účel zložky 2 v odôvodnení 208 rozhodnutia o začatí konania.

c) Zložka 3 poskytuje právne záruky na ochranu pred niektorými budúcimi legislatívnymi zmenami. Táto zložka sa zaoberá regulačným rizikom v dôsledku možnej zmeny niektorých politík a právnych predpisov belgického štátu a nie je priamo spojená s finančnými aspektmi alebo s aspektmi týkajúcimi sa prevádzky alebo zodpovednosti, ktoré sú zahrnuté v ostatných zložkách.

4.4.3. *Priami príjemcovia zložiek 1, 2 a 3*

(285) Belgicko takisto uviedlo, že zložky 1, 2 a 3 majú rôznych priamych príjemcov. Belgicko uznalo, že pri posudzovaní existencie kumulatívnych účinkov je identifikácia príjemcov každého opatrenia dôležitým bodom. V tejto súvislosti belgický štát predložil tieto zistenia:

a) Zložka 1 sa vzťahuje na súbor mechanizmov financovania s konkrétnymi príjemcami na každé opatrenie. Belgicko poznamenalo, že na rozdiel od toho, čo sa uvádza v odôvodnení 182 rozhodnutia o začatí konania, podnik BE-NUC a spoločnosť Luminus, a nie spoločnosti Electrabel a Luminus sú priamymi príjemcami rozdielovej zmluvy, pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky, MPPNKP a NPPK (výhody pre spoločnosť Electrabel by vyplývali nepriamo z jej postavenia akcionára).

b) Pokiaľ ide o zložku 2, z prevodu záväzkov spojených s jadrovým odpadom a z dohody o dodatočných záväzkoch spojených s vyraďovaním z prevádzky vyplývajúcich z projektu dlhodobej prevádzky profituje spoločnosť Electrabel ako prevádzkovateľ jadrového zariadenia, ako aj spoločnosti Luminus a EDF Belgium ako prispievajúce spoločnosti. Belgicko preto dospelo k záveru, že zložka 2 neprináša podniku BE-NUC výhody.

c) V zložke 3 sa stanovuje, že určité jednostranné opatrenia prijaté belgickým (federálnym) štátom by viedli k vzniku práva na náhradu škody pre spoločnosť Electrabel a nepriamo aj pre spoločnosť Luminus.

4.4.4. Kumulatívne účinky zložiek 1, 2 a 3

(286) Zložky 1, 2 a 3, ktoré boli dohodnuté v rovnakom čase a slúžia na celkový účel predĺženia životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou, sa výrazne líšia z hľadiska predmetu a povahy, účelu a príjemcov. Ako bolo uvedené v predchádzajúcom texte, každá zložka zodpovedá konkrétnemu účelu a tým sa navzájom dopĺňajú, čo obmedzuje akékoľvek potenciálne kumulatívne účinky.

(287) Pokiaľ ide o potenciálne zmenený rizikový profil spoločnosti Electrabel vďaka zložkám 2 a 3, tieto opatrenia môžu byť pre spoločnosť Electrabel ako prevádzkovateľa jadrových zariadení skutočne prínosom a následne môžu celkovo zlepšiť jej rizikový profil. Zložky 2 a 3 nemenia rizikový profil podniku BE-NUC, ktorý je hlavným príjemcom zložky 1. Ako bolo posúdené v nezávislej analýze, ktorú vykonala spoločnosť Compass Lexecon, rizikový profil podniku BE-NUC vzhľadom na špecifické riziká ovplyvňujúce projekt a rozdelenie rizika medzi belgickú vládu a podnik BE-NUC predstavujú relevantný faktor na posúdenie primeranosti zložky 1.

5. STANOVISKO SPOLOČNOSTI ENGIE

(288) Spoločnosť Engie predložila svoje pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania 9. septembra 2024. Spoločnosť Engie vo svojich pripomienkach poskytla dôkazy a analýzu na podporu svojho tvrdenia, že niektoré pochybnosti, ktoré Komisia vyjadrila vo svojom rozhodnutí o začatí konania, nie sú opodstatnené. Odpoveď spoločnosti Engie na rozhodnutie o začatí konania sa zaoberá pôvodným opatrením opísaným v rozhodnutí o začatí konania. Súčasné opatrenie obsahuje v porovnaní s pôvodným opatrením zmeny (zavedené s cieľom riešiť pochybnosti, ktoré Komisia vyjadrila vo svojom rozhodnutí o začatí konania) a je podrobne uvedené v oddiele 3 tohto rozhodnutia. Stanovisko spoločnosti Engie je v súlade so stanoviskom belgických orgánov.

(289) Spoločnosť Engie tvrdila, že projekt dlhodobej prevádzky je celkovou dohodou a výsledkom rozsiahlych a nepretržitých rokovaní s belgickou vládou, pričom jej hlavnou zásadou je zachovať záväzok voči Belgicku a prispieť k bezpečnosti dodávok v krajine tým, že prijme žiadosť Belgicka o predĺženie životnosti dvoch jadrových reaktorov, čím sa zmení jej verejná stratégia ukončiť po roku 2025 prevádzku jadrových zariadení v Belgicku (pozri odôvodnenie 23). Okrem toho spoločnosť Engie uviedla, že projekt dlhodobej prevádzky má pozitívny vplyv na vnútorný trh z týchto dôvodov:

a) Po prvé, projekt dlhodobej prevádzky je nevyhnutný na zaistenie bezpečnosti dodávok elektriny v Belgicku v nasledujúcich rokoch a zároveň sa vďaka nemu môžu znížiť náklady na financovanie belgického kapacitného mechanizmu. Tento pozitívny účinok bude nepriamo prínosom aj pre susedné členské štáty prepojené s Belgickom, ktoré môžu dovážať elektrinu (treba poznamenať, že tento vývoz nezodpovedá priamemu predaju, ale vyrovnávacím operáciám riadeným prevádzkovateľmi prenosových sústav).

b) Po druhé, projekt dlhodobej prevádzky prispieva k dosiahnutiu cieľov dekarbonizácie stanovených v Zelenej dohode.

(290) Spoločnosť Engie takisto tvrdila, že medzi projektom dlhodobej prevádzky (predĺženie životnosti zariadení Doel 4 a Tihange 3) a predĺžením životnosti zariadení Doel 1, Doel 2 a Tihange 1 v roku 2015 (ďalej len „existujúce zariadenia s dlhodobou prevádzkou“) existuje niekoľko rozdielov:

a) Po prvé, projekt dlhodobej prevádzky inicioval belgický štát v roku 2022 po tom, ako spoločnosť Engie prijala rozhodnutie upustiť (od roku 2020) od činností výroby jadrovej energie, preorientovať svoje činnosti a zamerať sa na obnoviteľné zdroje energie a energetické infraštruktúry. Preto sa od spoločnosti Engie požadovalo, aby úplne zmenila svoju stratégiu, čo samo osebe znamenalo zvýšenie nákladov na projekt dlhodobej prevádzky, najmä preto, že spoločnosť Electrabel nevypracovala žiadne predbežné štúdie bezpečnosti ani neprijala žiadne opatrenia v súvislosti s možným novým predĺžením životnosti zariadení alebo predĺžením životnosti existujúcich zariadení s dlhodobou prevádzkou. Naopak, v čase existujúcich zariadení s dlhodobou prevádzkou spoločnosť Electrabel ešte stále vykonávala predbežné štúdie o predĺžení prevádzky belgických jadrových reaktorov, keďže takýto scenár sa v tom čase považoval za pravdepodobný.

b) Po druhé, viaceré náklady vyplynuli z krátkeho časového plánu projektu dlhodobej prevádzky. Na žiadosť belgickej vlády sa opätovné spustenie jednotiek s dlhodobou prevádzkou posunulo na 1. november 2025 (namiesto pôvodne plánovaného dátumu 1. novembra 2026).

c) Po tretie, okrem regulačnej neistoty sa očakáva, že podnik BE-NUC bude s rastúcim podielom obnoviteľných zdrojov energie v energetickom mixe vystavený zvýšenej volatilite trhových cien (v porovnaní so situáciou v roku 2015). Okrem toho boli v roku 2015 podstatne odlišné aj podmienky na trhu, keď väčšiu časť energetického mixu tvorili zdroje energie na báze fosílnych palív a stabilnejšie zdroje energie a nízke/záporné ceny sa vyskytli len zriedkavo.

d) Po štvrté, finančné výsledky existujúcich zariadení s dlhodobou prevádzkou boli negatívne ovplyvnené vyšším počtom udalostí nedostupnosti, než sa očakávalo, kapitálovými výdavkami a nižšou zachytenou cenou energie. Od roku 2016 bolo v účtovníctve spoločnosti Engie zaznamenaných niekoľko znížení hodnoty v súvislosti s jej jadrovými činnosťami, čo viedlo k významným finančným stratám skupiny Engie (z toho vyplýva záver, že tieto činnosti nemôže znášať súkromný účastník trhu sám a bez vyváženého mechanizmu rozdelenia rizika).

e) Napokon, samotná agentúra AFCN/FANC vo svojom pozičnom dokumente z roku 2021 jasne zdôraznila mnohé rozdiely medzi existujúcimi zariadeniami s dlhodobou prevádzkou a súčasným projektom dlhodobej prevádzky ([115]). S cieľom umožniť opätovné spustenie do 1. novembra 2025, čo je o rok skôr, než sa pôvodne plánovalo, agentúra AFCN/FANC povolila, aby sa potrebné bezpečnostné zlepšenia dokončili v priebehu troch rokov po opätovnom spustení (do 31. decembra 2028), zatiaľ čo v prípade existujúcich zariadení s dlhodobou prevádzkou agentúra AFCN/FANC povolila na vykonanie potrebných prác obdobie piatich rokov po opätovnom spustení.

(291) Spoločnosť Engie uviedla, že všetky tieto faktory viedli spoločnosť Engie a belgický štát k uzavretiu komplexnej dohody, v ktorej sa stanovuje požadované predĺženie životnosti (s výhradou zníženia miery vystavenia spoločnosti Engie riziku) a nakladanie s prevedeným vyhoretým palivom a jadrovým odpadom, a vyjadrila názor, že existujúce zariadenia s dlhodobou prevádzkou nie sú relevantnou referenciou na posúdenie nevyhnutnosti a vhodnosti rôznych opatrení tohto projektu dlhodobej prevádzky.

(292) Hlavné argumenty spoločnosti Engie týkajúce sa pochybností Komisie vyjadrených v rozhodnutí o začatí konania sú podrobnejšie uvedené ďalej.

5.1. Stanovisko spoločnosti Engie ku kvalifikácii štátnej pomoci pre projekt dlhodobej prevádzky ako „jednej intervencie“ a k jej stimulačnému účinku

5.1.1. *Jedna intervencia*

(293) Komisia sa domnieva, že tieto tri zložky opatrenia možno posudzovať ako súčasť jednej intervencie belgického štátu, keďže všetky súvisia s tou istou udalosťou, t. j. s predĺžením životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou.

(294) Spoločnosť Engie uviedla, že nemá námietky voči kvalifikácii opatrenia ako jednej intervencie, pokiaľ zodpovedá kritériám stanoveným v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie ([116]). Spoločnosť Engie predovšetkým súhlasila s názorom Komisie uvedeným v odôvodnení 208 rozhodnutia o začatí konania, že tri zložky opatrenia sú vzájomne závislé a prispievajú spolu k plneniu dohody o predĺžení životnosti, čo umožňuje považovať ich za jeden zásah. Spoločnosť Engie uznala, že má podmienky, pokiaľ ide o jej vystavenie riziku a nakladanie s vyhoretým palivom a jadrovým odpadom, čo viedlo k celkovej a komplexnej dohode, ktorá presahuje rámec jednoduchého zavedenia mechanizmu odmeňovania za predĺženú prevádzku jadrových zariadení. Spoločnosť Engie však bez toho, aby spochybnila túto navrhovanú kvalifikáciu opatrenia ako jedného zásahu, poukázala na to, že niektoré čiastkové opatrenia projektu dlhodobej prevádzky nepredstavujú štátnu pomoc, pretože neposkytujú selektívnu výhodu spoločnosti Electrabel, konkrétne ide o:

a) dohodu o administratívnych službách, na základe ktorej môže spoločnosť Electrabel poskytovať podniku BE-NUC služby back-office (vrátane sekretárskych, účtovníckych a daňových služieb), čo je dohoda podľa trhového štandardu, ktorá sa uzatvára za trhových podmienok;

([115]) AFCN/FANC, *„Position de l'AFCN sur le projet LTO pour Doel 4 et Tihange 3“*, 28. novembra 2021, s. 5, (voľný preklad), k dispozícii na adrese: https://afcn.fgov.be/fr/system/files?file=2021-11-28-afcn-position-lto-final-fr.pdf. *„Situáciu zariadení Doel 4 a Tihange 3 nemožno porovnávať so situáciou zariadení Doel 1 a 2 (v prípade ktorých bolo v roku 2014 rozhodnutie o povolení ich dlhodobej prevádzky prijaté až na poslednú chvíľu). Zariadenia Doel 1 a 2 bolo možné opätovne spustiť relatívne rýchlo v zime 2015, keďže: i) dokumentácia týkajúca sa dlhodobej prevádzky týchto reaktorov bola vypracovaná a schválená už v roku 2012, takže úpravy potrebné na opätovné spustenie (týkajúce sa kvalifikácie zariadení a riadenia starnutia) boli veľmi dobre známe, a ii) článok 30 kráľovského dekrétu PSIN ešte nenadobudol účinnosť, a preto sa úpravy bezpečnostného návrhu mohli rozložiť na rôzne odstávky naplánované v období od roku 2015 do roku 2020. […] Predĺženie bezpečnej prevádzky jadrových reaktorov Doel 4 a Tihange 3 si vyžaduje rozšírený akčný plán, ktorý sa týka najmä prvkov zodpovedných za zaručenie jadrovej bezpečnosti. Tento akčný plán zahŕňa návrh, kontrolu a konštrukciu/výrobu/inštaláciu potenciálne veľkého počtu komponentov. Príprava a realizácia úprav potrebných na splnenie nových bezpečnostných požiadaviek preto potrvá roky.“*

([116]) Spoločnosť Engie tu odkazovala na rozsudok Všeobecného súdu z 15. septembra 1998, BP Chemicals/Komisia, T-11/95: *„Ak sú po sebe nasledujúce zásahy navzájom tak úzko prepojené, najmä pokiaľ ide o ich chronológiu, ich účel a situáciu podniku v čase týchto zásahov, že sú neoddeliteľné, možno ich považovať za ‚jeden zásah‘.“*

b) outsourcing predaja elektriny vyrobenej jednotkami s dlhodobou prevádzkou na základe dohody o službách energetického manažérstva (ďalej len „DSEM“), pričom zákazka bude zadaná na základe konkurenčného, transparentného, nediskriminačného a nepodmieneného postupu obstarávania, čím sa zabezpečí dodržanie trhových podmienok, a

c) odškodnenie zo strany belgického štátu za straty v súvislosti s krytím nákladov v prípade neuzavretia dohody, ktoré nepresahuje záväzky za bežných trhových podmienok pri porovnateľných transakciách, pričom každá strana zodpovedá za náklady vzniknuté v súvislosti s dohodou (prípravou dohody) v prípade neuzavretia dohody z dôvodu na strane jednej zo strán. Spoločnosť Engie zostáva 100 % zodpovedná za tieto náklady, ak je zodpovedná za neuzavretie dohody, a predpokladá sa rozdelenie v prípade, že žiadna strana nie je zodpovedná za neuzavretie dohody.

5.1.2. *Stimulačný účinok*

(295) Spoločnosť Engie zdôraznila, že stimulačný účinok, ktorý Komisia považovala za pravdepodobný vo svojom posúdení v odôvodneniach 229 a 239 rozhodnutia o začatí konania, nie je hypotetický, ale že niet pochýb o tom, že spoločnosť Electrabel by bez projektu dlhodobej prevádzky vrátane troch zložiek nepokračovala v prevádzke jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Spoločnosť Engie v tejto súvislosti uviedla, že:

a) spoločnosť Electrabel už začala vykonávať svoju stratégiu úplne upustiť od činností výroby jadrovej energie a v právnom rámci platnom v tom čase nemala žiadnu možnosť vrátiť sa k tomuto rozhodnutiu (zverejnenému vo verejnom finančnom oznámení spoločnosti Engie ([117]));

b) postoj spoločnosti Engie sa jasne odzrkadlil v stanoviskách a správach agentúry AFCN/FANC o uskutočniteľnosti projektu dlhodobej prevádzky pre zariadenia Doel 4 a Tihange 3 ([118]);

c) v komunikácii spoločnosti Engie v súvislosti s rokovaniami s belgickou vládou o projekte dlhodobej prevádzky bolo jasne uvedené, že bez mechanizmu rozdelenia rizika a riešenia nákladov na vyhoreté palivo a jadrový odpad, ktoré vznikli v dôsledku prevádzky siedmich belgických jadrových elektrární, by spoločnosť Electrabel neuvažovala o predĺžení životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou ([119]). Toto stanovisko bolo jasné od začiatku diskusií o projekte dlhodobej prevádzky, ako sa uvádza v správe agentúry AFCN/FANC a v oznámení generálneho riaditeľa spoločnosti Engie (ako sa poznamenáva v odôvodnení 6 rozhodnutia o začatí konania).

(296) Spoločnosť Engie okrem toho zdôraznila, že motivácia spoločnosti Electrabel pokračovať v prevádzke jednotiek s dlhodobou prevádzkou vyplýva z celého balíka podporných opatrení poskytovaných v rámci projektu dlhodobej prevádzky, ktorý bol na tento účel primerane kalibrovaný. Žiadne z čiastkových opatrení prijatých samostatne by nemohlo poskytnúť dostatočné stimuly. Podobne by odstránenie akéhokoľvek prvku balíka viedlo spoločnosť Engie k odmietnutiu pokračovať v projekte dlhodobej prevádzky. Spoločnosť Engie preto dospela k záveru, že opatrenia uvedené v odôvodnení 235 rozhodnutia o začatí konania by sa nemali považovať za opatrenia, ktoré jednotlivo poskytujú osobitný (alebo ďalší) stimul, ale mali by sa posudzovať ako celok.

([117]) V dôsledku toho spoločnosť Engie v roku 2020 znížila hodnotu svojich jadrových zariadení. Engie, Univerzálny registračný dokument 2020, oddiel 1.4.1, s. 13. K dispozícii na adrese: www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2021-03/ENGIE_URD_2020_0.pdf.

([118]) Pozri napr. stanovisko agentúry AFCN/FANC, *„Position de l'AFCN sur le projet LTO pour Doel 4 et Tihange 3“*, 28. novembra 2021, s. 5, (voľný preklad), k dispozícii na adrese: https://afcn.fgov.be/fr/system/files?file=2021-11-28-afcn-position-lto-final-fr.pdf. *„[P]revádzkovateľ Electrabel v novembri 2020 oznámil, že belgická vláda sa vo svojej vládnej dohode jasne rozhodla pre úplné ukončenie využívania jadrovej energie do roku 2025. Necelých päť rokov pred týmto dátumom sa prevádzkovateľ jadrových elektrární Doel a Tihange rozhodol, že už nie je možné pripraviť sa na prípadné predĺženie prevádzky zariadení Doel 4 a Tihange 3. Spoločnosť Electrabel sa preto rozhodla venovať všetky svoje zdroje na prípravu konečného odstavenia a demontáže všetkých siedmich jadrových reaktorov v lokalitách Doel a Tihange. Prevádzkovateľ preto projekt ‚Príprava na dlhodobú prevádzku G2' v tomto bode zastavil.“*

([119]) Pozri napr. dokument agentúry AFCN/FANC, *„Résumé et analyse des actions nécessaires pour l'activation du plan B - Long Term Operation Doel 4 & Tihange 3“*, 17. januára 2022, s. 9, (voľný preklad), k dispozícii na adrese: https://afcn.fgov.be/fr/system/files?file=20220118-note-afcn-liste-analyse-actions-late-lto-vf.pdf. *„[…] Spoločnosť Electrabel by chcela mať istotu predtým, ako začne podnikať vlastné kroky. Ak chce vláda aktivovať plán B* [dlhodobá prevádzka zariadení Doel 4 a Tihange 3], *bude musieť prednostne rokovať so spoločnosťou Electrabel o podmienkach a istotách, ktoré sú potrebné pred pokračovaním vo vývoji plánu B (úloha 1). Agentúra AFCN opätovne upozorňuje vládu na skutočnosť, že prakticky všetky činnosti v pláne B, ktoré patria do kompetencie AFCN (vytvorenie dokumentácie týkajúcej sa dlhodobej prevádzky), si vyžadujú spoluprácu spoločnosti Electrabel. Podľa spoločnosti Electrabel je akákoľvek diskusia o možnej dlhodobej prevádzke podmienená existenciou jasného, stabilného a koherentného regulačného rámca pre jadrovú bezpečnosť. Agentúra AFCN chápe tento názor, a preto plánuje pokračovať v práci na objasnení regulačného rámca týkajúceho sa jadrovej bezpečnosti v prvom štvrťroku 2022.“*

5.2. Stanovisko spoločnosti Engie k nevyhnutnosti, vhodnosti a primeranosti viacerých čiastkových opatrení zložky 1

5.2.1. *Založenie spoločného podniku*

(297) Spoločnosť Engie sa domnievala, že vytvorenie spoločnej štruktúry, v ktorej má belgický štát 50 % podiel, je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov projektu dlhodobej prevádzky, t. j. včasné opätovné spustenie jednotiek s dlhodobou prevádzkou do novembra 2025. Spoločnosť Engie uviedla, že pred prijatím dohody o projekte dlhodobej prevádzky požadovala mechanizmus rozdelenia rizika v pomere 50/50 s belgickým štátom.

(298) Podľa spoločnosti Engie by zavedenie len mechanizmov odmeňovania nebolo na tento účel vhodné z viacerých dôvodov: i) z dohody o odmeňovaní vyplýva, že zvyškové riziká nesie spoločnosť Engie, ii) bez spoločného podniku by spoločnosť Engie musela dočasne znášať 100 % strát, kým by nedošlo k odškodneniu/kompenzácii, ktorá sa inak stanovuje v dohodách, a iii) spoločnosť Engie bola v procese obmedzovania svojich činností zameraných na výrobu jadrovej energie a nechcela sama investovať požadované kapitálové výdavky vo výške viac ako [2 – 2,5] miliardy EUR do projektu dlhodobej prevádzky a sama znášať všetky potenciálne straty v dôsledku neočakávaných udalostí nedostupnosti a prekročenia nákladov.

(299) Okrem toho spoločnosť Engie tvrdila, že vďaka finančnej účasti belgického štátu na ziskoch a stratách, ktoré prinesú jednotky s dlhodobou prevádzkou (najmä na dividendách), spoločnosť Engie predpokladala, že belgický štát bude ďalej stimulovaný zohľadniť jednotky s dlhodobou prevádzkou vo svojich budúcich politických rozhodnutiach. Spoločnosť Engie preto dospela k záveru, že vytvorenie spoločnej štruktúry uvádza záujmy belgického štátu a spoločnosti Engie do súladu.

(300) Spoločnosť Engie takisto uviedla, že spoločný podnik je vhodný a primeraný, pretože spoločnosť Engie, súkromný prevádzkovateľ, bude schopná vyvážiť akékoľvek riziko čiastočného konania belgického štátu prostredníctvom spoločnej kontroly nad strategickými rozhodnutiami týkajúcimi sa podniku BE-NUC a belgický štát a spoločnosť Engie budú vykonávať svoje práva pri riadení podniku BE-NUC na rovnakom základe.

5.2.2. *Stanovisko spoločnosti Engie k rozdielovej zmluve*

(301) Pokiaľ ide o potrebu rozdielovej zmluvy, spoločnosť Engie uviedla, že vzhľadom na zlyhania trhu súvisiace s jadrovým priemyslom a vysokú volatilitu trhu s elektrinou v nasledujúcich rokoch je projekt dlhodobej prevádzky vystavený veľkému riziku likvidnej medzery, takže rozdielová zmluva je nevyhnutným nástrojom na dosiahnutie cieľa spoločného záujmu. Spoločnosť Engie takisto poukázala na krátke trvanie predĺženia životnosti (10 rokov) v porovnaní s priemernými investíciami v jadrovom sektore, na značné náklady a na skutočnosť, že jednotky s dlhodobou prevádzkou nebudú počas prvých troch rokov prevádzkované na 100 % kapacity, pretože súčasne budú prebiehať práce na predĺžení životnosti zariadení s dlhodobou prevádzkou.

(302) Spoločnosť Engie uviedla, že návrh rozdielovej zmluvy a úprava rizika trhovej ceny sú vhodné a primerané na zachovanie stimulov jednotiek s dlhodobou prevádzkou na efektívne reagovanie na trhové signály. V tejto súvislosti spoločnosť Engie uvádza rovnaké argumenty ako belgický štát týkajúce sa technických, regulačných a ekonomických obmedzení jednotiek s dlhodobou prevádzkou (pozri oddiel 2.1). Spoločnosť Engie tvrdila, že dokonca aj v súčasnosti, bez rozdielovej zmluvy a s jadrovým parkom pozostávajúcim z piatich reaktorov, ktoré umožňujú diverzifikovanejšiu stratégiu, má spoločnosť Engie veľmi obmedzenú flexibilitu pri prispôsobovaní výroby elektriny z jadrovej energie v reakcii na krátkodobé a strednodobé trhové signály. Podľa spoločnosti Engie bola v rámci tohto obmedzeného manévrovacieho priestoru rozdielová zmluva navrhnutá tak, aby plne stimulovala podnik BE-NUC reagovať na cenové signály v rozsahu, v akom je to technicky možné.

a) Po prvé, spoločnosť Engie zdôraznila, že na rozdiel od flexibilných zdrojov výroby elektriny a novších výrobných jednotiek a/alebo iných typov jadrových reaktorov boli jednotky s dlhodobou prevádzkou navrhnuté na výrobu pri základnom zaťažení a majú veľmi obmedzené možnosti modulácie, takže ich racionálnym správaním nie je modulovať vždy, keď sa ceny stanú zápornými alebo sú nižšie ako ich krátkodobé hraničné náklady. Spoločnosť Engie objasnila, že agentúra AFCN/FANC povolila ekonomickú moduláciu výkonu jadrových zariadení v Belgicku až od roku 2015, a to za prísnych technických obmedzení, ako sa vysvetľuje v odôvodneniach 13 až 15 tohto rozhodnutia. Preto vzhľadom na tieto obmedzenia (v kombinácii s rizikom automatického odstavenia pri každej modulácii, rizikom nerovnováhy, ktoré by takéto odstavenie znamenalo, a nedosiahnutím úspory paliva počas modulácie) spoločnosť Engie vysvetlila, že prevádzkovateľ jadrového zariadenia nemôže voľne upravovať výrobu elektriny v zariadeniach v reakcii na záporné ceny a že by sa mali čo najlepšie využiť obmedzené možnosti modulácie.

b) Po druhé, úprava rizika trhovej ceny a zmena trvania palivového cyklu zabezpečujú, že plánované odstávky budú stanovené počas letného obdobia, keď ceny v minulosti boli a podľa očakávaní budú najnižšie. Tým sa zabezpečí, že jednotky s dlhodobou prevádzkou budú dostupné v čase, keď sa očakáva najvyšší dopyt po elektrine (a najvyššie ceny). Spoločnosť Engie takisto dodala, že príprava plánovanej odstávky jadrového zariadenia trvá približne 12 mesiacov, musí byť vopred oznámená trhu a zahŕňa veľký počet zainteresovaných strán. Po jej naplánovaní nemôže prevádzkovateľ jadrového zariadenia zmeniť dátum odstávky bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa siete. Preto to v praxi funguje tak, že zatiaľ čo odstávky možno plánovať s ohľadom na dlhodobé trhové podmienky, plánovanie údržby jadrovej elektrárne nereaguje na krátkodobé trhové signály.

c) Po tretie, spoločnosť Engie uviedla, že úprava rizika trhovej ceny poskytuje podniku BE-NUC dostatočný stimul na maximalizáciu a získanie najvyššej trhovej ceny plánovaním odstávok v čase, keď sa očakáva, že ceny budú najnižšie, a dôrazne nesúhlasí s predbežným názorom Komisie, že účinky úpravy rizika trhovej ceny *„sú v praxi malé“* (ako sa uvádza v odôvodnení 290 rozhodnutia o začatí konania).

(303) Napokon, pokiaľ ide o parametre návrhu rozdielovej zmluvy, spoločnosť Engie uviedla, že cena na dennom trhu je vhodnou trhovou referenčnou cenou.

a) Po prvé, spoločnosť Engie tvrdila, že dlhodobé produkty nemajú žiadny vplyv na dispečerské rozhodnutia jadrovej elektrárne, ktorej krátkodobé hraničné náklady sú vo svojej podstate veľmi nízke. Forwardové ceny elektriny sa na žiadnom európskom trhu nikdy nedostali do záporných hodnôt a v budúcnosti možno takýto prípad považovať za veľmi nepravdepodobný. V dôsledku toho spoločnosť Engie uviedla, že dlhodobé produkty neposkytujú potrebné trhové signály na rozhodovanie o dispečerských rozhodnutiach, ale že bez ohľadu na zvolenú trhovú referenčnú cenu sa dispečing bude vždy riadiť porovnaním medzi krátkodobými hraničnými nákladmi a alternatívnymi nákladmi na jednej strane a cenou na dennom trhu na strane druhej (so zohľadnením možností flexibility elektrárne).

b) Po druhé, spoločnosť Engie uviedla, že používanie forwardových produktov ako trhovej referenčnej ceny by podnik BE-NUC vystavilo významným a nezvládnuteľným rizikám vyplývajúcim z nedostatočnej dostupnosti vhodných dlhodobých produktov na belgickom trhu, keďže:

— Belgický forwardový trh sa vyznačuje nízkou a klesajúcou likviditou. Objemy obchodované na trhu rok vopred sú podstatne nižšie ako očakávaná ročná výroba jednotiek s dlhodobou prevádzkou ([120]). Tento nesúlad poukazuje na nepraktickosť používania dlhodobých trhových produktov ako referenčnej ceny pre rozdielovú zmluvu.

— Nelikvidnosť forwardového trhu z neho robí nielen zlú referenčnú hodnotu pre výpočet vyrovnávacej platby s realizačnou cenou, ale prináša aj významné riziká súvisiace s tvorbou cien, narušeniami trhu a nákladmi na realizáciu. Naopak, cena na dennom trhu ponúka najvyššiu likviditu a transparentnosť pri tvorbe ceny, čím sa predchádza problémom spojeným s netransparentnou likviditou, nákladmi na replikáciu, nákladmi na zaistenie náhrady a maržové požiadavky.

— Belgický forwardový trh nie je dostatočne podrobný na to, aby bol vhodnou trhovou referenčnou cenou ([121]).

([120]) Napríklad sa očakáva, že v roku 2024 sa na trhu s elektrinou rok vopred bude obchodovať len s 9 TWh elektriny, zatiaľ čo sa odhaduje, že jednotky s dlhodobou prevádzkou vyrobia 14 TWh ročne.

([121]) Forwardové produkty sú väčšinou v kalendári, spolu s nasledujúcim štvrťrokom a nasledujúcim mesiacom. Vzhľadom na kolísavý a neistý priebeh výroby jednotiek s dlhodobou prevádzkou v dôsledku plánovaných odstávok (ešte zhoršený počas prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou do roku 2029 a neistotami súvisiacimi s prácou a plánovaním) a neplánovanej nedostupnosti by použitie dlhodobého produktu ako trhovej referenčnej ceny viedlo k značnému objemovému riziku a značným nákladom na zrušenie forwardového zaistenia v prípade nevykonávania výroby, čo by ďalej ohrozilo tvorbu peňažných tokov a finančnú životaschopnosť podniku BE-NUC.

c) Spoločnosť Engie uviedla, že ďalšie riziká vyplývajú zo skutočnosti, že jej park jadrových reaktorov sa od roku 2025 výrazne zmenší, keďže päť zo siedmich jadrových reaktorov bude vyradených z prevádzky. V dôsledku tohto zníženia počtu reaktorov sa zvýši riziko nedostupnosti, pretože prípadné výpadky alebo prevádzkové problémy jednotiek s dlhodobou prevádzkou nebude možné kompenzovať inými zariadeniami. Štruktúra výroby podniku BE-NUC sa preto stane neistejšou, čím sa zvýši riziko nedodania elektriny podľa dlhodobých zmlúv. V takýchto scenároch by podnik BE-NUC bol nútený odkupovať elektrinu za potenciálne vyššie ceny, čo by okrem straty príjmov zo zníženej výroby viedlo k značným finančným stratám. Tieto straty by sa ešte zvýšili v dôsledku nelikvidnosti dlhodobých trhov, na ktorých by sa v dôsledku veľkých rozpätí medzi nákupnou a predajnou cenou a obmedzených objemov obchodovania mohli ešte viac zvýšiť náklady na plnenie zmluvných záväzkov ([122]).

5.2.3. *Stanovisko spoločnosti Engie k MPPNKP a pôžičke na pokrytie nákladov v období odstávky*

(304) Spoločnosť Engie zdôraznila, že potreba MPPNKP a pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky súvisí predovšetkým s osobitným kontextom projektu dlhodobej prevádzky, ktorý je dôsledkom: i) neskorého rozhodnutia o predĺžení životnosti zariadení Doel 4 a Tihange 3 a obmedzeného času na prípravu a realizáciu potrebných prác v súvislosti s dlhodobou prevádzkou, ii) starnúcich zariadení a zvýšeného systémového rizika, keďže existujú dve zariadenia s rovnakou technológiou, iii) súčasného opätovného spustenia a prevádzky jednotiek s dlhodobou prevádzkou počas prvých troch rokov a iv) vyrovnaných nákladov na elektrinu v prípade predĺženia životnosti jadrových zariadení, ktoré sú viac zaťažené prevádzkou a údržbou ako jadrové aktíva na zelenej lúke.

(305) Spoločnosť Engie ďalej uviedla, že MPPNKP aj pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky sú absolútne nevyhnutné, pretože: i) platby, ktoré má belgický štát zaplatiť v rámci dohody o odmeňovaní, nepokrývajú dôležité udalosti nedostupnosti spôsobené technickými problémami alebo vyplývajúce z medzinárodných regulačných nepredvídaných udalostí alebo jadrových havárií; ii) na rozdiel od tvrdenia v odôvodnení 269 písm. b) rozhodnutia o začatí konania takéto neočakávané udalosti nepredstavujú „extrémne, málo pravdepodobné“ scenáre, ale je pravdepodobné, že sa vyskytnú v nasledujúcich desiatich rokoch a iii) kryté sú len udalosti nad určitou hranicou.

a) Dohoda o odmeňovaní umožňuje úpravu realizačnej ceny rozdielovej zmluvy v prospech podniku BE-NUC prostredníctvom špecifických udalostí otvárajúcich možnosť opätovného prepočítania, ktoré sú však spojené s obmedzeniami a výnimkami. Dohoda o odmeňovaní by sa napríklad nevzťahovala na odstavenie jednej alebo obidvoch jednotiek s dlhodobou prevádzkou z dôvodu bezpečnostných opatrení po mimoriadnej udalosti alebo keby si to vyžadovali zmeny medzinárodných predpisov. Okrem toho by sa dohoda o odmeňovaní nevzťahovala na udalosti nedostupnosti spôsobené určitými technickými problémami, ako sú napríklad tieto: odstávky z bezpečnostných dôvodov po bežných regulačných kontrolách, ktoré sú súčasťou očakávaných operácií; povinné modernizácie vyžadované na základe existujúcich alebo všeobecne prijatých medzinárodných predpisov, ako sú tie, ktoré vyplývajú zo smernice Rady 2014/87/Euratom po udalosti vo Fukušime ([123]); preventívne odstávky v dôsledku medzinárodných incidentov, ktoré sú predvídateľnými regulačnými reakciami; prísnejšie environmentálne predpisy regionálnych orgánov, ktoré sa často týkajú viacerých odvetví; narušenia dodávateľského reťazca, ktoré bránia potrebnej údržbe alebo opravám, a nepredvídané zhoršenie stavu kritického vybavenia).

b) Pravdepodobnosť vzniku takýchto technických/regulačných/havarijných udalostí nie je taká nízka, ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania, a mohla by mať vplyv na náklady na prevádzku jednotiek s dlhodobou prevádzkou, ako aj na ich dostupnosť. Spoločnosť Engie v tejto súvislosti uviedla:

— Napriek prísnosti súčasných predpisov v oblasti jadrovej bezpečnosti nemožno vylúčiť haváriu, aká sa stala v Černobyle alebo vo Fukušime.

— Zahrnutie MPPNKP do dohody vychádzalo zo skúseností a z histórie prevádzky belgického jadrového parku spoločnosťou Electrabel: v období rokov 2012 – 2022 sa vyskytlo 11 významných neočakávaných udalostí nedostupnosti z technických dôvodov, ktoré postihli sedem belgických jadrových zariadení.

— Možno uviesť aj niekoľko nedávnych príkladov predĺženej nedostupnosti iných jadrových zariadení na svete (napr. Ringhals 4 vo Švédsku v roku 2022, Civaux 1 vo Francúzsku v roku 2021, Taishan 1 v Číne v roku 2021).

([122]) Spoločnosť Engie čelila takejto situácii v roku 2018, keď bolo nedostupných niekoľko zariadení súčasne, takže spoločnosť mala v priemere v prevádzke len 52 % svojej menovitej kapacity. Spoločnosť Engie musela odkúpiť svoje forwardové zaistenia v situácii, keď sa ceny v Belgicku výrazne zvýšili a prepojovacie kapacity boli nasýtené, a ukončila rok so stratou EBITDA vo výške [0 – 0,5] miliardy EUR za svoje jadrové činnosti (v porovnaní so ziskom [0 – 0,5] miliárd EUR v predchádzajúcom roku).

([123]) Smernica Rady 2014/87/Euratom z 8. júla 2014, ktorou sa mení smernica 2009/71/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení (Ú. v. EÚ L 219, 25.7.2014, s. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/87/oj).

c) Všetky udalosti, ktoré majú za následok náklady pod prahovou hodnotou 5 miliónov EUR, sa nepovažujú za udalosti otvárajúce možnosť opätovného prepočítania, a preto ich protistrana dohody o odmeňovaní nekompenzuje.

(306) Spoločnosť Engie uviedla, že MPPNKP nie sú neobmedzeným grantom (v rozpore s tým, čo Komisia naznačila vo svojom rozhodnutí o začatí konania) vzhľadom na práva protistrany dohody o odmeňovaní ukončiť zmluvu, ako sú stanovené v dohode o odmeňovaní, ktoré by umožnili obmedziť jej vystavenie.

(307) Spoločnosť Engie uviedla, že zásada predĺženia pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky na pokrytie časti nákladov po dátume opätovného spustenia bola belgickým štátom zaručená v dôsledku posunutia dátumu opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou (z roku 2026 na rok 2025) na jej žiadosť, čo znamená, že práce v súvislosti s dlhodobou prevádzkou sa musia vykonať počas prevádzky zariadení, čo bude viesť k dosiahnutiu nižších príjmov počas prvých troch rokov prevádzky. Riadila sa kľúčovou zásadou dohodnutou medzi spoločnosťou Engie a belgickým štátom, že akcionári znášajú všetky náklady vyplývajúce z predĺženia životnosti zariadení s dlhodobou prevádzkou, zatiaľ čo podnik BE-NUC financuje náklady na prevádzku a údržbu zo svojich vlastných príjmov.

(308) Pokiaľ ide o primeranosť finančných mechanizmov poskytnutých v rámci projektu dlhodobej prevádzky, spoločnosť Engie tvrdila, že tieto mechanizmy nechránia podnik BE-NUC pred žiadnym prevádzkovým rizikom, ako naznačila Komisia v rozhodnutí o začatí konania. Podnik BE-NUC je okrem iného čiastočne vystavený riziku spojeného s dostupnosti počas predĺženia životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou, ako aj prekročeniu prevádzkových nákladov po lehote na vyrovnanie, čo môže zabrániť tvorbe hotovosti a negatívne ovplyvniť mieru návratnosti podniku BE-NUC. Tieto náklady sa okrem iného týkajú zvýšenia osobných nákladov (programy udržania zamestnancov a dodatočné náklady na zamestnávanie nových pracovníkov/odbornú prípravu v súvislosti s pokračovaním prevádzky), nákladov na prevádzku a údržbu [zvýšenie cien materiálu, nedostatok základných náhradných dielov a súčastí v dodávateľskom reťazci, požiadavky agentúry ANFC/FANC (všetky zmeny projektu podliehajú pred schválením rozsiahlemu preskúmaniu a spochybneniu zo strany agentúry AFCN/FANC), neplánované veľké poruchy zariadení pred opätovným spustením atď.] a nákladov na palivo (zmluvy sú čiastočne viazané na vývoj trhu).

(309) Okrem toho spoločnosť Engie tvrdila, že spoločnosť Electrabel ako prevádzkovateľ jednotiek s dlhodobou prevádzkou má silnú motiváciu maximalizovať dostupnosť jednotiek s dlhodobou prevádzkou za bežných prevádzkových podmienok, aby sa vyhla plateniu náhrady škody, ak dostupnosť klesne pod [90 – 100] % v ktoromkoľvek zmluvnom roku.

(310) Spoločnosť Engie predložila simuláciu, ktorá ukazuje vplyv udalostí, ktoré by neboli kryté MPPNKP, na ziskovosť projektu dlhodobej prevádzky: i) udalosti zníženej dostupnosti počas fázy prevádzky ako ilustratívny účel (zvýšená miera nútených odstávok) a ii) zvýšenie niektorých prevádzkových nákladov po lehote na vyrovnanie v dôsledku nepredvídaných nákladov, ako aj kombinácia oboch udalostí. Z tabuľky 16 vyplýva, že tieto udalosti by mohli mať významný negatívny účinok na IRR podniku BE-NUC.

Tabuľka 16

Vplyv udalostí, ktoré by neboli kryté MPPNKP, na ziskovosť projektu dlhodobej prevádzky (100 %)

	Základný scenár (bez zníženej dostupnosti)	Miera nútených odstávok +5 %	Miera nútených odstávok +10 %
Základný scenár (bez prekročenia prevádzkových nákladov)		IRR = [5 – 10] % čistá súčasná hodnota = mínus [100 – 300] miliónov EUR	IRR = [0 – 5] % čistá súčasná hodnota = mínus [200 – 400] miliónov EUR
prevádzkové náklady +5 %	IRR = [5 – 10] % čistá súčasná hodnota = mínus [0 – 200] miliónov EUR	IRR = [5 – 10] % čistá súčasná hodnota = mínus [100 – 300] miliónov EUR	IRR = [0 – 5] % čistá súčasná hodnota = mínus [200 – 400] miliónov EUR
prevádzkové náklady +10 %	IRR = [5 – 10] % čistá súčasná hodnota = mínus [0 – 200] miliónov EUR	IRR = [0 – 5] % čistá súčasná hodnota = mínus [100 – 300] miliónov EUR	IRR = [0 – 5] % čistá súčasná hodnota = mínus [200 – 400] miliónov EUR

Zdroj: Odpoveď spoločnosti Engie na rozhodnutie o začatí konania

(311) Spoločnosť Engie takisto tvrdila, že úroková sadzba pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky je primeraná a vhodná, čo preukázala nezávislá analýza ([124]). Spoločnosť Engie dodala, že pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky sa majú splatiť v prípade, že podnik BE-NUC vygeneruje dostatok hotovosti, plus úroky na konci obdobia dlhodobej prevádzky.

5.2.4. *Stanovisko spoločnosti Engie k podmienkam NPPK a akcionárskych pôžičiek*

(312) Spoločnosť Engie objasnila, že úroková sadzba akcionárskych pôžičiek a NPPK bude nezávislá sadzba určená predstavenstvom podniku BE-NUC na základe prevládajúcich trhových sadzieb a akéhokoľvek porovnateľného dlhového financovania tretích strán, ktoré môže byť v danom čase k dispozícii.

(313) Spoločnosť Engie takisto spresnila, že vypracovala základné podmienky, v ktorých je opísaná metodika stanovenia úrokových sadzieb. Spoločnosť Engie vysvetlila, že táto metodika je v súlade s politikou spoločnosti Engie v oblasti transferového oceňovania pôžičiek a je v súlade so zásadou OECD v oblasti BEPS, ktorou sa zabezpečuje, aby úroková sadzba bola stanovená na úrovni nezávislých trhových cien (pozri odôvodnenie 63).

(314) Spoločnosť Engie preto dospela k záveru, že úroková sadzba NPPK aj akcionárskych pôžičiek je primeraná.

5.2.5. *Stanovisko spoločnosti Engie k DSEM*

(315) Po prvé, spoločnosť Engie zdôraznila, že subjekt skupiny Engie (ďalej len „GEMS“), ktorý by mohol byť vybraný ako partner v rámci DSEM, na základe postupu obstarávania alebo ako dočasné náhradné riešenie, bude úplne nezávislý od obchodného útvaru Nuclear. Spoločnosť Engie spresnila, že od januára 2024 boli zavedené príslušné postupy obstarávania na jednej strane a firewally v rámci skupiny Engie na strane druhej, aby sa zabránilo akejkoľvek účasti spoločnosti Electrabel na výbere partnera v rámci DSEM.

(316) Po druhé, spoločnosť Engie uviedla, že nehrozí žiadne riziko uzavretia trhu vyplývajúce z možného výberu subjektu GEMS vo verejnej súťaži týkajúcej sa DSEM. Spoločnosť Engie tvrdila, že subjekt GEMS bude konať ako strana na základe presného mandátu, v rámci ktorého sa špecifikuje stratégia predkladania ponúk a odchýlok (od ktorej sa nemôže odchýliť), odmeňovaná prostredníctvom poplatku, a elektrinu bude až do jej predaja vlastniť podnik BE-NUC. Keďže by teda zodpovedajúce predaje z podniku BE-NUC nebolo možné pripísať subjektu GEMS/skupine Engie, v prípade, že by bol subjekt GEMS vymenovaný za partnera v rámci DSEM, nemohlo by dôjsť k posilneniu pozície spoločnosti Electrabel na belgickom trhu.

(317) Po tretie, postup obstarávania na výber partnera v rámci DSEM spĺňa požiadavky týkajúce sa konkurenčnej, transparentnej, nediskriminačnej a nepodmienenej povahy stanovené v praxi Komisie. Bol zverejnený na úrovni EÚ a budú v ňom špecifikované kvalifikačné kritériá (najmä pokiaľ ide o finančnú silu a prevádzkové skúsenosti uchádzača). Ak by teda subjekt GEMS bol vybraný na základe postupu obstarávania, toto vymenovanie subjektu GEMS za partnera v rámci DSEM možno považovať za primerané. Spoločnosť Engie takisto tvrdila, že v prípade neúspešného postupu obstarávania a vymenovania subjektu GEMS za partnera v rámci DSEM ako náhradného riešenia by bolo kritérium primeranosti napriek tomu splnené: subjekt GEMS bude odmeňovaný za trhových podmienok, za cenu, ktorú v prípade nedosiahnutia dohody medzi stranami určí nezávislý expert tak, aby táto odmena neprekročila rámec toho, čo je nevyhnutne potrebné na dosiahnutie účelu DSEM. Okrem toho spoločnosť Engie vysvetlila, že toto náhradné riešenie bude len dočasné a belgický štát okamžite obnoví organizáciu novej konkurenčnej verejnej súťaže.

([124]) Memorandum spoločnosti Compass Lexecon z 22. augusta 2024 „*Supplementary note on MOCP and SDC Loan*“ (Doplňujúca poznámka k minimálnej platbe za prevádzkové náklady a kapitálovej platbe a k pôžičke na pokrytie nákladov v období odstávky), bod 1.12.

5.3. Stanovisko spoločnosti Engie k dohode o odpade

(318) Spoločnosť Engie uviedla, že súhrnná suma stropu platieb za jadrový odpad je dostatočná na pokrytie akýchkoľvek dodatočných rizík, ktoré by neboli zohľadnené pri výpočte základnej sumy. Spoločnosť Engie ďalej poznamenáva, že strop platieb za jadrový odpad je nastavený tak, aby sa na štát prenieslo podstatne menej rizík, než tomu bolo v prípade nemeckého precedensu, ktorý potvrdila Komisia. Spoločnosť Engie argumentovala najmä takto:

a) Odpad nebude po zaplatení stropu platieb za jadrový odpad automaticky prevedený na Hederu. Prevedený bude len odpad, ktorý spĺňa veľmi prísne zmluvné kritériá prevodu, inak zaň bude naďalej niesť zodpovednosť spoločnosť Electrabel. Zmluvné kritériá prevodu schválili experti a sú založené na súčasných najlepších postupoch. Okrem toho ak bude spoločnosť Electrabel potrebovať previesť ďalšie objemy, bude musieť subjektu Hedera zaplatiť dodatočnú sumu („poplatky za úpravu objemu“).

b) V nemeckom prípade pretrvávali neistoty týkajúce sa umiestnenia skládok odpadu, zatiaľ čo v tomto prípade je už konečné úložisko odpadu kategórie A známe, čo výrazne znižuje neistoty.

c) Na rozdiel od nemeckého prípadu základná suma projektu dlhodobej prevádzky už zahŕňa vysokú úroveň rezerv na nepredvídané udalosti.

d) V nemeckom prípade sa použila nominálna diskontná sadzba vo výške 4,58 % (stanovená vo vzťahu k sadzbám EIOPA). Vzhľadom na výrazne (+56 bázických bodov) zvýšenú sadzbu EIOPA sa oveľa nižšia (-158 bázických bodov) diskontná sadzba vo výške 3 % (nominálne) použitá v projekte dlhodobej prevádzky javí ako úplne konzistentná so súčasnou úrovňou úrokových sadzieb. Okrem toho reálna sadzba vo výške 1 % použitá v projekte dlhodobej prevádzky je v porovnaní s inými európskymi krajinami konzervatívna.

e) Subjekt Hedera bude schopný generovať investičnú návratnosť, ktorá bude dostatočná na pokrytie jeho platobných záväzkov. Štúdia o riadení aktív a pasív, ktorú vykonala […] pre revíziu CPN z roku 2022, tento názor podporuje.

(319) Spoločnosť Engie preto dospela k záveru, že suma zaplatená spoločnosťou Electrabel v rámci dohody o odpade dostatočne pokryje neistoty, ktoré prevzala belgická vláda, a preto bude primeraná.

(320) Pokiaľ ide o záväzky spojené s vyraďovaním z prevádzky, spoločnosť Engie uviedla, že Electrabel ako prevádzkovateľ siedmich belgických jadrových zariadení bude naďalej niesť zodpovednosť za svoje záväzky spojené s vyraďovaním z prevádzky. Spoločnosť Engie však potvrdila, že Belgicko pokryje (zvýšené) náklady na vyradenie z prevádzky priamo vyplývajúce z projektu dlhodobej prevádzky prostredníctvom jednorazovej (úplnej a záverečnej) paušálnej platby spoločnosti Electrabel.

(321) Spoločnosť Engie sa odvolávala na odporúčanie komisie CPN/CNV týkajúce sa záväzkov spojených s vyraďovaním zariadení s dlhodobou prevádzkou z prevádzky a s ich demontážou, v ktorom dospela k záveru, že vplyv projektu dlhodobej prevádzky na náklady na vyraďovanie z prevádzky (jednotkové náklady) predstavuje zvýšenie nákladov na vyraďovanie z prevádzky (dyssynergie) o [100 – 500] miliónov EUR (hodnoty v roku 2021), resp. o [100 – 500] miliónov EUR (hodnoty v roku 2023). Spoločnosť Engie preto dospela k záveru, že suma na prevod dodatočných záväzkov spojených s vyraďovaním z prevádzky vyplývajúcich z projektu dlhodobej prevádzky, ako ju stanovila komisia CPN/CNV, je primeraná.

6. PRIPOMIENKY TRETÍCH STRÁN

(322) Okrem pripomienok spoločnosti Engie dostala Komisia počas verejnej konzultácie o rozhodnutí o začatí konania, ktorá trvala do 9. septembra 2024, pripomienky od siedmich tretích strán.

(323) Pripomienky zaslali členské štáty, podniky, združenia a mimovládne organizácie. Pripomienky tretích strán budú takisto riešené v príslušných častiach posúdenia bez osobitnej zmienky o konkrétnej pripomienke.

(324) Ďalej v texte sa uvádza opis pripomienok a zistení tretích strán, ktoré sú relevantné pre posúdenie štátnej pomoci a zoskupené podľa tém.

6.1. Pripomienky k existencii pomoci

(325) K existencii pomoci neboli doručené žiadne pripomienky.

6.2. **Pripomienky k zlučiteľnosti pomoci**

6.2.1. *Pripomienky týkajúce sa vhodnosti a potreby opatrenia*

(326) Väčšina tretích strán uviedla, že súhlasia s obavami Komisie vyjadrenými v rozhodnutí o začatí konania v súvislosti s vhodnosťou a potrebou opatrenia.

6.2.1.1. Všeobecné zistenia

(327) Jedna tretia strana nesúhlasila s Komisiou, pokiaľ ide o existenciu a relevantnosť zlyhaní trhu, ktoré uviedol belgický štát, a tvrdila, že jadrová technológia jednoducho nie je nákladovo efektívna a nemala by sa podporovať prostredníctvom štátneho financovania. Táto strana pripomenula, že podľa pravidiel EÚ o štátnej pomoci je prevádzková pomoc vo všeobecnosti povolená len za výnimočných okolností a mala by sa obmedzovať na technológie, ktoré ešte nie sú predajné alebo ešte nie sú úplne vyvinuté, za predpokladu, že sú splnené osobitné podmienky. Táto tretia strana nesúhlasila s tým, že je vhodné a potrebné podporovať jadrovú energiu, ktorú považovala za vyspelú a nerentabilnú technológiu.

(328) Tri zo siedmich tretích strán uviedli, že jadrová energia nie je vhodnou technológiou na riešenie otázok bezpečnosti dodávok, pretože jadrové elektrárne sú málo flexibilné a musia vyrábať nepretržite, keďže veľa modulácie nie je žiaduce.

6.2.1.2. Vhodnosť návrhu rozdielovej zmluvy

(329) Päť zo siedmich respondentov sa stotožnilo s obavami Komisie týkajúcimi sa vhodnosti návrhu rozdielovej zmluvy. Najdôležitejšie obavy sa týkali: i) súladu s právnymi predpismi EÚ, ii) stanovenia realizačnej ceny, ak sa neuskutoční súťažný postup obstarávania (ako napríklad v prípade veterných parkov na mori), iii) obmedzených stimulov na prispôsobenie výroby trhovým podmienkam, keďže (v pôvodnom návrhu rozdielovej zmluvy) sa prahová hodnota na zníženie výroby stanovuje až po šiestich hodinách záporných cien na trhoch s elektrinou, iv) výberu referenčnej ceny.

(330) Jedna tretia strana však uznala, že prevádzkovatelia jadrových zariadení majú vzhľadom na obmedzené možnosti modulácie jadrových elektrární ťažkosti reagovať na trhové signály. Okrem toho jedna tretia strana uviedla, že pokiaľ ide o návrh rozdielovej zmluvy, nemalo by existovať univerzálne riešenie a členské štáty by mali mať možnosť flexibilne upraviť návrh rozdielovej zmluvy na základe konkrétnych okolností. Napríklad zásady návrhu rozdielovej zmluvy by sa mali uplatňovať inak na jadrové technológie v porovnaní s variabilnými obnoviteľnými zdrojmi energie a malo by sa uznať, že jadrové elektrárne slúžia ako kapacita pre základný odber.

(331) Komisia konštatuje, že žiadna z tretích strán nemala v čase rozhodnutia o začatí konania konkrétne pripomienky k tomu, ako zlepšiť návrh rozdielovej zmluvy, ktorý predložil belgický štát.

6.2.2. *Pripomienky týkajúce sa primeranosti opatrenia*

(332) Šiesti zo siedmich respondentov súhlasili s obavami Komisie vyjadrenými v rozhodnutí o začatí konania týkajúcimi sa primeranosti opatrenia.

6.2.2.1. Pripomienky k balíku finančných opatrení

(333) Päť zo siedmich respondentov sa vo všeobecnosti domnievalo, že balík opatrení finančného odmeňovania (vrátane rozdielovej zmluvy, MPPNKP, niekoľkých pôžičiek) by nebol primeraný. Tieto tretie strany súhlasili s predbežným posúdením Komisie v rozhodnutí o začatí konania, že balík opatrení finančného odmeňovania by umožnil úplné zníženie rizika spoločnosti Engie.

(334) Jedna strana uviedla, že belgická vláda má v tejto dohode najnevýhodnejšiu pozíciu, pretože sa nahromadili finančné záväzky, ktoré majú stimulovať spoločnosť Engie k účasti na dohode, keďže riziká nakoniec znášajú belgickí daňoví poplatníci.

(335) Jedna strana, rovnako ako Komisia, porovnala dohodu s predchádzajúcim predĺžením životnosti zariadení Doel 1, Doel 2 a Tihange 1 v roku 2015 a pripomenula, že toto predĺženie životnosti bolo dosiahnuté bez štátnej pomoci.

(336) Pokiaľ ide o odmeňovanie a výpočet vnútornej miery návratnosti (IRR), jedna tretia strana konštatovala, že hoci táto úroveň návratnosti môže byť typická pre jadrový priemysel, súčasná úroveň IRR by ignorovala mnohé prvky zníženia rizika zahrnuté v navrhovanej dohode. Hoci neboli poskytnuté žiadne konkrétne údaje o tom, čo by znamenala primeraná IRR, úprava smerom nadol by sa považovala za nevyhnutnú.

(337) Komisia pozoruje všeobecnú zhodu medzi tretími stranami, pokiaľ ide o potrebu dôkladne preskúmať balík opatrení finančného odmeňovania.

6.2.2.2. Pripomienky k dohode o odpade

(338) Jedna tretia strana vo všeobecnej poznámke pripomenula, že pri prevádzke jadrových elektrární vznikajú mimoriadne odolné a nebezpečné látky, ktoré sa prirodzene nevyskytujú nikde na svete. Táto strana tvrdila, že celkové náklady na výrobu elektriny musia zahŕňať dôveryhodný plán nakladania s týmito látkami po ich použití na výrobu energie.

(339) Pokiaľ ide o nakladanie s jadrovým odpadom, tá istá strana argumentovala, že hlbinné geologické úložiská nemôžu predstavovať neobmedzené bezpečné skladovanie, pretože geologické útvary, ktoré boli dlhé obdobia v histórii Zeme stabilné, sa môžu stať z dlhodobého hľadiska nestabilnými v dôsledku klimatických zmien alebo samotného žiarenia. Preto sa v súlade so zásadou predbežnej opatrnosti odporúča skladovanie nad zemou alebo na ľahko prístupných miestach a opätovné balenie každých 50 až 100 rokov.

(340) Pokiaľ ide o ekonomické aspekty dohody o odpade, viaceré tretie strany sa domnievali, že dohoda je pre spoločnosť Engie príliš výhodná, keďže náklady na nakladanie s jadrovým odpadom by boli podhodnotené.

(341) Komisia konštatuje, že väčšina tretích strán neposkytla konkrétne informácie o tom, ktorá časť dohody o odpade je problematická, ktoré parametre by bolo potrebné zmeniť a aká by bola rozumná a primeraná hodnota pre dohodu o odpade. Iba jedna strana tvrdila, že Belgicko by malo zvážiť aj náklady na určenie miesta na uloženie jadrového odpadu, ale neuviedla ani ďalšie podrobnosti.

6.2.3. *Pripomienky prijaté k možným neprimeraným narušeniam hospodárskej súťaže a obchodu medzi členskými štátmi*

6.2.3.1. Vplyv na obnoviteľné zdroje energie a dekarbonizáciu

(342) Šesť zo siedmich tretích strán tvrdí, že podpora jadrovej energie nie je šetrná ku klíme napriek tomu, že prispieva k zníženiu emisií CO_2. Tieto tretie strany poukázali na to, že podpora jadrovej energie spomaľuje rozvoj obnoviteľných zdrojov energie a nepomáha pri dosahovaní cieľov v oblasti klímy. V tejto súvislosti boli predložené najmä tieto argumenty:

a) Jedna tretia strana vyjadrila obavy, že v dôsledku výšky a formy subvencií z verejných zdrojov pre jadrové elektrárne v lokalitách Doel a Tihange by sa mohli znížiť stimuly na rozširovanie obnoviteľných zdrojov energie, a tým oddialiť dekarbonizácia európskeho energetického systému a elektrifikácia hospodárstva. Ďalšia tretia strana poukázala na to, že keďže výroba slnečnej a veternej energie sa bude musieť prispôsobiť nepružnej výrobe jadrovej energie, ich výroba bude znevýhodnená. A to najmä preto, že obnoviteľné zdroje energie sú vystavené hospodárskej súťaži, zatiaľ čo členské štáty preberajú riziká prevádzkovateľov jadrových zariadení.

b) Niektoré tretie strany tvrdili, že jadrová energia nemôže predstavovať legitímnu stratégiu dekarbonizácie ekonomík EÚ, pretože jadrová energia nie je nákladovo konkurencieschopná, viaže príliš veľa obmedzených zdrojov (nielen finančných, ale aj ľudských a materiálnych) a systematicky sa v nej vyskytujú oneskorenia.

c) Jedna tretia strana uviedla, že aj keď jadrová technológia môže v porovnaní s inými technológiami prispieť k dekarbonizácii viac, celková environmentálna bilancia je negatívna (napr. v dôsledku uloženia jadrového odpadu).

d) Jedna tretia strana poznamenala, že štátna pomoc poskytnutá spoločnosti Engie by mohla poškodiť množstvo menších účastníkov budúceho decentralizovaného energetického systému. Táto strana naliehavo vyzvala Komisiu, aby pred tým, ako sa zaviaže poskytnúť v rámci štátnej pomoci pre jadrové elektrárne veľké sumy, zvážila investičné prostredie pre solárne a veterné zariadenia v Belgicku, t. j. iné, nákladovo efektívnejšie technológie, ktoré si nemusia vyžadovať štátnu pomoc. Táto strana takisto vyzvala na posúdenie budúcej potreby elektriny pri základnom odbere.

(343) Jedna tretia strana naopak nesúhlasila s uvedenými argumentmi a uviedla, že jadrová energia zohráva dôležitú úlohu pri dosahovaní cieľov EÚ v oblasti klímy a bezpečnosti dodávok. Táto strana vyzvala Komisiu, aby zohľadnila zložitosť investícií do jadrovej energie a poskytla členským štátom určitý stupeň voľnosti pri výbere súboru primeraných opatrení pomoci na podporu investícií do jadrovej energie.

6.2.3.2. Chýbajúci postup obstarávania a predaj elektriny z jadrovej energie

(344) Jedna tretia strana vyjadrila poľutovanie nad tým, že navrhovaná zmluva medzi belgickým štátom, spoločnosťou Engie a spoločnosťou Electrabel o predĺžení životnosti zariadení Doel 4 a Tihange 3 bola dohodnutá bez zorganizovania postupu obstarávania. Podľa tohto respondenta by sa kombináciou portfólia veľkých obnoviteľných zdrojov energie a uskladňovaním energie s využitím batérií mohol zabezpečiť podobný profil výroby elektriny, aký má jadrová energia.

(345) Pokiaľ ide o predaj jadrovej energie v rámci súčasnej dohody, ďalší respondent uviedol, že služby energetického manažérstva by mala poskytovať nezávislá strana v prípade, že v postupe obstarávania nebude možné uzavrieť zmluvu s úspešným uchádzačom.

6.2.4. *Ďalšie pripomienky tretích strán*

(346) Jedna tretia strana tvrdila, že využívanie jadrovej energie na výrobu elektriny je v rozpore so zásadou „znečisťovateľ platí“ a zásadou predbežnej opatrnosti stanovenými v článku 191 ZFEÚ.

(347) Niekoľko tretích strán vyjadrilo obavy týkajúce sa bezpečnostných otázok súvisiacich s prevádzkou jadrovej technológie.

a) Jedna strana sa domnievala, že nemožno vylúčiť závažné havárie v jadrových elektrárňach, ktoré by mali dôsledky aj pre iné členské štáty.

b) Všeobecnejšie sa tá istá strana domnievala, že nebezpečenstvo jadrových elektrární v ozbrojených konfliktoch sa nedávno stalo zjavným, keďže civilná jadrová infraštruktúra v zásade nie je určená na boj proti priamym a nepriamym účinkom vojnových udalostí. Jadrové elektrárne sa tak môžu stať potenciálnym cieľom, ktorého zničenie by mohlo spôsobiť rádioaktívnu kontamináciu, čo predstavuje nielen obrovské bezpečnostné riziko, ale môže takisto destabilizovať dodávky energie do krajiny.

c) Ďalšia strana tvrdila, že každé predĺženie životnosti jadrovej elektrárne napriek akejkoľvek modernizácii a zlepšeniu bezpečnosti prináša zvýšené riziko negatívnych vplyvov súvisiacich s kvalitou a spoľahlivosťou komponentov takýchto jadrových reaktorov, ktoré sa časom znižujú. Podľa tejto strany starnutie vedie k tendencii k poruchám vysoko znečistených komponentov reaktora a k nárastu prípadov narušenia prevádzky.

d) Jedna strana pripomenula, že dostupnosť uránu a tória je naďalej obmedzená a že závislosť členských štátov EÚ od dovozu uránových rúd sa blíži k úrovni 100 %. Táto strana odmieta myšlienku „palivového cyklu“ a tvrdí, že opätovné spracovanie vyhoretého paliva sa nemôže opakovať tak často, ako je to možné, a uvádza, že opätovné spracovanie predstavuje významné bezpečnostné, zdravotné a environmentálne riziká a riziká šírenia jadrových zbraní.

(348) Jedna tretia strana uviedla, že má obavy v súvislosti s vykonaním posúdenia vplyvov na životné prostredie. Predovšetkým uviedla, že kľúčové otázky týkajúce sa nevyhnutného zvýšenia bezpečnosti a riadenia starnutia by v rámci verejnej konzultácie neboli zohľadnené. Strana uviedla, že v tejto veci predložila rozšírené stanovisko, ktoré nebolo zohľadnené.

(349) Nakoniec jedna tretia strana pripomenula, že hoci jedným z argumentov Belgicka na realizáciu projektu dlhodobej prevádzky je zníženie jeho závislosti od Ruska v oblasti zemného plynu, európsky jadrový priemysel je naďalej značne závislý od Ruska v oblasti jadrového paliva, keďže Rusko zohráva kľúčovú úlohu pri výrobe aj prepracovaní uránu. Podľa tohto respondenta by bolo jednoduchšie nájsť alternatívne zdroje zemného plynu, než zbaviť Rusko jeho súčasnej úlohy v európskom jadrovom priemysle.

7. REAKCIA BELGICKA NA REAKCIU TRETÍCH STRÁN

(350) Dňa 30. októbra 2024 belgické orgány zaslali svoju odpoveď na pripomienky tretích strán.

(351) Belgický štát vo všeobecnosti privítal vyjadrené názory, ale domnieval sa, že niektoré vznesené pripomienky boli čisto politickej povahy, nejasné alebo založené na nesprávnom chápaní projektu dlhodobej prevádzky.

(352) Okrem toho Belgicko vysvetlilo, že väčšine vznesených otázok sa venovalo už v predchádzajúcich odpovediach a vo svojej odpovedi na rozhodnutie o začatí konania. Hlavné argumenty poskytnuté Belgickom ako odpoveď na obavy tretích strán sa uvádzajú ďalej v texte. Zdôrazňujú sa najmä odpovede na pripomienky, ktoré sa priamo týkajú posúdenia štátnej pomoci.

(353) Pokiaľ ide o kritiku niektorých tretích strán, že sa mali zvážiť iné mechanizmy financovania alebo iné výrobné technológie (ako napríklad postup obstarávania na profil výroby elektriny otvorený pre iných výrobcov energie, využitie belgického kapacitného mechanizmu, investície do veľkých obnoviteľných zdrojov energie a do uskladňovania energie s využitím batérií), Belgicko poskytlo tieto odpovede:

a) Belgicko poukázalo na významné investičné náklady spojené s jadrovými projektmi a na prípady ďalších zlyhaní trhu v porovnaní s inými technológiami (pozri odôvodnenie 39), čo znemožňuje financovanie projektu dlhodobej prevádzky prostredníctvom belgického kapacitného mechanizmu. Belgicko okrem toho uviedlo, že aukčný mechanizmus, akým sú belgické aukcie kapacitného mechanizmu, nie je vhodným nástrojom na financovanie výroby elektriny z jadrovej energie, takže jednotky s dlhodobou prevádzkou si vyžadujú osobitný balík podpory.

b) Belgicko pripomenulo, že podľa článku 194 ods. 2 ZFEÚ majú členské štáty autonómiu pri tvorbe svojich energetických politík vrátane možnosti začleniť jadrovú energiu do svojho energetického mixu a že rozmanitá kombinácia spôsobov výroby energie je nevyhnutná na zachovanie spoľahlivej a vyváženej elektrizačnej sústavy. Belgicko v roku 2022 rozhodlo, že dotknuté jadrové kapacity by mali byť súčasťou belgického energetického mixu ďalších desať rokov, pričom toto rozhodnutie o energetickom mixe nemôže závisieť od výsledku aukcie.

c) Okrem toho Belgicko zdôraznilo, že iba spoločnosť Electrabel ako súčasný (väčšinový) vlastník jednotiek s dlhodobou prevádzkou a jediný prevádzkovateľ jadrových elektrární v Belgicku môže primerane prevádzkovať jednotky s dlhodobou prevádzkou. Belgicko pripomenulo, že prístup ku kapacite na výrobu jadrovej energie si vyžaduje osobitné know-how vrátane know-how špecifického pre danú krajinu, ktoré nie je dostupné pre všetkých účastníkov trhu, a že verejná súťaž by v tomto prípade nepriniesla zmysluplné výsledky, keďže by nemohol byť vybraný iný prevádzkovateľ ako spoločnosť Electrabel.

(354) Pokiaľ ide o pripomienky tretích strán k balíku rôznych opatrení (finančná podpora, dohoda o odpade) na podporu projektu dlhodobej prevádzky, ktoré by boli nadmerné, neboli by v súlade s trhovými stimulmi a neboli by primerané, Belgicko tvrdí, že dohody obsahujú rôzne mechanizmy, ktoré podnietia podnik BE-NUC, aby v rámci technických obmedzení elektrární čo najviac reagoval na trhové signály. Predovšetkým:

a) Pokiaľ ide o rozdielovú zmluvu, Belgicko zopakovalo, že návrh rozdielovej zmluvy sa odvíja od technických, regulačných a ekonomických obmedzení jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Obsahuje mechanizmus rozdelenia straty a zisku s IRR na úrovni medzi 6 % a 8 %, ktorý stimuluje podnik BE-NUC k tomu, aby: i) optimalizoval štruktúru nákladov pred stanovením a revíziou realizačnej ceny, ii) maximalizoval výkon elektrární, keď sa očakávajú vysoké ceny a blíži sa nedostatok elektriny v sústave (napr. v zime), iii) zmiernil potenciálne neočakávané zisky, iv) spustil moduláciu v prípade dlhších období záporných cien a v) zabezpečil, aby plánované odstávky na dlhodobú prevádzku, údržbu a doplnenie paliva boli naplánované počas leta, keď sú ceny zvyčajne najnižšie.

b) Pokiaľ ide o kombináciu viacerých finančných čiastkových opatrení nad rámec rozdielovej zmluvy, Belgicko uviedlo, že tieto opatrenia sú obmedzené na nevyhnutné minimum a každé z nich pokrýva špecifické riziká spojené s projektom dlhodobej prevádzky (a teda sa dopĺňajú). Belgicko pripomenulo, že: i) MPPNKP a pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky sú nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby podnik BE-NUC generoval dostatočné peňažné toky na platenie prevádzkovateľovi a udržanie dlhodobej prevádzkovej životaschopnosti, a ii) štruktúra spoločného podniku, akcionárske pôžičky a nástroj na poskytovanie prevádzkového kapitálu sú navrhnuté tak, aby mali rovnaké podmienky pre belgický štát aj pre spoločnosť Electrabel ako akcionárov, a budú uzatvorené za trhových podmienok.

c) Belgicko uviedlo, že projekt dlhodobej prevádzky nie je v rozpore so zásadou „znečisťovateľ platí“ ani so zásadou predbežnej opatrnosti, a pripomenulo, že v prípade podobných jadrových projektov v Nemecku a Spojenom kráľovstve, pokiaľ ide o mechanizmy financovania, ako aj systém stropu platieb za jadrový odpad, už bolo uznané, že sú v súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“ a zásadou predbežnej opatrnosti, a preto ich Komisia schválila.

d) Pokiaľ ide o dohodu o odpade, Belgicko uviedlo, že príslušné záväzky spojené s jadrovým odpadom budú prevedené na belgický štát prostredníctvom paušálnej platby vo výške 15 miliárd EUR, ktorej výška bola stanovená na základe spoľahlivej metodiky a odborných podkladov. Belgicko takisto zdôraznilo, že konečnú zodpovednosť za bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym jadrovým odpadom nesú členské štáty a je základnou zásadou zakotvenou v článku 4 ods. 1 smernice Rady 2011/70/Euratom ([125]).

(355) Pokiaľ ide o pripomienky tretích strán týkajúce sa prekážok rozvoja obnoviteľných zdrojov energie, Belgicko uviedlo, že dopyt po elektrine bude naďalej rásť, čo vytvára príležitosti pre všetky druhy výroby elektriny. Belgicko takisto zdôraznilo svoj zámer rozvíjať a podporovať ďalší rozvoj odvetvia obnoviteľných zdrojov energie.

(356) Pokiaľ ide o pripomienku tretej strany týkajúcu sa posúdenia vplyvov na životné prostredie, Belgicko uviedlo, že posúdenie vplyvov projektu dlhodobej prevádzky na životné prostredie sa uskutočnilo z iniciatívy federálnej verejnej služby pre hospodárstvo a že bolo zorganizované v úplnom súlade s belgickými zákonmi a Aarhuským dohovorom ([126]). Okrem toho Belgicko zdôraznilo, že belgické orgány a spoločnosť Engie dodržali všetky pravidlá verejného obstarávania.

(357) Pokiaľ ide o obavy tretích strán v súvislosti s predajom elektriny vyrobenej z jadrovej energie, Belgicko zdôraznilo, že sa zaviedli osobitné záruky na zabezpečenie dodatočných záruk týkajúcich sa partnera v rámci DSEM. Belgicko zdôraznilo, že spoločnosť Engie bude vylúčená z výberového a rozhodovacieho postupu a že sa prijmú dostatočné opatrenia na zabránenie konfliktu záujmov, ak sa subjekt GEMS zúčastní na verejnej súťaži týkajúcej sa DSEM.

(358) Pokiaľ ide o pripomienku týkajúcu sa pretrvávajúcej závislosti od Ruska, Belgicko uviedlo, že zmluvy spoločnosti Synatom o dodávkach, o ktorých sa rokovalo alebo rokuje pod dohľadom Zásobovacej agentúry Euratomu, výslovne vylučujú dodávateľov prírodného uránu a služby prepracovania z Ruska.

8. **POSÚDENIE OPATRENIA**

8.1. **Existencia štátnej pomoci**

(359) Podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ je pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru, nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

(360) Opatrenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ak spĺňa štyri kumulatívne podmienky. Po prvé, opatrenie musí byť financované štátom alebo zo štátnych prostriedkov. Po druhé, opatrenie musí poskytnúť príjemcovi výhodu. Po tretie, opatrenie musí zvýhodňovať určité podniky alebo hospodárske činnosti (t. j. musí existovať stupeň selektívnosti). Po štvrté, musí existovať možnosť, že opatrenie ovplyvní obchod medzi členskými štátmi a naruší hospodársku súťaž na vnútornom trhu.

([125]) Smernica Rady 2011/70/Euratom z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom (Ú. v. EÚ L 199, 2.8.2011, s. 48, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj).

([126]) Dohovor EHK OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, známy ako Aarhuský dohovor. Aarhuský dohovor je mnohostranná environmentálna dohoda, prostredníctvom ktorej sa zvyšujú možnosti prístupu občanov k informáciám o životnom prostredí, zvyšuje sa ich transparentnosť a zabezpečuje sa spoľahlivý regulačný postup.

(361) V oddiele 4.1.1 rozhodnutia o začatí konania Komisia vysvetlila, že tri oznámené opatrenia boli plánované spoločne a sú navzájom neoddeliteľné. Podľa bodu 81 oznámenia Komisie o pojme pomoc by sa rôzne opatrenia mohli považovať za „jeden zásah“. Môže ísť napríklad o situáciu, keď sú po sebe nasledujúce zásahy tak úzko navzájom prepojené, najmä pokiaľ ide o ich chronológiu, účel a situáciu podniku v čase týchto zásahov, že ich nemožno od seba oddeliť ([127]). Napríklad séria zásahov štátu, ktoré sa v pomerne krátkom časovom období uskutočnia v súvislosti s rovnakým podnikom, sú navzájom prepojené alebo boli všetky plánované či predvídateľné v čase prvého zásahu, sa môžu posudzovať ako jeden zásah ([128]).

(362) Komisia v odôvodneniach 204 a 208 rozhodnutia o začatí konania vysvetlila, že všetky tri zložky opatrenia vrátane všetkých ich čiastkových zložiek sú spoločne zamerané na predĺženie životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou, keďže boli plánované spoločne, majú rovnaký cieľ a sú stanovené v rovnakej dohode, konkrétne v dohode o vykonávaní z 13. decembra 2023 (pozri odôvodnenie 24), v rovnakom legislatívnom akte, konkrétne v zákone Phoenix týkajúcom sa bezpečnosti dodávok energie a reformy sektora jadrovej energie (pozri oddiel 3.5.2), a všetky sú poskytnuté rovnakým orgánom poskytujúcim pomoc, konkrétne belgickým štátom. Okrem toho predĺženie životnosti dvoch jadrových reaktorov, a teda aj projektu dlhodobej prevádzky, iniciovala belgická vláda a účasť spoločnosti Engie a spoločnosti Electrabel na dohode bola podmienená dosiahnutím primeranej výšky odmeňovania, získaním záruky proti zmenám právnych predpisov týkajúcich sa výroby elektriny z jadrových zdrojov a dodatočným znížením rizika, pokiaľ ide o náklady na jadrový odpad (pozri odôvodnenie 23). Preto sú všetky tri zložky oznámeného opatrenia vrátane ich čiastkových zložiek úzko prepojené a nebolo by možné ich oddeliť, pretože spolu predstavujú nevyhnutnú podmienku pre účasť spoločností Engie a Electrabel na projekte dlhodobej prevádzky.

(363) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia zistila, že tieto tri zložky by sa mali preskúmať spoločne ako jeden zásah. Tieto tri zložky sú vzájomne závislé a majú vzájomne sa posilňujúce účinky na výkonnosť projektu dlhodobej prevádzky. Komisia takisto dospela k predbežnému zisteniu, ktoré sa vzťahuje na všetky tri posudzované zložky opatrenia, že zásah by predstavoval štátnu pomoc, keďže bol poskytnutý zo štátnych prostriedkov, ktoré možno pripísať belgickému štátu, že opatrenie by viedlo k vzniku selektívnej hospodárskej výhody a že môže prípadne ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a narušiť hospodársku súťaž na vnútornom trhu.

(364) Komisia počas formálneho vyšetrovania nenašla v uvedených prípadoch žiadny dôvod na zmenu svojho posúdenia. Keďže tieto tri zložky opatrenia boli naplánované spoločne, majú rovnaký cieľ, sú stanovené v rovnakej dohode a v rovnakom zákone, sú poskytnuté rovnakým orgánom poskytujúcim pomoc a všetky tri boli potrebné na presvedčenie spoločnosti Engie a spoločnosti Electrabel, aby sa zúčastnili na projekte dlhodobej prevádzky, Komisia sa domnieva, že sú súčasťou jednej intervencie a mali by sa preskúmať spoločne ako jeden zásah.

8.1.1. *Pripísateľnosť a existencia štátnych prostriedkov*

(365) Na to, aby sa opatrenia mohli kategorizovať ako pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, musia byť poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov.

(366) Ako je vysvetlené v odôvodnení 213 rozhodnutia o začatí konania, o kombinácii čiastkových opatrení projektu dlhodobej prevádzky opísaných v oddiele 3 tohto rozhodnutia rozhodol belgický štát (po dohode so spoločnosťou Engie) v čase podpísania dohody o vykonávaní 13. decembra 2023. Okrem toho projekt dlhodobej prevádzky zahŕňa vytvorenie subjektu, ktorý je čiastočne vo vlastníctve štátu (BE-NUC), a orgánom poskytujúcim pomoc je belgický štát.

([127]) Rozsudok z 19. marca 2013, Bouygues a Bouygues Télécom/Komisia a i., spojené veci C-399/10 P a C-401/10 P, EU:C:2013:175, bod 104; rozsudok z 13. septembra 2010, Grécko a i./Komisia, spojené veci T-415/05, T-416/05 a T-423/05, EU:T:2010:386, bod 177; rozsudok z 15. septembra 1998, BP Chemicals/Komisia, T-11/95, ECLI:EU:T:1998:199, body 170 a 171.

([128]) Rozsudok z 15. decembra 2021, Air France/Komisia, T-565/19, ECLI:EU:T:2021:904, body 93 až 197.

(367) Ako je vysvetlené v odôvodnení 214 rozhodnutia o začatí konania, projekt dlhodobej prevádzky pozostáva z viacerých čiastkových opatrení, ktoré zahŕňajú prevod štátnych prostriedkov v prospech podniku BE-NUC, novozaloženého spoločného podniku vo vlastníctve belgického štátu a spoločnosti Electrabel. Najmä štátom podporovaná rozdielová zmluva, ktorá umožňuje spoločnému podniku získať doplnkové odmeňovanie v prípade, že by trhové ceny viedli k výpadku príjmov z prevádzky, vystavuje štát prevodu štátnych prostriedkov v prospech spoločného podniku.

(368) Na základe uvedených dôvodov Komisia dospela k záveru, že opatrenie sa poskytuje zo štátnych prostriedkov a je pripísateľné štátu v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

8.1.2. *Selektívna hospodárska výhoda*

(369) Opatrenie sa považuje za selektívne vtedy, keď zvýhodňuje len konkrétne podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru. Komisia opätovne zdôrazňuje, že toto opatrenie vrátane jeho rôznych čiastkových zložiek, ktoré sa posudzujú spoločne aj samostatne, poskytuje selektívnu výhodu v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

(370) Ako je vysvetlené v odôvodnení 217 rozhodnutia o začatí konania, projekt dlhodobej prevádzky vrátane troch zložiek oznámeného opatrenia je zameraný na predĺženie životnosti dvoch jadrových reaktorov s cieľom ponúkať elektrinu na trhu s energiou, a tým prispieť k bezpečnosti dodávok. Toto opatrenie poskytne hlavným príjemcom, spoločnostiam Electrabel a Luminus, ako aj podniku BE-NUC, osobitnú výhodu: i) ktorá nie je sprístupnená iným prevádzkovateľom zariadení na výrobu energie v podobnej právnej a skutkovej situácii vzhľadom na cieľ a účinky opatrenia (zabezpečiť financovanie a stabilné príjmy na predĺženie životnosti dvoch jadrových reaktorov a zaručiť bezpečnosť dodávok elektriny v Belgicku) a ii) ktorú by nezískali za bežných trhových podmienok a bez osobitnej dohody týkajúcej sa rôznych zložiek opatrenia. Táto výhoda je selektívna v tom zmysle, že zvýhodňuje vlastníkov a prevádzkovateľov jednotiek s dlhodobou prevádzkou, ktorí sú v porovnateľnej faktickej a právnej situácii ako iní poskytovatelia výrobných kapacít, ktorí nemajú možnosť prevádzkovať jadrové elektrárne v Belgicku, ale ktorí môžu takisto prispieť k bezpečnosti dodávok (napríklad plynové elektrárne, subjekty riadenia odberu, poskytovatelia kapacít na uskladňovanie).

(371) Okrem toho, ako je vysvetlené v odôvodnení 218 rozhodnutia o začatí konania, mnohé z jednotlivých čiastkových opatrení, ktoré sú súčasťou projektu dlhodobej prevádzky, poskytujú spoločnosti Electrabel a/alebo spoločnosti Luminus (a prípadne prispievajúcim spoločnostiam) selektívnu hospodársku výhodu. Napríklad dohoda o odmeňovaní v zložke 1 zahŕňa dvojsmernú rozdielovú zmluvu, v ktorej sa stanovuje fixný tok príjmov za výrobu elektriny z jadrových zdrojov, čím chráni vlastníkov elektrární pred trhovými rizikami. Belgický štát takisto poskytuje akcionársku pôžičku, pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky a minimálnu platbu za prevádzkové náklady a kapitálovú platbu na pokrytie počiatočných nákladov jednotiek s dlhodobou prevádzkou a ich prípadnej nedostatočnej ziskovosti. Tieto pôžičky a dohody nie sú dostupné pre iných konkurentov, a preto poskytujú spoločnosti Electrabel ako súčasti podniku BE-NUC a spoločnosti Luminus selektívnu hospodársku výhodu. V rámci zložky 3 sa spoločnostiam Engie a Luminus poskytuje ochrana náhrady nákladov v prípade zmeny zákona alebo politiky, čím sa znižuje investičné riziko a prenáša sa na štát a poskytuje sa hospodárska výhoda, ktorú by nebolo možné získať za bežných trhových podmienok a ktorá nie je dostupná iným organizátorom trhu.

(372) Belgicko uvádza, že postup obstarávania v súvislosti s DSEM sa uskutoční v súlade s belgickým zákonom o verejnom obstarávaní zo 17. júna 2016 a kráľovským dekrétom z 18. júna 2017 o verejnom obstarávaní v sektoroch verejných služieb. Partner v rámci DSEM bude vybraný na základe otvoreného, transparentného, nediskriminačného a nepodmieneného postupu obstarávania. Súťažný postup obstarávania v súvislosti s DSEM, ktorý využíva a dodržiava postupy stanovené v smerniciach o verejnom obstarávaní, zabezpečuje, že transakcia, v tomto prípade nákup služieb energetického manažérstva, je v súlade s trhovými podmienkami, a vylučuje akúkoľvek výhodu poskytnutú energetickému manažérovi. Projekt dlhodobej prevádzky preto neposkytuje partnerovi v rámci DSEM selektívnu výhodu.

(373) Komisia na základe uvedených dôvodov dospela k záveru, že projekt dlhodobej prevádzky poskytuje príjemcom opatrenia selektívnu hospodársku výhodu.

8.1.3. *Hrozba neprimeraného narušenia hospodárskej súťaže a vplyv na obchod*

(374) Ako Komisia zdôraznila v odôvodnení 221 rozhodnutia o začatí konania, trh s elektrinou bol liberalizovaný a výrobcovia elektriny sú zapojení do obchodu medzi členskými štátmi, takže výhoda poskytnutá výrobcom elektriny z jadrovej energie by mohla narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Elektrina z jadrových zdrojov sa vo všeobecnosti predáva na vnútornom trhu s elektrinou, kde jej konkurujú všetky zdroje elektriny vrátane zdrojov v iných členských štátoch. Okrem toho je belgický trh s elektrinou v regióne výpočtu kapacity Core vysoko prepojený.

(375) Komisia preto opakuje svoje stanovisko, že výhoda poskytnutá príjemcom prostredníctvom projektu dlhodobej prevádzky predstavuje hrozbu narušenia hospodárskej súťaže a má vplyv na obchod medzi členskými štátmi.

8.1.4. *Záver o existencii pomoci*

(376) Komisia dospela k záveru, že zložka 1, zložka 2 a zložka 3 oznámeného opatrenia (spolu projekt dlhodobej prevádzky) ako rôzne opatrenia týkajúce sa jedného zásahu štátu predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

8.2. **Oprávnenosť pomoci**

(377) Ako Komisia uviedla v odôvodnení 224 rozhodnutia o začatí konania, opatrenie boli Komisii oznámené 21. júna 2024 a dosiaľ nebolo vykonané. Belgicko potvrdilo, že pred uzavretím transakcie sa nevykonajú žiadne skutočné práce okrem prípravných prác, ktoré sú súčasťou vývojových činností v rámci dohody o spoločnom vývoji++. Uzavretie transakcie a vykonávanie opatrenia je podmienené schválením opatrenia Komisiou, keďže schválenie štátnej pomoci je podmienkou uplatňovania dohody o vykonávaní.

(378) Belgické orgány preto splnili oznamovaciu povinnosť a povinnosť zdržať sa konania podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ.

8.3. **Zlučiteľnosť opatrenia s vnútorným trhom**

(379) Vzhľadom na to, že sa zistilo, že opatrenie predstavuje štátnu pomoc, Komisia ďalej preskúmala, či ho možno považovať za zlučiteľné s vnútorným trhom.

8.3.1. *Právny základ na posúdenie*

(380) Komisia posúdila oznámené opatrenie na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, v ktorom sa stanovuje, že Komisia môže za zlučiteľnú vyhlásiť „*pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom*“.

8.3.2. *Pozitívna podmienka: rozvoj hospodárskej činnosti*

8.3.2.1. *Prispievanie k rozvoju hospodárskej činnosti*

(381) V článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ sa stanovuje, že Komisia môže za zlučiteľnú vyhlásiť „pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom“. Preto na to, aby bola pomoc zlučiteľná podľa uvedeného ustanovenia zmluvy, musí prispievať k rozvoju určitej hospodárskej činnosti ([129]).

(382) Zásah štátu môže byť potrebný na uľahčenie alebo stimulovanie rozvoja určitých hospodárskych činností, ktoré by sa bez pomoci nerozvíjali vôbec alebo by sa nerozvíjali rovnakým tempom alebo za rovnakých podmienok.

([129]) Rozsudok z 22. septembra 2022, Rakúsko/Komisia, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, body 20 a 24.

(383) Belgicko tvrdí, že prostredníctvom všetkých troch zložiek opatrenia sa znižujú hlavné rizikové faktory, ktoré vznikajú pri investíciách do jadrových zariadení na výrobu elektriny. Ako je vysvetlené v oddiele 3.1 tohto rozhodnutia a v oddiele 2.3 rozhodnutia o začatí konania, cieľom oznámeného opatrenia je umožniť investície do dvoch existujúcich jadrových reaktorov s cieľom zabezpečiť ich prevádzku na predĺžené obdobie trvajúce 10 rokov (najmä prostredníctvom zložky 1 opatrenia, pozri oddiel 3.3.1), čím sa prispeje k bezpečnosti dodávok v Belgicku a zabezpečí sa financovanie spojené s jadrovým odpadom a vyhoretým jadrovým palivom v dlhodobom horizonte (najmä prostredníctvom zložky 2 opatrenia, pozri oddiel 3.3.2). Belgicko okrem toho tvrdí, že právna ochrana (prostredníctvom zložky 3 opatrenia, pozri oddiel 3.3.3) je potrebná na to, aby sa projekt dlhodobej prevádzky posunul dopredu znížením určitých rizík, ktoré sa považujú za riziká mimo kontroly investora.

(384) Komisia pripomína, že Súdny dvor uznal rozvoj nových jadrových kapacít za hospodársku činnosť v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ ([130]) a stanovil, že článok 107 ZFEÚ sa môže uplatňovať na investície do jadrových zariadení na výrobu elektriny ([131]). Keďže projekt dlhodobej prevádzky prispieva k rozvoju výroby elektriny z jadrových zdrojov v Belgicku, prispieva k rozvoju hospodárskej činnosti v Belgicku.

(385) Komisia sa preto domnieva, že opatrením sa uľahčuje rozvoj určitých hospodárskych činností, ako sa vyžaduje v článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.

8.3.2.2. Stimulačný účinok

(386) Za štátnu pomoc umožňujúcu hospodársku činnosť sa môže považovať len pomoc, ktorá má stimulačný účinok. Stimulačný účinok nastáva vtedy, ak pomoc podnieti príjemcu, aby zmenil svoje správanie zameraním sa na rozvoj hospodárskej činnosti, ktorú vykonáva vďaka pomoci, a ak by k takejto zmene správania inak nedošlo bez tejto pomoci.

(387) Ako sa vysvetľuje v odôvodneniach 5 a 6 rozhodnutia o začatí konania a v odôvodneniach 19 a 23 tohto rozhodnutia, Belgicko objasnilo, že v prípade neposkytnutia pomoci by spoločnosť Engie nemala potrebné stimuly na to, aby ďalej investovala do rozvoja kapacít na výrobu elektriny z jadrovej energie, najmä preto, že pred rozhodnutím belgickej vlády týkajúcim sa projektu dlhodobej prevádzky v marci 2022 Belgicko plánovalo úplne ukončiť využívanie jadrovej energie (pozri oddiel 2.2). Belgicko okrem toho vysvetlilo, že dochádza k významným zlyhaniam trhu súvisiacim s investíciami do zdrojov na výrobu energie vo všeobecnosti, a najmä do jadrových zdrojov na výrobu energie (pozri oddiel 3.1). Investície do jadrovej energie bez štátnej podpory pravdepodobne nebudú ziskové vzhľadom na neistotu vývoja na trhu s elektrinou, najmä v prípade predĺženia životnosti na obmedzené obdobie 10 rokov.

(388) Ako je vysvetlené v odôvodnení 19 tohto rozhodnutia a v odôvodnení 5 rozhodnutia o začatí konania, spoločnosť Engie už oznámila svoje plány opustiť jadrový sektor v Belgicku a prispôsobila tomu svoju komunikáciu a stratégiu. V odpovedi na verejnú konzultáciu týkajúcu sa rozhodnutia o začatí konania spoločnosť Engie potvrdila, že niet pochýb o tom, že spoločnosť Electrabel by bez projektu dlhodobej prevádzky zahŕňajúceho príslušné tri zložky nepokračovala v prevádzke jednotiek s dlhodobou prevádzkou (pozri oddiel 5.1.2).

(389) Belgicko takisto tvrdí, že vývojové činnosti, ktoré sa uskutočnia v dôsledku uzavretia dohody o spoločnom vývoji++ pred uzavretím transakcie, sú len prípravnými prácami a štúdiami uskutočniteľnosti a že pred formálnym uzavretím transakcie sa neuskutočnia žiadne skutočné práce (pozri oddiel 3.3.1.1).

(390) Komisia sa domnieva, že všetky zložky opatrenia majú rovnaký konkrétny cieľ a všetky sú potrebné na realizáciu projektu dlhodobej prevádzky.

a) Mechanizmy finančnej podpory v rámci zložky 1 oznámeného opatrenia sú potrebné na zníženie rizika projektu dlhodobej prevádzky a na pokrytie jeho investičných nákladov vrátane primeraného zisku, najmä preto, že podľa súčasného právneho základu musí prevádzkovateľ jadrového zariadenia po predĺžení životnosti zariadenia o 10 rokov opäť ukončiť jadrové činnosti, čo vyvoláva ešte vyššiu mieru neistoty v súvislosti s príjmami z výroby jadrovej energie.

([130]) Tamže, bod 63.
([131]) Tamže, bod 32.

b) Spoločnosť Engie a spoločnosť Electrabel pred zvážením toho, či sa zapoja do projektu dlhodobej prevádzky a obnovia svoje obchodné činnosti v oblasti výroby jadrovej energie v Belgicku, požadovali aj dohodu o odpade v rámci zložky 2 opatrenia a dohodu o právnej ochrane v prípade zmeny právnych predpisov týkajúcich sa výroby elektriny z jadrovej energie (zložka 3).

(391) Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa Komisia domnieva, že opatrenie má stimulačný účinok, pretože podnecuje príjemcov k hospodárskej činnosti, ktorú by bez opatrenia nevykonávali.

8.3.2.3. Súlad s príslušnými ustanoveniami práva EÚ

(392) Ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania, Súdny dvor vo veci Hinkley Point C ([132]) rozhodol, že *„štátna pomoc, ktorá porušuje ustanovenia alebo všeobecné zásady práva Únie, nemôže byť vyhlásená za zlučiteľnú s vnútorným trhom“*. Konkrétne v prípade jadrovej energie Súdny dvor spresnil, že pre odvetvie jadrovej energie, *„na ktorú sa vzťahuje Zmluva o Euratome […], štátnu pomoc v prospech hospodárskej činnosti spadajúcej do tohto odvetvia, ktorej preskúmanie by odhalilo, že porušuje pravidlá práva Únie v oblasti životného prostredia, nemožno na základe tohto ustanovenia vyhlásiť za zlučiteľnú s vnútorným trhom“*.

(393) Okrem toho Súdny dvor zdôraznil, že na jadrové elektrárne a iné jadrové reaktory sa vzťahujú sekundárne právne predpisy, ako napríklad smernica 2011/92/EÚ, podľa ktorej určité projekty podliehajú posudzovaniu vplyvov na životné prostredie.

(394) Súdny dvor takisto spresnil, že investície do jadrovej energie nie sú vylúčené na základe článku 194 ZFEÚ o politike Únie v oblasti energetiky ([133]). Z judikatúry ([134]) vyplýva, že keďže členské štáty majú na základe ZFEÚ možnosť sa slobodne rozhodnúť, či jadrovú energiu zahrnú do svojho energetického mixu, zdá sa, že ciele a zásady práva EÚ v oblasti životného prostredia a ciele sledované Zmluvou o Euratome nie sú vo vzájomnom rozpore, takže nemožno vychádzať z toho, že zásada ochrany životného prostredia, zásada predbežnej opatrnosti, zásada „znečisťovateľ platí“ a zásada udržateľnosti bránia za akýchkoľvek okolností poskytnutiu štátnej pomoci na výstavbu alebo prevádzku jadrovej elektrárne.

(395) Skutočnosť, že sa opatrenie týka jadrovej energie, teda neznamená, že je nezlučiteľné s vnútorným trhom. Belgicko sa rozhodlo pre jadrovú energiu, aby vyriešilo obavy týkajúce sa bezpečnosti dodávok a prispelo k dekarbonizácii svojho energetického mixu (pozri oddiely 2.3 a 2.4).

(396) Ako sa uvádza v odôvodnení 240 rozhodnutia o začatí konania a v odôvodnení 222 tohto rozhodnutia, Belgicko vysvetlilo, že vývoju projektu dlhodobej prevádzky predchádzal rozsiahly a otvorený proces posudzovania vplyvov na životné prostredie, ktorý sa uskutočnil v súlade s požiadavkami sekundárnych právnych predpisov EÚ ([135]). V reakcii na pripomienku tretej strany v tejto súvislosti (pozri odôvodnenie 348) Belgicko zopakovalo, že posúdenie vplyvov projektu dlhodobej prevádzky na životné prostredie sa uskutočnilo z iniciatívy federálnej verejnej služby pre hospodárstvo a že bolo zorganizované v úplnom súlade s belgickými zákonmi a Aarhuským dohovorom (pozri odôvodnenie 356). Komisia preto nemá žiadne indície, že by projekt porušoval ustanovenia akýchkoľvek právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia.

(397) Projekt dlhodobej prevádzky bol oznámený Komisii a belgické orgány ho oznámili podľa článku 41 Zmluvy o Euratome.

(398) Nie je vylúčené, že spoločnosť Electrabel bude musieť vykonať stavebné práce na zosúladenie jednotiek s dlhodobou prevádzkou s požiadavkami uloženými orgánom pre jadrovú bezpečnosť. Podľa judikatúry je Komisia *„v prípade, ak uplatní konanie v oblasti štátnej pomoci, povinná podľa všeobecného usporiadania Zmluvy dodržiavať súlad medzi*

([132]) Rozsudok z 22. septembra 2022, Rakúsko/Komisia, C-594/18 P, ELCI:EU:C:2020:742, body 44 a 45.
([133]) Rozsudok z 22. septembra 2022, Rakúsko/Komisia, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, body 48 a 49.
([134]) Tamže, bod 49.
([135]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

ustanoveniami, ktorými sa riadi štátna pomoc, a inými osobitnými ustanoveniami, než sú ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci, a posúdiť tak zlučiteľnosť dotknutej pomoci s týmito osobitnými ustanoveniami. Takáto povinnosť je však Komisii uložená, len pokiaľ ide o podmienky pomoci, ktoré sú tak neoddeliteľne spojené s predmetom pomoci, že ich nemožno posúdiť samostatne. […] Naopak, pokiaľ je možné dotknutú podmienku oddeliť od predmetu pomoci, Komisia nie je povinná v rámci konania stanoveného článkom 108 ZFEÚ posúdiť jej zlučiteľnosť s inými ustanoveniami, než sú ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci“ ([136]). Všeobecný súd vo svojom rozsudku týkajúcom sa štátnej pomoci pre jadrovú elektráreň Paks II potvrdil, že Komisia nie je povinná overovať, či je akákoľvek podmienka pomoci alebo okolnosť súvisiaca s pomocou – ak neexistuje neoddeliteľné spojenie – v súlade s právom Únie ([137]). V danej veci Všeobecný súd ďalej konštatoval, že *„[u]skutočnenie verejného obstarávania a prípadné využitie iného podniku na výstavbu reaktorov by nemalo vplyv na predmet pomoci […] ani na príjemcu pomoci […]*“ ([138]).

(399) Ako sa uvádza v odôvodnení 243 rozhodnutia o začatí konania, Komisia sa domnieva, že posúdenie zlučiteľnosti oznámeného opatrenia by mohlo byť ovplyvnené možným nesúladom so smernicou 2014/25/EÚ, ak by spôsobilo ďalšie neprimerané narušenia hospodárskej súťaže a obchodu na trhu s elektrinou (trh, na ktorom pôsobia príjemcovia). Komisia konštatuje, že smernica 2014/25/EÚ je relevantná, pokiaľ ide o priame zadanie (potenciálnych) stavebných prác na jednotkách s dlhodobou prevádzkou konkrétnym podnikom.

(400) Aj keby v tomto prípade spoločnosť Electrabel zadala subdodávateľom všetky (potenciálne) stavebné práce súvisiace s projektom dlhodobej prevádzky, ktoré by mohli podliehať regulácii v oblasti verejného obstarávania, alebo ich časť, Komisia sa domnieva, že neexistuje „neoddeliteľné prepojenie“ medzi aspektmi pomoci a verejného obstarávania, pretože ich možno hodnotiť oddelene. Oznámené opatrenie podporuje predĺženie životnosti dvoch jadrových reaktorov nezávisle od toho, ako bude (-ú) vybraný (-í) budúci dodávateľ (-ia). Vykonávanie oznámenej pomoci takisto nezávisí od presného uplatňovania pravidiel verejného obstarávania. Prevádzka jednotiek s dlhodobou prevádzkou a podmienky predaja elektriny sú preto oddeliteľné od aspektov verejného obstarávania týkajúcich sa renovačných prác na jadrových reaktoroch. Komisia preto môže posúdiť opatrenie bez toho, aby hodnotila aspekty verejného obstarávania, pokiaľ ide o renovačné práce, pretože tieto aspekty nie sú neoddeliteľne spojené s hospodárskou činnosťou podporovanou pomocou ani s jej podmienkami.

(401) Pokiaľ ide o DSEM, Belgicko uvádza, že prebieha verejná súťaž na výber partnera v rámci DSEM a že postup obstarávania je v súlade s pravidlami belgického zákona o verejnom obstarávaní (pozri oddiel 3.3.1.5.1). Belgická vláda koná ako obstarávateľ v mene a na účet podniku BE-NUC (pretože podnik BE-NUC ešte nie je plne funkčný), ale zákazku na poskytovanie služieb energetického manažérstva zadá podnik BE-NUC sám. Vzhľadom na činnosť podniku BE-NUC sa rozhodlo, že sa budú uplatňovať pravidlá pre sektory verejných služieb. Obstarávateľ vyberie oprávnené strany a vyzve ich, aby predložili ponuku na základe návrhu zákazky na poskytovanie služieb energetického manažérstva, ktorú predložil obstarávateľ, a potom môžu nasledovať rokovania a ponuky. Komisia preto môže konštatovať, že postup obstarávania v súvislosti s DSEM je v súlade s príslušnými belgickými pravidlami verejného obstarávania a pravidlami verejného obstarávania EÚ.

(402) Belgicko potvrdilo, že belgické orgány a spoločnosť Engie dodržali pravidlá verejného obstarávania týkajúce sa postupu obstarávania v súvislosti s DSEM (pozri odôvodnenie 143) a pravidlá verejného obstarávania vo všeobecnosti (pozri odôvodnenie 356). Z dôvodov uvedených v odôvodneniach 398 až 401 Komisia nemá žiadne indície, že by projekt dlhodobej prevádzky porušoval akékoľvek ustanovenia zákona o verejnom obstarávaní.

([136]) Pozri rozsudok z 3. decembra 2014, Castelnou Energía, T-57/11, EU:T:2014:1021, body 181 – 184. Rozsudok z 30. novembra 2022, Rakúsko/Komisia, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, bod 30.

([137]) Rozsudok z 30. novembra 2022, Rakúsko/Komisia, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, bod 32.

([138]) Rozsudok z 30. novembra 2022, Rakúsko/Komisia, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, bod 37. Argumentáciu týkajúcu sa potreby „neoddeliteľného prepojenia“ pre Komisiu, aby mohla posúdiť zlučiteľnosť určitých spôsobov pomoci s právom EÚ, podporil Súdny dvor vo veci Braesch. Pozri rozsudok z 31. januára 2023, Komisia/Braesch a i., C-284/21 P, EU:C:2023:58, body 96 až 99.

(403) Ako sa uvádza v odôvodnení 245 rozhodnutia o začatí konania a v oddiele 3.3.2.1 tohto rozhodnutia, pokiaľ ide o prevod záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým jadrovým palivom, dohoda je v súlade s ustanoveniami smernice 2011/70/Euratom. Zmluva o Euratome a príslušné sekundárne právne predpisy ukladajú prevádzkovateľom jadrových zariadení hlavnú zodpovednosť za zaistenie zodpovedného a bezpečného nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom a za jeho financovanie v súlade so zásadou stanovenou v článku 4 ods. 3 smernice 2011/70/Euratom. Konečnú zodpovednosť za zodpovedné a bezpečné nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom a za zabezpečenie dostatočných finančných prostriedkov na takéto nakladanie však nesie štát. Belgické orgány preukázali, že cieľom opatrenia je zabezpečiť financovanie nakladania s vyhoretým palivom a jadrovým odpadom ako predpoklad zodpovedného a bezpečného nakladania s týmito materiálmi. Komisia preto nemá žiadne indície, že by časť projektu dlhodobej prevádzky týkajúca sa dohody o odpade porušovala ustanovenia smernice 2011/70/Euratom.

(404) Keďže projekt dlhodobej prevádzky dostáva podporu vo forme dvojsmernej rozdielovej zmluvy, Komisia sa domnieva, že zásady stanovené v článku 19d ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/943 ([139]), zmeneného nariadením (EÚ) 2024/1747 (ďalej len „nariadenie o elektrine“), sa uplatňujú na všetky dvojsmerné rozdielové zmluvy od nadobudnutia účinnosti uvedeného nariadenia 16. júla 2024. Patria sem prípady, keď sa členský štát bez toho, aby mal takúto povinnosť podľa nariadenia o elektrine, rozhodne zaviesť dvojsmerné rozdielové zmluvy v súvislosti s investíciami zameranými na predĺženie životnosti existujúcich zariadení, ako v prípade projektu dlhodobej prevádzky. V tejto súvislosti belgické orgány vykonali určité zmeny v návrhu rozdielovej zmluvy s cieľom zlepšiť rozhodnutia o modulácii prenesením právomoci rozhodovať o ekonomickej modulácii na partnera v rámci DSEM, ako je vysvetlené v oddiele 3.3.1.5.2. Okrem toho Belgicko posilnilo mechanizmus rozdelenia straty a zisku (aktualizovaná úprava rizika trhovej ceny), aby sa finančná podpora lepšie prispôsobila zmenám trhových cien (pozri odôvodnenie 107). Komisia uznáva, že veľkosť elektrární je v porovnaní s likviditou vnútrodenného a vyrovnávacieho trhu v Belgicku relatívne veľká, že predmetné elektrárne sa spoliehajú na starú jadrovú technológiu s obmedzenou flexibilitou, že elektrárne podliehajú mimoriadne vysokým bezpečnostným požiadavkám a že predĺžením a zavedením ekonomických modulácií sa zvyšuje riziko odstávok (pozri oddiel 2.1). Komisia zároveň uznáva, že hoci sú belgické vnútrodenné a vyrovnávacie trhy čoraz viac integrované so susednými trhmi, v porovnaní s veľkosťou týchto dvoch elektrární sú stále pomerne malé. Komisia na základe týchto informácií uznáva skutočnosť, že belgické orgány vykonali v návrhu rozdielovej zmluvy určité zmeny s cieľom viac ju zosúladiť s cieľmi uvedenými v článku 19d ods. 2 nariadenia o elektrine zabezpečením, aby sa v jednotkách s dlhodobou prevádzkou vykonávali modulácie v reakcii na trhové signály, a to takisto najmä zabezpečením, aby sa v rámci technických možností v čo najväčšej možnej miere vytváral účinný plán výroby a údržby.

(405) Ako sa uvádza v odôvodnení 247 rozhodnutia o začatí konania a v odôvodnení 110 tohto rozhodnutia, Belgicko tvrdí, že všetky výnosy z dvojsmernej rozdielovej zmluvy budú plynúť do všeobecného štátneho rozpočtu (ale budú podliehať samostatnému účtovníctvu) a použijú sa predovšetkým na financovanie platieb protistrany dohody o odmeňovaní v rámci rozdielovej zmluvy za jednotky s dlhodobou prevádzkou. Ak výnosy z rozdielovej zmluvy presahujú sumy potrebné na financovanie nákladov na rozdielovú zmluvu za jednotky s dlhodobou prevádzkou, mohli by sa použiť na financovanie nákladov na inú rozdielovú zmluvu. Belgicko sa zaväzuje, že ak sa všetky zostávajúce výnosy z rozdielovej zmluvy použijú na účely ich rozdelenia podnikom, rozdelenie sa vykoná v súlade s článkom 19d ods. 2 písm. d) a e) nariadenia o elektrine. Belgicko bude Komisiu vopred informovať, ak sa výnosy z rozdielovej zmluvy rozdelia podnikom, a v prípade potreby takéto opatrenie oznámi (pozri odôvodnenie 110). Komisia sa domnieva, že Belgicko prostredníctvom tohto záväzku poskytlo dostatočné uistenie, pokiaľ ide o dodržiavanie zásad stanovených v článku 19d ods. 2 písm. d) a e) nariadenia o elektrine. Belgicko takisto potvrdilo, že v súlade s článkom 19d ods. 2 písm. f) nariadenia o elektrine obsahuje návrh rozdielovej zmluvy doložky o sankciách v prípade neoprávneného jednostranného predčasného ukončenia zmluvy (pozri odôvodnenie 110).

([139]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj), zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1747 z 13. júna 2024, ktorým sa mení nariadenia (EÚ) 2019/942 a (EÚ) 2019/943, pokiaľ ide o zlepšenie koncepcie trhu s elektrinou v Únii (Ú. v. EÚ L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj).

(406) Ako sa uvádza aj v odôvodnení 248 rozhodnutia o začatí konania, pokiaľ ide o súlad spoločného podniku s nariadením Rady (ES) č. 139/2004 ([140]), z vyjadrení belgického štátu a spoločnosti Engie vyplýva, že plánovaný spoločný podnik nemožno považovať za plne funkčný v zmysle článku 3 uvedeného nariadenia. Z toho teda vyplýva, že opatrenie nepodlieha oznamovacej povinnosti voči Európskej komisii, pokiaľ ide o jeho súlad s uvedeným nariadením.

(407) Ako sa uvádza v odôvodnení 249 rozhodnutia o začatí konania a v oddiele 3.6 tohto rozhodnutia, pokiaľ ide o financovanie opatrenia, belgické orgány vysvetlili, že náklady súvisiace s projektom dlhodobej prevádzky sa v prípade potreby hradia zo štátneho rozpočtu. Zisky projektu by takisto plynuli do štátneho rozpočtu. Medzi zdrojmi a opatrením neexistuje vzťah účelového viazania, a preto opatrenie neporušuje článok 30 ani článok 110 ZFEÚ.

(408) Z uvedených dôvodov Komisia dospela k záveru, že navrhované opatrenie ako také neporušuje žiadne príslušné ustanovenia práva EÚ.

8.3.2.4. Záver

(409) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že projekt dlhodobej prevádzky spĺňa prvú (pozitívnu) podmienku posúdenia zlučiteľnosti (t. j. že pomocou sa umožňuje rozvoj hospodárskej činnosti).

8.3.3. *Negatívna podmienka: pomoc nemôže neprimerane narušiť podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom*

8.3.3.1. Identifikácia trhu dotknutého pomocou

(410) Ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania, projekt dlhodobej prevádzky bol vytvorený s cieľom prispieť k bezpečnosti dodávok elektriny na belgickom trhu a zároveň znížiť závislosť Belgicka od fosílnych palív (čím sa zároveň prispieva k dekarbonizácii belgického energetického systému). Zároveň sa zistilo, že belgický trh je dobre prepojený v regióne výpočtu kapacity Core (pozri odôvodnenie 374).

(411) Vzhľadom na uvedené skutočnosti sú relevantnými trhmi pre posúdenie predmetných opatrení trhy s elektrinou v Belgicku a trh s elektrinou v regióne výpočtu kapacity Core.

8.3.3.2. Identifikácia pozitívnych účinkov opatrenia pomoci

(412) Ako sa uvádza v odôvodnení 254 rozhodnutia o začatí konania a v tabuľke 2 tohto rozhodnutia, očakáva sa, že predĺženie životnosti dvoch jadrových reaktorov bude predstavovať 12 % až 16 % výroby elektriny v Belgicku, čo umožňuje pokračovať vo výrobe elektriny založenej na jadrovej energii, a teda zachovať potrebnú výrobu na strane dodávok v súlade s konkrétnym energetickým mixom, ktorý si Belgicko zvolilo. Ako ukazuje najnovšie posúdenie primeranosti zdrojov belgického PPS, spolu s kapacitou obstaranou prostredníctvom kapacitného mechanizmu je potrebné udržať dva najmladšie jadrové reaktory na trhu ďalších 10 rokov, aby sa vyriešil neustále rastúci dopyt po elektrine v Belgicku (pozri oddiel 2.4). Projekt dlhodobej prevádzky má preto pozitívny vplyv na trh, keďže pomôže riešiť obavy týkajúce sa primeranosti zdrojov a prispeje k bezpečnosti dodávok v Belgicku.

(413) Okrem toho investície do zdrojov jadrovej energie poskytujú spoľahlivé nízkouhlíkové výrobné zdroje. Zaistením bezpečných dodávok pri postupnom vyraďovaní najviac znečisťujúcich palív a znížením závislosti od zemného plynu prispieva výroba jadrovej energie s nízkymi emisiami uhlíka na MWh vyrobenej elektriny (spolu s rozvojom energie z obnoviteľných zdrojov) k dosiahnutiu národných a európskych cieľov v oblasti dekarbonizácie.

(414) Projektom dlhodobej prevádzky sa takisto priamo podporia ciele plánu REPowerEU, pretože sa ním zníži závislosť od dovozu fosílnych palív (najmä zemného plynu), ktoré podliehajú cenovým výkyvom a geopolitickým rizikám, čím sa posilní energetická bezpečnosť (pozri odôvodnenie 21).

([140]) Nariadenie Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Ú. v. EÚ L 24, 29.1.2004, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj).

(415) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že projekt dlhodobej prevádzky má pozitívne účinky na trh, pretože sa vďaka nemu zvýši bezpečnosť dodávok a prispeje k dekarbonizácii energetického mixu Belgicka. Keďže región výpočtu kapacity Core je dobre prepojený, tieto pozitívne účinky by boli pravdepodobne prospešné pre susedné členské štáty, ktoré dovážajú elektrinu z Belgicka.

8.3.3.3. Nevyhnutnosť zásahu štátu

(416) Na určenie toho, či je opatrenie pomoci potrebné, musí Komisia posúdiť, či je opatrenie zamerané na situáciu, v ktorej by mohlo priniesť významné zlepšenie, ktoré nemôže poskytnúť samotný trh. Pomoc, ktorá zlepšuje finančnú situáciu prijímajúceho podniku, ale nie je potrebná na dosiahnutie zamýšľaného cieľa, sa nemôže považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom.

(417) V tomto prípade chce Belgicko predĺžiť životnosť svojich dvoch najmladších jadrových reaktorov s cieľom riešiť otázky bezpečnosti dodávok a zároveň znížiť spotrebu fosílnych palív, a tým prispieť k dekarbonizácii. Komisia musí posúdiť, či je štátna pomoc na udržanie jadrovej energie na trhu potrebná na dosiahnutie týchto cieľov.

(418) V oddiele 2.3.2 rozhodnutia o začatí konania a v oddiele 3.1 tohto rozhodnutia Komisia vysvetlila, že zlyhania trhu sú relevantným faktorom na posúdenie nevyhnutnosti pomoci, a uznala určité zlyhania trhu, ktoré si vyžadujú zásah štátu v súvislosti s rozvojom jadrovej energie ([141]). Konkrétne v prípade investícií do jadrovej energie zlyhanie trhu vyplýva najmä z viacerých osobitných rizík, ktoré sú pre obchodných investorov ťažko zvládnuteľné ([142]), ako napr.:

a) zložitosť jadrovej technológie, ktorá vedie k vystaveniu sa technickým rizikám a rizikám riadenia projektu, ako aj trhovým a investičným rizikám (v dôsledku kapitálovej náročnosti investícií a nestálosti trhov s energiou), ktoré sa riešia v rámci zložky 1 opatrenia;

b) dlhodobé riziká spojené s nakladaním s jadrovým odpadom a s vyraďovaním jadrových elektrární z prevádzky a ich demontážou, ktorými sa zaoberá zložka 2 opatrenia, a

c) vystavenie rizikám spojeným s regulačnými a politickými rozhodnutiami, ktoré sa riešia v rámci zložky 3 opatrenia.

(419) Podľa Belgicka sa každá z troch zložiek projektu dlhodobej prevádzky zaoberá jedným z rizík a jedným zo zlyhaní trhu uvedených v odôvodnení 418.

(420) Belgicko takisto tvrdí, že belgický kapacitný mechanizmus nie je vhodným mechanizmom financovania kapacít jadrovej energie v Belgicku, najmä vzhľadom na krátky časový rámec, v ktorom sa rozhodlo o predĺžení životnosti, ďalšie neistoty a zlyhania trhu súvisiace s investíciami do jadrovej energie v porovnaní s inými technológiami, špecifické vlastnosti kapacitného mechanizmu, ktorý má každoročné aukcie s neistým výsledkom a harmonogram, ktorý nie je zlučiteľný s harmonogramom projektu dlhodobej prevádzky (pozri oddiel 3.3.4 a odôvodnenie 353). Okrem toho Belgicko tvrdí, že oznámené opatrenie vrátane balíka čiastkových opatrení bolo potrebné na presvedčenie spoločnosti Engie, aby začala rokovania o predĺžení životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou, keďže spoločnosť Engie už prijala rozhodnutie ukončiť všetky jadrové činnosti v Belgicku (pozri odôvodnenie 19).

([141]) Rozhodnutie Komisie z 13. 1. 2015, SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), Spojené kráľovstvo, Podpora pre jadrovú elektráreň Hinkley Point C (Ú. v. EÚ L, L/2015/109, 28.4.2015, s. 44), odôvodnenia 382 až 385.

([142]) Pozri napríklad rozhodnutie Komisie z 13. 1. 2015, SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), Spojené kráľovstvo, Podpora pre jadrovú elektráreň Hinkley Point C (Ú. v. EÚ L, L/2015/109, 28.4.2015, s. 44); rozhodnutie Komisie z 24. 7. 2017, SA.38454 (2017/C) (ex 2015/N), Maďarsko, Vývoj dvoch jadrových reaktorov v jadrovej elektrárni Paks II (Ú. v. EÚ L, L/2017/317, 1.12.2017, s. 45); rozhodnutie Komisie zo 17. 3. 2017, SA.39487 (2016/NN), Belgicko, *Lifetime extension of the nuclear power plants Tihange 1, Doel 1 and Doel 2* (Predĺženie životnosti jadrových zariadení Tihange 1, Doel 1 a Doel 2) (Ú. v. EÚ C, C/2017/142, 5.5.2017, s. 1); rozhodnutie Komisie zo 16. 6. 2017, SA.45296 (2017/N), Nemecko, *Transfer of Radioactive Waste and Spent Nuclear Fuel Liabilities in Germany* (Prevod záväzkov spojených s rádioaktívnym odpadom a s vyhoretým jadrovým palivom v Nemecku) (Ú. v. EÚ C, C/2017/254, 4.8.2017, s. 1).

(421) Belgicko preto tvrdí, že predĺženie životnosti dvoch jadrových reaktorov sa pravdepodobne neuskutoční bez štátnej podpory, ako ani bez vhodného modelu odmeňovania (zložka 1), dohody o prevode záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom (zložka 2) a ustanovení o právnej ochrane (zložka 3), pričom každá z týchto zložiek rieši jedno z uvedených zlyhaní trhu.

(422) Potreba každej z týchto troch zložiek opatrenia sa posudzuje (samostatne) v oddieloch 8.3.3.3.1, 8.3.3.3.2 a 8.3.3.3.3. Posúdenie kombinovanej potreby zložky 1, zložky 2 a zložky 3, ako aj ich potenciálnych kumulatívnych účinkov sa uvádza v oddiele 8.3.3.6.

8.3.3.3.1. Potreba zložky 1

(423) Pokiaľ ide o technické riziká, riziká riadenia projektu, trhové a investičné riziká, ktoré uvádza Belgicko, Komisia v predchádzajúcich rozhodnutiach uznala, že investície do nových projektov v oblasti jadrovej energie sú vystavené značnému riziku vzhľadom na kombináciu vysokých počiatočných kapitálových nákladov, dlhého času výstavby a dlhého obdobia prevádzky na dosiahnutie návratnosti investičných nákladov. Komisia takisto uznala, že chýbajúce trhovo založené finančné nástroje, ako aj iné typy zmlúv na zaistenie sa pred týmto značným rizikom predstavujú zlyhanie trhu, ktoré je špecifické pre málo technológií, medzi ktorými je jadrová energia ([143]). Týkalo sa to však investícií do nových jadrových elektrární. Naopak tento prípad sa týka investícií do predĺženia životnosti dvoch existujúcich jadrových reaktorov. Komisia sa preto domnieva, že otázka investovania do predĺženia životnosti dvoch jadrových reaktorov by sa v prípade neposkytnutia pomoci nevyskytla.

(424) Po prvé, pokiaľ ide o pripomienku Komisie uvedenú v odôvodnení 295 rozhodnutia o začatí konania, že predĺženie životnosti zariadení Doel 1, Doel 2 a Tihange 1 o desať rokov sa v roku 2015 uskutočnilo bez balíka opatrení finančnej podpory ([144]), spoločnosť Engie v odpovedi na verejnú konzultáciu (pozri odôvodnenie 290) uviedla, že okolnosti obidvoch projektov nie sú porovnateľné, keďže v tomto prípade: i) belgická vláda prijala rozhodnutie o projekte dlhodobej prevádzky po tom, ako spoločnosť Engie začala prípravy na ukončenie svojich obchodných činností v oblasti výroby jadrovej energie, ii) s krátkym časovým plánom súčasného projektu dlhodobej prevádzky súvisia dodatočné náklady, ktoré uznal aj orgán pre jadrovú bezpečnosť (AFCN/FANC), a iii) zvýšený podiel obnoviteľných zdrojov energie v energetickom systéme vedie k vyššej volatilite trhových cien v porovnaní so situáciou a s očakávaniami v roku 2015.

(425) Po druhé, pokiaľ ide o pochybnosti Komisie o tom, či je potrebný celý balík opatrení odmeňovania, Belgicko a spoločnosť Engie uviedli, že každá časť zložky 1 plní konkrétny cieľ a že čiastkové zložky sa dopĺňajú. Belgicko podrobnejšie objasnilo nastavenie finančných opatrení (pozri aj odôvodnenie 68).

a) Náklady na prevádzku a údržbu projektu dlhodobej prevádzky sa financujú prostredníctvom prevádzkových príjmov zariadení s dlhodobou prevádzkou, pričom stabilný tok prevádzkových príjmov je zabezpečený prostredníctvom rozdielovej zmluvy. Ako Belgicko a spoločnosť Engie vysvetlili, vzhľadom na zlyhania trhu súvisiace s jadrovým priemyslom a vysokú volatilitu trhu s elektrinou v nasledujúcich rokoch je projekt dlhodobej prevádzky vystavený veľkému riziku likvidnej medzery, takže rozdielová zmluva je nevyhnutným nástrojom na dosiahnutie stabilných prevádzkových príjmov. Komisia sa domnieva, že vhodne navrhnutá rozdielová zmluva je nevyhnutným nástrojom na zabezpečenie stabilného toku príjmov v neistom trhovom prostredí. Komisia už v rozhodnutí o začatí konania uznala, že v prípade neexistencie rozdielovej zmluvy hrozí vysoké riziko zápornej čistej súčasnej hodnoty projektu dlhodobej prevádzky. Komisia okrem toho súhlasí aj s tým, že predĺženie životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou (10 rokov) pokrýva krátke obdobie v porovnaní s priemernou dĺžkou trvania investícií v jadrovom sektore (o to viac, keďže jednotky s dlhodobou prevádzkou nebudú počas prvých troch rokov prevádzkované na 100 % kapacity, pretože je potrebné súčasne dokončiť práce na predĺžení životnosti zariadení s dlhodobou prevádzkou), pričom na zosúladenie jednotiek s dlhodobou prevádzkou s bezpečnostnými predpismi budú potrebné značné náklady.

([143]) Rozhodnutie Komisie z 13. 1. 2015, SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), Spojené kráľovstvo, Podpora pre jadrovú elektráreň Hinkley Point C (Ú. v. EÚ L, L/2015/109, 28.4.2015, s. 44), odôvodnenia 382 a 383.

([144]) V uvedenom prípade bola poskytnutá len právna ochrana pred rizikom politického blokovania (podobná právnej ochrane poskytovanej prostredníctvom zložky 3 súčasného opatrenia).

b) MPPNKP a pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky dopĺňajú rozdielovú zmluvu s cieľom zabezpečiť dlhodobú finančnú stabilitu, keďže nie je možné vylúčiť, že sa počas 10-ročného obdobia vyskytnú obdobia významnej neplánovanej nedostupnosti. Z údajov, ktoré poskytla spoločnosť Electrabel, skutočne vyplýva, že pravdepodobnosť takejto udalosti nie je malá, ale je pravdepodobné, že nastane, a to na základe skúseností s belgickými jadrovými reaktormi v období rokov 2012 – 2022 (pozri tabuľku 10). Pôžičkami na pokrytie nákladov v období odstávky sa má zabezpečiť dostatok hotovosti počas fázy opätovného spustenia projektu dlhodobej prevádzky, keď je ešte potrebné vykonať dôležité práce a jednotky s dlhodobou prevádzkou nemôžu pracovať na plný výkon, a ich splatenie sa plánuje do konca desaťročného obdobia. Naproti tomu MPPNKP sú k dispozícii počas celého desaťročného obdobia, ale vzťahujú sa len na situácie významnej neplánovanej nedostupnosti. Nástroj na poskytovanie prevádzkového kapitálu (ďalej len „NPPK“) slúži ako mostík v rámci roka k ročným MPPNKP. Belgicko uviedlo tri scenáre, ktoré ukazujú vplyv výskytu významných neplánovaných udalostí nedostupnosti. Ako je zrejmé z tabuľky 11, bez MPPNKP a pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky by sa spoločný podnik mohol v týchto situáciách, ktoré nie sú počas desaťročného obdobia nepravdepodobné, dostať do konkurzu.

c) Komisia preto uznáva, že rozdielová zmluva, pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky, MPPNKP a NPPK sú doplnkové opatrenia, ktoré sú všetky potrebné na zabezpečenie toho, aby podnik BE-NUC mal vždy dostatočnú likviditu na úhradu prevádzkových nákladov, nákladov na údržbu a nákladov na palivo s cieľom umožniť bezpečnú a spoľahlivú prevádzku jednotiek s dlhodobou prevádzkou.

d) Keďže spoločnosť Engie bola v procese obmedzovania svojich činností zameraných na výrobu jadrovej energie (pozri odôvodnenie 19) a nechcela sama investovať požadované kapitálové výdavky vo výške viac ako [2 – 2,5] miliardy EUR do projektu dlhodobej prevádzky a sama znášať všetky potenciálne straty v dôsledku neočakávaných udalostí nedostupnosti a prekročenia nákladov, pred podpísaním dohody o projekte dlhodobej prevádzky požadovala mechanizmus rozdelenia rizika v pomere 50/50 s belgickým štátom (pozri odôvodnenie 23) a trvala na štruktúre spoločného podniku (vytvorenie podniku BE-NUC) nad rámec mechanizmov odmeňovania stanovených v dohode o odmeňovaní s cieľom pokryť zostávajúce riziká financovania a platobnej schopnosti. Požiadavky na kapitálové výdavky projektu dlhodobej prevádzky financujú akcionári spoločného podniku na základe rovnakých podmienok, a to buď prostredníctvom vlastného kapitálu, alebo prostredníctvom akcionárskych pôžičiek.

— Aj po zavedení mechanizmov finančného odmeňovania stanovených v dohode o odmeňovaní pretrvávajú značné riziká, ktoré spoločnosť Engie nechcela niesť sama. Spoločnosť Engie poskytla simuláciu, ktorá ukázala vplyv udalostí zníženej dostupnosti a/alebo zvýšených prevádzkových nákladov počas fázy prevádzky, ktoré nie sú kryté MPPNKP, čo môže mať významný negatívny účinok na ziskovosť podniku BE-NUC, ako je uvedené v tabuľke 16.

— Prostredníctvom štruktúry spoločného podniku sa môže financovanie kapitálových výdavkov uskutočňovať bez vystavenia sa dlhu, ktorý by bol v tomto prípade veľmi nákladný alebo by bolo ťažké ho získať, keďže komerčné banky nie sú ochotné angažovať sa v jadrových zariadeniach.

— Zavedenie akcionárskych pôžičiek popri kapitálovej injekcii vyplýva z finančných dôvodov, pretože umožňuje väčšiu flexibilitu pri navrhovaní harmonogramov čerpania a splácania a optimalizuje finančnú štruktúru vzhľadom na zdaniteľný príjem.

e) Komisia preto dospela k záveru, že vytvorenie spoločného podniku, v ktorom sa riziká spojené s prekročením nákladov a nútenými odstávkami, ktoré nie sú kryté inými finančnými nástrojmi, znášajú spolu s belgickým štátom, možno považovať za nevyhnutné.

f) Dohoda o spoločnom vývoji++ sa vzťahuje na náklady súvisiace s vývojovými činnosťami, ktoré je potrebné vykonať, aby sa splnili očakávania orgánu pre jadrovú bezpečnosť týkajúce sa projektu dlhodobej prevádzky. Komisia sa vzhľadom na krátky časový plán projektu dlhodobej prevádzky domnieva, že bolo preto potrebné vytvoriť a uzavrieť dohodu o financovaní týchto činností.

g) Pokiaľ ide o ostatné čiastkové opatrenia zložky 1, ako už bolo uvedené v rozhodnutí o začatí konania, Komisia sa domnieva, že:

— dohoda o prevádzke a údržbe umožňuje kedykoľvek zabezpečiť krytie všetkých prevádzkových nákladov a nákladov na údržbu, ak je to potrebné,

— uzavretie dohody o administratívnych postupoch a o predaji energie je podmienkou praktického fungovania projektu dlhodobej prevádzky, takže DSEM a dohoda o administratívnych službách sú potrebné a

— je bežnou praxou, že v rámci dohody medzi dvoma stranami sa dohodnú podmienky pre prípad neuzavretia transakcie, takže náhrada strát v súvislosti s krytím nákladov v prípade neuzavretia transakcie je potrebná.

(426) Po tretie, Komisia pripomína pripomienky tretích strán, ktoré tvrdili, že dodávky energie by mohli byť zabezpečené aj lacnejšími technológiami, a domnievali sa, že dotácie pre jadrový sektor spomalia pokrok iných lacnejších a ekologickejších technológií (najmä obnoviteľných zdrojov energie). Belgicko uviedlo, že členské štáty majú autonómiu pri tvorbe svojich energetických politík vrátane možnosti začleniť jadrovú energiu do svojho energetického mixu a že rozmanitá kombinácia spôsobov výroby energie je nevyhnutná na zachovanie spoľahlivej a vyváženej elektrizačnej sústavy. Vzhľadom na skutočnosť, že koncentrácia trhu sa v posledných rokoch znížila vďaka vyššiemu podielu energie z obnoviteľných zdrojov v belgickom energetickom mixe (pozri odôvodnenia 34 až 37), a vzhľadom na nedávne investície belgického štátu do veterného parku na mori princeznej Elisabeth ([145]) Komisia nevidí dôvod na to, aby dospela k záveru, že projekt dlhodobej prevádzky by bránil rozvoju obnoviteľnej energie v Belgicku. Potreba investovať do energie z jadrových zdrojov aj do energie z obnoviteľných zdrojov je takisto pravdepodobná, pretože obnoviteľné zdroje energie majú v súčasnosti stále nevýhody, ako je dostupnosť lokalít a kapacita pripojenia k sústave. Odmeňovanie prostredníctvom (upraveného) návrhu rozdielovej zmluvy poskytuje viac stimulov na maximalizáciu výroby v hodinách s vysokou cenou (v rozsahu, v akom je to možné vzhľadom na starú technológiu v jednotkách s dlhodobou prevádzkou). Tým sa znižuje konkurenčný vplyv opatrenia na trhové investície do obnoviteľných zdrojov energie, keďže možno očakávať, že zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov energie budú prevádzkované obzvlášť často v obdobiach s nižšími cenami (keďže v týchto obdobiach je dostupnosť obnoviteľných zdrojov vysoká, v dôsledku čoho klesajú trhové ceny).

(427) Napokon, pokiaľ ide o tvrdenie Belgicka, že likvidnú medzeru jednotiek dlhodobej prevádzky nemožno primerane vyriešiť prostredníctvom účasti na kapacitnom mechanizme (pozri oddiel 3.3.4 a odôvodnenie 353), Komisia uznáva, že neistý výsledok aukcií kapacitného mechanizmu a harmonogram aukcií nie je v súlade s plánom Belgicka, aby sa opätovné spustenie zariadení s dlhodobou prevádzkou uskutočnilo v roku 2025. Konkrétne belgická vláda oznámila projekt dlhodobej prevádzky v marci 2022 a 13. decembra 2023 podpísala záväznú dohodu o vykonávaní (pozri oddiel 2.3). Dovtedy sa uskutočnili už tri aukcie kapacitného mechanizmu.

(428) Vzhľadom na uvedené dôvody sa Komisia domnieva, že všetky čiastkové opatrenia zložky 1 sa ukázali ako doplnkové a potrebné.

8.3.3.3.2. Potreba zložky 2

(429) Pokiaľ ide o zlyhania trhu a riziká spojené s neistými nákladmi na nakladanie s jadrovým odpadom a vyraďovanie jadrových zariadení z prevádzky, ako sa uvádza v odôvodnení 276 rozhodnutia o začatí konania, Komisia sa domnieva, že sa riešia prevodom záväzkov spojených s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom, ako aj prevodom dodatočných záväzkov spojených s vyraďovaním z prevádzky vyplývajúcich z projektu dlhodobej prevádzky. Cieľom dohody o odpade je zabezpečiť zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, keďže prevodom sa zabezpečí financovanie jadrového odpadu a zvýši sa úroveň bezpečnosti pri dočasnom skladovaní a konečnom uložení týchto materiálov. Belgicko tvrdí, že dodatočné záväzky spojené s vyraďovaním z prevádzky vyplývajúce z projektu dlhodobej prevádzky pokrývajú len dodatočné náklady spôsobené projektom dlhodobej prevádzky, nepokrývajú žiadne prevádzkové náklady súvisiace s každodenným riadením alebo bežnými činnosťami, a preto nespôsobujú narušenie.

([145]) Pozri rozhodnutie Komisie z 13. 9. 2024, SA.107336 (2024/N), Belgicko, *Support mechanism for lot 1 of the Princess Elisabeth offshore Zone* [Mechanizmus podpory pre časť 1 pobrežnej zóny princeznej Elisabeth (Ú. v. EÚ C, C/2024/5754, 25.9.2024, s. 1)].

(430) Ako Komisia v predchádzajúcich rozhodnutiach týkajúcich sa prevodu záväzkov spojených s jadrovým odpadom v Nemecku a Spojenom kráľovstve ([146]) zdôraznila, nakladanie s rádioaktívnym odpadom sa vyznačuje dlhými lehotami, ktoré si preto môžu vyžadovať určitú formu zásahu štátu. Potreba zásahu štátu, pokiaľ ide o zodpovedné a bezpečné nakladanie s rádioaktívnym odpadom, je navyše zakotvená v článku 4 ods. 1 smernice 2011/70/Euratom, v ktorom sa v tejto súvislosti stanovuje konečná zodpovednosť štátu. Prevod záväzkov spojených s nakladaním s rádioaktívnym odpadom a vyraďovaním z prevádzky slúži na zabezpečenie financovania nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, čo je predpoklad zodpovedného a bezpečného nakladania s týmito materiálmi. Navyše spoločnosť Engie neplánovala pokračovať vo svojich jadrových činnostiach v Belgicku (pozri odôvodnenie 19) a so začatím rokovaní o predĺžení životnosti zariadení súhlasila až po dosiahnutí dohody o finančných opatreniach, ale aj o prevode záväzkov spojených s jadrovým odpadom (pozri odôvodnenie 23).

(431) Pokiaľ ide konkrétne o prevod dodatočných záväzkov spojených s vyraďovaním z prevádzky vyplývajúcich z projektu dlhodobej prevádzky, keďže tento prevod sa vzťahuje len na dodatočné náklady vyplývajúce z projektu dlhodobej prevádzky, zatiaľ čo bežné záväzky spojené s vyraďovaním z prevádzky a demontážou zostávajú na prevádzkovateľovi jadrového zariadenia, a keďže o predĺženie životnosti zariadení požiadala belgická vláda, a nie spoločnosť Engie alebo spoločnosť Electrabel, Komisia sa domnieva, že tento prevod dodatočných záväzkov spojených s vyraďovaním z prevádzky vyplývajúcich z projektu dlhodobej prevádzky je takisto potrebný. V porovnaní s posúdením v rozhodnutí o začatí konania komisia CPN/CNV medzičasom takisto potvrdila dodatočné náklady na vyraďovanie z prevádzky súvisiace s projektom dlhodobej prevádzky (pozri odôvodnenie 200).

(432) Okrem toho Komisia nemá námietky proti vyňatiu neeurópskych aktív spoločnosti Electrabel z jej perimetra, keďže spoločnosť Engie zabezpečí, aby v spoločnosti Electrabel zostali aktíva v hodnote najmenej 4 miliardy EUR (pozri odôvodnenia 59 a 181).

(433) Vzhľadom na uvedené dôvody sa Komisia teda domnieva, že zložka 2 oznámeného opatrenia je potrebná.

8.3.3.3.3. Potreba zložky 3

(434) Pokiaľ ide o zlyhania trhu súvisiace s regulačnými a politickými rizikami, ako sa uvádza v odôvodnení 278 rozhodnutia o začatí konania, Komisia sa domnieva, že hoci všetky technológie môžu v zásade trpieť politickým „blokovaním“, vzhľadom na kontroverznú povahu jadrovej technológie možno predpokladať, že tento problém bude v prípade jadrových projektov horší ([147]). Konkrétne Belgicko za posledných 25 rokov už niekoľkokrát zmenilo svoje politické smerovanie v oblasti jadrovej energie (pozri oddiel 2.2), takže Komisia považuje toto riziko v Belgicku za obzvlášť aktuálne. Okrem toho Komisia počas verejnej konzultácie nedostala v tejto veci žiadne dôkazy o opaku.

(435) Komisia sa preto domnieva, že regulačné a politické riziká sa efektívne riešia prostredníctvom opatrenia právnej ochrany a že v prípade jadrovej energie je právna ochrana potrebná, čo Komisia takisto uznala v rozhodnutí vo veci SA.39487 ([148]).

8.3.3.3.4. Záver o potrebe opatrenia

(436) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že všetky tri zložky opatrenia (vrátane ich čiastkových zložiek) sú potrebné na zabezpečenie predĺženia životnosti dvoch jadrových reaktorov v Belgicku. Komisia okrem toho dospela k záveru, že opatrenie má pre príjemcov stimulačný účinok, čím sa zabezpečí úspešná realizácia projektu dlhodobej prevádzky.

([146]) Pozri rozhodnutie Komisie zo 16. 6. 2017, SA.45296 (2017/N), Nemecko, *Transfer of Radioactive Waste and Spent Nuclear Fuel Liabilities in Germany* (Prevod záväzkov spojených s rádioaktívnym odpadom a s vyhoretým jadrovým palivom v Nemecku) (Ú. v. EÚ C 254, 4.8.2017, s. 1); rozhodnutie Komisie z 20. 4. 2016, SA.34962 (2015/N), Spojené kráľovstvo, *Waste Transfer Contract for New Nuclear Power Plants* (Zmluva o prevode odpadu pre nové jadrové elektrárne) (Ú. v. EÚ C 161, 4.5.2016, s. 1).

([147]) Pozri aj odôvodnenia 384 a 385 rozhodnutia Komisie vo veci SA.34947 (pozri poznámku pod čiarou č. 144).

([148]) Pozri rozhodnutie Komisie zo 17. 3. 2017, SA.39487 (2016/NN), Belgicko, *Lifetime extension of the nuclear power plants Tihange 1, Doel 1 and Doel 2* (Predĺženie životnosti jadrových zariadení Tihange 1, Doel 1 a Doel 2) (Ú. v. EÚ C 142, 5.5.2017, s. 1).

8.3.3.4. Vhodnosť

(437) Zlyhania trhu uvedené v oddiele 3.1, ktoré vyplývajú z: i) neistého trhu s energiou a investičného prostredia, ii) neistých nákladov súvisiacich s jadrovým odpadom a iii) vystavenia politickým rozhodnutiam, bránia prevádzkovateľovi jadrového zariadenia získať istotu príjmov. V tomto prípade sa Komisia domnieva, že je to obzvlášť problematické vzhľadom na starú technológiu, na ktorej sú jednotky s dlhodobou prevádzkou založené a ktorá ponecháva len malý priestor na flexibilitu, ako aj na obmedzené trvanie predĺženia životnosti na 10 rokov. Tieto prvky, ktoré sú v tomto prípade zjavne prítomné, ďalej komplikujú ziskovú prevádzku jednotiek s dlhodobou prevádzkou, takže Komisia považuje štátnu podporu za vhodnú.

(438) Belgicko tvrdí, že vzhľadom na zistené zlyhania trhu a špecifické riziká spojené s jadrovou energiou je pre jadrovú energiu potrebný osobitný mechanizmus podpory. Ako sa uvádza v oddiele 3.3.4, Belgicko tvrdí, že sa zvažovali aj iné formy mechanizmov priamej finančnej podpory (pevná výkupná prémia, jednosmerná rozdielová zmluva a model regulačnej bázy aktív), ale neboli považované za vhodné na podporu projektu dlhodobej prevádzky. Belgicko tvrdí, že tri zložky oznámeného opatrenia sú potrebné na riešenie zlyhaní trhu a rizík. Podľa Belgicka: i) konkrétne nastavenie projektu dlhodobej prevádzky a opatrenia finančnej podpory v rámci zložky 1 sú vhodné na zaručenie stabilných príjmov prevádzkovateľa jadrového zariadenia a na zabránenie platobnej neschopnosti spoločného podniku v prípade závažných neplánovaných udalostí, ii) strop platieb za jadrový odpad a súvisiace čiastkové opatrenia v rámci zložky 2 sú vhodné na zaručenie toho, že budú k dispozícii potrebné finančné prostriedky na financovanie riešení zodpovedného a bezpečného nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, zatiaľ čo iii) právna ochrana v rámci zložky 3 je vhodná na zaručenie ochrany pred zmenami verejnej mienky a postojov tvorcov politík k jadrovej energii.

(439) Komisia v nasledujúcich oddieloch v prípade každej zložky osobitne posúdi, či sú zložka 1, zložka 2 a zložka 3 oznámeného opatrenia vrátane svojich niekoľkých čiastkových opatrení vhodné. Posúdenie kombinovanej vhodnosti zložky 1, zložky 2 a zložky 3, ako aj ich potenciálnych kumulatívnych účinkov sa uvádza v oddiele 8.3.3.6.

8.3.3.4.1. Vhodnosť zložky 1

(440) Po prvé, ako sa uvádza v odôvodneniach 285, 300 a 303 rozhodnutia o začatí konania, Komisia považovala dohodu o spoločnom vývoji++, dohodu o administratívnych službách a náhradu strát v súvislosti s krytím nákladov v prípade neuzavretia transakcie za vhodné opatrenia. Po prvé, vzhľadom na krátke časové obdobie pred dátumom opätovného spustenia zariadení s dlhodobou prevádzkou a potrebu začať s vývojovými činnosťami čo najskôr po tom, ako belgická vláda prijala rozhodnutie o predĺžení životnosti dvoch jadrových reaktorov, Komisia považuje uzavretie dohody o spoločnom vývoji++ pred konečným uzavretím transakcie za vhodný nástroj na zabezpečenie toho, aby prevádzkovateľ jadrového zariadenia včas vykonal potrebné vývojové činnosti. Po druhé, Komisia sa domnieva, že uzavretie dohody o administratívnych službách, ako aj dohody o podmienkach v prípade neuzavretia transakcie, sú štandardným postupom v rámci dohody medzi dvoma stranami. Okrem toho Komisia počas verejnej konzultácie v tejto veci nedostala žiadne dôkazy o opaku, pokiaľ ide o tieto tri čiastkové opatrenia. Komisia preto považuje dohodu o spoločnom vývoji++, dohodu o administratívnych službách a náhradu strát v súvislosti s krytím nákladov v prípade neuzavretia transakcie za vhodné opatrenia, ktoré musia byť súčasťou projektu dlhodobej prevádzky.

(441) Po druhé, pokiaľ ide o rozdielovú zmluvu, Belgicko tvrdí, že dvojsmerná rozdielová zmluva je najvhodnejšou možnosťou na riešenie zlyhaní trhu a na zabezpečenie istoty príjmov, pričom sa zabráni nadmernému odmeňovaniu prevádzkovateľa jadrového zariadenia. Belgické orgány skúmali alternatívne mechanizmy podpory (účasť na kapacitnom mechanizme, pevná výkupná prémia, jednosmerná rozdielová zmluva, model RBA), ale považovali ich za menej vhodné (pozri oddiel 3.3.4). Ako sa uvádza v odôvodneniach 290 až 293 rozhodnutia o začatí konania, Komisia vyjadrila niekoľko obáv týkajúcich sa návrhu rozdielovej zmluvy a veľa tretích strán, ktoré sa zúčastnili na verejnej konzultácii, súhlasilo s názorom Komisie (pozri oddiel 6.2.1.2):

a) (Pôvodný) návrh rozdielovej zmluvy zodpovedal poskytovaniu pevnej zložky odmeňovania za MWh skutočne vyrobenej elektriny a chýbali v ňom vhodné stimuly na výrobu elektriny a plánovanie údržby v súlade s trhovými podmienkami, čo predstavuje riziko neprimeraného narušenia trhových operácií.

b) Okrem toho sa v rámci (pôvodného) vopred vymedzeného opatrenia týkajúceho sa modulácie stanovovali sankcie len v prípade, že výroba jednotiek s dlhodobou prevádzkou nebola znížená, keď je cena elektriny mínus 20 EUR za MWh alebo nižšia viac ako šesť hodín, čo by viedlo k poskytovaniu pomoci v čase záporných cien elektriny.

c) Komisia v tom čase takisto nebola presvedčená o tom, že (pôvodný) mechanizmus rozdelenia straty a zisku bude mať v praxi vplyv.

d) Nakoniec bola vznesená otázka, či je cena na dennom trhu ako trhová referenčná cena vo vzorci rozdielovej zmluvy najefektívnejšou voľbou a či by nebolo vhodnejšie zahrnúť do trhovej referenčnej ceny aj dlhodobý produkt.

(442) Belgicko v reakcii na obavy Komisie týkajúce sa návrhu rozdielovej zmluvy vykonalo niekoľko úprav:

a) Belgicko najprv objasnilo, že vzhľadom na starú jadrovú technológiu, na ktorej sú založené jednotky s dlhodobou prevádzkou, nie je možné dosiahnuť, aby veľmi reagovali na akékoľvek trhové signály. Ako sa uvádza v oddiele 2.1, spoločnosť Engie bola sama otvorená možnosti zhodnotiť flexibilitu jednotiek s dlhodobou prevádzkou na trhoch s energiou v kontexte opatrenia, pričom zdôraznila následné riziká odstávok v dôsledku modulácie reaktorov. Belgický orgán pre jadrovú bezpečnosť zároveň uložil obmedzenie počtu ekonomických modulácií za cyklus. S cieľom reagovať na obavy Komisie a tretích strán uvedené v odôvodnení 441 písm. a) a zároveň zohľadniť technické obmedzenia zariadení sa Belgicko rozhodlo upraviť odmeňovanie nezávislého partnera v rámci DSEM. Belgicko do vzorca odmeňovania zahrnulo variabilnú zložku, aby bol partner v rámci DSEM stimulovaný predávať elektrinu vyrobenú z jadrovej energie v čo najväčšej miere v súlade s trhovými podmienkami, pričom treba mať na pamäti obmedzenia modulácie, ako je vysvetlené v časti 3.3.1.5.2. V rámci tohto nového usporiadania sa v reakcii na obavy uvedené v odôvodnení 441 písm. b) upustilo od opatrenia týkajúceho sa modulácie, keďže partner v rámci DSEM bude rozhodovať o tom, kedy je vhodné spustiť ekonomickú moduláciu. Partner v rámci DSEM bude správne motivovaný požadovať ekonomickú moduláciu, keď budú trhové ceny nízke alebo záporné, pretože ak tak neurobí, bude mu uložená sankcia.

b) Pokiaľ ide o obavy uvedené v odôvodnení 441 písm. c), Belgicko posilnilo mechanizmus úpravy rizika trhovej ceny, aby sa odmeňovanie podľa rozdielovej zmluvy viac prispôsobilo meniacim sa trhovým podmienkam (pozri oddiel 3.3.1.3.2).

c) Pokiaľ ide o obavy uvedené v odôvodnení 441 písm. d), Belgicko zachovalo cenu na dennom trhu ako trhovú referenčnú cenu vo vzorci rozdielovej zmluvy z dôvodov uvedených v odôvodnení 98. Belgicko počas fázy formálneho vyšetrovania zdôraznilo najmä vysoké riziko a veľký vplyv neplánovaných výpadkov, najmä počas fázy opätovného spustenia projektu dlhodobej prevádzky. To by spôsobilo, že výkon jednotiek s dlhodobou prevádzkou by bol v prvých troch rokoch výroby veľmi neistý, a preto by sa zahrnutím dlhodobej referenčnej ceny do návrhu rozdielovej zmluvy zvýšili riziká elektrární.

d) Napokon Belgicko takisto potvrdzuje, že protistrana rozdielovej zmluvy (orgán BE-WATT) vypracuje stratégiu riadenia rizík pre svoju otvorenú pozíciu, ako je právne stanovené, a že jej vykonávanie prispeje k likvidite forwardových trhov s elektrinou (pozri odôvodnenie 99). Prijatie stratégie podlieha odporúčaniu regulačného orgánu, ktoré bude zahŕňať posúdenie vplyvu stratégie na príslušné trhy s elektrinou (pozri odôvodnenie 158).

(443) Komisia sa domnieva, že zmeny týkajúce sa návrhu rozdielovej zmluvy a jej vykonávania, ako aj záväzok vypracovať stratégiu riadenia rizík, ktorá prispeje k likvidite forwardových trhov s elektrinou, sú dostatočné na vyriešenie pochybností uvedených v rozhodnutí o začatí konania. Komisia uznáva, že jednotky s dlhodobou prevádzkou sú založené na starej technológii s obmedzenou flexibilitou, čo obmedzuje možnosti prevádzkovateľa jadrových zariadení pravidelne upravovať výkon elektrární. To je v protiklade s novšími jadrovými technológiami alebo inými konštrukciami jadrových elektrární (napr. sivé regulačné tyče v porovnaní s čiernymi), ktoré umožňujú úpravu zaťaženia. Komisia vzhľadom na obmedzené predĺženie životnosti na 10 rokov uznáva, že technológia sa

musí považovať za danú, čo obmedzuje možnosti prevádzkovateľa jadrových zariadení výrazne upravovať fungovanie elektrární. Z tohto hľadiska Komisia oceňuje snahu belgických orgánov a spoločnosti Electrabel čo najviac prispôsobiť výrobu a údržbu trhovým podmienkam, a to jednak tým, že právomoc rozhodovať o ekonomických moduláciách delegovali na partnera v rámci DSEM a zmenili jeho odmeňovanie, a jednak tým, že prešli z 18-mesačného na 12-mesačný palivový cyklus, aby bola údržba naplánovaná čo najviac na letné obdobie. V tomto ohľade aj posilnenie mechanizmu rozdelenia straty a zisku prispieva k cieľu, aby odmeňovanie podľa rozdielovej zmluvy čo najviac zodpovedalo trhovým podmienkam, a prispieva k vyššiemu vystaveniu trhovému riziku. Hoci podporu v čase záporných cien stále nemožno úplne vylúčiť z dôvodu obmedzenej flexibility elektrární a obáv o bezpečnosť, upravený návrh rozdielovej zmluvy spolu s upraveným vzorcom odmeňovania podľa DSEM znižuje motiváciu vyrábať v čase záporných cien. Komisia takisto uznáva, že najmä počas fázy opätovného spustenia projektu dlhodobej prevádzky existuje vysoké riziko neplánovanej nedostupnosti a odstávok, takže vystavenie sa dlhodobým trhom môže znamenať dodatočné riziká, a preto je v počiatočnom období projektu dlhodobej prevádzky cena na dennom trhu vhodnejšia ako trhová referenčná cena. Komisia takisto konštatuje, že po prvých troch rokoch projektu majú belgické orgány možnosť upraviť trhovú referenčnú cenu v návrhu rozdielovej zmluvy, ako aj vyrovnanie odmeny podľa DSEM. Vplyv využívania denného trhu na forwardové trhy je napokon znížený hedžingovou stratégiou, ktorá podporí likviditu forwardových trhov, a vplyv na vnútrodenný trh sa zmierni prostredníctvom variabilných nákladov, ktoré znáša partner v rámci DSEM.

(444) V dôsledku toho a vzhľadom na špecifické okolnosti tohto prípadu, ktorý sa týka existujúcich jadrových zariadení prevádzkovaných na základe starej technológie s obmedzenou flexibilitou, sa Komisia domnieva, že upravený návrh rozdielovej zmluvy spolu s upraveným odmeňovaním podľa DSEM je vhodný.

(445) Po tretie, Komisia takisto vyjadrila obavy v súvislosti s vhodnosťou pôžičiek, ktoré pokrývajú náklady v období odstávky, a MPPNKP, ktoré pokrývajú nedostatok prevádzkových peňažných tokov, ku ktorému môže dôjsť, spôsobom podobným potenciálne neobmedzenému grantu, ktorý chráni spoločný podnik pred akýmikoľvek prevádzkovými rizikami. Okrem toho MPPNKP poskytuje 50 % ochranu kapitálu. Belgicko tvrdí, že bez pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky, NPPK a minimálnej platby za prevádzkové náklady a kapitálovej platby by boli potrebné ďalšie vklady do vlastného kapitálu, pretože v prípade jedinej udalosti nedostupnosti by boli akcionári spoločného podniku vystavení riziku platobnej neschopnosti a likvidnej medzere, čo by spôsobilo nerentabilnosť investície.

(446) Belgicko v reakcii na obavy Komisie týkajúce sa pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky a MPPNKP poskytlo ďalšie objasnenia a upravilo tieto opatrenia:

a) Belgicko tvrdí, že pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky budú v zásade splatené. Pokiaľ ide o riziko, že pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky nebudú splatené v prípade nedostatočného prírastku peňažných tokov (keďže pôžičky prichádzajú po splatení vkladov akcionárov), Belgicko tvrdí, že tento scenár je veľmi nepravdepodobný a že pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky nebudú splatené len v prípade veľmi nepriaznivého scenára (pozri odôvodnenie 132), t. j. ak by výrazná nedostupnosť pretrvávala niekoľko rokov, napr. dostupnosť menej ako 60 % v každom roku v období od 2029 do 2035. Hoci toto riziko nie je nepravdepodobné, je malé a prejavuje sa len za extrémnych okolností, ktoré by znamenali závažné alebo sériu závažných neočakávaných udalostí počas dlhého obdobia a nakoniec by mohli znamenať ukončenie prevádzky [pozri písmeno b)]. Táto situácia by bola v neprospech akcionárov: pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky nebudú v plnej výške splatené len v prípade, že projekt neprinesie dostatočný zisk na vyplatenie návratnosti investície akcionárov, preto pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky neprinášajú akcionárom neprimeraný prospech.

b) Podobne Belgicko tvrdí, že MPPNKP sa uplatňuje len v prípade veľmi nepriaznivej situácie a že spoločnosť Engie stále riskuje stratu 50 % svojich kapitálových investícií. Belgicko však v reakcii na obavy, že MPPNKP by sa napokon mohli stať neobmedzeným grantom, stanovilo strop pre platby MPPNKP. Ako je vysvetlené v odôvodnení 121, protistrana dohody o odmeňovaní (t. j. belgický štát) uplatní svoje právo ukončiť zmluvu podľa dohody o odmeňovaní v prípade, že MPPNKP dosiahne vyplatenú sumu 2 miliardy EUR.

c) Napokon Belgicko poskytlo dodatočné informácie týkajúce sa rizika, že počas desaťročného obdobia predĺženia životnosti dôjde k významnej neplánovanej nedostupnosti, pričom sa ukázalo, že toto riziko nie je malé (pozri odôvodnenia 114 až 118) a jeho účinky budú mať veľký vplyv na ziskovosť projektu dlhodobej prevádzky (pozri tabuľku 11).

(447) Komisia preto dospela k záveru, že pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky a MPPNKP sú potrebné a vhodné nástroje na zabezpečenie životaschopnosti projektu dlhodobej prevádzky, najmä vzhľadom na osobitné okolnosti tohto prípadu, ktorý sa týka existujúcich jadrových reaktorov, ktoré sú založené na starej technológii, a preto sú vystavené riziku významných neplánovaných odstávok. Keďže predĺženie životnosti je obmedzené na obdobie 10 rokov, čo obmedzuje možnosť získať späť značné straty, MPPNKP z tohto hľadiska poskytuje spoločnému podniku zabezpečovací mechanizmus tým, že ho chráni pred prevádzkovým rizikom. Bez dodatočných záruk vo forme pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky a MPPNKP by súkromný investor pravdepodobne nepodstúpil riziko a projekt dlhodobej prevádzky nerealizoval. Vzhľadom na potenciálny rozsah platieb MPPNKP v prípade dlhodobého odstavenia jednej z dvoch jednotiek s dlhodobou prevádzkou v priebehu niekoľkých rokov sa zdalo potrebné obmedziť tento mechanizmus na sumu, ktorá by zodpovedala trhovým postupom a ktorá by poskytla dostatočný čas na obnovenie normálnej prevádzky jednotky (jednotiek) s dlhodobou prevádzkou. Komisia víta obmedzenie (potenciálnych) platieb MPPNKP, aby bolo vystavenie belgického štátu aspoň kvantifikované a vopred známe.

(448) Pokiaľ ide o zapojenie belgického štátu do spoločného podniku, Belgicko tvrdí, že to umožňuje belgickému štátu spoločne kontrolovať projektovú spoločnosť, keďže obidvaja akcionári vstupujú do spoločného podniku za rovnakých podmienok Zároveň umožňuje belgickému štátu zachovať si určitý stupeň vlastníctva kritickej infraštruktúry. Komisia preto dospela k záveru, že pomoc je vhodná.

(449) Po štvrté, pokiaľ ide o DSEM, Komisia považuje za vhodné vybrať partnera, ktorý bude predávať elektrinu vyrobenú jednotkami s dlhodobou prevádzkou na veľkoobchodnom trhu pod podmienkou, že tento partner bude konať úplne nezávisle, a nie v záujme spoločnosti Electrabel. Komisia však mala pochybnosti týkajúce sa obmedzenia predaja na veľkoobchodný denný trh. Belgicko objasnilo, že partner v rámci DSEM má možnosť predávať elektrinu vyrobenú jednotkami s dlhodobou prevádzkou na akomkoľvek trhu a nie je obmedzený na denný trh (pozri odôvodnenie 152). Belgicko takisto potvrdilo, že partner v rámci DSEM bude vybraný na základe verejnej súťaže a že budú zavedené záruky, ktorými sa zabezpečí, aby spoločnosť Engie nemala žiadny vplyv na postup obstarávania alebo jeho výsledok (pozri oddiely 3.3.1.5.1 a 3.3.1.5.3). Okrem toho sa Belgicko a spoločnosť Engie zaväzujú, že v prípade, že bude subjekt GEMS zvolený za partnera v rámci DSEM, zavedú potrebné záruky, aby subjekt GEMS nenarúšal ostatné obchodné činnosti (pozri oddiel 3.3.1.5.3). Komisia preto považuje uzavretie DSEM a výber partnera v rámci DSEM za vhodné.

(450) Komisia napokon vyjadrila obavy v súvislosti s vhodnosťou kombinácie viacerých mechanizmov odmeňovania nad rámec rozdielovej zmluvy a usúdila, že balík čiastkových opatrení v rámci zložky 1 možno považovať za vhodný len vtedy, ak nevedie k neprimeranému, dodatočnému neprimeranému narušeniu obchodu a hospodárskej súťaže. Keďže Komisia nemá žiadne indície, že by partner v rámci DSEM nepôsobil nezávisle, ani že by spoločnosť Engie bola chránená pred všetkými trhovými rizikami (prostredníctvom upraveného mechanizmu úpravy rizika trhovej ceny, stropu pre platby MPPNKP a 50 % kapitálového rizika), Komisia môže dospieť k záveru, že všetky čiastkové opatrenia v rámci zložky 1 možno považovať za vhodné, a to tak jednotlivo, ako aj spoločne.

8.3.3.4.2. Vhodnosť zložky 2

(451) Ako sa uvádza v odôvodnení 304 rozhodnutia o začatí konania, nakladanie s rádioaktívnym odpadom sa vyznačuje dlhými lehotami, a preto si môže vyžadovať určitú formu zásahu štátu; konečná zodpovednosť štátu za zodpovedné a bezpečné nakladanie s rádioaktívnym odpadom je stanovená v článku 4 ods. 1 smernice 2011/70/Euratom.

(452) Komisia sa preto domnieva, že prevod záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom na nezávislý verejný subjekt, subjekt Hedera, je vhodným prostriedkom na to, aby sa belgickému štátu poskytla väčšia zodpovednosť za konečné uloženie vyhoretého paliva a rádioaktívneho odpadu a aby sa zabezpečilo jeho financovanie na dlhé obdobie. Komisia okrem opatrenia alebo usporiadania opísaného v oddiele 3.3.2.2 ani neidentifikovala žiadne iné alternatívne opatrenie alebo usporiadanie, ktoré by Belgicku umožnilo dosiahnuť tieto ciele rovnako dobre.

(453) Pokiaľ ide o prevod dodatočných záväzkov spojených s vyraďovaním z prevádzky vyplývajúcich z projektu dlhodobej prevádzky („dyssynergie pri vyraďovaní z prevádzky“), ako sa uvádza v oddiele 3.3.2.4, tento prevod sa vzťahuje len na dodatočné náklady vyplývajúce z projektu dlhodobej prevádzky, zatiaľ čo bežné záväzky spojené s vyraďovaním z prevádzky a demontážou zostávajú na prevádzkovateľovi jadrového zariadenia. Komisia CPN/CNV skutočne potvrdila, že existujú dyssynergie ovplyvňujúce náklady na vyraďovanie z prevádzky a demontáž, a vyčíslila ich výšku. Keďže o predĺženie životnosti zariadení požiadala belgická vláda, a nie spoločnosť Engie alebo spoločnosť Electrabel, Komisia sa domnieva, že tento prevod dyssynergií pri vyraďovaní z prevádzky prostredníctvom jednorazovej paušálnej platby uhradenej belgickým štátom je vhodný.

(454) Napokon, prevod záväzkov spojených s jadrovým odpadom do fondu subjektu Hedera, oddeleného verejného subjektu, ktorý zabezpečuje finančné prostriedky na zamýšľaný účel a kontroluje náklady súvisiace s prevedenými záväzkami, pričom obidve tieto činnosti sú pod kontrolou nezávislého vládneho orgánu (CPN/CNV), odôvodňuje vyňatie neeurópskych aktív spoločnosti Electrabel z jej perimetra a zabezpečuje vhodnosť prevodu záväzkov spojených s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom.

(455) Komisia sa preto domnieva, že zložka 2 oznámeného opatrenia vrátane čiastkových opatrení je vhodná na riešenie zlyhania trhu súvisiaceho s neistými nákladmi na nakladanie s odpadom a vyraďovanie z prevádzky.

8.3.3.4.3. Vhodnosť zložky 3

(456) Komisia sa domnieva, že jadrová technológia je obzvlášť vystavená politickému blokovaniu. Ako už bolo uvedené v odôvodnení 306 rozhodnutia o začatí konania, Komisia preto považuje dohodu o právnej ochrane za vhodnú na riešenie zlyhania trhu súvisiaceho s politickými a regulačnými rizikami, ako to uznala aj Komisia v rozhodnutí vo veci SA.39487 ([149]).

8.3.3.4.4. Záver o vhodnosti opatrenia

(457) Komisia sa domnieva, že úpravy opatrenia vrátane úpravy návrhu rozdielovej zmluvy, posilnenia úpravy rizika trhovej ceny a stropu MPPNKP, ako aj dodatočné objasnenia týkajúce sa kombinácie čiastkových opatrení sú dostatočné na to, aby Komisia dospela k záveru o vhodnosti zložky 1. Komisia zohľadňuje aj špecifické okolnosti prípadu, ktorý sa týka investície do existujúcich jadrových elektrární založených na starej technológii a na obmedzené obdobie. Pokiaľ ide o zložky 2 a 3, formálne vyšetrovanie neprinieslo dôkazy, ktoré by sa odchyľovali od predchádzajúceho záveru Komisie, že zložky 2 a 3 sú vhodné.

(458) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia považuje čiastkové opatrenia v rámci zložky 1, zložky 2 a zložky 3 za vhodný spôsob podpory projektu dlhodobej prevádzky.

8.3.3.5. Primeranosť

(459) Na posúdenie primeranosti opatrenia musí Komisia overiť, či je opatrenie obmedzené na minimum, ktorým sa umožní úspešné dokončenie projektu dlhodobej prevádzky na dosiahnutie sledovaných cieľov.

(460) V rozhodnutí o začatí konania Komisia vysvetlila, že pri posudzovaní primeranosti sa musí zohľadniť kombinácia podporných opatrení navrhovaných belgickými orgánmi, t. j. kombinácia zložky 1, zložky 2 a zložky 3 vrátane kombinácie čiastkových opatrení v rámci každej zložky.

(461) Komisia v nasledujúcich oddieloch najprv posúdi, či sú zložka 1, zložka 2 a zložka 3 oznámeného opatrenia vrátane svojich niekoľkých čiastkových opatrení primerané. Posúdenie kombinovanej primeranosti zložky 1, zložky 2 a zložky 3, ako aj ich potenciálnych kumulatívnych účinkov sa uvádza v oddiele 8.3.3.6.

([149]) Pozri aj odôvodnenie 103 rozhodnutia Komisie vo veci SA.39487 (pozri poznámku pod čiarou č. 25).

8.3.3.5.1. Primeranosť zložky 1

(462) Ako sa uvádza v odôvodnení 331 rozhodnutia o začatí konania, zistilo sa, že dohoda o spoločnom vývoji++, dohoda o prevádzke a údržbe, dohoda o administratívnych službách a náhrada strát v súvislosti s krytím nákladov v prípade neuzavretia transakcie boli uzavreté za trhových podmienok, a preto ich možno považovať za primerané. Ako sa uvádza v odôvodnení 324 rozhodnutia o začatí konania, Komisia uznala, že realizácia súťažného ponukového konania na dohodu o prevádzke a údržbe nemusí byť vzhľadom na citlivosť a špecifickú povahu jednotiek s dlhodobou prevádzkou primeraná, takže jej primeranosť možno posúdiť prostredníctvom výšky marže, ktorú spoločnosť Electrabel získala realizáciou dohody, ktorá by mala byť stanovená na základe trhových podmienok. Keďže výšky marží stanovené v dohode o prevádzke a údržbe sú v súlade s maržami uplatnenými v rámci dohody o partnerstve so spoločnosťou Luminus týkajúcej sa zariadení s dlhodobou prevádzkou, ktorá je relevantnou referenčnou dohodou, pretože sa vzťahuje na podobné služby, Komisia považovala dohodu o prevádzke a údržbe za primeranú. Okrem toho Komisia počas verejných konzultácií v tejto veci nedostala žiadne dôkazy o opaku, pokiaľ ide o primeranosť dohody o spoločnom vývoji++, dohody o prevádzke a údržbe, dohody o administratívnych službách a náhrady strát v súvislosti s krytím nákladov v prípade neuzavretia transakcie.

(463) Spoločný podnik sa v rozhodnutí o začatí konania takisto považoval za primeraný, keďže belgická vláda a spoločnosť Electrabel budú uplatňovať svoje práva na rovnakom základe: riadenie spoločného podniku, ako aj náklady a príjmy budú rozdelené rovnakým dielom.

(464) V tomto oddiele Komisia posudzuje primeranosť vnútornej miery návratnosti (IRR) projektu dlhodobej prevádzky, ako aj ostatných finančných čiastkových opatrení zložky 1 (MPPNKP, NPPK, pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky, akcionárske pôžičky). S cieľom zabezpečiť primeranosť opatrenia štátnej pomoci a zabrániť nadmernej kompenzácii sa opatrením štátnej pomoci musí zabezpečiť minimálna miera návratnosti, aby príjemca mohol realizovať investíciu. Inými slovami, minimálna sadzba, ktorou sa vyplní likvidná medzera projektu. Likvidná medzera je definovaná ako rozdiel medzi čistou súčasnou hodnotou faktického scenára a kontrafaktuálneho scenára a zároveň je to minimálna výška štátnej pomoci potrebná na to, aby opatrenie malo stimulačný účinok na podnik, a maximálna výška štátnej pomoci primeraná na spustenie investície.

(465) Koncepcia likvidnej medzery je hlboko zakorenená v bežnom obchodnom rozhodovaní. Keď sa spoločnosti maximalizujúce zisk rozhodujú, či uskutočnia projekt, posudzujú hodnotu vytvorenú daným projektom v porovnaní s alternatívnymi spôsobmi konania a vyberajú si ten s najvyššou očakávanou návratnosťou. Aby teda boli spoločnosti ochotné realizovať projekt, ktorý nemá najvyššiu očakávanú návratnosť, môže byť potrebné ich motivovať prostredníctvom štátnej pomoci pokrývajúcej likvidnú medzeru.

(466) S cieľom určiť, ktorú časť rozdielneho zlepšenia možno pripísať vplyvu intervencie, keďže k takémuto zlepšeniu mohlo dôjsť nielen v dôsledku projektu dlhodobej prevádzky, ale aj v dôsledku iných faktorov, Belgicko poskytlo kontrafaktuálny scenár, ktorý Komisia v čase rozhodnutia o začatí konania nemala k dispozícii ([150]). V takom prípade je kontrafaktuálnym scenárom scenár, v ktorom by nedošlo k žiadnemu predĺženiu životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou, čo by sa stalo v prípade, ak by sa neuzavrela žiadna dohoda s belgickou vládou. V analýze kontrafaktuálneho scenára sa výsledky zásahu porovnávajú s výsledkami, ktoré by sa dosiahli, keby sa intervencia neuskutočnila. V takejto situácii by spoločnosť Electrabel: i) pokračovala v prevádzke jadrových reaktorov až do ich do pôvodných zákonných dátumov ukončenia prevádzky a ii) ponechala si všetky záväzky spojené s odpadom. Belgická vláda poskytla finančné údaje týkajúce sa tohto bodu, konkrétne špecifikované prognózované nediskontované ([151]) voľné peňažné toky súvisiace s prevádzkou belgických jadrových zariadení počas ich zostávajúcej životnosti (do zákonných dátumov ukončenia ich prevádzky v roku 2025). Belgicko tvrdí, že či už s projektom, alebo bez neho, peňažné toky jednotiek s dlhodobou prevádzkou sa počas zostávajúceho obdobia zákonnej životnosti nezmenia.

(467) V rozhodnutí o začatí konania boli uvedené tri hlavné obavy týkajúce sa primeranosti zložky 1, ktoré sú relevantné pre posúdenie Komisiou:

a) MPPNKP a podmienky NPPK, akcionárskych úverov a pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky (pozri oddiel 8.3.3.5.1.1);

b) cieľová IRR vo výške 7 %, ktorá je základom finančného modelu (pozri oddiel 8.3.3.5.1.2), a

c) DSEM (pozri oddiel 8.3.3.5.1.3).

([150]) Analýza kontrafaktuálneho scenára uvedená v rozhodnutí o začatí konania sa týka scenára, v ktorom by spoločnosť Engie realizovala projekt dlhodobej prevádzky bez dosiahnutia dohody s belgickou vládou.

([151]) Voľné peňažné toky neboli diskontované, pretože do zákonného dátumu ukončenia prevádzky zostáva menej ako jeden rok.

8.3.3.5.1.1. Primeranosť opatrení finančnej podpory v rámci zložky 1

(468) Po prvé, ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania, Komisia usúdila, že MPPNKP v skutočnosti poskytuje spoločnému podniku zabezpečovací mechanizmus, keďže akýkoľvek výpadok príjmov vyplývajúci z nedostatočnej výroby elektriny, ku ktorému dôjde počas počiatočného obdobia a obdobia prevádzky, bude pokrytý platbou belgického štátu, čím bude spoločný podnik finančne chránený pred akýmkoľvek prevádzkovým rizikom. Hlavný problém MPPNKP súvisel so skutočnosťou, že by mohli *de facto* predstavovať takmer neobmedzený grant pre podnik BE-NUC v prípade dlhých neplánovaných období nedostupnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou. Teoreticky, ak by závažná neočakávaná udalosť alebo séria závažných neočakávaných udalostí viedla k tomu, že by jednotky s dlhodobou prevádzkou nemohli vyrábať elektrinu počas 10 rokov trvania projektu dlhodobej prevádzky, MPPNKP by mohli dosiahnuť výšku až [7 000 – 8 000] miliónov EUR. Belgicko poskytlo dodatočné objasnenia týkajúce sa nezanedbateľnej pravdepodobnosti, že dôjde k takýmto významným neplánovaným udalostiam odstávky (pozri odôvodnenia 114 až 118), a dôsledkov, ktoré by to mohlo mať (pozri tabuľku 11), a zaviazalo sa obmedziť platbu MPPNKP na 2 miliardy EUR (pozri odôvodnenie 121). Táto suma, ktorá sa zdá v súlade s praxou v odvetví, pokiaľ ide o úrovne záruk, zodpovedá hornej hranici v scenári, keď sú obidve jednotky s dlhodobou prevádzkou súčasne nedostupné počas dvoch po sebe nasledujúcich rokov. Vzhľadom na obdobie predĺženia prevádzky zariadení (obmedzené na 10 rokov) sa dva roky považovali za maximálny čas, ktorý by sa mohol venovať identifikácii a riešeniu problému alebo série problémov v závislosti od ich závažnosti pred tým, ako sa zváži možnosť ukončenia prevádzky zariadení. Komisia sa preto domnieva, že zhora ohraničená suma MPPNKP je primeraná.

(469) Po druhé, pokiaľ ide o pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky, Belgicko uvádza, že do roku 2028 pokrývajú tieto pôžičky náklady počas obdobia, keď podľa harmonogramu jednotky s dlhodobou prevádzkou nemajú generovať čistý príjem, a sú splatné belgickej vláde, čím sa zabezpečuje minimalizácia pomoci. Ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania, Komisia mala obavy týkajúce sa splácania pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky, keďže tieto pôžičky v praxi predstavujú líniu financovania podriadenú všetkým ostatným pôžičkám, ako aj vlastnému kapitálu spoločného podniku. To znamená, že na konci obdobia projektu dlhodobej prevádzky nemusia byť splatené, ak by výroba elektriny nebola dostatočne veľká, a nesú tak značné riziko, že úroková sadzba, stanovená na nižšej úrovni v rámci sadzieb OLO (päť rokov) ([152]) v Belgicku, plus 200 bázických bodov a 6 %, sa nemusí odzrkadliť. Belgicko objasnilo, že pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky nebudú splatené len v prípade veľmi nepriaznivého scenára, takže riziko, že nebudú belgickému štátu vrátené, je veľmi malé (pozri odôvodnenie 132). Belgicko najmä zdôraznilo, že v takomto veľmi negatívnom scenári by nedošlo ani k žiadnej návratnosti vkladu do základného imania. Riziká spojené s pôžičkami na pokrytie nákladov v období odstávky sa v skutočnosti týkajú len rizík výkonnosti a ziskovosti projektu, keďže pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky sa nepoužívajú na financovanie kapitálových výdavkov. Pokiaľ ide o úrokovú sadzbu, je obmedzená na maximálnu úroveň, ktorá by neprekročila cieľové rozmedzie IRR podľa úpravy rizika trhovej ceny na úrovni 6 % – 8 %. Komisia sa preto domnieva, že podmienky pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky sú primerané. Ak by konečné podmienky pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky mali za následok zmenu oznámeného opatrenia, ako je uvedené v tomto rozhodnutí, Belgicko sa zaväzuje oznámiť ich Komisii.

(470) Po tretie, pokiaľ ide o podmienky NPPK a akcionárskych pôžičiek, Belgicko počas formálneho vyšetrovacieho konania objasnilo, že tieto pôžičky budú obstarané za trhových podmienok s úrokovými sadzbami, ktoré ešte neboli stanovené, ale budú stanovené na základe prevládajúcich trhových sadzieb a akéhokoľvek porovnateľného dlhového financovania tretích strán, ktoré bude v danom čase k dispozícii. Boli vypracované základné podmienky, v ktorých sú stanovené podmienky obidvoch akcionárskych úverov a v ktorých sa opisuje metodika stanovenia úrokovej sadzby. Belgicko objasnilo, že táto metodika je v súlade s politikou spoločnosti Engie v oblasti transferového oceňovania pôžičiek a je v súlade so zásadou OECD v oblasti BEPS, ktorou sa zabezpečuje, aby úroková sadzba bola stanovená na úrovni nezávislých trhových cien. Podľa základných podmienok sa očakáva, že úroková sadzba bude pohyblivá, stanovená na úrovni 6-mesačnej sadzby EURIBOR, plus očakávaná marža vo výške približne [0 – 3] %. Komisia poznamenáva, že marža pridaná k 6-mesačnej sadzbe EURIBOR sa bude odhadovať na základe […], čo je všeobecne uznávaný a používaný nástroj na odhad rozpätí marže na základe kritérií, ako je splatnosť, úverová bonita a mena pôžičky a dlžníka. Pokiaľ ide o rating, ktorý sa bude brať do úvahy pre spoločný podnik pri odhade rozpätia marže, v prípade, že neexistuje formálny rating pre podnik BE-NUC od

([152]) To zodpovedá odhadovanej dĺžke trvania pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky (päť rokov).

ratingovej agentúry, Belgicko ho odhaduje na základe najnižšieho úverového ratingu akcionárov subjektu. Ide o belgický štát (rating agentúry Moody's na úrovni Aa3 ([153]) potvrdený na webovom sídle belgickej vlády ([154]), rating agentúry S&P na úrovni AA a rating agentúry Fitch na úrovni AA– potvrdený na webovom sídle belgickej vlády a overený aj Európskou komisiou na portáli S&P Capital IQ Pro ([155]) dňa 16. januára 2025) a spoločnosť Electrabel (rating agentúry Moody's na úrovni Baa1 ([156]) podľa verejne dostupnej správy z 10. júla 2024 ([157]) a rating agentúry Fitch na úrovni BBB+ podľa verejne dostupných informácií na webovom sídle agentúry Fitch ([158])). Ide o štandardný prístup, najmä vzhľadom na to, že jednotky s dlhodobou prevádzkou predstavujú hlavnú činnosť spoločnosti Electrabel, ktorá je navyše podporená neohraničenou zárukou materskej spoločnosti Engie (rating agentúry Moody's na úrovni Baa1 ([159]) a rating agentúry Fitch na úrovni BBB+ ([160])), a vzhľadom na štruktúru vlastného kapitálu spoločného podniku. Komisia sa preto domnieva, že podmienky NPPK a akcionárskych pôžičiek sú primerané. Ak by konečné podmienky NPPK a akcionárskych pôžičiek mali za následok zmenu oznámeného opatrenia, ako je uvedené v tomto rozhodnutí, Belgicko sa zaväzuje oznámiť ich Komisii.

(471) Vzhľadom na zavedenie stropu pre MPPNKP a dodatočné objasnenia týkajúce sa pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky a podmienok NPPK a akcionárskych pôžičiek sa Komisia domnieva, že MPPNKP, NPPK, pôžičky na pokrytie nákladov v období odstávky a akcionárske pôžičky sú primerané.

8.3.3.5.1.2. Primeranosť cieľovej návratnosti vo výške 7 % (na ktorej je založená rozdielová zmluva)

(472) V rámci dohody o odmeňovaní sa bude medzi stranami uplatňovať dvojsmerná rozdielová zmluva. Komisia posúdila metodiku stanovenia realizačnej ceny, a to aj prostredníctvom kontroly parametrov vstupujúcich do finančného modelu, na základe ktorého sa určuje úroveň realizačnej ceny. Ako sa uvádza v odôvodnení 71, v základnom scenári podpisového finančného modelu, ktorý je základom dohody o vykonávaní podpísanej 13. decembra 2023, Belgicko predpokladá, že náklady na modernizáciu dvoch reaktorov dosiahnu výšku [2 – 2,5] miliardy EUR kapitálových výdavkov, čo by viedlo k realizačnej cene [80 – 90] EUR za MWh, aby sa počas životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou zabezpečila vnútorná miera návratnosti vo výške 7 %. Inými slovami, diskontovanie voľných peňažných tokov pri vnútornej miere návratnosti po zdanení vo výške 7 % by viedlo k nulovej čistej súčasnej hodnote, čo by svedčilo o primeranosti IRR a vyplnení likvidnej medzery. Belgicko okrem toho uvádza, že dohoda o odmeňovaní obsahuje mechanizmus rozdelenia straty a zisku, prostredníctvom ktorého sa spoločnosť Engie čiastočne delí o riziká s belgickým štátom, ak sa ukáže, že trhové ceny sú nižšie alebo vyššie, ako sa predpokladalo v základnom scenári. Pri nižších cenách klesá cieľová návratnosť (v podobe nižšej realizačnej ceny) zo 7 % na 6 %, zatiaľ čo pri vyšších cenách sa cieľová návratnosť (v podobe vyššej realizačnej ceny) zvyšuje na 8 %.

(473) Počas formálneho vyšetrovacieho konania Belgicko poskytlo dodatočné vysvetlenia týkajúce sa toho, prečo je cieľová miera návratnosti vo výške 7 % a rozpätie 6 až 8 % primerané, pričom preukázalo, že výška pomoci je obmedzená na minimum potrebné na preklenutie likvidnej medzery.

(474) Po prvé, Belgicko upravilo návrh rozdielovej zmluvy tak, aby výroba elektriny jednotkami s dlhodobou prevádzkou lepšie zodpovedala trhovým signálom a aby partner v rámci DSEM nebol stimulovaný predávať elektrinu za záporné ceny. Ako sa uvádza v oddiele 8.3.3.4.1, Komisia sa domnieva, že upravený návrh rozdielovej zmluvy je naozaj vhodný.

([153]) Ekvivalent AA– podľa terminológie ratingových agentúr S&P a Fitch.
([154]) Pozri https://www.debtagency.be/en/datafederalstaterating.
([155]) Na portáli S&P Capital IQ Pro, ktorý je prístupný Európskej komisii, sa zobrazuje len rating agentúr S&P a Fitch, ak je k dispozícii.
([156]) Ekvivalent BBB+ podľa terminológie ratingových agentúr S&P a Fitch.
([157]) Pozri https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2024-07/Credit_Opinion-Electrabel-SA-Update-to-credit-10Jul2024-PBC_1410170.pdf.
([158]) Pozri https://www.fitchratings.com/entity/electrabel-sa-96533890.
([159]) Baa1 zodpovedá BBB+ podľa terminológie ratingových agentúr S&P a Fitch, https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2024-07/Credit_Opinion-ENGIE-SA-Update-to-credit-03Jul2024-PBC_1409724.pdf.
([160]) Pozri https://www.fitchratings.com/entity/engie-sa-80361337.

(475) Po druhé, Belgicko aktualizovalo referenčné porovnanie a dospelo k záveru, že rozpätie ziskovosti na úrovni 6 % – 8 % je v súlade s referenčnými hodnotami odvetvia, konkrétne IRR vo výške 7 % zodpovedá prémii približne 4 % nad bezrizikovou sadzbou približne 3 % (pozri oddiel 3.3.1.3.1.1). V rámci analýzy medzinárodnej referenčnej hodnoty, ktorú poskytlo Belgicko, sa v čo najväčšej možnej miere využívajú porovnateľné spoločnosti a projekty. Keďže jadrový sektor sa spolieha na veľmi špecifické a na mieru prispôsobené financovanie, často so silnou účasťou vlády, zdá sa nereálne navrhnúť referenčnú hodnotu úplne rovnakých mechanizmov. Belgicko totiž uznalo, že rôznorodosť trhových a regulačných rámcov, rizikových profilov, ako aj charakteristík spoločností a projektov bráni vytvoreniu úplne porovnateľného súboru spoločností alebo projektov. Príklady, ktoré Belgicko navrhlo, však možno považovať za relevantné, pretože sa opierajú o spoločnosti a projekty vlastniace jadrové aktíva v rôznych geografických oblastiach, ktoré mobilizujú mechanizmy financovania, ktoré sú najpodobnejšie mechanizmom projektu. Pokiaľ ide o IRR vo výške 6 % až 8 %, zdá sa, že podobne ako v prípade väčšiny projektov s porovnateľnými rozpätiami a finančnými ochrannými opatreniami sú parametre, ktoré si Belgicko ponechalo, na spodnej hranici škály.

(476) Po tretie, Belgicko upravilo mechanizmus úpravy rizika trhovej ceny tak, aby k zmene IRR dochádzalo rýchlejšie v súlade s trhovými podmienkami (pozri oddiel 3.3.1.3.2). Prispôsobením krokov úpravy rizika trhovej ceny z 30 % na 20 %, čo vedie k posilneniu mechanizmu, sa dosiahne rýchlejší pokles IRR, keď je trhová cena nižšia ako realizačná cena, alebo rýchlejšie zvýšenie IRR, keď je trhová cena vyššia ako realizačná cena. Keby všetky ostatné podmienky zostali rovnaké, v prípade zmien trhových cien v rámci cenového rozpätia by to viedlo k väčšiemu vplyvu na IRR spoločného podniku.

(477) Po štvrté, na základe aktualizovaných prognóz týkajúcich sa úpravy rizika trhovej ceny a prognóz aktuálnych trhových cien Belgicko vypočítalo skutočnú mieru návratnosti, ktorú by podnik BE-NUC dosiahol v súčasnosti, a to vo výške 6,5 %, čo je o 0,5 bázického bodu menej ako cieľová miera vo výške 7 % a na dolnej hranici rozpätia 6 % – 8 %. Toto posúdenie vychádza z vývoja trhov s elektrinou od podpísania dohody (v roku 2023) a zo skutočnosti, že prognózy na roky 2025 – 2035 by sa znížili. Komisia konštatuje, že tieto posúdenia sú v súlade s aktuálnymi kotáciami EEX. K 16. januáru 2025 sú prognózy priemerných cien takéto: 79,72 EUR/MWh na rok 2025, 80,23 EUR/MWh na rok 2026, 75,75 EUR/MWh na rok 2027, 64,99 EUR/MWh na rok 2028 ([161]).

(478) Po piate, Belgicko porovnalo cieľovú IRR s teoretickými nákladmi na kapitál na základe dvoch všeobecne uznávaných metodík, a to vážených priemerných nákladov na kapitál (WACC) a nákladov na vlastný kapitál (nákladov na vlastný kapitál bez pákového efektu). Belgicko vypočítalo WACC, ktoré sa pohybujú v rozmedzí 6,2 % – 7,4 %, a náklady na vlastný kapitál bez pákového efektu, ktoré sa pohybujú v rozmedzí 6,2 % – 7,5 %. V tejto súvislosti Komisia na ďalšie potvrdenie toho, či je cieľová IRR primeraná, porovnala cieľové WACC Belgicka s trhovým rozpätím WACC ([162]). Ak je cieľová IRR vyššia ako toto rozpätie, znamená to neprimerane vysokú návratnosť, ak je cieľová IRR nižšia ako toto rozpätie, znamená to neprimerane nízku návratnosť (t. j. návratnosť, ktorú by trhový investor neakceptoval). Komisia sa pri odhade teoretického rozpätia WACC na základe trhových údajov opiera o štandardný vzorec WACC, ktorý používa aj Belgicko a ktorý je opísaný v oddiele 3.3.1.3.1.2.1.

(479) Komisia sa v prípade nákladov na vlastný kapitál opierala o štandardný vzorec CAPM, ktorý používa aj Belgicko a ktorý je opísaný v oddiele 3.3.1.3.1.2.2, pričom každú jeho zložku odhadla na základe trhových údajov, ako je vysvetlené ďalej.

(480) Pokiaľ ide o bezrizikovú sadzbu, Komisia sa v súlade s belgickým prístupom spolieha na výnosy desaťročných belgických štátnych dlhopisov (OLO), ktoré sa môžu dobre priblížiť bezrizikovému faktoru denominovanému v eurách v ratingu štátu a byť v súlade s trvaním projektu 10 rokov. Pokiaľ ide o priemerované obdobie, Komisia zvážila 6-mesačný aj 12-mesačný kĺzavý priemer, ktorý k septembru 2024 predstavoval 3,01 %, resp. 3,03 % ([163]).

([161]) Pozri https://www.eex.com/en/market-data.

([162]) Vzhľadom na to, že trhové parametre použité na výpočet nákladov na vlastný kapitál bez pákového efektu a WACC sú rovnaké, Komisia sa v tomto oddiele zameria na výpočet WACC.

([163]) Údaje získané z portálu S&P Capital IQ Pro 4. septembra 2024.

Odhadovaný rozsah bezrizikovej sadzby preto patrí do dolnej a hornej hranice odhadov vypočítaných Belgickom vo výške 2,8 % a 3,11 % (na základe 12-mesačného kĺzavého priemeru pre polovicu roka 2023 a koniec roka 2023). Tieto odhady sú takisto v súlade s priemernými bezrizikovými sadzbami používanými v Belgicku podľa údajov, ktoré poskytol Fernandez a kol. ([164]) na začiatku roka 2024.

(481) Pokiaľ ide o rizikovú prémiu, Belgicko na základe údajov Damodarana a Krolla predpokladá rozpätie od 5,27 % do 5,75 % (pozri tabuľku 8). Tieto databázy sú vo svete financií a obchodu všeobecne uznávané a využívané. Komisia považuje tieto zdroje za spoľahlivé a vo svojom scenári nízkych nákladov vychádza z priemeru Damodaranových údajov (5,27 %) a vo svojom scenári vysokých nákladov z konzervatívneho údaja Belgicka 5,75 %. Komisia pre svoj základný scenár zvážila tretí všeobecne uznávaný a využívaný zdroj údajov, a to údaje z ročného prieskumu, ktoré uverejnili Fernandez a kol. ([165]), pričom odhad rizikovej prémie na začiatku roka 2024 dosahoval hodnotu 5,7 %. Komisia z dôvodu konzervatívnosti považuje za základný scenár priemer týchto troch zdrojov (Damodaran, Kroll a Fernandez), ktorý dosahuje hodnotu 5,57 %.

(482) Pokiaľ ide o koeficient beta bez pákového efektu, Komisia posúdila obidve metodiky predložené Belgickom, ktoré sú založené na neváženom priemere a mediáne pákového efektu (dlh/vlastný kapitál) piatich porovnateľných podnikov verejných služieb a na betách odhadnutých ako 5-ročné kĺzavé priemery od polovice roka 2023 s dennou frekvenciou. Komisia sa domnieva, že táto metodika a zdroj údajov (Bloomberg) sú v súlade so všeobecne uznávanými metodikami ([166]). Komisia v prípade svojho základného scenára vychádza z priemeru dolnej ([0,40 – 1,00]) a hornej ([0,40 – 1,00]) hodnoty odhadov pre svoj základný scenár ([0,40 – 1,00]). Pri procese znižovania a zvyšovania páky pri odhadoch koeficientu beta sa Komisia v súlade s prístupom Belgicka takisto opiera o Hamadov prístup (ako je opísaný v tabuľke 6) a z dôvodu konzervatívnosti používa dolnú hranicu odhadu Belgicka pre cieľovú páku (dlh/vlastný kapitál) vo výške 53 %.

(483) Pokiaľ ide o finančnú páku ([167]), Komisia poznamenáva, že rozpätie od 34,6 % do 35,2 % (pozri tabuľku 6) je odvodené od cieľovej páky pohybujúcej sa v rozpätí od 53 % do 54,5 % na základe porovnateľných spoločností použitých na odhady koeficientu beta, ako sa uvádza v odôvodnení 482. Z dôvodu konzervatívnosti Komisia používa vo svojom základnom scenári dolnú hranicu odhadov ([168]).

(484) Na odhad nákladov na dlh pred zdanením používa Belgicko všeobecne uznávanú metodiku, ktorá spočíva v tom, že k bezrizikovej sadzbe sa pripočíta podnikové rozpätie (na základe odvetvia, v ktorom podnik pôsobí). V súlade s touto metodikou Komisia v prípade svojho základného scenára pripočítava k bezrizikovej sadzbe vo výške 3,03 % (základný scenár) priemerné firemné rozpätia zo začiatku roka 2023 a zo začiatku roka 2024 vo výške 2,69 %, resp. 2,17 % ([169]).

([164]) Všeobecne uznávaný zdroj údajov. Prof. Fernandez a kol. každoročne uverejňujú prieskum rizikových prémií a bezrizikových sadzieb používaných v mnohých krajinách. Prieskum z roku 2024 je k dispozícii tu a ukazuje priemernú bezrizikovú sadzbu vo výške 3,1 %. *Survey: Market Risk Premium and Risk-Free Rate used for 96 countries in 2024* (Prieskum: riziková prémia a bezriziková sadzba používaná pre 96 krajín v roku 2024), Pablo Fernandez, Diego Garcia de la Garza, Lucía Fernández Acín, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4754347.

([165]) Všeobecne uznávaný zdroj údajov. Prof. Fernandez a kol. každoročne uverejňujú prieskum rizikových prémií a bezrizikových sadzieb používaných v mnohých krajinách. Prieskum z roku 2024 je k dispozícii tu a ukazuje rizikovú prémiu vo výške 5,7 %: *Survey: Market Risk Premium and Risk-Free Rate used for 96 countries in 2024* (Prieskum: riziková prémia a bezriziková sadzba používaná pre 96 krajín v roku 2024), Pablo Fernandez, Diego Garcia de la Garza, Lucía Fernández Acín, SSRN.

([166]) Použitie 5-ročného kĺzavého priemeru s dennou frekvenciou umožňuje vyhladiť krátkodobú volatilitu a poskytnúť stabilnejšie meranie rizika.

([167]) Finančná páka (dlh/celkový kapitál) sa odvodzuje od cieľovej páky použitej v procese znižovania a zvyšovania páky pri odhade koeficientu beta, ako je opísané v oddiele 3.3.1.3.1.2. Finančná páka sa vypočíta ako [cieľový pákový efekt / (1 + cieľový pákový efekt)].

([168]) Táto finančná páka je takisto vo veľkej miere v súlade s informáciami z odvetvia poskytnutými Damodaranom, ktorý odhaduje priemernú finančnú páku v energetickom sektore na rok 2023 vo výške 39,25 % (údaje zverejnené v januári 2024, k dispozícii na adrese https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/dataarchived.html#capstru).

([169]) Z webového sídla prof. Damodarana, stránka „Archived data" (https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/dataarchived.html#discrate), súbory za 1/24 a 1/23 pre Európu v časti „*Cost of Capital by Industry*" (Náklady na kapitál podľa odvetvia).

(485) Závery Komisie týkajúce sa WACC obsahuje tabuľka 17 uvedená ďalej. V tabuľke sú uvedené tri scenáre WACC, ktoré sú výsledkom troch súborov predpokladov: „nízke náklady Belgicka“, „základný scenár“ Komisie a „vysoké náklady Belgicka“.

Tabuľka 17

Prezentácia troch scenárov WACC

Scenáre (*)	Nízke náklady Belgicka	Základný scenár Komisie	Vysoké náklady Belgicka
Bezrizikové sadzby	2,8 %	3,0 %	3,1 %
Riziková prémia	5,3 %	5,6 %	5,8 %
Beta s pákovým efektom	[0,40 – 1,00]	[1,00 – 1,60]	[1,00 – 1,60]
Náklady na dlh pred zdanením	5,5 %	5,5 %	5,3 %
Finančná páka	34,6 %	34,6 %	35,2 %
Sadzba dane	25 %	25 %	25 %
WACC	6,5 %	7,0 %	7,2 %

(*) Čísla zaokrúhlené na prvé desatinné miesto

(486) Parametre WACC uvedené v tabuľke 17 vedú k WACC vo výške približne 7,0 % v prípade základného scenára Komisie a v rámci rozsahu odhadovaného Belgickom v prípade scenárov s nízkymi a vysokými nákladmi. Cieľová IRR vo výške 7 % je v tomto rozsahu. Treba poznamenať, že:

a) tieto údaje nezahŕňajú žiadnu špecifickú prémiu za jadrové riziko ani iné prémie, ako je napríklad prémia za nelikviditu, ktorá by odrážala zmiernenie rizika, ktoré poskytujú rôzne opatrenia opísané v predchádzajúcich oddieloch ([170]);

b) odhad koeficientu beta v prípade belgického scenára nízkych nákladov a odhad finančnej páky vychádzajú z neváženého priemeru vybraných porovnateľných spoločností. Najmä v súvislosti s koeficientom beta však Belgicko vo svojich dodatočných vysvetleniach k rozsahu odhadov nákladov na kapitál poskytnutých v decembri 2024, ako sa rozoberá v oddiele 3.3.1.3.1.2, zdôrazňuje, že nevážený priemer porovnateľných koeficientov beta by podhodnotil trhové riziká podniku verejných služieb s určitým podielom výroby jadrovej energie, keďže priraďuje rovnakú váhu spoločnostiam s rôznym zložením portfólia ([171]). Z tohto dôvodu Belgicko predložilo mierne upravené odhady koeficientu beta bez pákového efektu, a to tak, že vzalo nevážený priemer všetkých porovnateľných spoločností okrem spoločnosti s najnižším podielom výroby jadrovej energie v palivovom mixe vo svojich aktívach, čím získalo hodnotu [0,40 – 1,00], a priemer medzi koeficientami beta bez pákového efektu dvoch spoločností s najvyšším podielom výroby jadrovej energie, čím získalo hodnotu [0,40 – 1,00]. Komisia uznáva opodstatnenosť pripomienok, ktoré vznieslo Belgicko. Ak by sa pre WACC v rámci základného scenára Komisie použil priemer ([0,40 – 1,00]) dvoch odhadov koeficientu beta bez pákového efektu, WACC by viedli k mierne vyššiemu odhadu na úrovni 7,12 %;

c) podľa revidovaných prognóz trhových cien (elektriny) uvedených v oddiele 3.3.1.3.1.3 je odhadovaná realizovaná IRR v skutočnosti 6,5 %.

(487) Napokon, ako sa uvádza v odôvodnení 318 rozhodnutia o začatí konania, primeranosť finančných čiastkových opatrení zložky 1 súvisí s ich vhodnosťou. Ako sa uvádza v oddiele 8.3.3.4.1, Komisia dospela k záveru, že balík finančných čiastkových opatrení zložky 1 možno považovať za vhodný na riešenie zlyhaní trhu a rizík súvisiacich s investíciami do jadrovej energie.

([170]) Čo je v súlade s rozhodnutím vo veci Dukovany.

([171]) Pozri Belgicko, SA.106107 – *Supplementary note Additional explanations on the range of cost of capital estimates* (Doplňujúca poznámka Ďalšie vysvetlenia k rozsahu odhadov nákladov na kapitál), december 2024: Napríklad spoločnosť Iberdrola (s koeficientom beta bez pákového efektu vo výške [0,00 – 0,60]) mala 5 % svojho inštalovaného výkonu v jadrových zariadeniach a 14 % jej výroby pochádzalo z jadrovej energie. V tom istom čase tvorila jadrová energia 53 % celkovej výroby spoločnosti Fortum a jej koeficient beta dosahoval hodnotu [0,40 – 1,00].

(488) Komisia sa z uvedených dôvodov domnieva, že Belgicko dostatočne preukázalo primeranosť návrhu rozdielovej zmluvy a základnej IRR.

8.3.3.5.1.3. Primeranosť DSEM

(489) Napokon Belgicko počas formálneho vyšetrovacieho konania potvrdilo, že sa uskutoční verejná súťaž na výber partnera v rámci DSEM, a podrobnejšie objasnilo podmienky účasti a podmienky vzťahujúce sa na partnera v rámci DSEM (pozri oddiel 3.3.1.5.1). Komisia sa domnieva, že ponukové konanie je súťažné, konkrétne je otvorené, jednoznačné, transparentné a nediskriminačné, založené na objektívnych kritériách, vymedzené *ex ante* v súlade s cieľom opatrenia a minimalizuje sa riziko strategických ponúk. Podmienky účasti boli uverejnené aj na príslušných platformách Belgicka a EÚ a v dostatočnom predstihu pred termínom na predkladanie prihlášok, aby sa umožnila účinná hospodárska súťaž. Belgicko skutočne zaviedlo dodatočné ustanovenia a záruky, aby sa zabezpečilo, že sa dosiahnu ciele DSEM a že sa očakávané služby budú poskytovať primerane (napr. žiadosť o informácie, žiadosť o vyjadrenie kandidatúry, ako je vysvetlené v oddiele 3.3.1.5.1).

(490) Belgicko počas prípravy postupu obstarávania takisto prijalo opatrenia na účinnú identifikáciu prípadných konfliktov záujmov a na predchádzanie takýmto prípadným konfliktom záujmom so spoločnosťou Engie.

(491) Belgicko v reakcii na obavy Komisie uvedené v odôvodnení 328 rozhodnutia o začatí konania upravilo aj návrh rozdielovej zmluvy tým, že právomoc rozhodovať o ekonomických moduláciách udelilo partnerovi v rámci DSEM, ktorý má prostredníctvom upraveného vzorca odmeňovania správne stimuly na to, aby prijímal rozhodnutia o ekonomickej modulácii v súlade s trhovými podmienkami, čím sa zabezpečí optimálny dispečing a údržba jednotiek s dlhodobou prevádzkou, ako aj znížená motivácia vyrábať elektrinu v čase záporných cien (pozri oddiel 8.3.3.4.1). V dôsledku toho sa Komisia domnieva, že partner v rámci DSEM nebude stimulovaný ponúkať úplnú kapacitu jednotiek s dlhodobou prevádzkou na dennom trhu za najnižšiu povolenú cenu.

(492) Upraveným vzorcom odmeňovania partnera v rámci DSEM sa takisto zabezpečuje správna rovnováha medzi zvýšenými rizikami odstávok a zachovaním správnych stimulov pre partnera v rámci DSEM, aby sa usiloval o vyváženosť. Komisia sa preto domnieva, že verejná súťaž v súvislosti s DSEM priláka dostatočný počet uchádzačov.

(493) Okrem toho Belgicko objasnilo, že sa stanovili osobitné ustanovenia a opatrenia pre prípad účasti subjektu GEMS na verejnej súťaži a jeho výberu alebo pre prípad, že by subjekt GEMS musel dočasne pôsobiť ako partner v rámci DSEM v prípade neúspešného postupu obstarávania (pozri oddiel 3.3.1.5.3). Komisia sa domnieva, že tieto opatrenia sú dostatočné na zabezpečenie nezávislosti partnera v rámci DSEM za všetkých okolností.

(494) Komisia sa z uvedených dôvodov domnieva, že Belgicko dostatočne preukázalo primeranosť DSEM.

8.3.3.5.2. Primeranosť zložky 2

(495) S cieľom určiť, či je prevod záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom primeraný, Komisia overila, či sú podmienky, za ktorých sa prevod záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom uskutočňuje, vymedzené tak, aby sa čo najviac znížilo riziko prekročenia nákladov ovplyvňujúce štát a s tým súvisiaca neistota. Vzhľadom na povahu nakladania s rádioaktívnym odpadom a pretrvávajúcu neistotu, pokiaľ ide o výber lokality a náklady na uloženie, to nemusí ísť tak ďaleko, aby sa úplne vylúčila možnosť prekročenia nákladov, ako sa uznalo v predchádzajúcich rozhodnutiach Komisie týkajúcich sa záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom (pozri poznámku pod čiarou č. 149).

(496) Komisia v predchádzajúcich prípadoch takisto poukázala na to, že nakladanie s rádioaktívnym odpadom sa vyznačuje dlhými lehotami, ktoré si môžu vyžadovať určitú formu zásahu štátu. Belgicko takisto tvrdí, že potreba zásahu štátu na zabezpečenie zodpovedného a bezpečného nakladania s rádioaktívnym odpadom je zakotvená v článku 4 ods. 1 smernice 2011/70/Euratom, v ktorom sa stanovuje konečná zodpovednosť štátu v tomto smere, ako aj v Spoločnom dohovore o bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a o bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom. Belgicko tvrdí, že zásah štátu by mohol byť odôvodnený, aby sa predišlo riziku, že v prípade neprijatia opatrení bude štát v budúcnosti niesť väčšiu záťaž.

(497) Belgicko takisto uviedlo, že v súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“ stanovenou v odporúčaní Komisie 2006/851/Euratom belgický prevádzkovateľ jadrových zariadení vyčlenil primerané finančné zdroje na náklady na nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom počas produktívnej životnosti siedmich jadrových reaktorov. Komisia CPN/CNV pravidelne skúmala primeranosť týchto finančných zdrojov. Okrem toho Belgicko tvrdí, že v súčasnej dohode o odpade sa naďalej dodržiava zásada „znečisťovateľ platí“ a táto dohoda spĺňa požiadavky uvedené v článku 4 ods. 3 písm. e), článku 5 ods. 1 písm. f) a článku 9 smernice 2011/70/Euratom z týchto dôvodov:

a) Prevádzkovateľ jadrového zariadenia je naďalej zodpovedný za povinnosti súvisiace s vyraďovaním z prevádzky a za činnosti, ktorých cieľom je uviesť rádioaktívny odpad a vyhoreté jadrové palivo do súladu so zmluvnými kritériami prevodu. Belgicko okrem toho tvrdí, že tieto zmluvné kritériá prevodu možno považovať za veľmi prísne, čo ďalej obmedzuje riziko, ktoré na seba berie belgický štát. Štát takisto nenesie žiadnu finančnú ani inú zodpovednosť za časť nakladania pred odovzdaním, ktorú vykonáva prevádzkovateľ jadrového zariadenia.

b) Objem odpadu bol vymedzený vopred a prevádzkovateľ jadrového zariadenia znáša objemové riziko, ak vznikne viac odpadu, ako bolo dohodnuté, prostredníctvom poplatku za úpravu objemu, zatiaľ čo v prípade, že vznikne menej odpadu, sa neposkytuje žiadna náhrada.

c) Do paušálnej platby bola zahrnutá riziková prémia na pokrytie neistôt, na ktoré sa v súlade s medzinárodným účtovným štandardom 37 ešte nemuseli vytvárať rezervy.

d) Paušálna platba vo výške 15 miliárd EUR zo strany spoločnosti Electrabel prebehne okamžite, a nie v priebehu niekoľkých desaťročí, a je spravovaná a investovaná nezávislým verejným subjektom (Hedera), ktorý zabezpečuje finančné prostriedky na zamýšľaný účel a kontroluje náklady súvisiace s prevedenými záväzkami, pričom obidve tieto činnosti sú pod kontrolou nezávislého vládneho orgánu (CPN/CNV). Tým sa zabezpečí, že finančné zdroje budú k dispozícii v čase, keď sa konečné uloženie rádioaktívneho odpadu začne realizovať, a znížia sa riziká spojené s prípadnou platobnou neschopnosťou spoločnosti Electrabel. Belgický štát už bude mať k dispozícii finančné zdroje vďaka platbe zhora ohraničenej paušálnej sumy vopred a nebude už závisieť od existencie súkromného prevádzkovateľa jadrového zariadenia vo vzdialenej budúcnosti.

(498) Komisia v odôvodneniach 337 až 340 rozhodnutia o začatí konania uznala, že dohoda o odpade dohodnutá medzi Belgickom a spoločnosťou Engie má mnoho pozitívnych prvkov, ako je napríklad: i) okamžitá platba v hotovosti na základe aktuálnych jadrových rezerv (potvrdených medzinárodnými účtovníkmi) zahŕňajúca rizikovú prémiu, ktorá belgický štát poistí proti prípadnej platobnej neschopnosti prevádzkovateľa jadrového zariadenia, ii) zahrnutie poplatku za úpravu objemu v prípade, že by množstvo jadrového odpadu bolo vyššie, ako sa v súčasnosti predpokladá, a iii) zahrnutie prísnych zmluvných kritérií prevodu.

(499) Komisia sa domnieva, že prevod záväzkov spojených s jadrovým odpadom do fondu Hedera, oddeleného verejného subjektu, ktorý zabezpečuje finančné prostriedky na zamýšľaný účel a kontroluje náklady súvisiace s prevedenými záväzkami, pričom obidve tieto činnosti sú pod kontrolou nezávislého vládneho orgánu (CPN/CNV), odôvodňuje vyňatie neeurópskych aktív spoločnosti Electrabel z jej perimetra (a sprievodnú kontrolu zo strany CPN/CNV) a zabezpečuje primeranosť prevodu prevedených záväzkov spojených s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom, keďže sa odhaduje, že pri ukončení transakcie sa v perimetri spoločnosti Electrabel budú nachádzať aktíva v hodnote najmenej 4 miliardy EUR. Okrem toho, ako už bolo uvedené v odôvodnení 334 rozhodnutia o začatí konania, vyňatie možno považovať za primerané, keďže spoločnosť Engie poskytuje neobmedzenú a nezrušiteľnú záruku materskej spoločnosti vzťahujúcu sa na: i) záväzky spoločnosti Electrabel spojené s vyraďovaním z prevádzky (čo zahŕňa aj riziko, že hodnota rezerv nie je dostatočná), ii) objemové riziko podľa dohody o strope platieb za jadrový odpad a iii) splácanie pôžičiek od spoločnosti Synatom.

(500) Napokon Belgicko takisto objasnilo, že v podpisovom finančnom modeli sa zohľadňujú náklady na nakladanie s odpadom a vyhoretým palivom zo zariadení s dlhodobou prevádzkou alebo konečné náklady, ktoré sa odhadujú na približne 0,9 milióna EUR na jedno zariadenie (v hodnotách z roku 2022) (pozri odôvodnenie 177), takže tieto hodnoty odpadu možno priradiť len k obdobiu predĺženia životnosti a nezohľadňujú sa v dohode o odpade.

(501) V rozhodnutí o začatí konania sa vyskytli tri hlavné nevyriešené otázky týkajúce sa primeranosti zložky 2, ktoré sú relevantné pre posúdenie Komisiou:

a) výška diskontnej sadzby na výpočet súčasnej hodnoty prevedených záväzkov spojených s jadrovým odpadom, ktorá potenciálne neodráža veľmi dlhodobé riziká súvisiace s úplným prevodom všetkých záväzkov spojených s odpadom na belgický štát (ako uvádza komisia CPN/CNV vo svojom odporúčaní);

b) výška rizikovej prémie a

c) hodnota prevodu dodatočných záväzkov spojených s vyraďovaním z prevádzky vyplývajúcich z projektu dlhodobej prevádzky, ktorá v čase posudzovania v rozhodnutí o začatí konania ešte nebola známa.

(502) Po prvé, na výpočet súčasnej hodnoty záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom si Belgicko zvolilo jedinečný nominálny diskontný koeficient 3 %, založený na miere inflácie 2 % a reálnej sadzbe 1 %, na rozdiel od odporúčania komisie CPN/CNV uplatniť dvojstupňový prístup, podľa ktorého sa na prvých 30 rokov použije diskontná sadzba 3,17 % (na základe 30-ročnej sadzby OLO) a na ďalšie obdobie sa použije diskontná sadzba 2,17 % (na základe bezrizikovej sadzby). Komisia zisťovala, prečo sa Belgicko odklonilo od prístupu CPN/CNV.

(503) Ako bolo vysvetlené v oddiele 3.3.2.3.1, Belgicko vysvetlilo, že diskontná sadzba 3 % je konzervatívna dlhodobá sadzba, keď sa porovná so simulovanou jedinečnou sadzbou, ktorá zodpovedá dvojstupňovému prístupu CPN/CNV (vypočítanou v rôznych časových bodoch), a konečnou forwardovou sadzbou orgánu EIOPA. Ako je uvedené v tabuľke 14, pri porovnaní 3 % diskontnej sadzby s ostatnými uvedenými referenčnými úrokovými sadzbami prijatými v rôznych časových obdobiach od podpísania dohody o vykonávaní sa 3 % sadzba nachádza na dolnej hranici referenčného rozpätia.

(504) Sadzba 3 % je takisto v súlade s belgickou 30-ročnou sadzbou OLO a vzhľadom na predĺžené časové obdobie a vzhľadom na to, že 3 % sú už na dolnej hranici rôznych odhadov, by bola najlepším dostupným odhadom v súlade s trhovou praxou. Je takisto podstatne nižšia než diskontná sadzba 4,58 %, ktorú použilo Nemecko v podobnom prípade a ktorú Komisia schválila vo veci SA.45296.

(505) Belgicko pri výpočte stropu platieb za jadrový odpad predpokladá konštantnú mieru inflácie vo výške 2 %, čo je dlhodobý inflačný cieľ ECB. Komisia CPN/CNV vyjadrila obavy, že skutočná inflácia stavebných nákladov na jadrové zariadenia (na základe indexu ABEX) môže byť vyššia než 2-percentný inflačný cieľ ECB (pozri odôvodnenie 278). Belgicko tvrdí, že inflačný cieľ ECB na úrovni 2 % je správnym ukazovateľom inflácie pre výpočet stropu platieb za jadrový odpad, pretože: i) index ABEX je len slabým ukazovateľom stavebných nákladov na jadrové zariadenia, keďže zahŕňa len bytovú výstavbu, a ii) základné štrukturálne trendy indexu ABEX a indexu CPI sú podobné. Komisia súhlasí s odôvodnením Belgicka, aby sa za relevantnú mieru inflácie považovala cieľová miera ECB vo výške 2 % v súlade s trhovou praxou.

(506) Komisia preto dospela k záveru, že diskontnú sadzbu 3 % možno považovať za konzervatívnu, a teda primeranú.

(507) Po druhé, pokiaľ ide o výšku rizikovej prémie, Belgicko objasnilo, že k základnej sume 9 815 miliónov EUR bola na základe technickej poznámky agentúry ONDRAF/NIRAS pridaná značná dodatočná riziková prémia vo výške 5 185 miliónov EUR na pokrytie zostávajúcich neistôt.

(508) Belgicko počas fázy formálneho vyšetrovania objasnilo, ako sa pri výpočte rizikovej prémie zohľadnili neistoty a riziká spojené s prevodom finančnej zodpovednosti za nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom zo siedmich belgických jadrových elektrární na belgický štát, ako sa uvádza v poznámke ONDRAF/NIRAS (pozri tabuľku 15).

(509) Komisia uznáva, že nie je jednoduché kvantifikovať všetky uvedené riziká a posúdiť ich pravdepodobnosť. Komisia sa však domnieva, že riziková prémia v dohode o strope platieb za jadrový odpad má pokryť všetky riziká, ktoré sú „menej pravdepodobné, než aby neexistovali“, a ktoré boli identifikované v poznámke agentúry ONDRAF/NIRAS, a preto považuje rizikovú prémiu vo výške 5 185 miliónov EUR za primeranú.

(510) Po tretie, pokiaľ ide o výpočet sumy dyssynergií pri vyraďovaní z prevádzky, Komisia berie na vedomie odporúčanie komisie CPN/CNV znížiť sumu navrhovanú spoločnosťou Engie na [100 – 500] miliónov EUR (v menovitej hodnote) (pozri odôvodnenie 200) a považuje túto sumu za primeranú.

(511) Vzhľadom na uvedené dôvody a dodatočné vysvetlenia poskytnuté Belgickom sa Komisia domnieva, že zložka 2 opatrenia je primeraná.

8.3.3.5.3. Primeranosť zložky 3

(512) V ustanoveniach o právnej ochrane uzatvorených so spoločnosťou Engie sa stanovuje, že belgický štát odškodní spoločnosť Engie za priame straty, ktoré jej skutočne vzniknú, kedykoľvek budú prijaté nové právne predpisy týkajúce sa prevádzkovateľov jadrových zariadení v Belgicku alebo jadrových činností spoločnosti Electrabel, ktoré budú mať negatívny vplyv na podmienky transakcie.

(513) V prípade jednostranného aktu belgického štátu, ktorý by viedol k predčasnému odstaveniu jadrových reaktorov Doel 4 a Tihange 3 alebo k zmene ekonomických parametrov stanovených v dohodách, môžu vlastníci jadrových elektrární aktivovať ustanovenia o kompenzácii obsiahnuté v dohodách a obrátiť sa na súd alebo rozhodcovský súd so žiadosťou o kompenzáciu. Žalobca musí svoj nárok preukázať a výšku odškodnenia neurčuje belgický štát ani vlastníci jadrových reaktorov, ale tretia strana.

(514) Ako už bolo uvedené v rozhodnutí o začatí konania, konaním pred súdom alebo rozhodcovským súdom na určenie výšky škody, ktorá sa má nahradiť, by sa malo zabezpečiť, aby výška pomoci bola minimálna, a teda primeraná.

8.3.3.5.4. Záver o primeranosti opatrenia

(515) Komisia sa domnieva, že úpravy opatrenia vrátane úpravy návrhu rozdielovej zmluvy, posilnenia úpravy rizika trhovej ceny a stropu MPPNKP, ako aj dodatočné objasnenia týkajúce sa kombinácie čiastkových opatrení sú dostatočné na to, aby Komisia dospela k záveru o primeranosti zložky 1. Komisia týmto berie do úvahy aj špecifické okolnosti prípadu, ktorý sa týka investície do existujúcich jadrových elektrární založených na starej technológii a na obmedzené obdobie 10 rokov. Okrem toho Komisia považuje dodatočné objasnenia týkajúce sa výpočtu diskontnej sadzby a rizikovej prémie za dostatočné na to, aby mohla dospieť k záveru o primeranosti zložky 2 opatrenia. Napokon, pokiaľ ide o zložku 3, formálne vyšetrovanie neprinieslo dôkazy, ktoré by sa odchyľovali od predchádzajúceho záveru Komisie, že zložka 3 je primeraná.

(516) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia považuje čiastkové opatrenia v rámci zložky 1, zložky 2 a zložky 3 za primeraný spôsob podpory projektu dlhodobej prevádzky.

8.3.3.6. Kombinácia troch zložiek a potenciálne kumulatívne účinky

(517) Belgicko v odpovedi na rozhodnutie o začatí konania (pozri oddiel 4.4.4) uviedlo, že hoci zložky 1, 2 a 3 opatrenia slúžia na rovnaký účel predĺženia životnosti jednotiek s dlhodobou prevádzkou a boli dohodnuté v rovnakom čase, líšia sa z hľadiska predmetu a povahy, účelu a príjemcov, takže všetky zložky a čiastkové zložky opatrenia možno považovať za vzájomne sa dopĺňajúce, čo obmedzuje prípadné kumulatívne účinky.

(518) Pokiaľ ide o tvrdenia Belgicka (pozri odôvodnenia 517 a 419), že každá z troch zložiek projektu dlhodobej prevádzky sa zaoberá špecifickým rizikom alebo špecifickým súborom rizík a špecifickými zlyhaniami trhu, ako sa uvádza v odôvodnení 418, Komisia v predchádzajúcich rozhodnutiach týkajúcich sa jadrovej energie uznala, že kombinácia uvedených špecifických rizík a zlyhaní trhu je jedinečná pre jadrovú technológiu ([172]) a predstavuje všeobecný znak všetkých trhov EÚ vrátane belgického trhu s elektrinou.

(519) Komisia sa domnieva, že každá z troch zložiek opatrenia sa vzťahuje na samostatné riziko a zlyhanie trhu a že v tomto ohľade sa tieto tri zložky neprekrývajú. Komisia preto dospela k záveru, že na pokrytie všetkých identifikovaných rizík súvisiacich s jadrovou technológiou (technické riziká a riziká riadenia projektu, trhové a investičné riziká, dlhodobé riziká spojené s nakladaním s jadrovým odpadom a s vyraďovaním jadrových elektrární z prevádzky a ich demontážou, regulačné a politické riziká) je potrebná a vhodná kombinácia troch zložiek opatrenia (zložka 1, zložka 2 a zložka 3).

(520) Pokiaľ ide o primeranosť kombinovaného súboru opatrení, Komisia v rozhodnutí o začatí konania usúdila, že Belgicko dostatočne nepreukázalo vzájomný vplyv troch zložiek opatrenia, najmä pokiaľ ide o primeranosť kombinovaného súboru všetkých čiastkových opatrení.

(521) Belgicko počas formálneho vyšetrovania objasnilo, že na jednej strane finančný model, na ktorom sú založené opatrenia finančnej podpory v rámci zložky 1, zahŕňa dodatočné náklady súvisiace s odpadom pochádzajúcim z prevádzky a vyhoretým palivom, ktoré vyprodukujú jednotky s dlhodobou prevádzkou počas obdobia dlhodobej prevádzky, ako aj sumu dyssynergií pri vyraďovaní z prevádzky (ktorú znáša belgický štát), na druhej strane sa dohoda o odpade netýka len jednotiek s dlhodobou prevádzkou, ale všetkých siedmich jadrových reaktorov v Belgicku a zohľadňujú sa všetky jadrové rezervy, ktoré sa majú vytvoriť do pôvodných zákonných dátumov ukončenia prevádzky siedmich jadrových reaktorov (pozri oddiel 3.3.2.5). Komisia preto súhlasí s tým, aby sa v prípade potreby náklady na jadrový odpad a vyhoreté palivo zohľadnili vo finančnom modeli zložky 1, na ktorom je založená kalibrácia finančných čiastkových opatrení zložky 1, zatiaľ čo najväčšia časť dohody o odpade v zložke 2 (zohľadňujúca prevod záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom do pôvodného zákonného dátumu ukončenia prevádzky siedmich jadrových reaktorov) sa neprekrýva s finančnými čiastkovými opatreniami v zložke 1. Komisia preto dospela k záveru, že vplyv čiastkových opatrení zložky 2 bol správne zohľadnený v analýze primeranosti zložky 1.

(522) Belgicko uznáva, že zložky 2 a 3 opatrenia (potenciálne) menia rizikový profil spoločnosti Electrabel. Podľa Belgicka však zložky 2 a 3 nemenia rizikový profil podniku BE-NUC, ktorý je hlavným príjemcom zložky 1. Rizikový profil podniku BE-NUC preto predstavuje relevantný faktor na posúdenie primeranosti zložky 1. Ako sa uvádza v oddiele 3.4, Komisia súhlasí s tým, že príjemcovia troch zložiek opatrenia sú zakaždým trochu odlišní a že vplyv každej zložky opatrenia sa musí posudzovať na úrovni príslušného príjemcu. Z toho vyplýva, že podnik BE-NUC a spoločnosť Electrabel sú hlavnými príjemcami zložiek 1 a 3. Znížený rizikový profil spoločnosti Electrabel a podniku BE-NUC, dosiahnutý prostredníctvom opatrení právnej ochrany v rámci zložky 3, sa zohľadnil napríklad pri posudzovaní finančných čiastkových opatrení zložky 1, keďže cieľová IRR projektu dlhodobej prevádzky sa v aktualizovanom referenčnom porovnaní hodnotí tak, že je na dolnej hranici rozpätia (pozri oddiel 3.3.1.3.1.1), čím sa približuje ziskovosti spoločností so zníženým rizikovým profilom. Okrem toho v súlade so zníženým rizikovým profilom nebola pridaná žiadna dodatočná prémia za jadrové riziko (ani prémia za likviditu) [pozri odôvodnenie 486 písm. a)]. Nakoniec, hoci je cieľová IRR na úrovni 7 %, očakávaná realizovaná IRR je 6,5 % a mohla by byť dokonca oveľa nižšia vzhľadom na to, že je veľmi pravdepodobné, že sa každoročne vyskytnú neočakávané udalosti, ktoré majú negatívny vplyv na návratnosť projektu (pozri oddiel 3.3.1.3.1.3).

([172]) Pozri napríklad rozhodnutie Komisie z 13. 1. 2015, SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), Spojené kráľovstvo, Podpora pre jadrovú elektráreň Hinkley Point C (Ú. v. EÚ L, L/2015/109, 28.4.2015, s. 44), odôvodnenie 385; rozhodnutie Komisie z 24. 7. 2017, SA.38454 (2017/C) (ex 2015/N), Maďarsko, Vývoj dvoch jadrových reaktorov v jadrovej elektrárni Paks II (Ú. v. EÚ L, L/2017/317, 1. 12. 2017, s. 45), odôvodnenie 322; rozhodnutie o začatí konania z 30. 6. 2022, SA.58207 (2021/N), Česko, *Support for Dukovany II, a new nuclear power plant in Czechia* (Podpora pre Dukovany II, novú jadrovú elektráreň v Česku) (Ú. v. EÚ C 299, 5.8.2022, s. 5), odôvodnenia 182 – 184.

(523) Komisia preto dospela k záveru, že kumulatívny účinok troch zložiek opatrenia bol v prípade potreby zohľadnený pri posudzovaní primeranosti, a preto dospela k záveru, že aj kombinácia troch zložiek opatrenia je primeraná.

8.3.3.7. Zabránenie neprimeraným negatívnym účinkom na hospodársku súťaž a obchod a test vyváženosti

(524) Na to, aby bolo opatrenie zlučiteľné s vnútorným trhom, sa negatívne účinky opatrenia z hľadiska neprimeraného narušenia hospodárskej súťaže a vplyvu na obchod medzi členskými štátmi musia obmedziť a musia nad nimi prevážiť pozitívne účinky pomoci.

(525) Komisia s cieľom analyzovať vplyv na trh preskúmala vplyv na hospodársku súťaž spôsobený tým, že hlavnými príjemcami oznámeného opatrenia sú súčasný a jediný prevádzkovateľ dvoch jednotiek s dlhodobou prevádzkou, spoločnosť Electrabel, a druhá spoločnosť (z hľadiska trhových podielov) na belgickom trhu s elektrinou, spoločnosť Luminus. Vzhľadom na silné postavenie spoločnosti Electrabel na vysoko koncentrovanom belgickom trhu s elektrinou (pozri oddiel 2.5) vyvolal výber spoločnosti Electrabel ako hlavného príjemcu pomoci pochybnosti o možnom neprimeranom narušení štruktúry trhu.

(526) V oddiele 4.3.3.1 rozhodnutia o začatí konania Komisia posúdila skutočnosť, že spoločnosť Electrabel (ako významný príjemca projektu dlhodobej prevádzky a jediný prevádzkovateľ jednotiek s dlhodobou prevádzkou) bola vybraná bez verejnej súťaže, výberového konania alebo verejnej výzvy na vyjadrenie záujmu. Preto nebolo jasné, či sa uvažovalo aj o iných potenciálnych prevádzkovateľoch, čo vyvolalo otázku, či by spoločnosť Electrabel bola najefektívnejším prevádzkovateľom a na základe akých technických alebo ekonomických dôvodov bola vybraná.

(527) Komisia v rozhodnutí o začatí konania zvážila tieto argumenty, aby dospela k záveru, že výber spoločnosti Electrabel bez verejnej súťaže by neviedol k žiadnemu možnému neprimeranému narušeniu štruktúry trhu:

a) Spoločnosť Electrabel bola vždy jediným prevádzkovateľom jadrových elektrární v Belgicku, a preto má potrebné skúsenosti s prevádzkou existujúcich belgických jadrových elektrární, ako aj potrebné licencie. Preto neexistuje žiadny alternatívny prevádzkovateľ, ktorý by bol vhodnejším subjektom na vykonávanie činnosti prevádzkovateľa jadrových reaktorov (pozri odôvodnenie 22).

b) V iných prípadoch, ktoré sa týkali výstavby nových jadrových reaktorov (napr. Paks II ([173])), nebol príjemca pomoci týkajúcej sa prevádzky elektrární vybraný prostredníctvom verejnej súťaže.

c) Podpora sa poskytuje na obmedzené obdobie (10 rokov) a podporuje len pokračovanie prevádzky dvoch jadrových elektrární a žiadne nové investície.

(528) V rozhodnutí o začatí konania Komisia poukázala aj na silné postavenie spoločnosti Engie na belgickom trhu s elektrinou a vyjadrila obavy z možného neprimeraného narušenia štruktúry trhu v dôsledku predmetného opatrenia pomoci. Komisia mala v tejto súvislosti obavy a otázky týkajúce sa najmä

a) návrhu rozdielovej zmluvy;

b) nezávislosti partnera v rámci DSEM, ktorý je určený na predaj elektriny z jadrových zdrojov;

c) potenciálneho vytlačenia alternatívnych investícií v dôsledku opatrenia.

([173]) Pozri poznámku pod čiarou č. 145.

(529) Po prvé, ako je podrobnejšie vysvetlené v oddiele 3.3.1.3.2 a posúdené v oddiele 8.3.3.4.1, Belgicko zmenilo návrh rozdielovej zmluvy tým, že právomoc rozhodovať o moduláciách udelilo partnerovi v rámci DSEM, ktorý je prostredníctvom upraveného vzorca odmeňovania stimulovaný k tomu, aby požadoval ekonomickú moduláciu vtedy, keď sú trhové ceny nižšie, a nepožadoval ekonomickú moduláciu vtedy, keď sú trhové ceny vyššie (na rozdiel od pôvodného návrhu rozdielovej zmluvy, v ktorom bol prevádzkovateľ jadrového zariadenia stimulovaný vyrábať stále). Komisia spochybnila aj použitie denného trhu ako trhovej referenčnej ceny vo vzorci rozdielovej zmluvy. Belgicko nezmenilo trhovú referenčnú cenu a v tejto súvislosti argumentovalo tým, že použitie dlhodobého produktu v rozdielovej zmluvy je menej vhodné z dôvodu zníženej výroby počas fázy opätovného spustenia projektu dlhodobej prevádzky (keď budú zároveň prebiehať práce v súvislosti s dlhodobou prevádzkou), rizika odstávok počas celého obdobia trvania projektu dlhodobej prevádzky a skutočnosti, že sa zároveň jadrový park zmenší zo siedmich na dva jadrové reaktory (pozri odôvodnenie 98). Belgicko môže flexibilne prehodnotiť výber trhovej referenčnej ceny po 3,5 rokoch (pozri odôvodnenie 100). Belgicko takisto potvrdzuje, že protistrana rozdielovej zmluvy (orgán BE-WATT) vypracuje stratégiu riadenia rizík pre svoju otvorenú pozíciu, ako je právne stanovené, a že jej vykonávanie prispeje k likvidite forwardových trhov s elektrinou (pozri odôvodnenie 99).

(530) Po druhé, Belgicko potvrdilo, že zákazka na poskytovanie služieb energetického manažérstva bude zadaná prostredníctvom otvoreného, konkurenčného postupu obstarávania s cieľom vybrať nezávislého partnera v rámci DSEM na predaj elektriny vyrobenej jednotkami s dlhodobou prevádzkou. Usporiadaním verejnej súťaže sa vyriešia pochybnosti Komisie o postupe zadania zákazky na poskytovanie služieb energetického manažérstva. Pokiaľ ide o obavy Komisie týkajúce sa nezávislosti partnera v rámci DSEM, najmä v prípade, ak by verejná súťaž nebola konečná a subjekt GEMS, obchodný subjekt spoločnosti Engie, by sa staral o predaj elektriny počas prvého roka, alebo v prípade, ak by bol subjekt GEMS vybraný prostredníctvom verejnej súťaže ako partner v rámci DSEM, Belgicko podrobnejšie objasnilo dodatočné záruky, ktoré sa prijmú v týchto prípadoch (pozri oddiel 3.3.1.5.3).

(531) Napokon, ako už bolo uvedené v rozhodnutí o začatí konania, Komisia sa obávala, že projekt dlhodobej prevádzky by ponechal príliš málo priestoru pre iné investičné projekty v odvetví energetiky. Tretie strany v niektorých svojich pripomienkach poukázali aj na potenciálne negatívne dôsledky projektu dlhodobej prevádzky najmä na investície do obnoviteľných zdrojov energie (pozri oddiel 6.2.3.1). Komisia sa domnieva, že tvrdenia tretích strán neboli dostatočne podložené, a domnieva sa, že projekt dlhodobej prevádzky v období rokov 2025 – 2035 úplne neabsorbuje nedostatočnú kapacitu na výrobu elektriny z týchto dôvodov:

a) Spoločnosť Elia vo svojej najnovšej štúdii primeranosti zdrojov (NRAA 2023) uviedla, že dodatočná kapacita 2 GW jednotiek s dlhodobou prevádzkou nebude stačiť na pokrytie očakávaného nárastu dopytu po elektrine v nasledujúcich desiatich rokoch.

b) Prostredníctvom belgického kapacitného mechanizmu majú ostatné nové a existujúce výrobné technológie (najmä výroba tepla, reakcia na strane dopytu a skladovania) prístup k financovaniu na krátke alebo dlhšie obdobie (zmluvy o kapacitnom mechanizme sa poskytujú na jeden, tri, osem alebo pätnásť rokov). Projekt dlhodobej prevádzky preto nebude mať neprimeraný vplyv na situáciu iných výrobných technológií v Belgicku a nebude odrádzať od investícií do nových tepelných zariadení, reakcie na strane dopytu a skladovania do roku 2035.

c) Nič nenasvedčuje tomu, že by Belgicko prestalo podporovať rozvoj nových kapacít na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie. Komisia napríklad v roku 2024 schválila plány Belgicka na rozvoj veterných parkov v Severnom mori prostredníctvom projektu veterného parku na mori princeznej Elisabeth (pozri poznámku pod čiarou č. 148).

(532) Z uvedených dôvodov Komisia nemá žiadne náznaky, že by projekt dlhodobej prevádzky bránil novým účastníkom vstúpiť na trh s výrobou elektriny v Belgicku a/alebo bránil iným účastníkom vo vývoji nových výrobných kapacít. V dôsledku toho sa očakáva, že vplyv projektu dlhodobej prevádzky na maloobchodný trh zostane tiež obmedzený.

(533) Komisia okrem toho takisto konštatuje, že koncentrácia belgického trhu s energiou sa v posledných rokoch mierne znížila (pozri oddiel 2.5) a súbežné vyraďovanie ďalších jadrových reaktorov spoločnosti Engie v Belgicku by mohlo tento trend ešte prehĺbiť.

(534) Pokiaľ ide o zložku 2, Komisia v odôvodnení 372 rozhodnutia o začatí konania uviedla, že prevod záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom nebude mať okamžitý účinok na zlepšenie konkurenčnej situácie príjemcov voči ich konkurentom. Táto zložka opatrenia najprv prinúti prevádzkovateľa jadrového zariadenia zaplatiť vyššiu sumu v hotovosti, než aká sa v súčasnosti akumuluje v súvahe. Poplatok za úpravu objemu, ktorým sa zabezpečuje, že prevádzkovateľ jadrového zariadenia zaplatí dodatočnú sumu v prípade, že sa vyprodukuje viac jadrového odpadu, než sa pôvodne predpokladalo, slúži ako poistka. Okrem toho Komisia po formálnom vyšetrovaní dospela na základe dodatočných prvkov poskytnutých Belgickom, ako je vysvetlené v oddiele 3.3.2.3, k záveru, že vďaka paušálnej platbe vopred vo výške 15 miliárd EUR sa dostatočne zníži riziko, ktoré belgický štát preberá pri prevzatí záväzkov spojených s jadrovým odpadom od spoločnosti Electrabel, a preto je primeraná. Podobne aj ostatné čiastkové opatrenia zložky 2 boli považované za primerané (pozri oddiel 8.3.3.5.2). Čiastkové opatrenia zložky 2 preto nemajú žiadne potenciálne negatívne účinky na hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi.

(535) Napokon, pokiaľ ide o zložku 3, ako sa uvádza v odôvodnení 373 rozhodnutia o začatí konania, ustanovenia o právnej ochrane, ak sa uplatňujú, majú len kompenzačný charakter. Komisia sa preto domnieva, že nemajú žiadny potenciálny negatívny účinok na hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi.

(536) Na záver, vzhľadom na úpravy návrhu rozdielovej zmluvy, organizáciu verejnej súťaže v súvislosti s DSEM (a úpravy odmeňovania partnera v rámci DSEM) a záruky týkajúce sa nezávislosti partnera v rámci DSEM, absenciu náznakov, že projekt dlhodobej prevádzky bude brániť rozvoju iných technológií výroby elektriny v Belgicku, ako aj primeranosť prevedených záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom a právnej ochrany sa Komisia domnieva, že možné neprimerané narušenia belgického trhu zostanú obmedzené.

8.3.4. *Vyváženie pozitívnych účinkov pomoci a negatívnych účinkov na hospodársku súťaž a obchod*

(537) Komisia po dôkladnom posúdení v oddiele 8.3.2 tohto rozhodnutia uznáva, že opatrenie je zamerané na podporu investícií do jadrovej energie, a preto prispieva k rozvoju hospodárskej činnosti, t. j. výroby elektriny z jadrových zdrojov energie, a zároveň prispieva k bezpečnosti dodávok elektriny a znižuje závislosť Belgicka od fosílnych palív (čím sa zároveň prispieva k cieľom Belgicka v oblasti dekarbonizácie).

(538) Komisia uznáva, že bez pomoci, vrátane všetkých troch zložiek, ktoré tvoria opatrenie, by nebolo možné očakávať realizáciu investície. Pomoc je preto potrebná pre rozvoj tejto hospodárskej činnosti a má stimulačný účinok.

(539) Komisia zistila, že dvojsmerná rozdielová zmluva doplnená o ďalšie finančné opatrenia na podporu finančnej životaschopnosti spoločného podniku, dohoda o prevode záväzkov spojených s jadrovým odpadom a vyhoretým palivom, ako aj právna ochrana sú vhodnými nástrojmi. Formálne vyšetrovanie neprinieslo dôkazy o tom, že iné opatrenia by boli rovnako účinné a mali by nižšie rušivé účinky, najmä vzhľadom na osobitné okolnosti prípadu, ktorý sa týka predĺženia životnosti existujúcich zariadení, a to na obmedzené obdobie.

(540) Pomoc sa poskytne primerane, keďže príjemca si nenechá dodatočné zisky nad rámec toho, čo je nevyhnutne potrebné na zabezpečenie ekonomickej prevádzky a životaschopnosti jadrovej elektrárne. Upravený návrh rozdielovej zmluvy a upravený vzorec odmeňovania partnera v rámci DSEM (ktorého parametre budú preskúmané o tri roky), ako aj strop MPPNKP zabezpečujú, že jednotky s dlhodobou prevádzkou budú vyrábať elektrinu v súlade s trhovými signálmi, že prevádzkovateľ jadrového zariadenia a spoločný podnik sú viac vystavení trhovému riziku, zatiaľ čo vystavenie belgického štátu sa znížilo.

(541) Pravidelnou revíziou jasne definovaného súboru vstupných hodnôt finančného modelu, ktorá umožňuje úpravy smerom nahor a nadol, sa zabezpečuje, že značné neistoty, ktoré v súčasnosti existujú v súvislosti s kapitálovými a prevádzkovými nákladmi, nebudú mať za následok nadmernú kompenzáciu pre príjemcov. Uplatnením (posilneného) mechanizmu rozdelenia straty a zisku sa ďalej zabezpečuje, aby existovali stimuly na čo najefektívnejšiu prevádzku jednotiek s dlhodobou prevádzkou a zároveň aby belgický štát prevzal časť zaťaženia v prípade, že trhové ceny sú vyššie alebo nižšie, ako sa očakávalo.

(542) Miera návratnosti vlastného kapitálu v rozmedzí od 6 % do 8 % (s cieľovou mierou vo výške 7 %) je v porovnaní s referenčnými projektmi na dolnej hranici a v súlade s nákladmi na kapitál, a preto sa považuje za primeranú. Platí to najmä vzhľadom na okolnosti projektu dlhodobej prevádzky, ktorý sa týka predĺženia životnosti existujúcich zariadení založených na starej technológii na obmedzené obdobie desiatich rokov.

(543) Komisia takisto poznamenáva, že ani spoločnosť Electrabel, ani podnik BE-NUC nebudú kontrolovať predaj elektriny vyrobenej jednotkami s dlhodobou prevádzkou, ale že nezávislý partner v rámci DSEM bude predávať všetku elektrinu na trhu. To prispeje k zabezpečeniu toho, aby sa postavenie spoločnosti Engie na belgickom trhu neposilnilo.

(544) Okrem toho Komisia nemá žiadne indície, že by projekt dlhodobej prevádzky bránil novým účastníkom vstúpiť na trh s výrobou elektriny v Belgicku a/alebo bránil iným účastníkom v rozvoji nových výrobných kapacít, a na základe úvah uvedených v oddiele 8.3.3 dospela k záveru, že možné neprimerané narušenia hospodárskej súťaže sú celkovo obmedzené.

(545) Komisia po starostlivom zvážení a zohľadnení ponúknutých záväzkov dospela k záveru, že neprimerané narušenie hospodárskej súťaže vyplývajúce z opatrenia je na potrebnom minime a je vyvážené pozitívnymi účinkami opatrenia.

8.3.5. *Záver o zlučiteľnosti pomoci*

(546) Na základe posúdenia vykonaného v tomto rozhodnutí a vzhľadom na osobitné okolnosti tohto prípadu, konkrétne predĺženie životnosti existujúcich jadrových reaktorov založených na starej technológii s obmedzenou flexibilitou, a to na obmedzené časové obdobie 10 rokov, Komisia konštatuje, že balík opatrení oznámených a následne zmenených belgickými orgánmi vrátane poskytnutých možností preskúmania a záväzkov je zlučiteľný s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.

9. **ZÁVER**

(547) Zmenené opatrenie je zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.

(548) Komisia konštatuje, že dohoda o vykonávaní a sprievodné dokumenty boli poskytnuté na posúdenie s podmienkami DSEM a podpisovým finančným modelom. Belgicko sa zaväzuje, že dohody, pre ktoré ešte neboli stanovené konečné podmienky (napr. podmienky dohody o administratívnych službách, akcionárskych pôžičiek, pôžičiek na pokrytie nákladov v období odstávky, NPPK), budú obsahovať štandardné ustanovenia, ktoré by pri podobnom projekte žiadal každý investor, a že podmienky budú stanovené na základe princípu nezávislého vzťahu. Ak by konečné podmienky týchto dokumentov mali za následok zmenu oznámeného opatrenia, ako je uvedené v tomto rozhodnutí, Belgicko sa zaväzuje oznámiť ich Komisii,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Opatrenie, ktoré Belgicko plánuje vykonať na podporu predĺženia životnosti dvoch jadrových reaktorov v Belgicku, konkrétne Doel 4 a Tihange 3, je v súlade s vnútorným trhom.

Vykonanie tohto opatrenia sa preto schvaľuje.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Belgickému kráľovstvu.

V Bruseli 21. februára 2025

Za Komisiu
Teresa RIBERA
výkonná podpredsedníčka